

היכל הקודש ברסלב

הלימוד היומי

בי"ת נצחי,
שנים מקרא ואחד תרגום,
נ"ך, רמב"ם

לעתיד בעולם הבא
מזכירין אותו כל מזה שלמד
בעולם הזה
(שיחת הר"ן כח)

עַל יְהוָה
לִי מוֹד
שִׁיעוּרִים אֱלוֹ
אֲנִי נוֹתֵן
אֶת הַחֹמֶשׁ
וְאֶת הַזְּמֶשֶׁר
לְהַקְדֹּשׁ
בְּרוּךְ הוּא
(עצתו אמונה)

פרשת כי תצא תשפ"ג

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

כני ברק

**רחוב ירושלים 2
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגראוו

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'רפס ע"י

**קון הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

ואקדש אני לך - וכשנתנו לו אמר לה "התקדשי לי" - מקודשת, ואף על גב דלא מטי
הנאה ליה. מדין ערב - ממה שמצינו בתורה שהערב משתעבד למלוה, אנו יכולין
ללמוד. הילך מנה התקדשי לפגיו - והוא שלוחו, אלא שמקדשה משלו. מקודשת -
ואף על גב דעצמו לאו של משלה הוא. מדין ערב כנעני - דתנן במתניתין לקמן (בבבא):
קונה אתו עבדו בכסף על ידי אורח. שאחרים

אם כן היה ליה נכסים שיש להם אחריות - פירש בקונטרס: דאדם הוקש לקרקעות,
דכתיב 'והתחלתם אותם לרשת אחוה'. וקשה: וההוא קרא כתיב בעבד, אבל כן
תרוין לא איתקש אלא דוקא בימי עלי, לפי ששמן אותו בעבד, דבאיני ברפר קמא
דסנהדרין (טו,א). ועבד נמי, פלוגתא היא בפרק קמא דבבא (ב,א), אי במרקעיני או
משטלטיני ימי. וקמא: דלאו דוקא יש להם

אחריות, אלא אף כי נמי אין להם אחריות - לא
מצניו משטלטיני נקיין אגב משטלטיני. ודבכספי שאין
להם אחריות לא שייך בהו אגב. אי נמי יש לומר,
דכתיב קמא: ועל ברוך לא אשך נקנית אגב
משטלטיני - שדה נמי נקנה אגב משטלטיני. שהרי
נקין כסף דאשה לפינן משדה "קדשה"
ואם אין שדה נקנה - מדיבא חתיב באשה?

ונפשטו קידושי ביהמה מי לא נתיב בו -
תימה: דבריש תמורה (א,א) ליקף
רגילה של זו עולה, ודבריש שנתעבמה תליה בו,
לא כתיב קרא, ועל כן מאי פריך? והא לא דמי
להדרי! ונראה: שלכך דקדק רש"י ופירש דהא
מקודשת - בלשון הקדש קאמר לה. וכדאמר
בריש פירקין: דאסר לה אבולי עלמא כהקדש.
שארם עושה אותה כהקדש - לא פירכיש יש לחיות
דינה כהקדש. אבל אם היה אומר "מאורסתי", או
הד מהנתו לישני לעיל (א,א) - על זה לא היה
מקשה: 'ונפשטו קידושי בבולה' לפרוש זה.
והורו ובלקחה - ואם נתנן חורר ולקחה, ולא דמי
בהמה של שני שותפין שהקדיש כל אחד
חציה - משום דלא שייך התם 'ועושה תמורה'
התמורתה כיוצא בה'. דשותפין אין ממירין,
כדאמר בתמורה (א,א) ובפרק קמא דזבחים
(א,א).

ואפילו למאן דאמר אין כולה עולה - התם
(תמורה א,א) נמשך למאן דאמר
דאין כולה עולה מהו יעשה חורר ולקחה, וקאמר
דימכרתה לצרכי עולות, חוץ מדמי הרגל
שהקדישו. ופריך: והאן פיסר זה מעולות? והוא
ליה עולה סתירה! ומשני: כגון דאמר הרי עולה
עולה כמו ששומאנה.

ואקדש לך - מקודשת מדין ערב. **ערב, לאו אף**
על גב דלא מטי הנאה ליה - קא משעבד
נפשיה, היא איתתא נמי, אף על גב דלא מטי
הנאה ליה - קא משעבדא וימקניא נפשיה. "**הילך**
מנה והתקדשי לפגיו" - מקודשת, מדין ערב כנעני.
עבד כנעני, לאו אף על גב דלא קא חסר ולא
מדין - קא קני נפשיה, האי גברא נמי אף על
גב דלא קא חסר ולא מדין - קא קני לה להאי
איתתא. "תן מנה לפגיו ואקדש אני לו" - מקודשת
מדין שניהם; ערב לאו אף על גב דלא קא מטי
הנאה ליה - קא משעבד נפשיה, האי איתתא
נמי, אף על גב דלא קא מטי הנאה ליה - קא
מקניא נפשיה - מי דמי? **ערב, האי דקא קני ליה**
קא חסר ממונא. האי גברא קא קני לה להאי
איתתא, ולא קא חסר ולא מדין? - **עבד כנעני**
יובית, דלא קא חסר ממונא וקא קני נפשיה -
מי דמי? התם הך דקא מקני - קא קני, **הכא**
האי איתתא קא מקניא נפשיה, ולא קא קניא
ולא מדין? - **ערב יובית, אף על גב דלא קא מטי**
הנאה ליה - **משעבד נפשיה. פגי רבא:** "**הילך**
מנה ואקדש אני לך" מהו? **אמר מר זוטרא משמיה**
רב פפא: מקודשת. אמר ליה רב אשי למר זוטרא:
אם בן הוה ליה נכסים שיש להם אחריות נקיין
עם נכסים שאין להם אחריות, ואנן איפכא תנן:
נכסים שאין להם אחריות נקיין עם נכסים שיש
להם אחריות בכסף בשמך ובחוקה! - **אמר ליה:**
מי סברת דאמרה ליה אנב? הכא באדם חשוב
עסקינו, דבהתיא הנאה דקא מקבל מיתנה מינה -
נמי משמיה דרבא: וכן לענין ממונא. וצריכא, דאי
אשמועינן קידושיין - משום דהא
איתתא ניהא לה בכל דהו, פדריש לקיש. דאמר ריש לקיש:
טוב למיתב טון דו מלמיתב
ארמלו, אבל ממונא לא. ואי אשמועינן ממונא - משום
דאיתיהובי למחילה, אבל קידושיין - אימא לא, צריכא. אמר רבא:
"התקדשי לי לחציי" - מקודשת, "**הצייך**
מקודשת לי" - אנה מקודשת. אמר ליה אבין לרבא: **מאי**
שנא "הצייך מקודשת לי"
דיניה מקודשת - אשה אמר רחמינא. והאם הכי נמי, **"אישי**
אמר רחמינא ולא חצי אישי! אמר ליה: והכי השתא!
התם - איתתא לבי תרי לא חזיא, אלא גברא
מי לא חזי לבי תרי? והכי קאמר לה: דאי בעינא
למינקב אחריתי - נסיבנא. אמר
ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבנא: וניפשטו
לה קידושי בבולה? מי לא תנינא:
האומר "רגלה של זו עולה" - תהא פולה עולה,
ואפילו למאן דאמר: אין פולה עולה
הני מילי היכא דמקדושי דבר שאין הןשמה תלויה בו,
אבל מקדושי דבר שהןשמה תלויה בו - הויא פולה עולה!
מי דמי? התם - בהמה, הכא - דעת אהרת. הא לא
דמיא אלא להא דאמר רבי יוחנן: בתמה של שני
שותפין, הקדיש חציה, חורר ולקחה,
הקדישה - קדושה ואינה קריבה, ועושה תמורה,
והתמורה פינצא פה. שמע מינה תלת;

אש. איתתא לבי תרי - להנשא להם, אי אפשר. הילכך האי לא קדיש אלא פלגא ותוציה נשאר לאחר, אם כן אינה מקודשת לזה. נפשטו קידושי בבולה - כי אמר "הצייך מקודשת לי", דהא "מקודשת" בלשון הקדש קאמר לו. ואפילו למאן דאמר כו' - פלוגתיהו במסכת תמורה. התם כהמה היא - ושלו היא, ואין מעבד על ידי מלהתקדש, לפיכך יש בה במאמרו לפשט. והכא דעת אחרת יש חשובה כמות, המעבדת בדר. שאם אין אשה רוקה - אינם קידושיין. לא נתרצת אלא לחציה - לפיכך אין דיבור תפס בה. הא לא נפאי כו' - מסקא דתירוץא הוא: אין דבר זה דומה אלא לבחמה של השני שותפין, דיאכא דעת אחרת המעבדת בה. והם לא אמרין דתקדש כולה על פי האורח. ואינה קריבה - הואיל ובתלתא חציה, ותמכר קריב לקרב, שלא קידשה אלא חציה, ותמכר קריב אחרת בדרמה. ועושה תמורה - אם המיר בה, ותמורה כיוצא בה - דאינה קריבה, ומכח קדושה דחריה באתא.

שמע

מינה בעלי חיים — פירש בקונטרס: אין נדחו — ידחו לעולם. דאיכא למאן דאמר
אין דיהוי אלא בשחוטק, אבל בעלי חיים שנדחו — חזורים ונראים, ולדידה קרבה
דך בהמה בשחוט ולקח צדיה. ושמע מינה דיהוי מעיקרא הוי דיהוי. פירושו: כגון זו שמתחילה
הקדישה לא שחוט ליקרב. דאיכא מאן דפליג דאין דיהוי אלא בנראה ונדחו. ושמע מינה
יש דיהוי ברמיס. פירושו: יש תורת דיהוי דיהוי דבר

בעלי חיים נדחים — אם נדחו — ידחו לעולם. ואיכא למאן דאמר (כימאן סד,א) אין דיהוי
אלא בשחוטק, אבל בעלי חיים שנדחו — חזורים ונראין. ולדידה קריבה דך בהמה
שחזור ולקח חציה. דיהוי מעיקרא — כגון זו, שנתחילה הקדישה לא בריאת ליקרב.
ואיכא למאן דאמר (בסוכה לג,ב) דפליג ואמר: אין דיהוי אלא בנראה ונדחו. יש דיהוי

1 **וְשָׁמַע מִיִּנְהָ: בְּעַלֵּי חַיִּים נְדָחִים, וְשָׁמַע מִיִּנְהָ: דְּהוּי**
2 **מִעִיקְרָא הָוֵי דְּהוּי. וְשָׁמַע מִיִּנְהָ: יֵשׁ דְּהוּי בְּרַמִּים.**
3 **בְּעֵי רַבָּא: "חֲצִיִּיךְ בְּחֻצֵי פְרוּטָהּ וְחֲצִיִּיךְ בְּחֻצֵי פְרוּטָהּ"**
4 **מַהוּ? בִּין דְּאָמַר לָהּ חֻצֵי פְרוּטָהּ - פְּסָקָה, או**
5 **דִּילְמָא - מוֹנְהָ וְהוֹלְךָ הוּא? אַם תִּמְצִי לומר**
6 **מוֹנְהָ וְהוֹלְךָ הוּא, "חֲצִיִּיךְ בְּפְרוּטָהּ וְחֲצִיִּיךְ בְּפְרוּטָהּ"**
7 **מַהוּ? בִּין דְּאָמַר לָהּ בְּפְרוּטָהּ וּפְרוּטָהּ - פְּסָקָה**
8 **לְמִלְתֵּיהָ, או דִּילְמָא - פֶּל בְּזִימְוּיָהּ, מוֹנְהָ וְהוֹלְךָ**
9 **הוּא? אַם תִּמְצִי לומר פֶּל בְּזִימְוּיָהּ מוֹנְהָ וְהוֹלְךָ**
10 **"חֲצִיִּיךְ בְּפְרוּטָהּ הַיּוֹם חֲצִיִּיךְ בְּפְרוּטָהּ לְמָחָר"**
11 **מַהוּ? בִּין דְּאָמַר לָהּ: "לְמָחָר" - פְּסָקָה, או דִּילְמָא**
12 **הֲכִי קֶאָמְרוּ וְהוּא: קְדוּשִׁין מִתְחֵלוּ מִהֲאֵדָנָא, וְגַמְרוּ**
13 **לֹא נִגְמְרוּ עַד לְמָחָר? "שְׁנֵי חֲצִיִּיךְ בְּפְרוּטָהּ" מַהוּ?**
14 **הֲכָא וְנָדָא בְּחַד זִמְנָא קֶאָמְרוּ לָהּ, או דִּילְמָא -**
15 **אִין אִשָּׁה מִתְקַדְּשֶׁת לְחֻצָּאין כִּלְלָא? - תִּיקוּ. בְּעֵי**
16 **רַבָּא: "שְׁתֵּי בְּגוּתִיךְ לְשֵׁנֵי כְּנֵי בְּפְרוּטָהּ" מַהוּ? בְּתַר**
17 **נְתוּן וּמְקַבֵּל אֶזְלוּנָא - וְהֵיאִיבָא מְמוּנָא, או דִּילְמָא**
18 **בְּתַר דִּיהוּי אֶזְלוּנָא - וְהֵיאִיבָא לִיבָא? - תִּיקוּ. בְּעֵי רַב**
19 **פְּסָא: "בְּתַדּ וּפְרָתְךָ בְּפְרוּטָהּ" מַהוּ? מִי אֶמְרִינָא: בְּתַדּ**
20 **בְּחֻצֵי פְרוּטָהּ וּפְרָתְךָ בְּחֻצֵי פְרוּטָהּ, או דִּילְמָא: בְּתַדּ**
21 **בְּפְרוּטָהּ, וּפְרָתְךָ בְּמִשְׁכִּיבָה? - תִּיקוּ. בְּעֵי רַב אִשִּׁ:**

שמע מינה בעלי חיים — פירש בקונטרס: אין נדחו — ידחו לעולם. דאיכא למאן דאמר
אין דיהוי אלא בשחוטק, אבל בעלי חיים שנדחו — חזורים ונראים, ולדידה קרבה
דך בהמה בשחוט ולקח צדיה. ושמע מינה דיהוי מעיקרא הוי דיהוי. פירושו: כגון זו שמתחילה
הקדישה לא שחוט ליקרב. דאיכא מאן דפליג דאין דיהוי אלא בנראה ונדחו. ושמע מינה
יש דיהוי ברמיס. פירושו: יש תורת דיהוי דיהוי דבר
אין דיהוי אלא לדמיו. כגון זו, שמתחלה לא הקדישה
הקדישה לקרב לדמיא, שחזרה שחזרה דמיו קודשה דמי חציה,
שהרי לקרב לחצאין לא היתה ראויה, ואפילו
הכי לל עלה תורת דיהוי לדחות מעל המזבח
לעולם, ולא אמרין אין דיהוי אלא בדבר
שהקדש לגופו ליקרב. פסקה — תודה ליה
במקש לחצאין. מונה והולך הוא — ורישא
דמילתא אמסקא מיני קאי. ולא לחצאין הוא,
דהא חצי פרטה לאו בר תפיסה הוא. כיון דאמר
בחציה פסקה — ולא היתה תחילה דבורו אלא
לחציה, ושעה לומר שמקדש לחצאין. כל
בזימיה — והואל ודבריה לעומר חיים. לשני
בני — והם גדולים, ועשאוהו שליח לקדש. או
דילמא בתך בפרטה — דמידע ידע דבבציר
מפרטה לא מקדשה. ופרתו לא אמר על
פרטה, אלא שתקנה לו כשימשכה. קריעך
בחוקה — כשאחוק בה. לא צריכי שומא —
שישמו אותו שמאים קודם שתקבלם. צריכי
שומא — וכין של שאמאם תחלה — אינה
מקדשת, כדמפרש ואזיל. בכל דהו — התקדש
לי בך כמו שחוק, דלא צריכי שומא, דבציר
מפרטה לא שוי. א' דאמר — התקדש
בתמישין זו, והרי לך אלו בדמיאם. ושם חפשי
מתמישין זו, לא שאמאה בקאיאם קודם לכך.
שזה

22 **"בְּתַדּ וּפְרָתְךָ בְּפְרוּטָהּ" מַהוּ? בְּתַדּ בְּחֻצֵי פְרוּטָהּ וּפְרָתְךָ בְּחֻצֵי פְרוּטָהּ, או דִּילְמָא: בְּתַדּ**
23 **בְּפְרוּטָהּ, וּפְרָתְךָ בְּחוּקָה? - תִּיקוּ. הַהוּא נִבְרָא דְאֶקְדִּישׁ בְּשִׂרְיָא. רַבָּה אָמַר: לֹא צְרִיכִי**
24 **שׁוּמָא, רַב יוֹסֵף אָמַר: צְרִיכִי שׁוּמָא. אִי דְאָמַר לָהּ כְּבֹל דְּהוּ - בְּפוֹלֵי עֲלֵמָא לֹא פְלִיגֵי**
25 **דְּלָא צְרִיכִי שׁוּמָא. אִי דְאָמַר לָהּ "חַמְשִׁין" וְלֹא שׁוּוּ חַמְשִׁין - הָא לֹא שׁוּוּ. כִּי פְלִיגֵי -**
26 **דְּאָמַר "חַמְשִׁין" וְשׁוּוּ חַמְשִׁין. רַבָּה אָמַר: לֹא צְרִיכִי שׁוּמָא, דְּהָא שׁוּוּ חַמְשִׁין. רַב יוֹסֵף**
27 **אָמַר: צְרִיכִי שׁוּמָא, בִּין דְּאִיתְתָּא לָא בְּקִצְאָה בְּשׁוּמָא - לֹא סַמְכָה דְעָתָה. אִיבָא דְאָמְרִי:**
28 **כְּבֹל דְּהוּ גַמֵּי פְלִיגֵי, רַב יוֹסֵף אָמַר: שָׁוֵה כֶּסֶף הָוֵי אִיבָא כֶּסֶף, מַה כֶּסֶף - דְּקִין,**
29 **אִם**

יש ספריים דרשנין: שמע מינה קדושת דמים
מדתה. ופרש: דחה תמורתה מליקרב, מדתה
תמורתה כיצא בה. ולא נהיא; דהא בכריתות
(כתב) גבי שטמא קדשה עשיר שהפריש קן
לכבשה העני, והואל נקדה — ידחה, רשנין
בני: שמע מינה תלה, כמו בשמעתין, ודחה על
כרחן אין לפרש קדושת דמים מדרח התמורה —
דאין תמורה בעופות. אלא על כרחן מיני קדושה
אינה קריבנה. ואם התאמר: למה ליה לרבי ביהוק
לאשמעוניה וני תלת מיליא לא שיעיל לה בפרק
"מי שהיה טמא" (פסחים צח,א) ויש לומר: משום
דפליגתא אלה בפרק מדרשית (שם) דפליגתא (שם)
דרבי ארשטיא, דאמר: בתמא קדושת עשיר שהפריש קן
לכבשתו העני, והואל נקדה — ידחה. דפרך עלה מרבי
שמוען מיהדיא דאמר: המפריש נקבה ולפסה הסת — תרעה עד
שתסתא, תמכר וביא בדמיה פסול. ולדה זכר — ירעה עד
שתסתא, וירעה עד שתסתא ביה. ויהו עמו קרבן
מדרבנן, דקאמרי ברישא: ירעה עד שתסתא ועוד: כיון
דפרך מייחדיא, אדרפך מרבי שמוען דברייא, — לפרך
מרבי אליעזר דמתניתין דתמורה, דתנן פרק "אלו קדשים"
(יהב) גבי מפרש נקבה לעולה ולדה זכר, רבי אליעזר
אומר: הוא עמו קרבן ועליו ויש לומר: היינו טעמא
דפרך מרבי שמוען — משום דברייא אפילו רבנן
מדר. דעד כאן לא פליגי רבנן עליה אלא בדבר
דשיך ביה קדושת דמים עניות. מיגא דנתאח ביה
קדושת דמים — בתחא בני נמי קדושת הגוף. וקדושת
הגוף לא הוי — שדרי אין פסח בא מן הנקבה. אבל
גבי קן — אפילו רבנן מודו, שהרי אין קדושת דמים
לעבור. ולמילתא דרבי יוחנן דרבה לא מצי לאותובי,
במאמר רבי יוחנן דרבה לא מצי לאותובי, למיני בני
— אמר רבנו יוחנן כי הוהו דמפריש נקבה לפסוח,
וקאי הוה מותיב מרבי שמוען — הוה אמבט לישועיה
מדרבנן, וממילתא דרבי אליעזר נמי לא מצי לאותוביה,
משום דהוה יחידיא. **חֲצִיִּיךְ** בפרטה וחצייך בפרטה —
ואם התאמר: אמאי לא יעיל? והא לא אמר לעיל
דלא פשטו קדושיין בבולה — דאין מפרשין בפרטה
אלא משום דאיבא דעת אחת, ואינה מותרת אלא
למה ששומעין. אבל אם היינו יודעים שמותרת
בבולה — פשטו קדושיין בבולה. חכא — גלי
דתעא שמותרת בבולה ויש לומר: דאי הוי מיירי
דאמר לה בלשון קדושיין — אין הכי נמי דהוה
פשטו **שְׁתֵּי בְּגוּתִיךְ** בפרטה ופריאתה אחת,
אלו אמר לה בפעם אחת. **בְּתַר** בנותן דקאמר —
דבחר נתון דקאמר — לא דוקא, שהרי הנותן,
על כרחן, בתורת שליחות בניו הוא. ואי בחר
נתון אולנין — הוי לראובן ולא לשמעון, ואם
לא בן הוי קדושיין קלא נמסרו לביא. **בְּתַר**
אמר בפרטה — פשיטא דבעי פרטה לכל אחת,
שליח לא עדיף ממשלחו. דבחר נתון דקאמר —
לא דוקא, שהרי הנותן, על כרחן, בתורת שליחות
בניו הוא. ואי בחר נתון אולנין — הוי לראובן
ולאה לשמעון, ואילו הבנים בעצמם
שקדשו. אבל בעיניה היא אי בחר לקדש
אלא משום דאמר לה בלשון קדושיין
בפרטה. **וְרַב יוֹסֵף אָמַר: שׁוּמָא** — קדם
קדושיין קאמר, כדפרש בקונטרס. ותמיא:
ולקבן פרק שני (מאן תנא) ובניא גבי "התקדש
לי בשרך נתתי." והבבסי אמר: שמין את תניח,
אם יש שוה פרטה — מקדשת. ומשמע:
שמין את תניח אחר קדושיין, ואף על גב
דמתחלה שמת הנזיר לא היתה ידועה ויש
לומר: דללשנא דאמר: בכל דהו כולי
עלמא לא פליגי — אימרי דאמר לה כל
דהו. וללשנא דכל דהו נמי פליגי — הכי
קאמר: ואם ורצה לקדשה בשט — שמין את
תניח מתחילה, אם יש בו שוה פרטה —
מקדשת. כלומר, אם שמוהו תחילה,
לאפוקי ממאן דאמר: מקדשת אף על פי שאין
בו שוה פרטה, מטעם שטר.

1 שוה כסף בכסף – גבי קידושין כסף כתוב, ושוה כסף איתרבי בכסף, כדאמרין לקמן.
 2 "שיב" – לרבות שוה כסף. הלכך כי כסף בעינן, דקייץ, מכסף פקנתו – בעבד עברי
 3 כתיב, "שיב נאולתו" – "שיב" קרא יתראה הוא, דמצוי למכתב "לפידן גאולתו" – לרבות
 4 שוה כסף לענין פדיון, ויכין פדיון מפרוק ביה – אפיקוני נמי מקנה ביה, דכתיב "נאולתו מכסף
 5 מקנתו". וכיין דלא קייין לא – והכי קאמר: ואינו
 6 נקנה בתבואה וכלים, אלא אם כן צפץ זמיה.
 7 בתורת כסף וכו' – בתורת כסף הוא נקנה, בין
 8 שנתונך עילוי כסף בין שוה כסף – בתורת דמים
 9 אקנו, ולא בתורת חליפין. שדרך לעשות חליפין
 10 בתבואה וכלים – מלים – שבאמר (רות ד) "שלף
 11 איש נעלו" וכו'. וכליה נמי, דכתיב (שם) "כל דברי".
 12 ולכך נתמן כסף בין כסף – בפרק "חובוב": פירי לא
 13 עבדי חליפין; אם נתן תבואה בתורת חליפין כמו
 14 סוד, לקנות בזה שוה או שום דבר בחליפין –
 15 לא קנו. והאי "כל דברי" מפרש ליה להדכל נקנה
 16 במנעו, השתא ליכא למימני תורת תבואה
 17 וכלים היינו חליפין – מאי איכא למימרי? אלא
 18 לעולם – ואינו נקנה בתבואה וכלים דקאמר –
 19 בדלית בזה שוה פרוטה. כקראת היתירו –
 20 מוזמין לדיוני דמים. לדין בני – דהמש
 21 סלעים של פירון נבחר, דכתיב (מגדבר ח)
 22 "ופדיו מכן חדש תפדה בערבך כסף חמשת
 23 שקלים". לא אמר כלום – אפילו נתנו לכחן. כל
 24 במיניה – כי אמר כחמש סלעים? בתמיה. דשוי
 25 – ואפילו היה כחני רישא: לא אמר כלום,
 26 והואיל ולא נמשחו. לדידי שוי לי – אני שם אותו
 27 לעצמי, ואקבלו בכך. הגרא רבה הוא – ולא
 28 אול גבוליו הראש. פקובי – שם מקום. ונתן לה
 29 דיני – מיד – מקודשת. וקבילת ליה לשם
 30 קידושין, ועל מנת שישלם נתאו. הרשות בידו
 31 שאין הקידושין חזן עד שתקבל את כולה.
 32 ואת אמרת מקודשת? כמנהג זו – דעתה
 33 אבולה. ידע ידע – לקמן פסקה – כיצד דאמר
 34 פננה זו – ונמצא חסר דינר – אינה מקודשת.
 35 והיינו דקאמר: רצה אחד לחזור – הרשות בידו.
 36 מסתברא – דפרושי מפרשי. השתא כמנה סתם
 37 – תנא ליה דיכולת לחזור, כל זמן שלא קבלה
 38 את כולה. פננה זו – ונמצא חסר, דהשתא לא
 39 קבלה כולה – מביעיא. דמצוי הדרא? מנה
 40 והולך שאני – ואף על גב דאמר במנה סתם,
 41 כיון דחזיתיה מונה וחולק – דעתה אבולה. אבל
 42 כי לא נתן לה אלא דינר וקבילתיה – ודאי לשם
 43 קידושין קבילתיה. ועל מנת שישלם. דאשתבח
 44 בני זויי – ולא הוניה בו מתחלה, שהיה
 45 מערב בניהם. היינו דיני של נחשת – ואמאי
 46 מקודשת?

מנה

1 אף שוה כסף נמי – דקייץ, אמר רב יוסף: מנא
 2 אמניא לה – דתנאי: "מכסף מקנתו" – בכסף הוא
 3 נקנה, ואינו נקנה בתבואה וכלים, האי תבואה וכלים
 4 היכי דמי? אילימא דלא מקנהו בהו כלל – "שיב
 5 נאולתו" אמר רחמנא, לרבות שוה כסף בכסף. ואי
 6 דלית בהו שוה פרוטה – מאי אוריך תבואה וכלים?
 7 אפילו כסף נמי! אלא לאו – דאית בהו שוה פרוטה,
 8 וכיין דלא קייץ – לא. ואידך! הכי קאמר: בתורת
 9 כסף הוא נקנה, ואין נקנה בתורת תבואה וכלים.
 10 ומאי ניהו – חליפין. ולרב נחמן, דאמר: פירות לא
 11 עבדי חליפין, מאי איכא למימרי? אלא, לעולם דלית
 12 בהו שוה פרוטה. ודקאמרתי: מאי אוריך תבואה
 13 וכלים, אפילו כסף נמי – לא מיבעיא קאמר; לא
 14 מיבעיא כסף, דאי אית ביה שוה פרוטה – אין,
 15 אי לא – לא, אבל תבואה וכלים אימא מדימקרא
 16 הנאתיהו – גמר ומקני נפשיה, קא משמע לן. אמר
 17 רב יוסף: מנא אמניא לה – דתנאי: "ענגל זה לפדיון
 18 בני", "טלית זה לפדיון בני" – לא אמר כלום. "ענגל
 19 זה בחמש סלעים לפדיון בני" "טלית זו בחמש
 20 סלעים לפדיון בני" – בגו פדיו. האי פדיון היכי
 21 דמי? אילימא דלא שוי – כל במיניה? אלא לאו
 22 אף על גב דשוי, וכיין דלא קייץ – לא. לא,
 23 לעולם דלא שוי, וכגון דקביל בהו עליוהי. פי הא
 24 דרב כהנא שקלו סודרא מבי פדיון הון, אמר ליה:
 25 לדידי חזי לי חמש סלעים. אמר רב אשי: לא אמר
 26 אלא כגון רב כהנא, דנקרא רבה הוא, ומבעי ליה
 27 סודרא ארשיה. אבל פולג עלמא – לא. פי הא
 28 דמר בר רב אשי וכן סודרא מאימיה דרבה מקובי
 29 שוי עשרה בתליסר. אמר רבי אלעזר: "התקדשי לי
 30 בכמה" ונתן לה דינר – הרי זו מקודשת, וישראלים,
 31 מאי עקמא? פיין דאמר לה מנה והיב לה דינר –
 32 רב הונא אמר רב: כל האומר "על מנת" פאומר "מעכשיו" דמי. מיתבי: "התקדשי לי
 33 במנה" והיה מונה והולך, ורצה אחד מהן לחזור, אפילו בדינר האחרון – הרשות בידו.

1 שוה כסף דקייץ – הא דאמרין לקמן (בא), הוא גבא דקדיש בוודא דאדורי, יתיב
 2 רב שמיא בר חיאי וקא מעיין בה, אי אית בה שוה פרוטה – אין, אי לא – לא. לכאורה
 3 דומה דלא כרב יוסף.
 4 **ומאי** ניהו חליפין פדיון, אין עבד עברי נקנה בחליפין ולא קונה עצמו בחליפין. דמה שהוא
 5 קונה בכסף – נפקא לן מהאי קרא ד"מכסף
 6 מקנתו" לקמן (ידב). אבל עבד כעניני נקנה
 7 בחליפין, כדתיב בפרק "השולח" (גיטין טו), גבי
 8 שקל כומתא ושדא בה, אמר ליה: קני האי וקנה
 9 נפשך. ומשמעו: משום דהויא ליה כלי של מקנה
 10 לא עשה ולא כלום, אבל ככליו של קונה –
 11 נקנה. ומתורת חליפין משמע, ולא בתורת כסף,
 12 וכך פירש רבנו תנאל שם.
 13 **מנא** אמניא לה דתנאי ענגל זה – לישנא קמא
 14 מיינתא ראיא.
 15 רב כהנא שקל סודרא בפדיון הון – משמע הכא
 16 דרב כהנא היה כהן, ותימה: דכסף "אלו
 17 עוברין" (פסחים מטא) משמע דלא היה כהן,
 18 דקאמר: אי לא דנסיבי כהנתא לא גלאזי וש
 19 לומר: דתרי בר כהנא הוו. אי נמי יש לומר:
 20 דבשביל אשתו היה לוקח, כדנאשבחן בפרק
 21 "חורגי" (חולין קלא). רב כהנא אבל בשביל
 22 אשתו.
 23 **אבל** עלמא לא – ואם תאמר מאי טעמא
 24 דלא מנדינן נמי גרע מונתה על מנת
 25 להחזיר, דאמרין לעיל (גב) דשמח מנתה ויש
 26 לומר: דאין הכי נמי, דמיגרע גרע, דהתם איכא
 27 דבר חשוב דהוי מתנה אף על פי שנתן על מנת
 28 להחזיר. אבל הכא גבי פדיון – לא היה שוה אותו
 29 סודר חמש סלעים. ומתחלה, כשנתן לו – לא
 30 יצא ידי תניה. **השתא** במנה סתם לא הוו
 31 קידושין במנה זו מביעיא – ואם תאמר: ולמא
 32 הא קא משמע לן, דבמנה זו אף על גב דלא
 33 חזרה בה – לא הוי קידושין, כיון שבמנא חסר
 34 יש לומר: דמרישא שמעת מניה, כיון דבמנה סתם
 35 הוה לחזור בה ולא אמרין שלים – אלמא לא
 36 הוה לקידושין ככל עד שישלם. הכי נמי, כי אמר
 37 לה "במנה זו ונמצא חסר – לא הוי קידושין,
 38 ואף ההשלמה לא מחניא, שהרי לא סמכה דעתה
 39 להשלמתו אלא למנה שמרצה לה, הרי הוא
 40 חסר.

מנה

1 **הכא** במאי עסקינן דאמר "במנה זו". –
 2 לי במנה זו? ונמצא מנה חסר דינר, או דינר של נחשת – אינה מקודשת. דינר רע – הרי זו מקודשת, ויחלוף! – לא,
 3 רישא וסיפא דאמר "במנה זו", ופרושי קא מפרש: רצה אחד מהן לחזור אפילו בדינר האחרון הרשות בידו. כגון
 4 דאמר לה "במנה זו". והכי נמי מסתברא, דאי סלקא דעתך רישא במנה סתם, השתא במנה סתם לא הוו קידושי "במנה
 5 זו" מיבעיא? – אי משום הא לא אוריאי, הנא סיפא גלגלו רישא; שלא תאמר רישא "במנה זו", אבל במנה סתם הוו
 6 קידושין – הנא סיפא "במנה זו", מפלל דרישא במנה סתם, ואפילו הכי לא הוו קידושין. רב אשי אמר: מונה והולך שאני,
 7 דעתה אפוליה. האי דינר של נחשת היכי דמי? אי הדרעה ביה – הא סברה ונקבלה! – לא צריקא, דיהביה ניהליה בלייא,
 8 אי נמי דאשתבח ליה ביני וזוי. האי דינר רע היכי דמי? אי דלא נפיק – היינו דינר של נחשת! – אמר רב פפא: כגון
 9 דנפיק על ידי הדחק. אמר רבא אמר רב נחמן: אמר לה "התקדשי לי במנה" והניח לה משכונן עליה – אינה מקודשת.
 10 מנה

מנה אין כאן משכון אין כאן - פירושו: ואינה מקודשת. לפי שהאשה נקנית בכסף, והכסף אינו בעין, והיא קנינה שאין המשכון תחת הכסף, כיון שלא ישאר ביד האשה. והיא אי אמר לה: התקדשי לי במשכון או במשכון חוץ למשכון ויהיה שלך - פשיטא מדקודשת. וכמו כן, אם אדם אמר לחבירו: התקדשי אתן לך מנה במתנה והניח לו משכון עליה - לא קנה המנה במשכב

המשכון, ואין לחלק בין מתנה לקידושין. ורבינו חיים כותב בשם רבינו תום אומר: שאם אמר אדם לחבירו: אתן לך מנה במתנה היתן משכון עליה. ואל תחזיר לי המשכון חוץ למתנה - הנהגה - דאו דאי יכול לעכב המשכון עד שיתן לו המנה. ותמיה: מהא דאמר ב"השוכר את האומנין" (בבא מציעא ע"ה). גבי השוכר את האומנים הלהות עלות פשתן לזכר דבר שמואז אברו, מקום שאם אדם חזרוו בחן - שוכר עליהן או מטען. וקאמרינן: עד כמה שוכר מליהוין אמר רב נתנן: עד כדי שוכר. איתיביה רבא לרב נתנן: עד ארבעים וחמשים וזו - התיב בשבטא בתורת מבידו. פירושו: שבאו כל אומנות של פועל ליד בעל הבית. והשתא, כי באת חבילה בידו מאי הווי? הא מנה אין כאן, משכון אין כאן? ויש לומר: דלא מני, דהתם גרמו לו הפסד. ועתה: רבא חבילה בתורת משכון, אלוא קוניה לזכור פועל. וכשרגלין לעשות שידוכין צריך ליהודי בדבר יפה, שיאמר: יהוי אני מקנה לך וכך בגוף החפץ. דאם אמר "אם אחריו בין אתן לך רב וכן הוא כל חבילה בידו" - מנה אין כאן, משכון אין כאן. ושמוא בשדוכין לא אמרינן מנה אין כאן, משכון אין כאן. כיון כששהאחד מתן חחר בו - השני מתבייש בדבר.

משכון דאחרים וכדכתיב יצחק - אף על גב דרבי יצחק איירי במשכון שלא קונה המשכון, מבעיה למימר: כיון דבעל חוב בעת שהשכון שלט בעת ההואה קנין גמור, ושיפדה - בשעת ההואה נמי אלים שפועליה לחשב ממון, לקדש בו האשה ולקנות בו עבדים וקרקעות. וכן צריך לפרש בפרק "השולח" (גיטין ל"א). כהדיא דאמר: המזלע על המשכון אינו משמט. ומפרש הלשון דקני ליה רבי יצחק. ורבי יצחק הוי שלט בעת ההואה. ו"המלוח" - משמע בשעת ההואה, כדמשמע סוף פרק "האומנים" (בבא מציעא פ"ב). אלא הכי פירושו: התיב בין דקני ליה שלט בעת ההואה, למגור - סברא הוא דיקנה הוא בשעת ההואה, שלא ישמט, חדשיב "של אחך בידך", ודרשניב ספרי (פרשת ראה): "את אחך תשמט ידך" - ולא של אחך ראה. וכן יש לפרש פרק "כל שניה" (סוטה א"ב). כהדיא דירשאל שזהוה את תבירי על תבירי. ומפרש התיב משום דקנה ליה רבי יצחק. וכיון דקני ליה רבי יצחק שלט בעת ההואה קני ליה נמי. לענין דקרינן: שלך אין אתה רואה. מניין לבעל חוב שקונה משכון - פירוש בקונטרס בשאר דוכתי: להתחייב באונסין. וקשה: דהא רבי מאיר רבי יהודה פליגי במלוה על המשכון אי הוי שומר שכר אי שומר חנם, אבל שואל - לא הוי. ואוקי גמרא רבי מאיר רבי יצחק. משמע דרבי יצחק לא אמר להתחייב באונסין לכך נראה ליה: שקנה את המשכון להתחייב בגניבה ואבידה.

צדקה מנין - ואם האומר: איבא צדקה ממנה שחזיר לו לשכב עליו ויש לומר: דייק מרכיב (דברים כד) "ושכב בשלמתי וברכך", ואי לא הוי קונה ליה, אם כן כשמרכיב העני - הוי ליה רביה דברים. ויש מפרשים: דלא מוקרי צדקה אלא הנותן משלו, כמו "צדק משלך ותן לך" (בבא בתרא פ"ב). הנם לאבא או לאבך אינה מקודשת - ואם תאמר: הא אמרינן לעיל (קדושין ה"ב). "מן מהו לפלוני ואקדש אני לך" - מקודשתו ויש לומר: דלא דמי, דהתם שהתחילה היא דבר - איבא למימר דעתה להתקדש, אבל הבא שהוא אמר לה תחילה: התקדשי לי. והיא משיבה: תנם למי שתרצה - איבא למימר דאין דעתה להתקדש, אלא היא משטה בו ואינה חוששת. הנם לפלוני אינה מקודשת - ואם תאמר: אמאי קני ליה ליה ליה ברייתא "אבך"? לאבא לפלוני סניא ואיבא למיעבד כל הני צרכותא! ושמוא יש לומר: דאין לחוש לכך, כיון דלא תנא "אבך" בברייתא תלדיה. אי נמי, יש לומר: דלתיב תנא "אבך ופלוני" - משום דסלקא דעתך וליהוי מקודשת ספי כשאמרה "תנם לפלוני" מכשאמרה "תנם לאבך". דסמכה דעתה ספי כשהיא ביד פלוני. אם היה סלע שלה מקודשת - פירש בקונטרס: דחצה קונה לה. ולא נהריא: דאם כן - מאי בעי: סלע של שניהם מהו? פשיטא דאינה קונה, כיון דהוא חצר של שניהם, כדאמרין פרק "המכר את הספינה" (בבא בתרא פ"ב). אמר רבי ינאי: חצר של שני שותפין - קנינן זה מזה. ומוקי לה במודד בתוך קפתו של לוקח, אבל במודד על הקרקע - לא נראה לפרש: דהבא העטעם אין תלוי בקנין חצרה. אלא כשהסלע שלה - סמכה דעתה, ובשאינו שלה - לא סמכה דעתה. ובעי, כשהסלע של שניהם אי סמכה דעתה או לא.

מנה אין פאן, משכון אין פאן. איתוביה רבא לרב נתנן: קודשה במשכון מקודשת! - התיב במשכון דאחרים, וכדכתיב יצחק, דאמר רבי יצחק: מנין לבעל חוב שקונה משכון - שיאמר "אלך תתיה צדקה", אם אינו קונה - צדקה מנין? פאן היתא חוב שקונה משכון. בני גר הנתא פרו אבין והיו אמתא פריטי אין פאן, נסכא אין פאן. תנו רבנן: "התקדשי לי בכמה", ונמלתו וורקתו לים, או לאור, או לכל דבר האבר - אינה מקודשת. - הא שדיתניהו קמיה - הוי קודשו? הא קאמרה ליה: שקיל לא בעינאי? לא מופיעאי קא אמר; לא מופיעאי שדיתניהו קמיה דלא הוי קודשו, אבל ורקתו לים או לאור, אימא: מנין דמתייבא בהו - קודשי קדיש נפשה, והא דקא עברא הכי סברא: איבקייה להאי גברא אי רתחנא הוא או לא, קא משמע לן. תנו רבנן: "התקדשי לי בכמה" - "תנם לאבא ולאבדך" - אינה מקודשת. - "על מנת שקבלום לי" - מקודשת. הניא אבא" להודיעו כח דרישא, תנא "אבדך" להודיעו כח דסיפא. "התקדשי לי בכמה" - "תנם לפלוני" - אינה מקודשת. מנת שקבלום לי" - מקודשת. וצריכא, דאי אשמעינן "אבא" ו"אבדך" - התיב הוא דכי אמרה "על מנת שקבלום לי" הוי קודשו. דסמכה דעתה עלייהו, סבריה: עבדין לי שליחותא. אבל פלוני - לא. ואי אשמעינן "פלוני" - הכא הוא דכי אמרה "תנם לפלוני" לא הוי קודשי דלא מקרא דעתה לנביה למיתבה ליה במתנה. אבל "אבא" ו"אבדך", דמקרא דעתה לגביהו - אימא במתנה ריביתיה ניהליהו, צריכא. תנו רבנן: "התקדשי לי בכמה" - "תנם על גבי סלע" - אינה מקודשת. ואם היה סלע שלה - מקודשת. בעי רבי יצחק: סלע של שניהם מהו? - תיקו. "התקדשי לי בכמה" - "תנהו לכלב" - אינה מקודשת. ואם היה כלב שלה - מקודשת. בעי רב מרי: כלב רין אחריה מהו? בההוא הנאה דקא מצלה נפשה מיניה - גמרה ומקניא ליה נפשה, או דלמא: מיצי אמרה ליה: מדאורייתא חייבי מחייבת לאצולין? - תיקו. "התקדשי לי בכמה" - "תנהו לעני" - אינה מקודשת, אפילו עני הסמוך עליה. מאי טעמא? אמרה ליה: כי היכי דמתייבא ביה אגא - הכי מחייבת ביה את. ההוא גברא דתהו קא מניין חומר

מנה אין כאן - הלכך משכון אינו שוה (באן) כלום, שאין המשכון מתנה. כמשכון דאחרים - שהיה בידו, וקדשה בחוב שיש לו עליו. הלכך מקודשת, שהמשכון עצמו קניו לה. כפריש - על מנת לקבל פרוטות של נפש. תנא - חתיכה של כסף. פריש אין כאן - שהתנו עליה. הלכך, נסכא שהוא משכון - לא כאן, אלא ליהוי במקומו לקונה. שאם נתנו הפרוטות - היתה קנייה להם, דעבד כנעני קניה בכסף. נפלתו ויורקתו לים - בפניו, לומר: אינה רוצה. הא שדיתניהו קמיה - במשכון שאינו אבדו, הוי קודשו? במתנה, פריש: מדיחויבא הוא - לשלומי, גמרה וקדשה נפשה. ולפי שהוא שלה - ורקתה, לנסות את זה אם הוא רגון, אינה מקודשת - ואינו דומה ליתן מנה לפלוני ואיקדש לך". והתם איתו קאמרה ליה מעיקרא, אבל כאן - משטה היא בו, כלומר: תן מעותך לאחרים. להודיעו כח דרישא - דאף על גב דאביה הוא - לא גמרה וקדשה נפשה. כח דסיפא - דאמר מקודשת, דאף על גב דלא קרוב שלה הוא, סמכה עליה - דעבדי שליחותיה, וכי מקבל ליה - הוי שלוהו, ומקודשת. ואם היה סלע שלה מקודשת - שחצרו של אדם קונה, והרי הוא כמו שמקבלתו. רין אחריה - לנשכה. חומר

מנה אין כאן - הלכך משכון אינו שוה (באן) כלום, שאין המשכון מתנה. כמשכון דאחרים - שהיה בידו, וקדשה בחוב שיש לו עליו. הלכך מקודשת, שהמשכון עצמו קניו לה. כפריש - על מנת לקבל פרוטות של נפש. תנא - חתיכה של כסף. פריש אין כאן - שהתנו עליה. הלכך, נסכא שהוא משכון - לא כאן, אלא ליהוי במקומו לקונה. שאם נתנו הפרוטות - היתה קנייה להם, דעבד כנעני קניה בכסף. נפלתו ויורקתו לים - בפניו, לומר: אינה רוצה. הא שדיתניהו קמיה - במשכון שאינו אבדו, הוי קודשו? במתנה, פריש: מדיחויבא הוא - לשלומי, גמרה וקדשה נפשה. ולפי שהוא שלה - ורקתה, לנסות את זה אם הוא רגון, אינה מקודשת - ואינו דומה ליתן מנה לפלוני ואיקדש לך". והתם איתו קאמרה ליה מעיקרא, אבל כאן - משטה היא בו, כלומר: תן מעותך לאחרים. להודיעו כח דרישא - דאף על גב דאביה הוא - לא גמרה וקדשה נפשה. כח דסיפא - דאמר מקודשת, דאף על גב דלא קרוב שלה הוא, סמכה עליה - דעבדי שליחותיה, וכי מקבל ליה - הוי שלוהו, ומקודשת. ואם היה סלע שלה מקודשת - שחצרו של אדם קונה, והרי הוא כמו שמקבלתו. רין אחריה - לנשכה. חומר

מנה אין כאן - הלכך משכון אינו שוה (באן) כלום, שאין המשכון מתנה. כמשכון דאחרים - שהיה בידו, וקדשה בחוב שיש לו עליו. הלכך מקודשת, שהמשכון עצמו קניו לה. כפריש - על מנת לקבל פרוטות של נפש. תנא - חתיכה של כסף. פריש אין כאן - שהתנו עליה. הלכך, נסכא שהוא משכון - לא כאן, אלא ליהוי במקומו לקונה. שאם נתנו הפרוטות - היתה קנייה להם, דעבד כנעני קניה בכסף. נפלתו ויורקתו לים - בפניו, לומר: אינה רוצה. הא שדיתניהו קמיה - במשכון שאינו אבדו, הוי קודשו? במתנה, פריש: מדיחויבא הוא - לשלומי, גמרה וקדשה נפשה. ולפי שהוא שלה - ורקתה, לנסות את זה אם הוא רגון, אינה מקודשת - ואינו דומה ליתן מנה לפלוני ואיקדש לך". והתם איתו קאמרה ליה מעיקרא, אבל כאן - משטה היא בו, כלומר: תן מעותך לאחרים. להודיעו כח דרישא - דאף על גב דאביה הוא - לא גמרה וקדשה נפשה. כח דסיפא - דאמר מקודשת, דאף על גב דלא קרוב שלה הוא, סמכה עליה - דעבדי שליחותיה, וכי מקבל ליה - הוי שלוהו, ומקודשת. ואם היה סלע שלה מקודשת - שחצרו של אדם קונה, והרי הוא כמו שמקבלתו. רין אחריה - לנשכה. חומר

קידושין. האשה נקנית - פרק ראשון דף ט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רש"י

תוספות

1 **הב** אשקי ושדי אינה מקודשת - ואם תאמר: מי גרע "מיתין מעות לפלגין" דמקודשת, כל
 2 שכן כשאומר "חן ליה" ויש לומר: דשאני הבא, דמעיקרא היהיה שואלת שלא בתורת
 3 קדושין, ומשום הכי איכא למימר כשאמרת "ובי" - אודעתא דמעיקרא קאמר.
 4 **כל** אשקי אשקי כו' - הך תלת עובדי אינטרך לאשמועינן, בדשום דבר אי מתעיל -
 5 דלא במידי דאבילה ושתיה, ולא באשר מיל.
 6 **והלכתא** שריא לא צריך שומא - ואם
 7 תאמר: אמאי אינטרך פסוק
 8 כרבה לגבי רב יוסף? דהא בבבא בתרא (קמגב).
 9 פסקינן הלכתא כרבה רב מרשה, ענין, ומחזו
 10 ויש מפרשים: דהיינו דוקא בבבא בתרא, ולא נהירא;
 11 דבעל תרנן בבבא בתרא הלכתא כרבה,
 12 כדמוכח פירק "מי שאחור" (גיטין ע"ב). גבי
 13 הדווא דאמר ליה "איתיהה" כולי גמלא דלו
 14 תלתא ושקלו ריבעא כו'. וקאמר: ותסברא דרבה
 15 כרבן שמעון בן גמליאל? דהא קיימא לן הלכתא
 16 כרבה, ובתא קיימא לן הלכתא כרבן שמעון בן
 17 גמליאל? למעשה קאמר: דהא קיימא לן הלכתא
 18 כרבה" - משמע דבבבא בתרא הלכתא כוותיה
 19 ושמוא ישי לרדחא, דהתם שי פסידי דרסיס: בתא
 20 קיימא לן הלכתא כרבה. דמשמע - בתא דאמר
 21 ליה בבבא בתרא, מתוה, אמאי לא קאמר
 22 בהדיא: הלכתא כוותיה דרבה, כדאמר: הלכה
 23 כרבי אלעזר הלכתא כרבה אמר רב נתנאל ואמר
 24 רבינו סמי: דאתא לאשמועינן דדוקא שריא הוא
 25 דלא צריכי שומא, לפי שמעתין דרית דוקא ואין
 26 רגילין לטעות בו כל כך. אבל שאר דברים, כגון
 27 אבנים טובות ומרגליות, שיש שאינם נכונות אלא
 28 בעיני הרגילים לטעות בהרבה יותר משוויים -
 29 צריכי שומא, משום דלא ספקי דעתיה. ולפיכך
 30 נהגו העולם לקדש בטבעת שאין בה אבן, והא
 31 דאמר לקמן פירק שני (ח"ב), שדחסיף לה נופך
 32 משלו - יש לומר ששמו אותו. אי נמי: הואו נופך
 33 בעין שריא, שידוע שווין קצת, וההוא אבן
 34 דקדש באבנא דכחלא (קדושין י"ב), והוא רב
 35 חסדא שמעא אי את ביה שוה פרוטה - אבנא
 36 דכחלא לא הוי כשאבנא אבניס טובות, אלא בעי
 37 אבני טובות, כדבשבתא פירק א' (סוכה כ"א)
 38 בהרודוס דבניה לבית המקדש באבני דיששא
 39 דכחלא ומורמא, ויש מפרשים: משום הכי
 40 איצטריך לטעוק כרבה לגבי רב יוסף - משום רבי
 41 יוסף איצטריך לטעוק (ח"א), במה ראיית דבוריו, עד
 42 יש מפרשים: משום הכי לא קאמר הלכתא כרבה
 43 - דלא תימא דהיינו רבה דאיכא דאמריו דבכל
 44 דהו לא צריכי שומא, אבל אמר לה חמשין ושוי
 45 וכן - בעי שומא, לפיכך פסק בדשום ענין לא
 46 בעי שומא, לפי זה הטעם יתיישב הא דאיצטריך

הומר" - ב"טייני"ש, שעושי של ברדיל, וחרוזין הרבה מהן בחוט אחד, ועושין אותו בזמן
 ענק ונושאין בצוארין למכור. ויש גורסין פתכייתא - והן של זוכיות, בזמן טבעות דקים,
 וקרין אותו **פריליש** ובלקיש רובותיו*** אישטניית. חד שומא - מלא חוט הענק.
 מיקדשת לי - כלשון שאילה, הב אשקי ושדי - דלא במידי דאבילה לדבורא, תנא דמלכא
 - בבבא תרנן נשבע, והלכתא כרבי אלעזר -
 1 דאמר (קדושין ח"א): "התקדשי לי במנה" ונתן לה
 2 דינר - הרי זו מקודשת, וישלים. כרבה אמר רב
 3 נתמן - דאמר לעיל (ח"ב): מנה איך בן שאמך
 4 אין באך, כתיב בקדושת לי, והיא ברשת אביה
 5 לקדשה, כגון שלא בגרה. לשפר זבני - ומנלן
 6 דכי היא גונגא הוי שטרא? מאי מעמא קרית ביה
 7 יקנו משום דכתיב וסבר - בתמימה. קרי ביה "כי
 8 יקח", ופסקו דאבי בעירה קאמר, שראת מקדשה
 9 לבעל, ומשום דכתיב "את בתי נתתי", הלכתא
 10 ניתו - למשה מסיני, התם נמי - גבי שטר זבני
 11 כתיב "ולקח את ספר המגדה", אלא תמא המוכר
 12 נתנו ולקדשה דכתיב "ואקח" לא איתא "ואתן".
 13 וירמיהו היה קונה את השדה מיד הנמאל,
 14 אלמא מוכר כותב "שדי מכורה לך" ונתון ביד
 15 לוקח, אבל הבא - "כי איתיה כתיב, בין על ידי
 16 עצמה - שקבלתה את מקדשה בין שאב, מודעתה
 17 - שהיא אמרה לו לקבל. והא דבעינן דעתא
 18 ידידה - והוא שגבריה, שלא לשפח - שנכתב
 19 לשם אשה אחרת, ונמלך.
 20 יציאה

17 **כרבי אלעזר**. והלכתא כרבה אמר רב נתנאל, והוה רבנן: **בשטר פיצד? כתב לו על הגיזר**
 18 **או על החרס, אף על פי שאין בו שוה פרוטה, בפתך מקודשת לי"** - בפתך מאורסת לי"
 19 **בפתך לי לאיתנו** - הרי זו מקודשת, מתקוף לה רבי וירא פר ממול: **הא לא דמי היא**
 20 **שמיא לשטר זבני? התם - מוכר כותב לו "שדי מכורה לך", הכא פעל פותב "בפתך**
 21 **מקודשת לי!"** - אמר רבא: **התם מעניינא דקרא, והכא מעניינא דקרא. התם פתיב "ומכר**
 22 **מאוחזו" - במוכר תלה רחמנא, הכא פתיב "כי יקח" - בפעל תלה רחמנא. התם נמי**
 23 **פתיב "שדות בכסף יקנו!" קרי ביה "יקנו".** - מאי מעמא קרית ביה "יקנו" משום דכתיב
 24 **"ומכר", הכי נמי קרי ביה "כי יקח" דכתיב "את בתי נתתי לאיש הויז"!** - אלא אמר רבא:
 25 **הלכתא ניתו, ואסמיכניהו רבנן אקראי, ואיבעית אימא: התם נמי פתיב "ואקח את ספר**
 26 **המקנה", ואמר רבא אמר רב נתנאל: כתב לו על הגיזר או על החרס, אף על פי שאין בו**
 27 **שוה פרוטה "בפתך מקודשת לי" "בפתך מאורסת לי" "בפתך לי לאיתנו", בין על ידי אביה**
 28 **בין על ידי עצמה - מקודשת מודעתו, והוא שלא בגרה. פתיב לה על הגיזר או על החרס,**
 29 **אף על פי שאין בו שוה פרוטה, "הרי את מקודשת לי" "הרי את לי לאיתנו" "הרי את**
 30 **מאורסת לי" - מקודשת, בין על ידי אביה בין על ידי עצמה, מודעתה, והוא שגבריה, פני**
 31 **רבי שמעון בן לקיש: שטר ארוסין שפתוהו שלא לשמה, מהו? היות ליציאות מקושנין; מה**
 32 יציאה

47 **כתב** - על הגיזר ועל החרס - משמע דשטר כשר על החרס. וכן חשימין בפירקין (כ"א), דאמר: כתב לו על הגיזר ועל החרס
 48 "שדי מכורה לך" - הרי זו מוכרה ונתונה. וקשה. דאמר פירק שני דכתובות (כ"א), האי מאן דבעי לאחויי חיתמת ידיה בין דינא - לכתוב אסחא כפא. ר' וקאמר: דוקא
 49 אסחא, אבל אמנולתא - לא, דממא משבח אבילא מעילא, וכתיב עליה מאי דבעי. ותנן הוציא עליו כתב דרז, משמע אל על חרס - לא למיכאש לחיב, ואפילו כתוב עליו לא יועיל.
 50 ואומר רבינו תם: דהדיא דלמקן והדיא דהבא - אתיא כרבי אלעזר, דאמר (גיטין פ"א), עדי מסירה כרתי. והדיא דכתובות אתיא כרבי מאיר דאמר (סם): עדי חתימה כרתי. והדיא דהבא
 51 לא אתיא כרבי מאיר, דכתיב דבעין בשטר קדושין עדי חתימה, כדמוכח לקמן פירק שני (ח"א), ועדיש שם גבי חרס לא חשיבי, ואין מוכיח ומתוכי כלום בתריס, דהרי ביכול להוסיף הוא.
 52 ותנן פירק שני דאמר (כ"א), אם כותבין לא על גיזר מחוק ולא על דיפתרא משום שיכול להחייב, אומר: מאי חבימין - אומר: מאי חבימין - אומר: מאי חבימין - אומר: מאי חבימין - אומר: מאי חבימין -
 53 להחייב, אף על גב דרבינו גיטין פירק שני (כ"ב), לא הכתיש רבי אלעזר אלא בשטרות - לא, הני מילי בשטרות העומדות לריאה, דבעינן איהו למעור רבי. אבל
 54 זה, שאינו עשוי אלא לקדש בו אשה ולקנות בו שדה - כגון עינין הוה, שעשוי לגרש בו את האשה לפי שעה, ואף על פי שחשטר של קנין יכול להועיל לריאה - כמור כן הגט יכול להועיל,
 55 כדאמר פירק דכותב" (כתובות פ"ב), ובפרק קמא דבבא מציעא (ח"א), וכי תימא לקדשה ריאה - בעינא דלאניסבי ביה שטר, אלמנא, אף על פי שהיא צריכה לריאה - עיקרו לא לכך נעשה.
 56 **אף על פי שאין בו שוה פרוטה** - וקדעת הוא רבותא, לפי בדשוח פרוטה היהיה התקדש ביה שטר, אבל לקמן (כ"א) גבי "שדי מכורה לך", יש לתמוה: מאי רתיב דאף
 57 על פי שאין בו שוה פרוטה? דהתם המוכר נתן השטר, ר' לא בישא פרוטה ממו באין בו שוה פרוטה ויש לומר: משום דכתב ביה תניה אחריתו "שדי מכונה"; סלקא דעתך לדיבעי שוה
 58 פרוטה, משום דמוכר מקנה שדוהו ללוקח, קא משמע לן דלא בעי. **הא** לא דמי האי שטרא וכו' - ומגט לא היה יכול להקשות, בדצד דמי שפיר לגנו, דמה גט הבעל כותבו בבית דין,
 59 **הלכתא** ניתו - תימה: כיון דהלכתא ניתו למח לי קרא "דריצא" ו"דחת" - והאשה נקנית בשטר; ויש לומר: שטר מוכר לחדו הוי הלכתא, ושטר קדושין פיקרי מוכי יקח" דבעל כותבו,
 60 ודמי למכר, ואף על גב דקאמר "הלכתא ניתו" לשון רבים - לא אתרתייהו קאי. - וכדאי גונגא אשכחן בריש "בנות כותים" (נדה ל"ב), דקאמר: הדי קרא ויהי הלכתא. אף קשה: דלמקן (הבא)
 61 גבי שדה, קבעי ענין שנקנית בשטר, ואיתיהו קרי רבתי" "ואקח את ספר המקנה" וישמא יש לומר: יתיב דהווא קרא לא הוי אלא מדברי קבלה - אין להקדיש בכך. אי נמי, יש לפירש: הלכות
 62 מדינה, כלומר: מנהג היה כך.

הן הן דברים הנקנים באמירה - תימהו דברק"ש שני דיני גירות" (כחובות קמא) תנן: הפוסק מעת לחתנו ופשת לו את הרגל - תשב עד שתלכין ראשה. ולמה תשב? ישנא, ויקרא חמיו לרין, כין ירון הן דברים הנקנין באמירה! ויש לומר: שהחזן אינו רוצה לטרוח בבית דין ולמקם בדנא. ורבינו שמואל בן אבא פירש: שלא כשמתוך התנאים עמדו וקדשו - אז נקנים באמירה. ומדקדק

יצאה בעיני לשמה - דכתיב (זכריה כד) "וכתב לה" - לשמה. הייתה דבקה לא בעיני שתהא לשמה - שתהא צורת הדינר טרעבה לשמה. הדר פשטא - "ויצאה והייתה" שהרי עיקר שהשטר קונה באשה מכאן למנוה. שלא מדיעתה - קודם הכתיבה לא נזכר בה ואחר כך הודיעה וקבלתה. ובגדולה קאי. הווא אביה קצינה ונערה, לשמה ושלא מדיעת מאי. מה יצאה שלא מדיעת - שהרי על

כרחא היא מתגרשת. דעת מנשה - היינו בעל, שהקנה אותה בנס זה לעצמה, ופוסדה ממנו. ובעיני שיכתוב מדעתו, דכתיב "וכתב לה". אף בלא דעת מנשה - דהיינו אשה. כגון לעצמא בעל. מאי לא שפיר אירוסין פשט - בנות "תך" מקודשת ליה. שפיר פסיקתא - התנאים שבניניהם, וממון שפוסקין לו לה. באמריה - ככל אהי. קנין. קידושין הן גמיר דברבי. ובהתבאר הנאה דקא מתחזיני אהודי - גמיר ומקני. ובאותן התנאים קאמר. שהעדים אין שראין לכתוב עליהם שטר אלא מדיעתם, דנתיב ליה שתהא בעולה על פה ולא במלוה בשטר. אמר קרא בעולת בעל - כי ימצא איש שובב עם אינה בעולת בעל. בעורה זו - בתמהו. וכי אשה מקודשת עליו, שהיא מחזקת ללמודה ממנום אבולת. עד דהיינו. בבכספ. הודר בעיל - דכתיב: "כי יקח" ודקדקו בני כסף, הודר "ובעלה". אמר בן - דהיינו קאמר קרא דבענין כסף וביאה, וביאלא וביאה לא מקדשה. נערה מאריס - דבפסולת בוי - הולך על כרוך. "ויקדשו" - הווא קידושין לעצמן, ובעל - הווא דיליף בשל כסף. ומשכחת סקילה קידושין כסף בלא ביאה. בעולה היא - תחילה בחתולה חתיבא (זכריה כב): "כי יהיה נערה חתולה מאורשה לאיש וכו'". ודש"י (כחובות מהב) "בתולה" - ולא בעולה, שהבעולה בתנן כשאר אשת איש. שלא דברבי - דאיתקוש משכבות לודי. דכתיב (ויקרא כ) "שמכבי אשה" - שתי משכבות. וקרינא בה "כי יקח... ובעלה" ובאנו בתולה היא. אמר להו אבי - ליכא לאוקמי חכי, דאי בא עליה ארוס שלא דברבי - תו לא ויהי חתולה בעל. דעת כן לא פלגי רבנן עליה דרבי בני באו עליה עשרה שלא דברבי, ואמרו, כולן בסקילה - אלא באר - שאינו בעלה, אבל בעלה - עושה אותה בעולה בשלא דברבי, דילפינן לה מיבעלת בעל" דבלקמן. ועדיין היא בתולה - שבאו כולן עליה שלא דברבי. והראשון בסקילה - לקמן יליף טעמא בשמעתין. משכחת לה - דבסקילה. שקישה כשפר - וההיא לא ביעה ביאה. ההואיל וגומר ומוציא גומר ופננים - בלא ביאה. ונזכר, אמר דרבי יוחנן, הווא אמנא: לגבי כסף - עד דמקדש ובעל. אבל השתא דנפקא לן מיבעלת בעל, דבעילה לחודה מקדשה - דבכסף "כי יקח" דילף "יקחה" "יקחה" אמריה לחודה מקדשה. דאי אשתו. אמר בן - דלא אשמעינן אלא קידושין ביאה - לכתוב "ובעל", דאמר "ובעלה" - זו ולא אמנה ובעלה. ולרבא אמר - לקמן בפרק שני גבי מקדש אחת משתי אחיות סתם - לא הווא

דידי: "ויצאה... והיתה" - מקדש הווייה לציאה; מה יצאה - בעיני דעת מנשה, אף הווייה בעיני דעת מנשה, מיתבי: אין פותבין שפיר אירוסין ונשואין אלא מדיעת שניהן. מאי לאו שפיר אירוסין ונשואין ממש? לא, שפירי פסקיתא, וכרבי גידל אמר רב. דאמר רב גידל אמר רב: "במה אתה גותן לבנד? - כך רב, כך רב". "בבתך? - גמיר וקדשו" - קניג הן הן הדיבריה הנקנים באמירה. "ובביאה". מנא לן? אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן: דאמר קרא "בעלת בעל" - מילמד שנגעשה לה בעל על ידי בעלה. אמר ליה רבי אבהו לרבי אבהו, ואמרי לה, ריש לקיש לרבי יוחנן: בעורה זו ששנה רבי: "ובעלה" - מילמד שנקנית בבדיאה? - אי מהתם הנה אמנא: עד דמקדש ותרד בעלי. קא משמע לן. - מתקוף לה רבי אבא בר ממי: אם פן נערה המאורסה דאמר רחמנא בסקילה, היכי משפחת לה? אי דאקדוש ותרד בעל - בעולה היא, אי דאקדוש ולא בעל - לאו פלוס הוא! אמרוה רבנן קמיה דאבוי: משפחת לה פגון שפא עליה ארוס שלא פדרפה. - אמר להו אבוי: עד פאן לא פלגי רבי ורבנן אלא באחר, אבל בעל - דברי הכל, אם בא עליה שלא פדרפה - עשאה בעולה! מאי היא? דתניא: פאו עליה עשרה אנשים ועדיין היא בתולה - פולן בסקילה. רבי אומר: אומר אני: הראשון - בסקילה, וכולן בתנן. אמר רב נתנן בר יצחק: משפחת לה פגון שקדשה בשטר, הואיל וגומר ומוציא - גומר וממנסי. ורבי יוחנן, האי "ובעלה" מאי עבדי ליה? - ההוא מיבעי ליה: זו נקנית בבדיאה, ואין אמה העבריה נקנית בבדיאה. סלקא דעתך אמינא תיתי בקל וחומר מיבמה: ומה יבמה שאין נקנית בכסף - נקנית בבדיאה, זו שנקנית בכסף - אינו דין שנקנית בבדיאה? - מה ליבמה שפון וקוקה ועומדת! סלקא דעתך אמינא: הואיל וכתב "אם אחרת יקח לו" - הקישה תתוב לאחרת; מה אחרת מיקניא בבדיאה - אף אמה העבריה מיקניא בבדיאה, קא משמע לן. - ורבי, האי סבא מנא ליה? - אם פן לתוב רחמנא "ובעל", מאי "ובעלה" - שמע מינה תרתי. ולרבא, דאמר: בר אהינא אסברה לוי: "פי יקח איש אשה ובעלה" קידושין תמסורין לביאה - הווא קידושין, קידושין שאין מסורין לביאה - לא הווא קידושין, מאי איפא למימר? - אם פן נתוב קרא "או בעלה", מאי "ובעלה" - שמע מינה פולחו. ורבי, האי "בעלת בעל" מאי עבדי ליה? - היא מיבעי ליה: בעל עושה אותה בעולה שלא פדרפה, ואין אחר עושה אותה בעולה שלא פדרפה. - ופי אית ליה רב האי כמרא? והתניא: פאו עליה עשרה אנשים בעולה שלא פדרפה. - ופי אית ליה רב האי כמרא? והתניא: פאו עליה עשרה אנשים ועדיין היא בתולה - פולס בסקילה. רבי אומר: אומר אני: הראשון בסקילה וכולן בתנן. אמר

יצאה בעיני לשמה - אף הווייה בעיני לשמה. או הלמא: הווייה להרדי מקשיו, מה הווייה דכסף - לא בעיני לשמה, אף הווייה דשטר, לא בעיני לשמה? פתר דבעיא הדר פשטא: הווייה לציאה מקשיו, דאמר קרא "ויצאה... והיתה". איתמר, כתבו לשמה ושלא מדיעתה; רבא ורבנא אמרי: מקודשת. רב פפא ורב שרביא אמרי: אינה מקודשת. אמר רב פפא: אימא טעמא דירדו, ואימא טעמא דידי. אימא טעמא דירדו: דכתיב "ויצאה... והיתה" - מקדש הווייה לציאה; מה יצאה לשמה ושלא מדיעתה - אף הווייה גמיר, לשמה ושלא מדיעתה. ואימא טעמא דידי: "ויצאה... והיתה" - מה יצאה - בעיני דעת מנשה, אף הווייה בעיני דעת מנשה, מיתבי: אין פותבין שפיר אירוסין ונשואין אלא מדיעת שניהן. מאי לאו שפיר אירוסין ונשואין ממש? לא, שפירי פסקיתא, וכרבי גידל אמר רב. דאמר רב גידל אמר רב: "במה אתה גותן לבנד? - כך רב, כך רב". "בבתך? - גמיר וקדשו" - קניג הן הן הדיבריה הנקנים באמירה. "ובביאה". מנא לן? אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן: דאמר קרא "בעלת בעל" - מילמד שנגעשה לה בעל על ידי בעלה. אמר ליה רבי אבהו לרבי אבהו, ואמרי לה, ריש לקיש לרבי יוחנן: בעורה זו ששנה רבי: "ובעלה" - מילמד שנקנית בבדיאה? - אי מהתם הנה אמנא: עד דמקדש ותרד בעלי. קא משמע לן. - מתקוף לה רבי אבא בר ממי: אם פן נערה המאורסה דאמר רחמנא בסקילה, היכי משפחת לה? אי דאקדוש ותרד בעל - בעולה היא, אי דאקדוש ולא בעל - לאו פלוס הוא! אמרוה רבנן קמיה דאבוי: משפחת לה פגון שפא עליה ארוס שלא פדרפה. - אמר להו אבוי: עד פאן לא פלגי רבי ורבנן אלא באחר, אבל בעל - דברי הכל, אם בא עליה שלא פדרפה - עשאה בעולה! מאי היא? דתניא: פאו עליה עשרה אנשים ועדיין היא בתולה - פולן בסקילה. רבי אומר: אומר אני: הראשון - בסקילה, וכולן בתנן. אמר רב נתנן בר יצחק: משפחת לה פגון שקדשה בשטר, הואיל וגומר ומוציא - גומר וממנסי. ורבי יוחנן, האי "ובעלה" מאי עבדי ליה? - ההוא מיבעי ליה: זו נקנית בבדיאה, ואין אמה העבריה נקנית בבדיאה. סלקא דעתך אמינא תיתי בקל וחומר מיבמה: ומה יבמה שאין נקנית בכסף - נקנית בבדיאה, זו שנקנית בכסף - אינו דין שנקנית בבדיאה? - מה ליבמה שפון וקוקה ועומדת! סלקא דעתך אמינא: הואיל וכתב "אם אחרת יקח לו" - הקישה תתוב לאחרת; מה אחרת מיקניא בבדיאה - אף אמה העבריה מיקניא בבדיאה, קא משמע לן. - ורבי, האי סבא מנא ליה? - אם פן לתוב רחמנא "ובעל", מאי "ובעלה" - שמע מינה תרתי. ולרבא, דאמר: בר אהינא אסברה לוי: "פי יקח איש אשה ובעלה" קידושין תמסורין לביאה - הווא קידושין, קידושין שאין מסורין לביאה - לא הווא קידושין, מאי איפא למימר? - אם פן נתוב קרא "או בעלה", מאי "ובעלה" - שמע מינה פולחו. ורבי, האי "בעלת בעל" מאי עבדי ליה? - היא מיבעי ליה: בעל עושה אותה בעולה שלא פדרפה, ואין אחר עושה אותה בעולה שלא פדרפה. - ופי אית ליה רב האי כמרא? והתניא: פאו עליה עשרה אנשים בעולה שלא פדרפה. - ופי אית ליה רב האי כמרא? והתניא: פאו עליה עשרה אנשים ועדיין היא בתולה - פולס בסקילה. רבי אומר: אומר אני: הראשון בסקילה וכולן בתנן. אמר

קידושין, הואיל ואין ראיון לביאה, שאינו יודע איזו אשתו ואיזו אחות אישה שהיא בכרת. ואמר רבא: אם ראינא אסברה לוי. חכם אחד ששמו בר ארינא למינני טעם הן מן המקרא "כי יקח... ובעלה". קיח כסף הראיה לבעלה הוא דהווא קיחה. מנא ליה הא דדרשני ליה לכרדי ולמעותי אסברה? אמר בן - דלקדושו ביאה ולמעותי אסברה, ותו לא יליף מינה, לכתוב "או בעלה", מאי "ובעלה" - משמע דקאי נמי אהווא. למימך דך דבר אהווא. האי בבארא - דאין אחר עושה אותה בעולה שלא פדרפה. מודה לענין קנס - אף על גב דלענן קטלא לא חשיב לה כבתולה, לענין קנס שבאינה ארוסה - מודה דכולהו משלמי. לבדו - קרא ויתירא הווא, דהוא כתיב (זכריה כב) "ולנערה לא תעשה דבר". שנים שוים - בני עונשין, למעוטי גדול הבא על הקטנה. האי בבארא - דבעל עושה אותה בעולה שלא פדרפה כו' מנלן? תחילת ביאה קונה - באירוסין. אי נמי לכתן גדול - אם מותר לקדש בבדיאה. אי אמרת תחילת ביאה קונה - מותר, ואם סוף ביאה קונה - נמצאת בעולה משעת העראה שלא לשם קידושין, ואסירה ליה, דכתיב (ויקרא כא) "בתולה מעמי יקח".

קדושו. האשה נקנית - פרק ראשון דף י עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - שטיינזולץ" רמב"ם רש"י

ביאה אירוסין עושה כו' - המקדש בביאה מי היא כהן ביאה כנושאת, או אינה אלא כשאר אירוסין? ואינו יורשה כו' - דקימנא לן (יבמות טז.) אשתו ארוסה - לא את אונן ולא מטמאה לה. מות - אלו יורשה, ואינו מפרך נדריה בלא אביה. ומקבל לא יגשה - אם גיטמה בעלה מן האירוסין בעודה נערה. פירות - מנכסים הגופלים לא מבית אבי אמה. קתני - קדושין ביאה, והדר תני נשאת.

- 1 אלמא: ביאה לאו נישואין עבדי. כי קתני נשאת
- 2 אשארא - אבסח ושטר, דאין עשין נשואין.
- 3 אבל ביאה - ועולם אימנן לן בדשואין עושה.
- 4 מתקדשת בביאה - מדעת האב. אבל פרות
- 5 מכאן - ננותן אצבע בעין, ואינה ביאה. קנאה
- 6 ואם רוצה להוציאה - מוציאה בגט. וחייבין
- 7 עליה משום אשת איש - אם קיבל בה אביה
- 8 קדושו. ומטמאה את בועלה - כשהיא נדה.
- 9 שבעת ימים, כדכתיב (ויקרא טו) "ותיה נדתה עליו".

לטמא

- 1 אָמַר רַבִּי יוֹרְאִי: מוֹדֵה רַבִּי לְעֵינֵי קְנָם דְּכוּלְהוּ מְשַׁלְמֵי.
- 2 - מַאי שְׂנָא מְקַמְלָא? - שְׂנָאֵי הָתָם דְּאָמְרֵי קְרָא
- 3 "וּמַת מִיָּא אֲשֶׁר שָׁכַב עִמָּה לְבָדוּ" - וְרַבְנָה, הָאִי
- 4 "לְבָדוּ" מֵאִישׁ עֲבָרִי לִיהָ? מִיַּבְעֵי לְהוּ לְכַדְתִּינָא: "וּמַתוּ
- 5 גַּם שְׂנִיחִם" - עַד שְׂחִיזוּ בַּפְּהָר, דְּבָרֵי רַבִּי
- 6 אִישְׁעִיָּא. רַבִּי יוֹנְתָן אָמַר: "וּמַת הָאִישׁ אֲשֶׁר שָׁכַב
- 7 עִמָּה לְבָדוּ". וְרַבִּי יוֹחָנָן: הָאִי סְבָרָא מְנָא לִיהָ? אִם
- 8 כֵּן נִכְתּוּב קְרָא "בְּעוֹלַת אִישׁ", מַאי "בְּעוֹלַת בַּעַל" -
- 9 שְׁמַע מִיָּמָה תַּרְתֵּי. אִיבְעִיָּא לְהוּ: תַּחֲלִילַת בִּיאָה קוּנְהָ

או סוף ביאה קונה? נפקא מינה גזון שהערה בה, ופשיטה ידה וקבלה קדושוין מאחר. אי נמו לכהן גדול, דקא קני בתולה בביאה, מאי? אמר אמורם משמיה דרבא: כל הובעל - דעתו על גמר ביאה. איבטיא להו: ביאה, נשואין עושה או אירוסין עושה? נפקא מינה לזושה, ולטיפמא לה, ולהפר נדריה. אי אמרת נשואין עושה - וזושה, ומטיפמא לה ומופר נדריה, ואי אמרת אירוסין עושה - ואינו זושה, ואינו מטיפמא לה, ואינו מפר נדריה. מאי? אמר אבין, הא שמע: האב זכאי בבתו בקדושה בכסף בשטר ובביאה, וזכאי במציאתה ובמעשה ידה ובתפירת נדריה, ומקבל את גיטתה, ואינו אוכל פירות בחייה. נישאת - יתר עליו הבעל, שאוכל פירות בחייה. קתני ביאה וקתני נישאת. - פי קתני נישאת - אשארא. - אמר רבא, הא שמע: בת שלש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה, ואם בא עליה יבם - קנאה, וחיבין עליה משום אשת איש, ומטמאה את בועלה לטמא

לטמא

מאיר דרובי בתוק ממיא קרא דרביה ומת האישי אשר שכב עמה לבדו, ובעי התם לרבי מאיר. האי 'ומתו גם שניהם' לרבי מאיר מי עבדי ליה? ומאי בעי? לוקמא בנשואה כדפרשת! וש לומר: דניחא ליה לתנא לדרוק לאוקמי מתניתין ד'רואי דופ' (גדה מדב.) אפילו כרבי מאיר.

בל הובעל דעתו על גמר ביאה - תימה: דברפך 'הבא על יבמתו' (יבמות נה.) לפיגן דאשה נקנית לבעלה בהערא, אחי 'קדוח' 'קדוח' דעריית. והערא היינו תחילת ביאה, הבא מסיק דסוף ביאה קונה ואומר רבינו שמשון בן אברהם: דכי אמרינן הערא קונה - היינו בשלא עשה כי אם הערא ופירש מיד, דמוכח שיהא היה בדעתו לקנות בתמר ביאה. אבל הבא מיידי משום ביאתו, או לא קני בהעראה. כיון שדעתו על גמר ביאה. הלשון מוכיח, דקאמר 'כל הובעל' ולא קאמר 'כל המערה'. ודרב רבינו יצחק בן מאיר תירץ: הא דבגמרא בהערה - היינו במפרש שרוצה לקנות בהערא, אבל בסתם - דעתו על גמר ביאה. ורבינו תם תירץ: דאחרי שנתרבתה הערא כגמר ביאה, אם בן כל מקום שמוכר ביאה - בהעראה קאמר. והכי קאמר: תחילת הערא קונה או בסוף הערא קונה. ולמנא דאמר (שם) הערא זו והבטת עטרה דשיך בה תחילה וסוף. ורבינו נסים גאון תירץ: דהדיא דיבמות איירי אחר קדושין, דעל ידי שית הערא הוא כנשואה, כמו חופה דלאחר קדושין. וקשה לפירושה: ד'קדוח' 'קדוח' גבי קדושין תיבי. ולא מייירי בחופה כלל!

ומקבל את גישה - יש להתספק אם יכול האב לקבל על לבתו קטנה כשהיא ארוסה. ונראה למורי דהר"ב רבי יצחק: דמשנשאת אין אהב יכול לקבל על גישה. ואפילו היא קטנה. ומביא ריאה מהא דתנן בירושלמי במסכת תרומות בפרק שמיני, דהכי תנן התם: האשה שהיה אוכלת בתרומה, ואמרו לה: מה תעלין או גירשך, וכן העבר שהיה אוכל בתרומה וכו', רבי אליעזר מחייב קרן חומשו, רבי יודישע פוטר. וקאמר עלה בגמרא: נחא 'מת בעליך', 'גירשך', מי לא ידעה? רבנן אשמועינן: במשנה הערה, שכן ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה, והאבא מקבל גישה. ורבי אליעזר אומר: אפילו תנא כמשנה אחרונה. הפתר שמוך לו 'התקבל לי גיטי במקום פלוני' והיה לו להביאו בעשרה ימים ומצא סוס ריהו או הביאו בחמשה ימים. ומדויק לאוקמי משנשאת ארוסה. וכן אמר אדרתה 'תקבל' וכו' ולא מפרך כל ביאה. והשתקף לה קנאה כשהיא ארוסה ובהיא מקבל את גישה - משמע ומשנשאת, אף כי היא קטנה - אין אביה מקבל גישה.

והחיבין עליה משום אשת איש - פירש הקונטרס: אם קיבל בה אביה קדושין, ויש לתמוה: אמאי איצטרך וחיבין עליה משום אשת איש? הא קתני סיפא: אם בא עליה אחר מכל העריות שבתורה - ממתים על ידה. ואשת איש בכלל. כדמוכח פרק 'בן סורר ומורה' (סנהדרין טז.) אפילו בזמה דארתא פרק 'ארבע מיתות' (שם נה.) בשמעתא דתקלה וקולון ונראה לרבינו יצחק: דקאי אשת איש בכל עשה על קנאה, ואל שמשע לן דקונה גזון, וקתני עליה אשת איש מדאורייתא. ודלסקא דתנן אמנא דלא קניא אלא מדרבנן, כדאמר (יבמות סח.):

עשה ביאת בן תשע במאמר גדולה. דממעטין לה לקמן בפיפדין (טז.) מאשר ינא את אשת איש - פרט לאשת קטן, דהכי בני נעשה אשה קטנה במאמר גדולה, כל שמשע לן. ודלסקא עשה ביאת בן תשע במאמר גדולה. דממעטין לה לקמן בפיפדין (טז.) מאשר ינא את אשת איש. ודלסקא דתנן אמנא דלא קניא אלא מדרבנן, כדאמר (יבמות סח.):

קשה: דברפך 'בן סורר ומורה' (סנהדרין טז.) דייק מהך הדולבין בדיני נפשות אחר תרוב, דאי לא אוליגן אחר תרוב - נידוש דילמא איילותי היא. ואדעתא דהכי לא קדיש. והשתא, כיון דאי'ם בא עליה יבם' קאי - היה ליה למימר ארתא דהכי לא ייבם וכו' תימא דאקדושין דאחיו שמת קאי, ולחכי קאמר דארעתא דהכי לא קדיש, והשתא מיאי נפקא מינה? אפילו ארתא דהכי קדיש - מכל מקום מיאי למיפרך: אמאי חייבים משום אשת איש, האי איילותי לאו בן ייבום היא. דכתיב (דברים כה) 'אשר תלד' פרט לאיילותי? לכן נראה לפרש: דחיבין על משום אשת איש. בין אי'ם בא עליה יבם' בין אשת איש דעלמא קאי. ודרושא דהי, וקאי בני אי'ם בא עליה יבם' דמיפא, דאי'ם בא עליה אחר מכל העריות כו' - לא להו שבעתין. דמהדיא לא משתמע אלא דוקא אשת איש, התם פריך מהא דמחיבין משום אשת איש. ודרב רבינו דוד תיבין דאציטרך למינתי 'דחיבין עליה משום אשת איש' - לאשמעינן דסיפא ד'מומתים על ידה', רוצה לומר דאף בהבמה אם היא באה על האשה - חרנה על ידה בהבמה. דאי לא תני אלא הא דמומתים על ידה והא אמנא היינו דוקא עריות. דומיא דאשת איש, אבל בהבמה לא, והשתא דתנא ברישא 'דחיבין עליה משום אשת איש' - אם בן סיפא דקתיני 'מומתים על ידה' אשמעינן דחוש דאף אותן עריות דלא דמיין לאשת איש כמו בהבמה - אמרינן דנרתא.

אמונתו בנרתא.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56

ומה שפחה נבעית וכו' זו שביאתה מאבילתה בתרומה אינו דין שכספה מאבילתה — ואם תאמר: ונימא יבמה תודית. שביאתה מאבילתה ואין כספה מאבילתה — אף אני אביא ארסותי ויש לומר: דאין קל וחומר אינו כי אם גלוי מלואה בעלמא. דארסותה מקרי קנין כספו כמו שפחה, הלכך לא שייך למיפרך ויבמה. עד יד לומר: דליכא למימר יבמה תודית. דאיכא למיפרך. מה ליבמה — שכן אינה נקנית בכסף, תאמר באשה שנקנית בכסף, דין הוא שתכלס בתרומה על דין כסף. **מה** שפחה נבעית שאין ביאתה מאבילתה — מהאי קל וחומר ליכא למפרך שותה אשה נקנית בכסף ובכשר. דאיכא למיפרך: שמה לשפחה נבעית — שכן יוצאת בכסף, כדפרך לעיל גבי אמה העברית. אבל עלתה אבילת תרומה — לא שייך למיפרך הכי.

זו שביאתה מאבילתה אינו דין שכספה מאבילתה — ואם תאמר: ונימא "דירי אסוף דינא. כלומר, נמיא כח אתא בא כלמוד כסף — מבח ביאה — דירי כביאה, ולא יאכל אלא אתר חופה. ודומגתה בפרק שני דבבא קמא (מ.א.) וש לומר: הכא סברי רבי תרפן, דאמר: לא אמרינן "דירי הכיכ דמיפרך קל וחומר. ואי אגרת הכא "דירי" — מיפרך קל וחומר. ורבינו שמשון מקוצי תירץ: דלא אמרינן "דירי" אלא היכא דבעי למימר דין חדש, כגון התם דאמר קרן ברשות הרבים חצי נזק, ואתא בה באין כלמוד נזק שלם מלק חומר דירי. ורגל אבל הכא, דרחמנא אמר קנין כסף אובל, ואין גזו באין כלמוד מן הקל וחומר אלא מרו קנין כסף. **רבינא** אמר מדאורייתא מניפשט פשיטא דאבלה — פירשו: ורבינא גלוי לקיים לעולם אימא לך דיבאה אירוסין עושה. ודקאמר: מאי שנא הכא דפשיטא ליה, מאי שנא הכא דמספקא ליה? — בדאורייתא פשיטא דאכלה בין כביאה בין בכסף, ואת דשלח ליה לאוסרה בתרומה — מדרבנן, ומורבנן היה רבי יהודה בן בתירה דן קל וחומר. דביבאה פשיטא ליה דאכלה אפילו מדרבנן, ולא שייך בה חשש סימפון, משום דאין אדם שותה בכוס אלא עם בן ברדק. ומקל וחומר רוצה לזון דבכסף גמי ליכא למיחש לסימפון, כדמרפיש בגמרא.

זו שביאתה מאבילתה בתרומה — פירש הקונטרס: דבדנישאת פשיטא דכולי עלמא מודו דלא חיישנין לסימפון, דאין אדם שותה בכוס אלא עם בן ברדק, וידע וקבל עליו. וקשה מה שפירש בקונטרס דאריירי בנישאת. דהא לא בא רבינא אלא לומר דאין אירוסין קנין ויש ליישב, דהכי קאמר: כי היכי דבנישואין פשיטא ליה דאכלה, דכולי עלמא מודו דאין אדם שותה בכוס אלא עם בן ברדק — אינו גמי אינו בא עליה אלא עם בן ברדק, ואין אדם עושה בעלתו בעלת זנות. ותרבי רבי משה פירש, דהכי קאמר: מה שפחה נבעית, שאין ביאתה מאבילתה בתרומה אפילו מן התורה — כספה מאבילתה אפילו מדרבנן. זו שביאתה מאבילתה מן התורה אינו דין שכספה מאבילתה אפילו מדרבנן? ומיירי שפיר ביבאה שלא על ידי חופה.

עד

למנא משכב תחתון פגילון. ואם נישאת לכהן - אוכלת בתרומה, ואם בא עליה אחד מכל עורות שבתורה - מומתין על ידה והיא פטורה. ואם בא עליה אחד מן הפסולין - פסלה מן התהונה. קתני ביאה, וקתני נישאת. הכי קאמר: אי הני נישואין דכהן ניהו - אוכלת בתרומה. תא שמע: וכבר שלח יוחנן בן בג בג אצל רבי יהודה בן בתירה לנציבין: שמעתי עליך שאתה אומר ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה. - שלח לו: ואתה אי אתה אומר בן? מוחזקיך בך שאתה בן בחדרי תורה, לדרוש בקל וחומר אי אתה יודע? ומה שפחה נבעית שאין ביאתה מאבילתה בתרומה - כספה מאבילתה בתרומה, זו שביאתה מאבילתה בתרומה - אינו דין שכספה מאבילתה בתרומה? אבל מה אעשה שהרי אומר חכמים: אין ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה עד שתפגם לחופה. היכי דמי? אי כביאה שעל ידי חופה, וכסף שעל ידי חופה - בתרונהו מיכל אכלה? ואלא כביאה שעל ידי חופה, וכסף שלא על ידי חופה הכא תרתי והכא תדא. אלא לאו - כביאה שלא על ידי חופה, וכסף שלא על ידי חופה. אי אמרת בשלמא ביאה מקסף, אלא אי אמרת קדושין עושה - מאי שנא הכא דפשיטא ליה, ומאי שנא הכא דמספקא ליה? אומר רב נחמן בר יצחק: לעולם אימא לך כביאה שעל ידי חופה, וכסף שלא על ידי חופה. ודקאמר: הכא תרתי והכא תדא - קל וחומר מיהא איתיה. והכי שלח ליה: ומה שפחה נבעית שאין ביאתה מאבילתה בתרומה אפילו על ידי חופה - כספה מאבילתה בלא חופה, זו שביאתה מאבילתה בתרומה על ידי חופה - אינו דין שכספה מאבילתה בתרומה בלא חופה? אבל מה אעשה שהרי אומר חכמים: אין ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה עד שתפגם לחופה, משום דעולא. - וכן בג בג. גבי שפחה נבעית לא שייך בקנינה, הכא - שייך בקנינה. רבינא אמר: מדראורייתא - מניפשט פשיטא ליה דאכלה, ומדרבנן לא. וקשה ליה: ומה שפחה נבעית שאין ביאתה מאבילתה בתרומה - כספה מאבילתה בתרומה, ואם בא עליה אחד מכל עורות שבתורה - מומתין על ידה והיא פטורה. ואם בא עליה אחד מן הפסולין - פסלה מן התהונה. קתני ביאה, וקתני נישאת. הכי קאמר: אי הני נישואין דכהן ניהו - אוכלת בתרומה. תא שמע: וכבר שלח יוחנן בן בג בג אצל רבי יהודה בן בתירה לנציבין: שמעתי עליך שאתה אומר ארוסה בת ישראל אוכלת בתרומה. - שלח לו: ואתה אי אתה אומר בן? מוחזקיך בך שאתה בן בחדרי תורה, לדרוש בקל וחומר אי אתה יודע? ומה שפחה נבעית שאין ביאתה מאבילתה בתרומה - כספה מאבילתה בתרומה, זו שביאתה מאבילתה בתרומה - אינו דין שכספה מאבילתה בתרומה ולא נישואין פגילון? אבל מה אעשה, שהרי אומר חכמים: ארוסה בת ישראל אינה אוכלת בתרומה עד

למנא משכב תחתון פגילון — עושהו בוועלה מושב ומשכב אפילו עשר מצעות. אבל לא להיות אב הטומאה לטמא אדם וכלים ומשכב של גדה עצמה, אלא לטמא אוכלין ומשקין בעליהו של זו. וכן מפרש לה במסכת נדה (ל.ב.). אבל פורתה מבט שלש שנים — אינה מטמאה את בוועלה אלא טומאת ערב, כגונע בעלמא. נישאת לכהן — קא סלקא דעתך שנכנסת לחופה לנישואין אוכלת בתרומה, אבל פורתה מבט שלש שנים — אין חופתה מאבילתה, היאיל ואין ביאתה ביאה. והיא פטורה — לפי שאינה בת נישואין. אי הני נישואין — היא מתקדשת ביבאה תנא ברשאי, אי לכהן הוי — אזילת בתרומה. שאין ביאתה מאבילתה — אם בא עליה כהן, ולא קנאה בכסף — אינה אוכלת, דבעינן "קנין כספי". וקדושין גמי לא תפסי בה, שתהא מקודשת לו ביבאתה שדירי היא בתרומה, עדי הדימא לחומר. כספה מאבילתה — דכתבתי (ויקרא) "קנין כסף חוק יאכל בו", זו שביאתה מאבילתה — קא סלקא דעתך השתא דיבאה עושה נישואין, כדמרפיש ואילו. ונישאת פשיטא ליה דאכלה, דנפקא ליה כספיה מיכל טהור בביתך יאכל אותו". ודן רבן בג בג דהוה תני עלה. היכי דמי — דיליק כסף מביאה, אי נימא ביאה שלאחר חופה, ויליק מיניה כסף שהכניסה אתר כך לחופה. בתרונהו אבלה — ומאי "אבל מה אעשה" דקאמר? אלא כביאה שעל ידי חופה — וקא ליק מישואין כסף שלא על ידי חופה, היכי יליק לה מיניה? הכא תרתי והכא תדא! מאי שנא — ביאה דפשיטא ליה. ומאי שנא — כסף דמספקא ליה. ואפילו על ידי חופה — דהא לאו כביאה היא. משום דעולא — דאמרין בריש פירקין (ה.א.) שמא ימונו לה כוס בבית אביה, ותשקה לאחיה ולאחיותיה. לא שייך בקנינה, אחר שנתן הכסף אין הקנין חסר כלום. הכא שייך בקנינה — דאבתי מיחסרה מסירה לחופה, לענין לירשה ולמטנא לה. רבינא אמר — מחבא ליבא למיפישט דנישואין עושה. דהא אפילו אירוסין עושה אבלה מדאורייתא, וכסף גמי, מדאורייתא אבלה. ומדרבנן הוא דשלח ליה — הא דשלח ליה לאוסרה בתרומה — מדרבנן הוא דאסר לה. משום סימפון — שמא ימצא בה מום, ותמצא קדושי טעמי סימפון. כל עלה המבטל דבר קרי סימפון שלו. כגון, שובר הוי סימפון של שטר, בשנים אחריו" (בבא מציעא כ.א.). ואת קורא סימפון דבר המבטל את הקדושין ואין המקלח של עבד. אי אתה יודע — במהוה זו שביאתה מאבילתה — דבנישאת מודה דלא חיישנין לסימפון, דאין אדם שותה בכוס אלא עם בן ברדק, וידע וקבל עליו. אבל מה אעשה כ"ו — ולקמייהו פירך: מאי בינייהו? הואיל וסוף סוף לא אבלה.

סימפון

סימפון בעבדים ליבא - למטב את המקה. הא קא חזי ליה - וסבר וקביל. נמצא נגב כז' - אינו בטל בכך, דהא קיימא לן המוכר עבד לחבירו ומצא נגב או קוביוסטוס - הגיעו וברייאת דהא ובבא בתרא ב'המוכר פירות' (ב.צ.ב). קוביוסטוס - נוגב נפשות. הגיעו - הרי הוא שלו, ודחתם עבד נגב הוא. לפיכך מוויין - דהא לא חזי שכתי, ולא קביל עליו. הם מוכתב למלכות - ונתחייב מיתה למלך. קלא

אית ליה - וסבר וקביל. קיבל פסד והלך - סימן קיבל - עליו את המומים. משום סימפון - ליבא. משום דעולא. איבא. פסד - האב ושלוהו הבעל, ואו שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל ועודה בדרך. משום סימפון - איבא, משום שמא תשקה - ליבא, דלינתיה לאיחיה ולאחיתה גבה. תרקאם = שלשה קבין. דדיני = זהובים. דשייחא - שליח - לקבל קדושה ולא נמלק בה בכמה. ובנתיה דרבי ינאי נמי, אי שור שליח - לא הוה קדושין אלא בתרקא דדיני. כל כסף האמור בתורה כסף צורי - אם פירש שקלים הוי שקל צורי, ואם סתם - הוי מטבע הפוחת שבצור, ושל דבריהם כסף מדינה - לקמן מפרש לה: כסף מדינה - שמיתת שבכסף צורי; אם סלע הוא - שמיתת שבסלע צורי, אי דיה הוא - שמיתת שבריר צורי; הלכך, פרוסה - לא מצית למימר, לפי שהיא של נחשת, ובצורי מטבע של נחשת ליבא. ובקדושין כסף כתיב, דהא קידה קידה גמירי. וכיון דאפקיחיה מפרוטה - אלמא מדי דחשבוני מטע, אוקמוה אריבי, ברלקמן. הכי גרסינן: גופא אמר רב יהודה כול' ובללא הוא - שבכסף שתכות בתורה דוקא כסף כתיב או שויו. ונפקא מינה - דהוי כסף צורי ולא פרוטה.

והרי

עד שתפנס לחופה משום דעולא. - וכן כג כג: סימפון בעבדים לית ליה; אי מומוין שפגליי הוא - הא קא חזי ליה, אי משום מומוין שפססר - מאי נפקא ליה מייניה? למלאכה קא בעי ליה, לא איכפת ליה. נמצא נגב או קוביוסטוס - הגיעו. מאי אמרת, לקמים מוויין או נכתב למלכות - הנהו קלא אית להו. מפדי בין למר ובין למר לא אכלה, מאי בינייהו? - איבא בינייהו קיביל, כסר והלך. בככף בית שמאי אוקמים בדינך וכו'. מאי מעמיהו דבית שמאי? - אמר רבי ירמיה: שכן אשה מקפדת על עצמה, ואין מתקדשת בפחות מדינך. אמר רבי אבוי: אלא מעתה, כגון בנתיה דרבי ינאי דקפדן אנפשייהו ולא מקדשי בפחות מתרקא דדינך, הכי נמי דלא פשטה ידה וקבלה חד וזוא מאחר, הכי נמי דלא הוה קדושין? - אמר רבי: פשטה ידה וקבלה לא קאמינא. אי קאמינא - דקדושה בליליא, אי נמי דשויה שליח. רב יוסף אמר: מעמיהו דבית שמאי פרב יהודה אמר רב אסי, דאמר רב יהודה אמר רב אסי: כל כסף האמור בתורה - כסף צורי, ושל דבריהם - כסף מדינה. גופא, אמר רב יהודה אמר רב אסי: כל כסף האמור בתורה - כסף צורי, ושל דבריהם - כסף מדינה. וכללא הוא?

עד שתכנס לחופה משום דעולא - מנדקט 'עד שתכנס לחופה' - משמע דהיינו במשנה אחרונה דפרק 'אף על פי' (כתובות נ"ג), שאינה אוכלת בהגעת זמן עד שתכנס לחופה. ותימה: דבפרק 'אף על פי' (שם) פליגי אמוראי במשנה ראשונה שאינה אוכלת בתרומה עד שיגיע זמן - אי משום דעולא, או משום סימפון. אפילו הכי, במשנה אחרונה מדרו כולוהו דטעמא דעולא, כדאיתא להם. דקאמר התיב: ובתרייתאן משום סימפון. והכא קאמר משום דעולא - דהיינו משום שמא ימונה ויש לומר: עד שתכנס לחופה לאו דוקא, אלא עד שיגיע זמן וכמשה דאשונה. ולפי שבהגעת זמן רגילין לעשות חופה נקט שבחי, ורוב נשים מנרכונה מפרש: עד שתכנס לחופה הוי דוקא. דקסבר: אי לא דגורו מעיקרא משום דעולא - משום סימפון לא הוי מתחילין לגזור ולאסור עד שתכנס לחופה. שהרי מומוין לא שבחי, ורוב נשים אין בהם מום. אלא מאחר שהתחילו לגזור משום דעולא, שגורו בתחילה עד הגעת זמן משום שמא ימונו - שהריכו הנזירה הישגת זמן איך עד החופה משום סימפון, הויל וכובר אשונה לגזור עד הגעת זמן משום דעולא. ולכך תלה הטעם בדעולא, שהוא עיקר הדבר. וגם יש ספריים דגסי התיב: עד שתכנס לחופה משום דעולא ומשום סימפון, ולפי דא ניהא. וקצת קשה: דאמר בסבור: איבא בינייהו קבל מסר הלך. במסר הלך, למאן דאמר משום דעולא ליבא ומשום סימפון איבא, ולפירוש חרב רבינו משה קשה: מאי קאמר? הא כולוהו אית הוה הוציא דיסימפון, כדפירשתי. וצריך לומר: דמאי בינייהו לא לפי שפירשנו שנהג עבשוי, דהא חישבין לסימפון - אלא לפי משנה ראשונה בא לפרש, מה לנו אי הוי טעמא משום דעולא או משום סימפון.

קוביוסטוס - פירש הקונטרס: נוגב נפשות. וקשה: דבפרק קמא דבבורות (ה.א) אמר: שאל קונטריוסוס הטפסר לרבין ויחון בן זכאי גבי שקלים ובעק לגלגוליה: בגביי הכסף אתה מוצא מאתיים ואחד עשר מנה, ובנתיהי הכסף אתה מוצא מאה ככר. משה רבכם נגב היה, או קוביוסטוס היה, או אינו בקי בחשבונית הדין? עמך נגב נפשות לחסרון השקלים? לכן פירש רבינו הנגאל: דקוביוסטוס - משחק בקוביא. הוא דאמר בבראשית רבה (פרשת 'ישלח') 'ויאמר שלחני כי עלה השחר' דקאמר ליה יעקב למלאך: וכי נגב אתה או קוביוסטוס אתה שאתה מתיירא מן השחר? לפירוש הקונטרס ניהא. ולפירוש רבינו הנגאל נמי יש לומר, דאדם שמשחק בקוביא רגיל להיות עליו נזשים הרבה, ונטמן בפניהם. הנגאל - קלא אית ליה - פירש הקונטרס: וסבר וקביל. וקשה לרבינו תם: דבפרק 'המוכר פירות' (בבא בתרא א.ב.צ) אמר בחיאי: לטיס מוויין או מוכתב למלכות - אמר לו 'הרי שלך לפניך'. ומפרש רבינו תם: קלא אית ליה - ולא שכחי, ולא חשו להו לסימפון, כיון דלא שכחי. והבינו אליהו מיקרא פירוש הקונטרס: דהכלא וקבל המוכר מעות, אמרין: מללא בדק הלוקח קודם תנית המעות הני מומוין דאית להו קלא - אם כן סבר וקביל. והא דאומר לו 'הרי שלך לפניך' - מיירי קודם שנתן הלוקח מעות. וקצת משמע בן התיב, דפרקי: ולימא המוציא מחבירו עליו הראייה. אלמא משמע דהלוקח מוחזק.

קבל

מסר הלך - פירש הקונטרס: קבל או מסר או הלך, כלומר: מסר האב לשלוחי הבעל, או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל. וקשה: דמשמע הכא דבמסר לשלוחי הבעל חישבין לסימפון, ובפרק 'עשרה שנתפתיה' (כתובות מ"ג) אמר רב: מסירתה לכל, אף לתרומה. משמע דמשום סימפון ליבא למיחש! לכך נראה לפרש: דמסר הלך - דהא מילתא היא, הכי פירושו: מסר האב לשלוחי הבעל, הלך גן הוא עמהם. הלכך חישבין לסימפון, דאו לא בדקויהו לא עד שתהא בביתו. אבל מסירה דהתיב - מיירי כשלא הלך עמהם, דאו בדק לה מיד.

שכן

אשה מקפדת על עצמה וכו' - קא טקא דתיה דרבי ירמיה אפילו פשטה ידה וקבלה קאמר דאינה מקדשת. והואיל ורגילה להקפיד על דינה, משום דכתיב 'כסף' בקרא: ולגבי דיהא לא חביב כסף אלא דבר שרגילה בו להקפיד. ומשום הכי (קפדי) ופרקי: בנתיה דרבי ינאי שרגילת להקפיד על תרקא דדיני - הכי נמי לא יתקשו דינך, אפילו פשטה ידה וקבלה פחות מתרקא לא יושב כסף למבייהו? ואין זו סברא נכונה: דאפילו בנתיה דרבי ינאי שרגילת להקפיד על תרקא דדיני, כי קאמינא - דכסף קריא אפילו בשום פרוטה. כי קאמינא - דקדושה בליליא, אי נמי דשויה שליח. ובכתיב הוי פלוגתא דבית שמאי ובית הלל דמתניתין. ופירש הקונטרס: דבנתיה דרבי ינאי היבא דשוו שליח לא הוה קדושין אלא דוקא בתרקא דדיני. וקשה: דאם כן נתת דברך לשעיריך, כיון דאלוין בתר כל אתה ואחת לפי דעתה. דכזאי: גונא פריך בפרק קמא דגיטין (ד.ד.) ובפרק 'חוקת הבתים' (בבא בתרא כ"ט.א) גבי רב אלישיב: ונראה דהכי פריך: אלא מעתה כיון בנתיה דרבי ינאי וכו', וכי תימא הכי נמי דלא מתקדשי בפחות מתרקא דדיני - אם כן נתת דברך לשעיריך; דבנתיה דרבי ינאי משום דקא עשירית לא מתקדשי בפחות מתרקא דדיני, ואחרות מדינה בדינך. ומנשי פשטה ידה לא קאמינא - דגלתה בדעתה דאינה מקפדת. ומתקדשת אפילו בשום פרוטה. כי קאמינא - דקדושה בליליא, אי נמי דשויה שליח, דאו כולן שוות דבפחות מדינה אינה מתקדשת. ואו אינן יוצאות מכלל שאר נשים, דהן וידעות שלא יתנו לשליח אלא כמו לשאר נשים. כל כסף האמור בתורה סתם כסף צורי - פירש הקונטרס: אם פירש שקלים - הוי שקל צורי, ואם סתם - הוי מטבע פוחת שבצורי. הלכך, פרוטה לא מצית אמרת - לפי שהיא של נחשת, ובצורי מטבע של נחשת ליבא, ובקדושין 'כסף' כתיב. ד'קידה' - קידוה' - וכיון דאפקיחיה מפרוטה - אלמא מידי דחשבוני בעי, אוקמוה ארינר. ולקמיה שבעתין פירש הקונטרס דהכי גרסינן: גופא אמר רב יהודה אמר רב אסי: דהוי כסף דאי קאי ארלעילי הוה ליה למפיך לאלתה: לימא רב אסי דאמר בבית שמאי!

מסר הלך - פירש הקונטרס: קבל או מסר או הלך, כלומר: מסר האב לשלוחי הבעל, או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל. וקשה: דמשמע הכא דבמסר לשלוחי הבעל חישבין לסימפון, ובפרק 'עשרה שנתפתיה' (כתובות מ"ג) אמר רב: מסירתה לכל, אף לתרומה. משמע דמשום סימפון ליבא למיחש! לכך נראה לפרש: דמסר הלך - דהא מילתא היא, הכי פירושו: מסר האב לשלוחי הבעל, הלך גן הוא עמהם. הלכך חישבין לסימפון, דאו לא בדקויהו לא עד שתהא בביתו. אבל מסירה דהתיב - מיירי כשלא הלך עמהם, דאו בדק לה מיד.

והרי

והרי טענה וכו' - פירש הקונטרס: מדקנתי שתי כסף - שמע מינה קרא לאו דוקא קאמר כסף, אלא אממונא בעלמא קפיד. וכוון שלא פירש כמה - לא מסור אילו לחבמים, ולא קים להו לאשבעיה בבציר מהכי. דאי קרא כסף דוקא קאמר, נהי דמענה היא מטבע הפחותה שבצורי - מיהו שותם מנא ליה? ומנא: מה כלים שנים אף כסף שנים, ומה כסף

דבר חשוב - אף כלים דבר חשוב, כלומר שהיו שוין שתי כסף, ולאפקי ממאן דאמר: מענו שני מחטין חיוב בהודאת אחת מהן, לכן יצאו כלים למשאו - כלומר שתיחייב עליהן ככל שהוא רבותונו מפרשים: שהדינר הוי מטבע הפחות שבצורי, ופריך: מדקנתי שתי כסף שדם מעונה, ולא קנתי "שני", מדקנתי שני דירין, ותריץ: מה כלים דבר חשוב - אף כסף דבר חשוב, ומעיה דבר חשוב. ולדידי קשה בה טובא: חדא - אם כן, דכל כסף האמר בתורה הוא ידבר, היכי אתיא דך היקישא ומפקי להו כי אתא היקישא - לאשמעינן מה כלים שנים אף כסף שנים הוא דאתא. ועוד: מאי קאמר מה כלים דבר חשוב, וכי מחט דבר חשוב הוא? והא אמר: לכך יצאו כלים למשאו - לא אפוא: לא חשבי מחטין, ועוד, בהדיא אמר התם איכא: אבל מה כסף דבר חשוב - אף כלים דבר חשוב, וכסף כי אתא - לךך דרשה אתא, עד כאן לשונו. ורבינו יצחק הקשה על פירוש רש"י כיון דמטבע פחות שבצורי היא מעה - היכי שייך בכל למשאו דאפקיתא מפרוטה אוקניה אדינר? הוה ליה למימר אמעה, שהוא מטבע פחות שבצורי. ובשלמא לקמן (ב"ב) דאמר: כיון דאפקיתא מפרוטה דבר כסף - אוקניה אדינר - היינו בהו אשכחנאכא מפרוטה הוא שפיר כסף לגבי אמה העבריה, וכיון דאפקיתא מפרוטה הדח כסף - אוקניה אדינר דהוי דבר חשוב, אבל השתא, דאמר דבצורי ליכא פרוטה - אלמא מטבע פחות שלתן וחינו שנים, נהי נמי דאפקיתא מפרוטה, אדינר אמאי מוקמת ליה? אמעה הוה לן לאוקמא? ועוד קשה: פירש דאתא לאפקי ממאן דאמר טענה שתי מחטין והודה לו באחת מהן דחייב. אלא אהיב "שבעות הדיינים" (לט"ב) משמע דרך דרשה ד"מה כסף דבר חשוב" אתי אליבא דשמואל, ל"רב סבירא ליה כסף כי אתא - לכפירי הוא דאתאון לכן נראה לרבינו יצחק כמה שפירש בשם רבותיו, דנהי הוי מטבע הפחותה שבצורי, ומה שהקשה רש"י דאי כל כסף האמור בתורה דינר, היכי אתיא היקישא ומפקא ליה? הא כי אתא היקישא לאשמעינן מה כלים שנים אף כסף שנים אתא. נראה לראש קשה

מדיד; דהא אין היקש למחצה, וכי היכי דגמרינן מיניה שנים - גמרינן מיניה נמי דבר חשוב. ומה שהקשה: וכי מחט דבר חשוב הוא? - דא אמרינן התם לכן יצאו כלים למשאו - דא נמי לא קשה; דאפילו מחט שני כי חשבות גזול, שראוי לעשות בו מלאכה גזולה, הוא דקאמר התם: יצאו כלים למש שוקן - לא דוקא קרב חוקן, אלא לאפקי ליה בעל כבוד שיהו הכלי שיה מה מעה, אך שיהא שוה פרוטה, ומכל מקום חשיבות גזול ש - שראוי לעשות בו מלאכה גזולה, ומה שהקשה בדשבעות גרסין איכא - דא נמי לא קשיא מדיד: כלים היינו לשמואל, דלא איצטרך ליה כסף למידי אחרינא, ודייש ליה התם: ללמד על דהם דבעינן דבר חשוב. אבל כמה כסף איתא דרב, דמוקי כסף לפיריה, ולדידה תרייהו דרשות נפקי מכלים - שנים דובר חשוב. ומיהו, לפירוש הוה דאמר דבצורי ליכא מעה, קשה: דהא כתיב (ויקרא כו) "שנים גרה השקל" (ומתרגמין: שיערים מעין, אלמא היהא מעה בימי משה בכסף שבתורה ואומר רבינו תם: דברא לא הוי מעה, אלא משקל היה בימי משה שהיה פרוטה הוא). ועוד שבו ממנו מטבע, וקראוהו מעה.

רב

מדינר, אי אמרת בעלמא וכו' פירושה מאי מניעה - שתתן לו שוב כלום? ולקמיה מסיק מילתיה, ואמר: וקידושי אשה לבית שמואי מאמה העבריה נפקא ליה וכו', אלא דפרכי

והוי פטעה - שאדם טוען את חבירו, ומשבעין אותו אם הודה במקצת, דכתיב "כי יתן איש" וגו' ועליו כתיב "אשר יאמר כי הוא חז" וליפני מנה (בבא קמא ק"א) שמומרה מקצת יבער, ודנקרב בעל הבית" התם כתיב, ורש"י ליה לשבעוה. ותנן שבועת הדיינין - אינה בפחות מטענת שתי גמעות כסף, ופליגי בה ר' רשומאלאי דר' אמר: בפריה שתי

כסף, ושמואל אמר: טענה עצמה שתי כסף, ואפילו לא כפר בה אלא פרוטה, או הודה בפרוטה - חיוב, מכל מקום, מדקנתי שתי כסף שמע מינה קרא לאו דוקא כסף קאמר, אלא אממונא בעלמא קפיד. וכוון שלא פירש כמה - לא מסור החכוב אלא לחבמים, ולא קים להו לרבנן לאשבעיה בבציר מהכי. דאי קרא דוקא כסף כתיב, נהי דמענה היא מטבע הפחותה שבצורי - מיהו שנים מנא ליה? הכי גרסינן: ומה כסף דבר חשוב אף כלים דבר חשוב - היינו שוים שתי כסף, ולאפקי ממאן דאמר התם: מהו שני מחטין חיוב בהודאת אחת מהן, לכך יצאו כלים למה שחן, כלומר: שתיחייב בכלים ככל שהו. רבותונו מפרשים: שהדינר הוא מטבע הפחותה שבצורי, ופירא - דאמר מדקנתי שתי כסף שתי גמעות. ותיירצא - מה כלים דבר חשוב אף כסף דבר חשוב, ומעה דבר חשוב הוא. ולדידי קשיא ביה טובא, חדא: דאם כן דכל כסף האמור בתורה דינר הוא - היכי אתיא דך היקישא ומפקא ליה? דאי כי אתא היקישא לאשמעינן מה כלים שנים אף כסף שנים הוא דאתא! ועוד: "מה כלים דבר חשוב" - וכי מחט דבר חשוב הוא? דאמר אמרינן התם: לכך יצאו כלים למשאו - ומה לא חשבינא מחטין? ועוד, בהדיא אמרינן התם איכא: מה כסף דבר חשוב אף כלים דבר חשוב, וכסף כי אתא - לךך דרשא אתא. הפורש סלע ממעות מעשר שני - מסקא: בית שמואל אמר בכל הסלע מעות כו'. ומיהו, שמעינן מינה שחיללי התחילה למעשר בפרוטה של תנושה, ותנהב בא לפרוש בתוך סלע. ונתן הכסף וקם לו - דכתיב "וישפך השמים כסף עורכי ידו וקם לו", שחיללו על הפרוטה מחולל - דאין אונאה להקדש, דכתיב (ויקרא כו) "איש את אחיו", ואשמעינן שמואל דכי היכי דאימעיט מאונאה - אימעיט נמי מביטול כסף, כסף כסף - גמר פרוין הקדש מפדיון מעשר, אבל שאר כסף שבתורה - לא יליף מיניה, דלא דמו. ועוד: דהבא כספיה יתירא כתיבא, כסף קצוב הוי כסף צורי - ובכסף קדושין אענו קצוב, ולא איירי ביה רב אסי כסף

קצוב - שנאמר בו כמה, כגון חמשים של קנס, ושלישים של עבר, ומאה של מוציא שם רע, שנאמר בתוך "שקלים" ונאמר חשבונו. בשקל הקודש כמנה צורי - שקל הקדש שיש בעשרים וחמשה שקלים מנה צורי, ושל דבריהם איצטריבא ליה דלא תנן - כמה הוי. ואשמעינן דהוא כסף מדינר, כדתנן בתנאי, כדתנן ברייתא - אלא כמנינא כל כספיה בדייהם - דהא תנן, ונתן לו סלע - כך שיעור דמי בשותף לאדם בינוני, ואשמעינן רב אסי: דלא תימא האון סלע ארבעה זוזי סלע צורי, אלא פלגא דזוזא - שמניי שבסלע צורי. איצטריא - סלע, סלע דהוא ודקא מדינר, כדתנן בתנאי, התנוקע לו, כלומר, כתיבא מנינא כל כספיה בדייהם - עברי קונה את עצמו בגיורין כסף, שמחשבו עם אדוניו כשבא לפדות את עצמו, ככך וכך לקחתי, ויהא לך לשבעדני אלא שש שנים, נמצאת קונה עברתיך לשנה ככך וכך. חשוב כמה שנים עברתיך, וצא מכסף מקנתי דמי עבודתך שנים הללו, וטול השאר. ואמרינן: מנא הני מילי? ונאמר חזקיה: "דפרדה" לא כתיב "דפרוטה", משמע ענקי אדוניה מסייע פרוטה: וזהו: שמונעו ערובי וטובא, אלמא, אף אמה העבריה נפקא בתפחות

גזירה ולא שבקיה לאסוקי למילתיה.

קישוין. האשה נקנית - פרק ראשון דף יב עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ) רמט קרשי"

לא סלקא דעתך - שתהא נקנית בדבר שאין בו גירוד, מאחר שנכתב גירוד כאן. דומיא דיעוד - כי הויב דאמר לענין ייעוד שנכתב עמו "אשר לא יעדה", ולמדנו שראשי האדון ליעדה לו בתוך שני אמותיו. ותהיה מקודשת לו אם יאמר לה "הרי את מיועדת לי במה שיש לי עליך", ואין צריך כסף אחר. ואמר לקמן (ה'ב): אין אביה רשאי למוכרה לקרובים שהיא אסורה להם משום ערוה, לפי שאין אני מקיים בה "אשר לא יעדה". וגירוד נמי כיעוד, מה ייעוד אע"ג על ב' כו'. וקידושי אשה כו' - מסקא דמילתא דרדיש לקיש היא, דקא מסיק ואומר טעמא דבית שמאי כדחוקיה. אף אשה כפרותה לא מיקדשה - דגמרין מקדושי ייעוד. פלגא דיעד - ואיכא גירוד עד פרוטה. כיון דאפיקתיה מפרוטה - אלמא

רב חסדא לא סבר ליה דשמואל - הכא לא מצני לשניי דאח בקדושי ספק, כדלעיל. משום דמירי שקדשה אחיו אחר כך בפרוטה, היה בא רב חסדא להפקיע קידושי ראשון, כדאמר: לאו כל בנימין דארתת לה אבתרא. ואי הוה אמר דראשונים ספק הוא - אם כן צריך לומר דצריכה וג מראשון - אם כן תהיה אסורה, משום דהיא גרושה אחיו. **הא**

אוקמה אדירי. - רבא אמר: היינו מעמא דבית שמאי: שלא יהו גנות ישראל כהפקר. "ובית הלל אומרים בפרוטה". סבר רב יוסף למימר: פרוטה - כל דהו. אמר ליה אביו: והא עלה קתני: פמה היא פרוטה - אחד משמנה באיפר האיטלקין! וכי תימא הני מילי בדרוז של משה, אבל הכא - פדחשבה להו לאיניש, והא כי אתא רב דימי אמר: שיער רבי סימאי בדרוז פמה היא פרוטה: אחד משמנה באיפר האיטלקין. וכי אתא רבין אמר: רבי דוסתאי ורבי ינאי ורבי אושעיא שיערו: פמה הוי פרוטה - אחד מששה באיפר האיטלקין! אמר ליה רב יוסף: אי הכי היינו דתנינא: צא וחשוב פמה פרוטות בשני סלעים - יותר מאלפים. השתא אלפים לא הויין, יתר מאלפים קרי להו?! - אמר להו ההוא סבא: אגא תנינא לה: קרוב לאלפים. - סוף סוף אלפא וחמש מאה ותלתין ושתים הוא דהויין! - כיון דנפקא להו מפלגא - קרוב לאלפים קרי ליה. גופא, כי אתא רב דימי אמר: שיער רבי סימאי בדרוז פמה היא פרוטה - אחד משמנה באיפר האיטלקין. וכי אתא רבין אמר: שיערו רבי דוסתאי ורבי ינאי ורבי אושעיא. פמה היא פרוטה - אחד מששה באיפר האיטלקין. אמר ליה אביו לרב דימי: ימא את רבין בפלוגתא דהני תנאי קא מפלגינן, דתנינא: פרוטה שאמרו חכמים - אחד משמנה באיפר האיטלקין, שש מעה כסף - דינר. מעה - שני פנידיונין, פנידיון - שני איסרין, איסר - שני מוסמיסים, מסמס - שני קונזרונין, קונזרונין - שתי פרוטות. נמצא פרוטה - אחת משמנה באיפר האיטלקין. רבן שמעון בן גמליאל אומר: שלשה תרדיסין למעה, שני הנצין להדרים, שני שמנין להנין, שתי פרוטות לשמין, נמצא פרוטה - אחת מששה באיפר האיטלקין. לימא דמר אמר כתנא קמא, ורבין דאמר פרין שמעון בן גמליאל? אמר ליה: בין דידי ובין רבין אליבא דתנא קמא, ולא קשיא; הא - דאיקור איסורי, הא דוול איסורי. הא דאיקור איסורי - קום עשרים ואיבע בוזא, הא דוול - קום תלתין ותריין בוזא. אמר דשמואל: קידשה בתמרה, אפילו עומד פור תמרים בדיני - מקודשת, היישינן שפא שנה פרוטה כמדי. והא אנן תנן: בית הלל אומרים בפרוטה וקשה פרוטה? - לא קשיא, הא - בקדושי ודאי, הא - בקדושי ספק. ההוא גברא דאקדש בוזא דאדורי. יתיב רב שימי בר חייא קמיה דרב, וקא מעיין בה; אי אית בה שנה פרוטה - אין, אי לא - לא. ואי לית בה שנה פרוטה לא? והאמר שמואל: היישינן! - לא קשיא; הא - בקדושי ודאי, הא - בקדושי ספק. ההוא גברא דאקדש באבנא דכחלא, יתיב רב חסדא וקא משער ליה; אי אית ביה שנה פרוטה - אין, ואי לא - לא. ואי לית ביה שנה פרוטה לא? והא אמר שמואל: היישינן! - רב חסדא לא סבר ליה דשמואל. - אמרה ליה אימיה: והא ההוא יומא וקדשה הנה ביה שנה פרוטה! - אמר לה: לאו כל בנימין דאסרת לה אבתרא. לא

במקום שאין תמרים מצויין, והא נתן כו' - ואם באתה לומר כן אין שיער קידושי. הא בקדושי ודאי - אם ישנו שנה פרוטה במקומו - הו קידושי ודאי, ואם לאו אחר וקדשה אחר כך - מותרת לראשון. ואינה צריכה עט משני. ואם אינו שנה פרוטה במקומו - קידושי ודאי לא הו לבטל קידושי שני, אבל קידושי ספק הו. ואינה מותרת לאחר בלא גט, דהיישינן שזא שנה פרוטה מהו. ושיער אנה לדעת אלו כן קידושי מגורים, שמאחר שקדש בפרוטה במקומו - אין מגומם בדבר. בוודא אדורי - אנדה של מוכי. והמבר שמואל - הא לדליל היישינן שזא שנה פרוטה במקום אחר. אבנא דכחלא - שיש שחר, דומה לחול. יתיב רב חסדא וקא מעיין ב' - לפי שבא אחר וקדשה בפרוטה אחר כך. ההוא יומא - ביום שקדשה הוה בה שנה פרוטה ועכשו הולתה. לאו כל בנימין - להעיד שהראשון קידושי, ואסרתה אבתרא.

1 לא סלקא דעתך - שתהא נקנית בדבר שאין בו גירוד, מאחר שנכתב גירוד כאן. דומיא דיעוד - כי הויב דאמר לענין ייעוד שנכתב עמו "אשר לא יעדה", ולמדנו שראשי האדון ליעדה לו בתוך שני אמותיו. ותהיה מקודשת לו אם יאמר לה "הרי את מיועדת לי במה שיש לי עליך", ואין צריך כסף אחר. ואמר לקמן (ה'ב): אין אביה רשאי למוכרה לקרובים שהיא אסורה להם משום ערוה, לפי שאין אני מקיים בה "אשר לא יעדה". וגירוד נמי כיעוד, מה ייעוד אע"ג על ב' כו'. וקידושי אשה כו' - מסקא דמילתא דרדיש לקיש היא, דקא מסיק ואומר טעמא דבית שמאי כדחוקיה. אף אשה כפרותה לא מיקדשה - דגמרין מקדושי ייעוד. פלגא דיעד - ואיכא גירוד עד פרוטה. כיון דאפיקתיה מפרוטה - אלמא

2 - לקנות בדבר מועט. ומדברין הוה דאקמרי לה

3 בית שמאי דאפקעה רבא בנח קידושי פהתוח

4 מדינה. כל דהו - כל הוה - כל שיהדות משנים 2

5 המנובע, פעמים שפוחתין, פעמים שמוסיפין

6 ממשקלם. שיער רבי סימאי - מנשה בא פלני

7 באשה שנתקדשה רבתי סמיא - מנשה בא פלני

8 אחד שנתקדשה באיסר, וביטל את הקידושיין. אחד

9 משה - לקמן מפרש פלוגתיהו. אמר ליה רב

10 יוסף - לאביי, אי הכי - דאין פרוטה פוחתה

11 מכאן, היינו דתנינא: - שאני שונה בתורת

12 כהנים: צא וחשוב כו' - השתא - אם הוא אחד

13 משמנה באיסר האיטלקי, אלפים - פרוטה. לא

14 הו - בשני סלעים, כדפרשית בסמוך. יותר

15 מאלפים קרי להו - משנה זו שניה אצל גתה

16 מן החקשי, שמביא על הניתן פרטה אשת

17 בכסף שקלים. צא וחשוב להתרחק מן העבירה

18 - שאף על השונג צריך כפרה גדולה כגון זו.

19 אמר ליה ההוא סבא - טועה אתה במשנה זו.

20 דאנא תנינא לה, וקרוב לאלפים תנינא בה.

21 אלפא וחמש מאה ותלתין ושתים הויין -

22 שהסלע ארבעה דינרין ודינרין עשרים וארבעה

23 איסרים כדלקמן. ואי איסר שמנה פרוטות

24 לעולם - נמצאו מאה תשעים פרוטות

25 בדינר, והשמנה דינר שבשתי סלעים עולים כל

26 אחד מאתים פרוטות חסר שמנה - הרי אלף

27 חמש מאות שלושים ושש. כיון דנפקא - אלף

28 השני מחציו שלושים וששה - קרוב לאלפים

29 קרי ליה. פנידיונין איסרין ספספסי קונזרונין

30 - מיני מטבעות הם, קטנות זו מזו. וכן הדיסין.

31 הנצין, שמנין. נמצאת פרוטה אחד משה -

32 שהיא אחד משמנה פרוטות וארבעה דינרי,

33 כדאמרת. אבל הפרוטות גדולות ממה

34 שאמרת, שהדינר שש מעה, והמענה שלשה

35 הדיסרים - הרי שמנה עשר הדיסרים לדינר,

36 והם תשעים ושש הנצין, והם שבעים ושנים

37 שמינין, והם מאה ארבעים וארבע פרוטות.

38 חלקם תשעים וארבעה חלקים - תמצא ששה

39 בכל חלק, הרי שנה פרוטות לאיסר, שהיא אחד

40 מעשרים וארבעה דינרי. אליבא דתנא קמא -

41 דהיינו כסתם מתניתין. והך דרבין - לאו

42 שהוסיפו על פרוטות, אלא האיטקין הוולו

43 ועמדו שלשים וששים דינרין במיניהם. לעולם

44 מאה תשעים ותשעים פרוטות הוינן, חשוב שש

45 פעמים שלשים וששים ותמצא מאה תשעים

46 וששים. ובימי רבי סימאי היו האיטקין קרים

47 כמשפטם עשרים וארבעה דינר, ותמצאת

48 שהפרוטות שהיו מאה תשעים וששים לדינר

49 היתה אחד משמנה באיסר. במדי - כלומר

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51

קידוש האשה נקנית ב פרק ראשון דף יב עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)" תוספות

הא איכא סהדי באורית - הכי גרס רבינו חם, ולא גרסי "באידית". והסופרים טעו בין אידית לאורית. ואורית הוא מערב, כמו אוריה בפרק "לא יחפור" (בבא בתרא כה,א) גבי שכניה במערב מאי אוריה - אורי ולא כמו שפירש בקונטרס: אוריה מורה, אור של פני השכינה. והשתא אמריא שפיר, דברי בבלי וזו אמרימי "הא איכא סהדי באורית" כלומר בארץ ישראל שהוא מערב, כדאמרין "במערבא אמרי". רב תינא מארץ ישראל אמר - עידיה בצד אסתן ותיאמר - כלומר בכל שהיא בצפון. דאסתן הוא צפון (מגילה כח:) משעתה את צולתא כינמא דאיסתנא. דרוח צפנית מונעת את הגשמים. כדאמר (אבות ל') "מעפון דובי איתח" תרגומא: מצפונא אסתנא יאתי.

הואכי סהדי באורית - אין לפרש: דניחש לשמא איכא סהדי - דאם כן אין לברר סוף. הלא איכא למיחש. והא מיני ליכא לפרש: הוא. וזו עובדא סהדי דידעי דבהוואה שעתא הוא ביה שוה פרוטה. דפשיטא דעל זה רמי לחמירי. אלא נראה לרבינו יצחק לפרש: והא איכא סהדי, כלומר יצא הקול שיש עדים באורית או במדינת הים.

אם הקלנו בשבירה - אמית ספרים שכתוב בהן: משום דמנוולא נפשה. נקל באשת איש? ויש מפרשים: אם הקלנו בשבירה - היינו משום דאפילו איכא סהדי שנשבית - ממל מקום לא היו יודעין אם נשמאה. אם כן איתא אסורה דעל זה רמי (אם כן) נקל באשת איש? דאי איכא סהדי דאותה אגבא דבחלאל אית בה שוה פרוטה הויא אשת איש גמורה - אם כן אין דין הוא שנקל עליה ויש מפרשים: אם הם הקלנו בשבירה - משום דליכא אלא איסור לאו חזונה. נקל באשת איש דאיכא איסור מיתה? ולא נהריא, שהרי השבירה גמי פעמים דאיכא איסור מיתה - אם הוא כהן ויש לו בן ממנה שהוא אורח. ויעבוד מיתדה במובח בשבת. וזוהי יש חיוב מיתה.

ועל דמבטל גיטא - פירש הקונטרס: כגון השולח גט לאשתו הרגיע בשליה, ואמר לה: גט שנתייך לך בטל הוא. ואיכא למיחש שמא יתנו לה השליח לאחר שבטלו, ותנשא בו. ולא נהריא: דאין סברא דומרי יתן לה השליח כיון שהוא מורה בו. דאטו ברשיעי עסקינן? לכן נראה לומר כדאמר רבם: ובעל (גטין לב,א): בראשונה היה עושה בית דין מבטל לנפשיהם. התקין רבן גמליאל למאן דהוה עשין כן. אך פליגי בהם (לג,א). דאיכא למאן דאמר לא בטלו - מבטל. ולדידיה נתיא. שהרי אין בו אינה יודעת שמיא ותנישא. ואפילו למאן דאמר תתם: אם בטלו אינו מבטל - ממל מקום דרי מציא לטע על הניט. **בבבולה** לא מגניד רב. על זה איתא סופיני החתנים בזמן הזה שדרים בבית תרומה. והוא מבטל למאן דהוה לטע, מה שדרין עכשוו בבית תרומה - היינו בשביל טובת הגוהא. שרדים בלא שכירות בבית. דיש הוכחה שאינם דרים בשביל תרומה, אלא בשביל שאר טובות שנושין להם. **משום** פריצותא - מפרש רבינו חם: דהיינו פריצותא - לפי שצריך או עדי ביאה או עדי יחוד. ודבר מבוער שמעמיד עדים על כך. וקשה: דביבמות פרק "רבן גמליאל" (נב,א) מיתייהוה: מצות בימה מקדש הדרר בעיל, לא קדיש - לוקח מכת מדרות מדרבנן. כרב. והתם לאו משום עדים תליא טעמא. דהא בימה מדאורייתא אינה נקנית אלא בבירא? אלא נראה לרבינו יצחק: דהיינו פריצות - שעושיין תחלת קניינן בביאה, דומיא דמקדש בלא שדוכי.

לאו היינו יהודיות - רב חסדא קאמר לה. צער ליה - שהיתה יולדת תאומים. דאמר רמי (יבמות סה,ב) יחודה וחוקיה אחי, פוי טווי אחותא. קבל בך אבוכי קידוש - מאיש אחר, ובעל זה אסור לך. בארית - שם מקום. ואותו היום היו בבאין, והכלו להם. דרבי תינא - בבתכותו. גבי בנתיה דרשמואל דאשתבין ואיינתו לוי מדרש רדבי רבניא, ואוקמינהו לשבוייהו אבראי, הא אמרה: נשביתו ליה לרבי תינא, וכן אידיך, והתירם לכרונה, ואמרו ליה לרבי תינא, או איכא סהדי במדינת הים שראו אותן שנשבו. ותקן אש שם עדים שנשבית, והיא אומרת "טורחה אני" - אינה נאמנת ואמר לה: השתא מיאד ליתנהו, ואנין מעידין על שביתין, ונתירם. עידיה בצד אסתן - רוח צפנית, ואנין באים משמא שוה פרוטה במדי. לא ספריא להו הא דרב חסדא - להחריה, משום דאיכא סהדי בארית. מהתיא משפחה - שנשאת לאחר וילדה לו. ולאו משום דספריא להו רשמואל - למיחש שמא שוה פרוטה במדי. אלא משום דספריא להו דאביי ורבא - דכיון דאיכא סהדי בארית - לא מקילינן בה. כשומריא דאסא - שבשט בר של דסי. נדיה כרב - משום פריצותא, דקדיש בשוקא. ואצטריב גיטא - אם את לינשא לאחר, כשמואל. דאמר: הישיבנן שמא שוה פרוטה במדי. רב מגניד כו' - משום פריצותא. ועל דמבטל גיטא - השולח גט לאשתו הרגיע בשליה, ואמר לה: גט שנתייך לך בטל הוא. דילמא לא ידעי ליה איניש דבטליה קודם שיבא ליה. ושמא יתנו השליח לאחר שבטלו, ותנשא בו. ועל דסבר דמציא אגיטא - כגון בוגט המועטה בשראיה. דומיא לטע על בניה. דמצער שליח דרבנן - שממניו לדין מפי הדיינין, וזה קם עליו ובטל. ועל חתנא דדייד רבית טהור - שמא יכשל בה. שסתם חתונה חתונה אית חתנה. דאמר רב (בפסחים קנ"א.) הוי דהיי באשתך מחתנה הראשון. מידם הות דיימא חתמה מיניה - חשודה ממנו. לשון "דומה ובת דומה" (סוטה כ"א). **בציפיא דאסא** = שמצלת של הרס. בארבעת זווי דאית בה - כרוכים היו בה. שקלתא - כלומר, נקטא לה ולא השלכתה. ואישתיקא. הויא שתיקא דלאחר מתן מעות - שמתחילה כשקבלתה והמעות היו תרובה לא ידעו בהן, וכשידעה אחר כך ושתיקה - שתיקה דלאחר מתן מעות היא, ולא כלה היא. דהאי שתיקה - משום דלא איכתי מומר אמרה: מעיקרא לא אדעתיה דהכי קבלינתיה. מנא אמינא לה - שתיקה דלאחר מתן מעות לאו כלום היא. בשעת מתן מעות - אם קודם שקבלתו כלה "התקדיש לי בו" - מקודשת, דכי קבליה - אדעתא דהכי קבליה. מפלל דרישא - דלא פליג בין רצתה ללא רצתה.

לאו היינו יהודיות דרבי היא, התייה לה צער ליה, אמרה ליה: אמרה לי אם: קיבל בך אבוכי קידוש כי וזמרת. אמר לה: לאו פל ממינה דאימך דאסרת לך עילויא. אמרי ליה רבנן לרב חסדא: אמאי? הא איכא סהדי בארית? דידעי דבהוואה יומתה הוה ביה שוה פרוטה? - הושתא מיחא ליתנהו קמן. לאו היינו דרבי תינא, אמר רבי תינא: עידיה בצד אסתן ותיאמר? אפי' ורבא לא ספריא להו ליהא דרב חסדא; אם תקילו בשבירה, דמנינקה נפש' גבי שבאי - גיקול באשת איש? אישתאר מתיחא משפחה בסורא ופרשו רבנן מיניה. ולאו משום דספריא להו דשמואל, אלא משום דספריא להו כאפוי ורבא. ההוא גברא דאקדיש בשומיתא דאסא בשוקא. שלחה רב אחא בר הונא לקמייה דרב יוסף, פתאי הונא מאי? שלח ליה: נגדיה - כרב, ואצטריד גיטא כשמואל. דרב מגניד על דמקדש בשוקא, ועל דמקדש בביאה, ועל דמקדש בלא שדוכי, ועל דמבטיל גיטא, ועל דמסר מודעא אגיטא, ועל דמצער שלוחא דרבנן, ועל דחלה שמתא עילויה תלתין זימין, ועל חתנא דדיירי בי חמוה. דרייר - אין חלוף - לא. והא התיא חתנא דחלוף אכבא דבי חמוה, ונגדיה רב ששתי! - ההוא מידם הות דיימא חתמה מיניה. נהרדעי אמרי: כבוליהו לא מגניד רב אלא על דמקדש בביאה בלא שדוכי. ואיכא דאמרי: ואפילו בשדוכי גמי, משום פריצותא. ההוא גברא דקדיש בצפיא דאסא. אמרו ליה: והא לית בה שוה פרוטה! אמר להו: תיקדוהו בארבע זווי דאית בה. שקלתא ואישתיקא. אמר רבא: הוה שתיקתא דלאחר מתן מעות, וכך שתיקתא דלאחר מתן מעות - לאו כלום היא. אמר רבא: מנא אמינא לה - דתניא, אמר לה: כניסי סלע זו בפקרין, וחור ואמר לה: התקדיש לי בו; בשעת מתן מעות - מקודשתה, לאחר מתן מעות, רצתה - מקודשתה, לא רצתה - אינה מקודשתה. מאי רצתה ומאי לא רצתה? אלימא: רצתה - דאמרה "אין", לא רצתה - דאמרה "לא", מפלל דרישא כו

בשעת מתן מעות מקודשת - הכי גרסינן: ולא גרסינן 'בין רצתה בין לא רצתה', כדאמר לשמן (קדושין י"א.) לתיני מקודשת סתם. כה תם.

כשם

ב

קידושין. האשה נקנית - פרק ראשון דף יג עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ) רננג רש"י

כי אמרה לא נמי הוא קידושין - בתמימה. דשתקה משתקה - ולא רצתה דקאמר - הכי קאמרה לא אמרה "רוצה אני". לא כלום היא - דהאי דשתקה - משום דלא איכפת לה הוא. פי רבי - שתיקה דהכא לשתיקה דהתם. התם - גבי כנסי בפקדון. מעיקרא בתורת שמירה קבילתיה. כי הדר אמר "התקדשי לי ברא" - שרתינך. והאי דלא מנחי - משום דלא איכפת לה. אבל גבי ציפא - מעיקרא בתורת קידושין קבילתיה. ונהי דציפא לא הוה פרוטה. כי הדר ואמר "תקדוש בווי דאית בה" אי לא ניחא לה - ושתיקה. דהא לא נתחייבה בשמירתה. ומדלא שדתינהו - שמע מינה נהרצית בקדושך. דינא נמי - ודעה כיון דלא קבלה נטירותא עלה. אי שדיא להו ולא תחייב לא הוה אמר לט. ולא אחר משמו. חושב לה - ואצרכה גיטא. וורשבי = "בינלד"ש. גול - דלא הויב דמי. חסן - דהייב דמי. אבל לא נהרצו בעלם מעולם למכו. ב"שד"ך - שדרכ בקדם לכו. ונתרצית להתקדש לו. ודחת כי שתקה - משום דניחא לה הוא. ניחא מקודשת סתם - ולא איצטרך לפלוגי ולמימר דכי אמרה "לא" - אינה מקודשת. שאף הקטנים יודיעם בו. כי התם - בדתנא בתריה דלעיל: בשעת מתן מעות מקודשת. לא רצתה דאישתקה - וקבילתיה. ואפילו הכי אינה מקודשת. דדידה שקלה. ולאחר מתן מעות. אפילו רצתה. דאמרה "אין" - לא מקדשה. דמעיקרא קבלתה בחובה. וכו הדר אמרה "אין" - לא קדייב לה מיד. ואלא קשיא דך בו" - מסקנא דמתנא תימראי וזאת. לנקוטניהו לשפעתיה - נתקבלה לבית המדרש ואמרו: כל ששמע שמועה חדשה מפיו - יאמרנה אזוני בתריו. כדי לרצפם. שלא שבתכו. קונין - חבליפין. "שלף איש נעלו" (רות ד). הדר יתבי וקאמרי - בשפעתיה דרבי אסי: הא דאמר רב יהודה בו/ אמר רב אסי עלה. קשים לעולם דינים המורים הוראה בעריות ואינם בקאיין. יותר מדור המבול. מאי משמע - אהא קשים לעולם - דקאי על כן תאבל"א מאשת איש. בדפתרים רב יוסף - דהוה בקי בתרגום ביאיס שתרגם וינתן כן עוראל. דהאי "פירצו דמיס בדמיס נגע" באשת איש קאי. פירצו - כמו "וכן פרוץ" (שמות א) - מולדיו בנין. כי מפני אלה אבלה הארץ - בעלמא כתיב. מידא שמעיתן מינה דאכל דחא קאמר "על כן תאבלי" דהא "אלה" דחא מתוך דקרא קמא דהיא.

כי אמרה "לא" נמי הוא קידושין? אמאי, והא קאמרה "לא"! אלא לאו: רצתה - דאמרה "אין", לא רצתה - דאישתתיקה משתקה. ושמע מינה: שתיקה דלאחר מתן מעות - ולא כלום היא. קשו בה בפום נהרא משמיה דרב הונא בריה דרב יהושע: מי דמי? התם - בתורת פקדון ויבניהו ניהלה, סברה: אי שנינא להו ומיתברי - מתייבנא בהו, הכא - בתורת קידושין ויבניהו ניהלה, ואי איתא דלא ניחא לה לאישניהו. פרוך רב אחאי: אפוא בוליהו נשי דינא גמירי? הכי נמי סברה: אי שנינא להו ומיתברי מיתתיבנא באחריותיהו. שלחה רב אחא בר רב לקמיה דרבינא: פהאי גונא מאי? שלח ליה: אגן לא שמעי לן הא דרב הונא בריה דרב יהושע. אתון דמבעי לכו - חושב לה. התיא איתתא דהוה קא מבעיה וורשבי, אשתא ההוא גברא חמף וורשבי מיה. אמרה ליה: הבה ניהלי. אמר לה: אי ותיבנא ליה מיקדשת לי? שקלתיה ואישתיקה. ואמר רב נחמן: יכולה למימר: אין, שקלי, ודידי שקלי. איתביה רבא לרב נחמן: קודשה בגול ובחכס ובגניבה, או שחטף סלע מידה וקדשה - מקודשת! - התם בדשדוד. ומנא תימרא דשני לן בין שדוד ודלא שדוד - דתניא: אמר לה "פנסי סלע זו שאני חייב לכי" והוור ואמר לה "התקדשי לי בו", בשעת מתן מעות; רצתה - מקודשת, לא רצתה - אינה מקודשת. לאחר מתן מעות - אפילו רצתה אינה מקודשת. מאי רצתה ומאי לא רצתה? אלימא רצתה דאמרה "אין", לא רצתה דאמרה "לא", הא אישתתיקה - הו קידושין - ונתני מקודשת סתם. כי התם. אלא: רצתה - דאמרה "אין", לא רצתה - דאישתתיקה. וקא תני דאינה מקודשת. מאי טעמא? יכולה למימר: אין, שקלי, ודידי שקלי. ואלא קשיא דך דקדשה בגול ובחכס ובגניבה, או שחטף סלע מידה וקדשה - מקודשת. אלא לאו שמע מינה: הא - דשדוד, הא - דלא שדוד. פי נח נפשיה דרב אסי עילו רבנן לצקוניהו לשפעתיה, אמר להו ההוא מרבנן ורבי יעקב שמייה: הכי אמר רבי אסי אמר רבי מני: פלשם שאין אשה נקנית בפחות משישה פרוטה, כך אין נרקע נקנית בפחות משישה פרוטה. אשה נקנית בפחות משישה פרוטה - נרקע נקנית בפחות משישה פרוטה; אמר להו: פי תניא תהיא - בחליפין. דתניא: קונין בקלי ואף על פי שאין בו ששה פרוטה. הדר יתבי וקאמרי, הא דאמר רב יהודה אמר שמואל: כל שאינו יודע פטיב גיטין וקדושין - לא יהא לו עסק עמהן. אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן: וקשין לעולם יותר מדור המבול, שצאמר "אלה וכחש ורצה וגנב ונאף פרוצו דרמיס בדמיס נגע". מאי משמע? פדמתרים רב יוסף: מולדיו בנין מנשי גבריהו, חוכין על חוכין מוספין. וכתוב "על כן תאבל דארץ וזרעין פל יושב בה בחית השדה ובעוף השמים וגם דגי הים יאספו וגו'". ואילו בדר המבול לא נגזרה גזירה על דגים שבים, שצאמר "מכל אשר בחרבה מתו" ולא דגים שבים. ואילו הכא - אפילו דגים שבים. ואימא עד דעביד לכולהו? - לא סלקא דעתך, דכתוב "כי מפני אלה אבלה הארץ". - ואימא: אלה לחוד, ותנך לחודיהו?

כשם שאין האשה נקנית בפחות משישה פרוטה כך אין הקרקע נקנית בו - תימה: דהוה ליה למידק איפכא. דהא קניי אשה לא ידעין אלא משהו ושמו יד לומר: דלית ליה גזירה שתי דקיה"ח "קדשה", אלא נפקא ליה מ"ריצאא דכס". אי נמי יש לומר: דארוחה דגמרא למינטק הפשוט תחילה. כדאינא בגדרים (בהב), כשם שנודי שגגות מותרות - כך שבעות שגגות מותרות. ואף על גב דגדר לא ידעין אלא משבעות. דכתיב "האדם בשבעות" פרט לאנוס (שבתות כו.ב).

שידך לעמ' (ב) האשה שדתינהו חטאתה ומתה - משנה היא במסכת קנים (פרק שני משנה הו.) וקניו סיפא: הביאה עלתה ומתה - לא יביאו וירשיה חטאתה. פירוש: משום דהוי חטאת שמתו בעליה, ולמינהו אלא משמע. דוקא וירשיה לא יביאו חטאתה אחר עלתה, אבל דדי עצמה, אם היתה חיה - מביאה חטאתה אחר עלתה, ופטורה. ותימה: דבריש "תמיד נשחט" (פסחים טג.) אמרינן דכל חטאות קודמות לעולות שבאות עמדם, אפילו חטאת העוף לעולת בהמה, ואם כן - איך אפשר שחיביאה עלתה קודם חטאתה? וליכא למימר דלבתחילה קאמר, ומצוה להיות קודמת קודמות לעולות, אבל בדיעבד אם הייתה העולה - קריבה חטאת אחרת. דהא פריך בפרק "תמיד נשחט" (שם) ומי קריבה התמיא: "הקריב את אשך לחטאת ראשונה" מה תלמוד לומר בו. ומסקי: זה בנה אב שכל חטאות קודמות לעולות הבאות עמקו. אלמא משמע דאפילו בדיעבד לא קרבוה ויש לומר: דהתם מירי במצוה. ודוק במצוה הוא דאמר אפילו בדיעבד לא קריבה. משום דכתיב ביה הויה "ואת חזיה" (ויקרא יד.) דהוי עובדא. כדמובח בפרק קמא דמתנות (הא.) אבל בעלמא אמרינן בדיעבד קרבה שפיר. אי נמי יש לומר: דלפי המסקנא דהתם (פסחים טג.) ניחא. דקאמר: וביעבד נמי בער. משום דכתיב "זעלה" - דמשמע שהעלה כבר. ומעתה ילפין בעלמא מניה מבנין אב; דמאחר דגלי לן במצוה בדיעבד קרבה - הוא הדין בעלמא. מלזה

פרוטה. אמרו ליה: והתניא: אף על פי שאין אשה נקנית בפחות משישה פרוטה - נרקע נקנית בפחות משישה פרוטה; אמר להו: פי תניא תהיא - בחליפין. דתניא: קונין בקלי ואף על פי שאין בו ששה פרוטה. הדר יתבי וקאמרי, הא דאמר רב יהודה אמר שמואל: כל שאינו יודע פטיב גיטין וקדושין - לא יהא לו עסק עמהן. אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן: וקשין לעולם יותר מדור המבול, שצאמר "אלה וכחש ורצה וגנב ונאף פרוצו דרמיס בדמיס נגע". מאי משמע? פדמתרים רב יוסף: מולדיו בנין מנשי גבריהו, חוכין על חוכין מוספין. וכתוב "על כן תאבל דארץ וזרעין פל יושב בה בחית השדה ובעוף השמים וגם דגי הים יאספו וגו'". ואילו בדר המבול לא נגזרה גזירה על דגים שבים, שצאמר "מכל אשר בחרבה מתו" ולא דגים שבים. ואילו הכא - אפילו דגים שבים. ואימא עד דעביד לכולהו? - לא סלקא דעתך, דכתוב "כי מפני אלה אבלה הארץ". - ואימא: אלה לחוד, ותנך לחודיהו?

מלוה

הכתובה בתורה - פירושו: כגון קרבות, ופדיון הבן, וערכין ונוקין, שלא היו יודעים עניני תמינת הללו אם לא שחתיבה התורה בפרוש. אבל מלוה, כגון שלוח לו מעות בלא שטר, אף על גב דרבינו "האיש אשר אתה נושה בו" - לא חשיב כתובה בתורה, כיון שאין צריך לפרש בתורה שיעור החתיבה, דפשיטא: מה שהוא לזה - צריך לפרוע.

אמר

רב פפא הילכתא מלוה על פה גובה מן הירושין דשיעבודא דאורייתא ואינו גובה מן הלקוחות דלית ליה קלא - תימנה דבשליח "גט פטו" (בבא בתרא ג' ע"א), קאמר רב פפא גופיה: מלוה על פה גובה מן הירושין - וירושין על פה תנעל וילת בפני לווין, ואינו גובה מן הלקוחות - דשיעבודא לאו דאורייתא! ואומר רבינו הנבאל: והבא מיירי במלוה הכתובה בתורה, כגון נוקן וערכין בתורה, דאמר ליעל דשיעבודא דאורייתא, ולא שייך טעמא דנעילת דלת; ולענין יורשים עשאום במלוה בשטר, ולענין לקוחות לא עשאום במלוה בשטר. אבל זהם - במלוה על פה שאינה כתובה בתורה, כגון שהלוחז מעות בלא שטר. **אלא** מיתת בעל מגלן - תימא דבפרק "ארבע מיתות" (סנהדרין נ"א), מצריכין קרא באשת אב ובשאר עריות שאסורות בין מחיים בין לאחר, וברק "הבא על יבמתו" (יבמות נ"א), מצריך קרא ביבמה שיש לה בנים דאסורה לאחר מיתת הבעל, והבא מצריך קרא לתתיר אשת איש לאחר מיתת בעלה ויש לומר: דאחרי שראינו שחתיב הכתוב אשת איש לאחר מיתת בעלה, כדדרשינן בשמעתין - איצטרך קראי דההם לאסור עריות לאחר מיתה, דלא נלף משל אשת שחתיב הכתוב. **לכולי עלמא** בעשה - אומר רבינו יצחק: דאיכא עשה באשת איש, כגון "ורבך באשתו" (בראשית ב') ולא באשת תביר. תימנה: דלא ילפינן שחתיב מיתה מקל דחומר מגט; ומה גט שאינה מותר לביבם ענין, אפילו אין לה בנים - מותר לעלמא בכל ענין, מיתה שמתרת ליבם שאין לה בנים - אינו דין שחתיב לעלמא בכל ענין.

מדאמר

ר' חזקוני אמרנא לרבנן לכתן גדול - ואם תאמר: ודלמא הכי קאמר ר' חזקוני: אלמנה לכתן גדול אסורה אפילו כשואה יבם, הא לכוליה עלמא - שריא ליבמין. אבל לעולם אימא לך דראשה לאחר מיתת נמי אסורה לכוליה עלמא שלא במקום יבוס ויש לומר: אם כן הוה ליה למיכתב האי קרא "אלמנה ורושה וחללה" בפרשת יבמין. **הרא** דיבם לא איקרי אמרנא - תימנה: דגבי שדה אחוזה אמרינן לקמן (י"ב) דיבם איקרי אחר, דקאמר: אם מכר את שדהו לאיש אחר - שחתיב הוי בכללי ויש לומר: דלא דמי במקום שחתיב בכל איש - ולא יבם בכלל אחר, אבל הכא דבעי למימר דמותרת ליבם דוקא - אם כן הוי יבם אחר דוקא. הא

מי כתיב ופריצו - ומוסיף על ענין ראשון, דניקו על כן אכולא מילתא. **פריצו כתיב** - ומילתא באפי נפשח היא, ועלה לחודה כתיב "על כן תאבלי". **האשה** - יולדת. **והוא שהפרישה** מחיים - ואשמעינן דקריבה לאחר מיתה, אבל לא הפרישה - לא אשמעינן תנא לכוף את הירושין להקריבה, שלא נחתיבו הנכסים. **קסבר** - הא דאמור רבנן: נכסי משתעבדי על חוב מעטעדי על המת.

לאו דאורייתא היא - לומר הנכסיה דאינש ערבין ביה ומשתעבדים מרין ערב, ודוהו מלוה על פה ומלוה של שטר שוין. **אלא**, מלוה בשטר שהוא משתעבדי, דכתב ליה "נכסי אתראן לך" - משתעבדי, מלוה על פה - לא משתעבדי, ורב **אבי אמר** בו - הא נמי לנקטינדה לשמעתיה אמרוהו תהם. **הא פליגי בה חדא וימנא** - הני אמרוהו שפיהיה, שמואל רבי יוחנן, איתל גובה מן הירושין - דשיעבודא לאו דאורייתא, וכל שביבן מן הלקוחות. אבל מלוה בשטר הוא עצמו שיעבד, דכתב ליה "כל נכסי דאית לי אתראן לשתרא דנן", ודכתב ליה "נכסי אתראן לך" - הוטל עליו חובה מאת המלך, אלא מעסקי מעשה עצמו. **אבל בהך** - דידולדת, דמצות המלך קריב עליה - אימר חמירא כבתיבה בשטר, לית ליה קלא - ואיזה דאפסיד אנפשיה. ואף על גב דשיעבודא דאורייתא - עבוד רבנן תקנתא ללוקח דלא היה ידע, דתיב וכתב לא ספן בריית - וגו' ודחיה לאיש אתרא, **והוא שרי** - כל שאנינו בעולם פטורה דימנא, שהרי בו היתה קשורה. **והא** עריות - כגון אשת אביו וכלתו ואשת אחי אביו, שעל ידי קדושת הבעל נאסרו לקרוביו, ובשימות הבעל לא שרו להו, שאסורות לקרוביו ועולם. **לכולי עלמא בעשה** - ויצאה ודחיה לאיש אחר על ידי גירושין ולא על ידי מיתה, ד"שלחה" - לזו ולא לאחרת משמע, ולא הכא מכלל עשה - בעשה. **האי עשה מאי** - ויבמין - שיהא הוא עומד בפניה, ואיסור לאו וברת שבה פקעו. **אי** אחיני מיתה הבעל בו ואי לא אחיני - דאשמעינן קרא דאין מיתה משלחת. **תוקמה במילתא** קמייתא - ולא איצטרך למיכתב לאו בכתן גדול, אלמא לא - לשון קושא הוא; וכי לא דבר הגון הוא כן? **אפקתיה** - מיתה הבעל מחיוב מיתה בית דין, ואוקמתה באיסור עשה. **מעיקרא** - קודם פדיונן, ואסירי בנייה - כדאמרין, דכתיב "לא תגז". פריקניהו מעילה לית בהו - ומותרין לאכול כלל אדם. ואסירי בנייה, כדאמרין בבכורות (ט"א) "תובח" - ולא גזיה, "בשר" - ולא חלב, ודריש ליה בפסולי המוקדשין לאחר פדיונן. **איתקש מיתה** גירושין בו - והאי דלא יליף ליה ממשנעות דקרא דכתיב בתריה "ואי יזכר בעלה הראשון בו" - הא דאסירי - משום דאיכא למפרך כדלעיל: לזח בלאו, ולכוליה עלמא בעשה. **יבא**

יבא

איקרי "אחר", ועוד כתיב: **"וישנאה האיש האחרון וכתב לה ספר פרייתה... או כי ימות האיש האחרון"**. ויתקשש מיתה לגירושין; **מה גירושין** - שריא וגומרת, אף מיתה - שריא וגומרת. **"והיבמה נקנית בבואה בו"**. בבואה מנלן? - אמר קרא: **"יבמה"**

יבמה

יבמה

יבמה

יבמה

יבמה

יבמה

תְּיִלִּיהָ דְרַבִּי יִרְמְיָהּ מִן הַדָּא: וְעוֹד אָמַר רַבִּי לִיעֲזָר: עוֹמֵד אָדָם עַל הַמוֹקֶצֶה עָרַב שַׁבַּת בְּשַׁבְיַעִית, וְאוֹמֵר: "מִיָּן אֲנִי אוֹכֵל לְמַהֲרָ". לֹא אָמַר אֶלָּא בְּשַׁבְיַעִית, הָא שְׂאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ – לֹא.

מַה עָבַד לִיהַ רַבִּי יוֹסֵי? לְהַחְזִירוֹ לְמִקוֹמוֹ אִי אַתָּה יָכוֹל, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מוֹקֶצֶת. לְפִיכָד נִטְבַּל.

מִתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי יוֹסֵי אִין עָרָא לְשַׁבַּת! פֶּתַר לָהּ: וּבִלְבָד דְּבַר שְׂיֵשׁ לוֹ מוֹקֶצֶת.

עַל דַּעֲתִיהָ דְרַבִּי יִרְמְיָהּ לֹא שְׁנִיָּא, הִיא דְּבַר שְׂיֵשׁ לוֹ מוֹקֶצֶת, הִיא דְּבַר שְׂאִין לוֹ מוֹקֶצֶת.

רַבִּי מְנָא בְּעֵי: הֵיִתְהָ צְלוּהִית מְלִיאָה וְנִתְנָה בֵּין פְּצִים לְחִבְרִין – נִטְבְּלָהּ? אוּ מֵאַחַר שֶׁהִיא נִתְנָה בְּמִקוֹם שְׂלֵא נִגְמְרָה מְלֵאכְתָּו – לֹא נִטְבְּלָהּ?

עַד הֵיכָן? רַבִּי יוֹדָה בַּר פְּזִי, רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בַר חֲנִינָא: עַד כְּדִי שְׂיֵהָא נִתּוּן יָדוֹ לְתוֹכָהּ וְהִיא נִבְּוִית. הַבַּל מוֹדִים

[דף ו' ע"א]

בְּכָלִי שְׁנֵי – שֶׁהוּא מוֹתֵר. מַה בֵּין כְּלִי רֵאשׁוֹן מַה בֵּין כְּלִי שְׁנֵי? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בִי רַבִּי בּוֹן: כָּאֵן – תֵּיד שׁוֹלְטָת, וְכָאֵן – אִין תֵּיד שׁוֹלְטָת.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה: כָּאֵן וְכָאֵן אִין תֵּיד שׁוֹלְטָת. אֶלָּא עָשׂוֹ הִרְחִיקָה לְכָלִי רֵאשׁוֹן, וְלֹא עָשׂוֹ הִרְחִיקָה לְכָלִי שְׁנֵי.

אָמַר רַבִּי מְנָא: הֵהִינּוּ פִּינְכָא דְאוּרִיזָא – מְסִייעַ לְאַבָּא. הֵהִינּוּ פִּינְכָא דְגָרִיסָא – מְסִייעַ לְאַבָּא. דֵּאֵת מְפַנֵּי לִיהַ מִן אֵתֵר לְאַתֵּר, וְעַד כְּדוֹן הוּא רִתַּח.

מַהוּ לִיתֵּן תְּבָלִין מְלִמְטָן, וְלִעְרוֹת עֲלֵיהֶן מְלִמְעֵלָן? רַבִּי יוֹנָה אָמַר: אָסוּר, וְעִירוּי – בְּכָלִי רֵאשׁוֹן הוּא. תְּיִלִּיהָ דְרַבִּי יוֹנָה מִן הַדָּא: אֶחָד שְׁבִישָׁל בּוֹ, וְאֶחָד שְׁעִירָה לְתוֹכוֹ רוֹתַח. וְכֹא הוּא אָמַר חֲכִין.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: תַּמּוֹן – כְּלִי תָרַם בּוֹלְעַ. תְּבָלִין – אִינֵן מִתְבַּשְׁלִין.

הַתִּיב רַבִּי יוֹסֵי בִי רַבִּי בּוֹן: וְהֵתְנִי: אַף בְּכָלִי נְחוּשֶׁת כְּזוֹ! אֵית לָךְ מִימַר כְּלִי נְחוּשֶׁת בּוֹלְעַ?

מַהוּ לְעָרוֹת עִם חֲקִילוּתָהּ? אָמַר רַבִּי חֲנִינָה בְּרִיהַ דְרַבִּי הֵלֵל: מִחְלוּקַת רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יוֹסֵי.

רַבִּי יִצְחָק בַּר גּוּפְתָהּ בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי מְנָא: עָשָׂה בֵּן בְּשַׁבַּת – תְּיִיב מִשּׁוּם מְבַשְׁלָה? עָשָׂה בֵּן בְּכִשְׁרָ וְחֵלֵב – תְּיִיב מִשּׁוּם מְבַשְׁלָה? אָמַר לִיהַ: כִּי דְאָמַר רַבִּי זְעִירָא: אִיזוּ חֲלוּט בְּרוּרָ? כֹּל שֶׁהָאוּר מְתַלְּךָ תַּחְתּוּיָו. וְכֹא, אִיזוּ תְּבַשְׁלִיל בְּרוּרָ? כֹּל שֶׁהָאוּר מְתַלְּךָ תַּחְתּוּיָו.

עַל דַּעֲתִיהָ דְרַבִּי יוֹדָה, מִלַּח – בְּצִיר. יֵין – בְּחוּמִין.

הַלְכָהּ ה' מִתְנִי' הַעֲגוּל – מִשְׁיַחְלִיקָנּוּ.

מחליקין בתאנים ובענבים של טבל. רבי יהודה אוסר.

המחליק בענבים – לא הוכשר העיגול. רבי יהודה אומר: הוכשר.

וגרורות – משידוש. ומגורה – משיעגל.

היה דש בחבית ומעגל במגורה, נשברה החבית, ונפתחה המגורה – לא יאכל מהן עראי. רבי יוסי מתיר.

גמרא חנניא בריה דרבי יסא אומר: מה פליגין רבי יודה ורבנן? בטבל שנטבל מדבריהן, אבל טבל שנטבל דבר תורה – אוף רבנן מודיי.

רבי מנא אומר לה סתם. רבי אבין בשם רבי יוחנן. רבי יודן כדעתיה, ורבנן כדעתון. דתני: זית שפיצעו בידים מסואבות – לא

[דף ו' ע"ב] הוכשרו. לסופגן במלח – הוכשרו. לידע יש בו מים – לא הוכשרו. רבי יודן אומר: הוכשרו. רבנן אמרין: במימיו הוא בודק. רבי יודה אומר: בגופו הוא בודק.

והבא, רבנן אמרין: במימיו הוא מחליק. רבי יודא אומר: בשיש שלו הוא מחליק.

רבי אומר לרבי שמעון בריה: עלה והבא לנו גרורות מן החבית. אומר ליה: ואינו אסור משום מוקצה? אומר ליה: ואדיין את? לון? אין לה אסור משום מוקצה אלא תאנים וענבים בלבד. אומר

רבי שמואל בר סימרטאי: מפני שהן מסריחות בגתנים.

רבי זעירא בעי קומי רבי יסא: לא מסתברא באילין פיצוליי הנה עובדא? אומר ליה: אוף אנא סבר בן. אתא רבי יוסי בי רבי בון, רבי יצחק בר ביסנא בשם רבי יוחנן: באילין פיצולייא הנה עובדא.

אומר ליה: אין לה אסור משום מוקצה אלא תאנים וענבים בלבד.

רבי יעקב בר זבדי בשם רבי אבהו: הדיא דתימא לעניין שבת. אבל לעניין מעשרות כל הדברים יש להן מוקצה.

אמר רבי: מתניתא אמרה בן! גרורות – משידוש. ומגורה – משיעגל

אמר רבי יוחנן: דברי שונה ראשון – לא התפתחון צריד לעליון, ולא העליון צריד לתחתון. דברי שונה אחרון – [התפתחון] צריד לעליון, ולא העליון צריד לתחתון.

אמר רבי לעזר: דרבי מאיר היא! דלא תסבור מימר: סתמא ורבי יוסי היא – הלכה כסתמא, לפום בן צריד מימר: דרבי מאיר היא! דרבי מאיר ורבי יוסי – הלכה כרבי יוסי.

הדרן עלה פלל אמרו

פָּרֶק שְׁנַיִ

הַלְכָה א' מִתְנִי הָיָה עוֹבֵר בְּשׁוּק, וְאָמַר: "טָלוּ לָכֶם תְּאֲנִים" – אוֹכְלֵינּוּ וּפְטוּרֵינוּ. לְפִיכָּה, אִם הִכְנִיסוּ לְבִתְיָהֶן – לְבִתְיָהֶן –

[דף ז' ע"א]

מִתְקַנִּים וְדָאֵי. "טָלוּ וְהִכְנִיסוּ לְבִתְיָכֶם" – לֹא יֹאכְלוּ מֵהֶם עֲרָאֵי. לְפִיכָּה, אִם הִכְנִיסוּ לְבִתְיָהֶן – אֵינָם מִתְקַנִּים אֲלָא דְמֵאֵי.

הָיָה יוֹשְׁבֵינּוּ בְּשַׁעַר אוֹ בְּחִנּוּת, וְאָמַר: "טָלוּ לָכֶם תְּאֲנִים" – אוֹכְלֵינּוּ וּפְטוּרֵינוּ, וּבַעַל הַשַּׁעַר וּבַעַל הַחִנּוּת – הַיְיָבִים. רַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר עַד שִׁיחֲזִיר אֶת פְּנֵיו, אוֹ עַד שִׁישְׁנָה מְקוֹם יוֹשִׁיבָתוֹ.

גְּמָרָא הָיָה עוֹבֵר בְּשׁוּק כּוּר. שְׁמוּאֵל אָמַר: דְּרַבִּי מֵאִיר הִיא! דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: אֵין מִתְנָה כְּמִכָּר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: דְּבָרֵי הַכֹּהֵן הִיא! אִישְׁאֲלִית לְאֵילֵינוּ דְּבֵי רַבִּי יַנָּאִי, וְאָמְרִין: נְהִיגִין תְּוִיגִין יְהִבִין אֵילֵינוּ לְאֵילֵינוּ בְּחֻקְלָא, וְאֹכְלֵינוּ וְלֹא מִתְקַנִּינוּ. מִי בְּדוֹן? כְּמֵאֲזַן דְּאָמַר: מֵאֵילֵיהֶן קִיבְלוּ עֲלֵיהֶן אֶת הַמַּעֲשָׂרוֹת. מִתְנִיתִין – בְּמְקוֹם שְׂרׁוּב מִכְּנִיסִין לְבִתִּים. אֲבָל בְּמְקוֹם שְׂרׁוּב מִכְּנִיסִין לְשׁוּק – אֵינָן מִתְקַנִּין אֲלָא דְמֵאֵי.

אִם בְּמְקוֹם שְׂרׁוּב מִכְּנִיסִין לְבִתִּים, כְּדָא תְּנִינָן: "טָלוּ וְהִכְנִיסוּ לְבִתְיָכֶם" – לֹא יֹאכְלוּ מִהֶן עֲרָאֵי? מִבִּינָן שְׁאָמַר: "טוֹל וְהִכְנִים" – כְּמִי שְׁאָמַר: "טוֹל וְאֲנִי מַעֲשֵׂר עַל יָדֶךָ". אֲבָל בְּמְקוֹם שְׂרׁוּב מִכְּנִיסִין לְשׁוּק – אֵינּוּ נֶאֱמָר לֹמַר לוֹ: "עִישְׂרֵתִי". וְאֵינוּ נֶאֱמָר לֹמַר לוֹ: "לְתוֹךְ בֵּיתִי אֲנִי מִכְּנִיסֶנּוּ". נִתֵּן לוֹ דְּבָר מְרוּבָה, אֲפִילוּ אָמַר לוֹ: "טוֹל וְאָכֹל" – כְּמִי שְׁאָמַר לוֹ: "טוֹל וְהִכְנִים".

נִתֵּן לוֹ דְּבָר שְׂאֵין דְּרַבּוֹ לְהִיאָכֵל חַי, אֲפִילוּ אָמַר לוֹ: "טוֹל וְאָכֹל" – כְּמִי שְׁאָמַר לוֹ: "טוֹל וְהִכְנִים". הָיָה אָדָם גְּדוֹל וְאֵין דְּרַבּוֹ לֹכֵל בְּשׁוּק, וְאָמַר לוֹ: "טוֹל וְאָכֹל" – כְּמִי שְׁאָמַר לוֹ: "טוֹל וְהִכְנִים".

הָיָה שְׁנַיִם, לָזֶה אָמַר לוֹ: "טוֹל וְאָכֹל" וְלָזֶה אָמַר לוֹ: "טוֹל וְהִכְנִים", זֶה שְׁאָמַר לוֹ טוֹל וְאָכֹל – פְּטוּר. וְזֶה שְׁאָמַר לוֹ טוֹל וְהִכְנִים – חַיִּיב. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: וְלֹא מִתְנִיתָא הִיא? אוֹכְלֵינּוּ וּפְטוּרֵינוּ, וּבַעַל הַשַּׁעַר וּבַעַל הַחִנּוּת חַיִּיבִין? אָמַר רַבִּי יוֹנָה: דְּבָרֵי הַכֹּהֵן הִיא, כָּאֵן – בְּדְמֵאֵי,

[דף ז' ע"ב] כָּאֵן – בְּנִדְאֵי.

"צֵא וּלְקוּט לָךְ עֲשָׂרִים תְּאֲנִים מִשְׁלִי, וְאֲנִי מִמֶּלֶא כְּרִיסִי מוֹשְׁלֶךְ" הַמְּמַלֵּא אֶת כְּרִיסוֹ – פְּטוּר, וְהָאֹכֵל בְּמִנְיָן – חַיִּיב.

רַבִּי בּוּן בַּר הִיָּה כְּעֵי קוּמֵי רַבִּי זְעִירָא: וְאֵין אָדָם אוֹכֵל אַחַת אַחַת בְּרִשׁוּת הַכֹּל וּפְטוּר? אָמַר לֵיהּ: אֵין! וְהָכָא לְמָהּ הוּא חַיִּיב? אָמַר לֵיהּ: בְּמִצְרָף. אִם בְּמִצְרָף, אֲפִילוּ הַמְּמַלֵּא אֶת כְּרִיסוֹ – יְהֵא חַיִּיב.

ואינו אסור משום חליפין? אמר רבי שימי: אין לו חליפין, שלא נתבווין האיז הזה אלא להגם את לבו שיאכל.

"צא ולקוט לך עשרים תאנים משלי" – אוכל בדרךו והוא פטור. "צא ומלא את הפלפלה" לא יאכל עד שיעשר. במה דברים אמורים?? בעם הארץ. אבל בחבר – אוכל ואינו צריך לעשר; דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: במה דברים אמורים? בעם הארץ. אבל בחבר – מתקן ודאי, שלא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף.

אמר רבי: רואה אני את דברי מדברי רבן שמעון בן גמליאל. מוטב שיתרמו שלא מן המוקף, ולא להאכיל לעמי הארץ טבלים!

אמר רבי זעירא: מדברי שניהם, אפילו חבר ששילח לחבר – צריך לעשר.

הוון בעיני מומר: מאן דאמר שלא נחשדו חברים לתרום שלא מן המוקף, וזה חבר – צריך

[דף ח' ע"א]

הוא לעשר. ומאן דאמר: מוטב שיתרמו שלא מן המוקף ולא להאכיל לעמי הארץ טבלים, וזה חבר – צריך הוא לעשר.

רבי יונה בעי: הכא את עביד ליה חבר, והכא את עביד ליה עם הארץ! אמר רבי יוסי: כאן וכאן – עם הארץ הוא, אלא בשביל אחד שהוא מתקן, הוא נקרא חבר.

רבי יוסי בשם רבי ששת, רבי לעזר בי רבי יוסי בשם רבי אבין: האומר לחבירו: "אני מעשר על ידך" – אינו צריך לעמוד עמו. תפון תנינן: נתנו באילן, למעלה מעשרה טפחים – אינו עירוב. למטה מעשרה טפחים – הרי זה עירוב. אמר רבי לעזר: וצריך לעמוד עמו. והכא את אמר הכין! אמר רבי תייה בר אדא: כאן – בגדול, כאן – בקטן.

רבי חנניה בשם רבי חנינא: אפילו תימר: כאן וכאן בגדול, כאן וכאן בקטן, תפון – באומר לו: "אני (מערב) מעשר על ידך". ברם הכא – באומר לו: (עשר) ערב על ידי.

הדא ילפא מן תהיא, ותהיא ילפא מן הדא. הדא ילפא מן תהיא, באומר לו: "אני מערב על ידך" – שאינו צריך לעמוד עמו. ותהיא ילפא מן הדא באומר לו: "עשר על ידי" – שהוא צריך לעמוד עמו.

"צא ולקוט לך עשרים תאנים משלי" – אוכל והולך והוא פטור. "צא ומלא את הפלפלה" – רבי אומר: אומר אני, שהוא צריך להראות לו את הפלפלה. וכמה הוא שיעור הפלפלה? רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן: סתם כלפלה

[דף ח' ע"ב] ארבעת קבין, וגדולה – סאה. וקטנה – שלושת קבין.

רבי יונה בעי: למעשרות איתאמרת, או למדת הדין? אין תימר: למעשרות איתאמרת – כל שכן למידת הדין! אין תימר: למידת הדין איתאמרת, הא למעשרות – לא. רבי יוסי, פשיטא ליה, למעשרות איתאמרת, כל שכן למידת הדין!

[דף ט' ע"א]

הדא אמרה: שביתו מובל לו, אכל לא לאחרים.

אמר רבי לעזר: רבי יודה ורבי נחמיה – שניהם אמרו דבר אחד! דתנינן תפוז: רבי נחמיה אומר: כל שאין אדם בוש מלזבל בתוכה – חייבת.

אמר רבי יוסי: הוינן סברין מימר: מה פליגין רבי נחמיה ורבניו? בהצר שהוא בוש לזבל בכוקה, הא מקצתה בוש, ומקצתה לא בוש – לא. מן מה דאמר רבי לעזר: רבי יהודא ורבי נחמיה שניהם אמרו דבר אחד: הדא אמרה: מקום שהוא בוש – פטור, מקום שאינו בוש – חייב.

אמר רבי יוחנן: דברי רבי יהודה, עשו אותו בייחור שהוא נוטה להצר.

על דעתיה דרבי יוחנן – באוכל אחת אחת, ובאזבל ברשות הכל, ובמשייר. על דעתיה דרבי לעזר – אפילו אינו אוכל אחת אחת, אפילו אינו אוכל ברשות הכל, ולא שייר.

הַלְבָּה ב'

מתני' המעלה פירות מן הגליל ליהודה, או עולה לירושלים – אוכל עד שהוא מגיע למקום שהוא הולך. וכן בהזירה.

רבי מאיר אומר: עד שהוא מגיע למקום השביתה.

הרוקלין המחזירין בעירות – אוכלין עד שפוגיעין למקום הלינה. רבי יהודה אומר: הבית הראשון – הוא ביתו.

גמרא פירות שלקטן שלא לצורך השבת, וקדשה עליהן השבת – רבי יוחנן אומר: השבת מובלת. רבי שמעון בן לקיש אומר: אין השבת מובלת.

מתיב רבי שמעון בן לקיש לרבי יוחנן: על דעתך דתימר: השבת מובלת, והתנינן: המעלה פירות מן הגליל ליהודה, או עולה

[דף ט' ע"ב] לירושלים, אוכל עד שהוא מגיע למקום שהוא הולך. וכן בהזירה. ותני עלה: אפילו לו, אפילו שבת!

אמר ליה: ברוצה לשבות. תדע לך שהוא בן, דתני עלה: אפילו שבת בשני. ויש שביטה בשני? אלא ברוצה לשבות, אף הכא ברוצה לשבות.

הכל מודים בלינה שאינה טובלת. מה בין לינה מה בין שכיתה? אדם מגלגל בלינה, ואין אדם מגלגל בשכיתה. בכל מקום אדם לו, ואין אדם שוכת בכל מקום.

תני: מעשה ברבי יהושע שהיה מחלף אחר רבן יוחנן בן זבאי לבני חיל, והיו בני אותן העיירות מביאין להם פירות. אמר להן רבי יהושע: אם לנו פאן – אנו תיבין לעשר, ואם לאו – אין אנו תיבין לעשר. אמר רבי זעירא: רבי יהושע – דעתו נקיה.

אמר ליה רבי מנא: וכל עמא שמייה? אלא רבי יהושע דלווייתיה שכיחא ליה, הוי דו אמר: הלינה טובלת. ושאר בני אדם דלית אלווייתיה שכיחא לון – אין לינה טובלת.

והתנינן: רובלים הפחזירין בעיירות – אוכלין עד שהן מגיעין למקום הלינה! מהו מקום הלינה? ביתו.

רבי שמעון בן לקיש אמר בשם רבי הושעיה: כגון אילין דכפר הנגיה, דנפקין וסחרין ארבע וקמא קורין ועיילין דמיבין בבתיהון.

תני רבי חלפתא בן שאול: רוצה הוא אדם לפלח עסקיו בבית הראשון שהוא פוגע בו וללון שם.

הַלְבָּה ג'

מתני' פירות שתרכון עד שלא נגמרה מלאכתן, רבי ליעזר אוסר מלזבל מהן עראי. וחקמים מתירין. חוץ מבלבלת התאנים.

בלבלת תאנים שתרכמה, רבי שמעון מתיר. וחקמים אוסרים.

האומר לחבירו: "חילף איסר זה ותן לי בו חמש תאנים" – לא יאכל עד שייעשר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אוכל אחת אחת ופטור. ואם צירף – תיב.

אמר רבי יהודה: מעשה בגינת וורדים שהיתה בירושלים, והיו תאניה נמכרות משלש ומארבע באיסר, ולא הפרישו ממנה תרומה ומעשר מעולם.

גמרא מה נן קיימין? אם בכלבלה של תאנים – דברי הכל אסור! אם בזיתים על השמן, וענבים על היין – דברי הכל מותר! אלא פי נן קיימין, בתמרים והוא עתיד לדורסן, ובגרוגרות והוא עתיד לדושן. רבי ליעזר אומר: תרומה טובלת בפירות שלא נגמרו מלאכתן, ורבינן אמרין: אין תרומה טובלת בפירות שלא

[דף י' ע"א]

נגמרו מלאכתן.

ראשון מהו שיטבול? מה נז קיימין? אם בכדי שנתמרח - דברי הכל אסור! אם במעשר ראשון שהקדימו בשבלין - דברי הכל מותר! אלא פי נז קיימין, בתמרים והוא עתיד לדורכן, בגרונרות והוא עתיד לדושן, והפריש מהן תרומה גדולה, ונמלך להניחן כמות שהן, ועבר והפריש מהן ראשון, אין תימר למפרע נטבלו - תרומה שהיא טובלת. ואין תימר מיפן ולבא - ראשון הוא שהוא טובל.

הלוקח תמרים והוא עתיד לדורכן, גרונרות והוא עתיד לדושן - אסור לזבל מהן עראי ומתקנן דמאי, דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: אוכל מהן עראי, ומתקנן ודאי, דברי רבי יוסי.

רבי הילא, רבי לעזר בשם הילפיי, אמר רבי יונה: אשכחון כתוב בפניקסיה דהילפיי, אוכל מהן עראי, ומתקנן דמאי. וקשיא, אם אוכל מהן עראי - מתקנן ודאי! אם מתקנן דמאי -

[דף י' ע"ב]

יהא אסור לזבל מהן עראי! רבי יוסי בשם רבי הילא: אוכל מהן עראי - משום דבר שלא נגמרה מלאכתו. ומתקנן דמאי - מתוך שידע שביתו טובל, אף הוא מפריש תרומה משעה ראשונה.

אמר רבי לעזר: בכלכלה של כל דבר - היא מתניתא.

רבי שמעון מתיר מקל והומר, ומה אם בשעה שיש עליה זיקת שלשה מעשרות - את אמר מותר. בשעה שאין עליה אלא זיקת שני מעשרות - לא כל שפן!

ראשון מהו שיטבול לשני? מה אם בשעה שיש עליה זיקת שני מעשרות - את אמר מותר. בשעה שאין עליה אלא זיקת מעשר אחד - לא כל שפן!

רבי זעירא בשם רבי יוחנן, רבי הילא בשם רבי לעזר: מה פליגינן? בלוקט ונותן לו. אבל בלוקט ואוכל, כל עמא מודיי שהוא אוכל אחת אחת ופטור.

ואם צירף - חייב. רבי הילא בשם רבי לעזר: בשם שהן הלוקין כאן, כך הלוקין בחצר בית שמירה. דאמר רבי יוחנן: מקח וחצר ושבת - אינה תורה.

רבי אימי בשם רבי שמעון בן לקיש: המחזור מבוזן - זו חצר בית שמירה.

חכרייא בשם רבי יוחנן: כך משיב רבי יודה את רבי מאיר. אין את מודה לי בנותן לבנו - שהוא פטור! מה לי הלוקט ונותן לבנו, מה לי הלוקט ונותן לאחר?

רבי יודן בעי: מה חמית מימר: בלוקט ונותן לו, או נימר: בלוקט ואוכל!

אמר רבי מנא: לית כאן בלוקט ואוכל, אלא בלוקט ונותן לו!

מִזֵּן הָדָא: גִּינַת וְוַרְדִּין. אֵיית לָךְ מִימַר: גִּינַת וְוַרְדִּין בְּלוֹקֵט וְאוֹכֵל? לֹא! בְּלוֹקֵט וְנֹתֵן לוֹ. אוּף הָכָא – בְּלוֹקֵט וְנֹתֵן לוֹ.

דוּ אָמַר לִיה: אֵין אַתָּה עָלִיל אַתָּה מְקַלְקֵל וְוַרְדִּיית. מִתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל תְּוֹוִייה דְּרַבִּי מְנָא:

[דף י"א ע"א]

"בְּרָמָא אֲנִי מוֹכֵר לָךְ" – אַף עַל פִּי שְׂאִין בּוּ גִפְנִים, הָרִי זֶה מְכֹוֹר, שְׂלֵא מְכֹוֹר לוֹ אֵלָא שְׂמוּ. "פְּרִדִּיסָא אֲנִי מוֹכֵר לָךְ" – אַף עַל פִּי שְׂאִין בּוּ אֵילָנוֹת, הָרִי זֶה מְכֹוֹר, שְׂלֵא מְכֹוֹר לוֹ אֵלָא שְׂמוּ.

הַלְבָּה ד'

מתני' הָאוֹמֵר לְחֵבִירוֹ: "הִילָךְ אִיסַר זֶה בְּעֵשְׂרִים תְּאָנִים שְׂאָבוֹר לִי" – בּוֹרֵר וְאוֹכֵל. "בְּאַשְׁכּוֹל שְׂאָבוֹר לִי" – מְגַרְגֵר וְאוֹכֵל. "בְּרִימוֹן שְׂאָבוֹר לִי" – פּוֹרֵט וְאוֹכֵל. "בְּאַבְטִיחַ שְׂאָבוֹר לִי" – סוֹפֵת וְאוֹכֵל.

אָכַל אִם אָמַר לוֹ: "בְּעֵשְׂרִים תְּאָנִים אֵלוֹי" "בְּשֵׁנֵי אֲשְׁכּוֹלוֹת אֵלוֹי" "בְּשֵׁנֵי רְמוֹנִים אֵלוֹי" "בְּשֵׁנֵי אַבְטִיחִים אֵלוֹי" – אוֹכֵל בְּדַרְבּוֹ וּפְטוֹר, מִפְּנֵי שְׂקֻנָּה בְּמַחוּבֵּר לְקַרְקַע.

הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לְקַצוֹת בְּתֵאָנִים, אָמַר לוֹ: "עַל מְנַת שְׂאוֹכֵל תְּאָנִים" – הוּא אוֹכֵל וּפְטוֹר. "עַל מְנַת שְׂאוֹכֵל אֲנִי וּבְנֵי" אוּ "שְׂיֵאכֵל בְּנֵי בְּשִׁכְרִי" – הוּא אוֹכֵל וּפְטוֹר. וּבְנֵי אוֹכֵל וְחֵיִיב.

"עַל מְנַת שְׂאוֹכֵל בְּשַׁעַת הַקְּצִיעָה וְלֵאחֶר הַקְּצִיעָה", בְּשַׁעַת הַקְּצִיעָה – אוֹכֵל וּפְטוֹר. וְלֵאחֶר הַקְּצִיעָה – אוֹכֵל וְחֵיִיב, שְׂאִינוּ אוֹכֵל מִזֵּן הַתּוֹרָה. זֶה הַכֶּלֶל: כָּל הָאוֹכֵל מִזֵּן הַתּוֹרָה – פְּטוֹר. וְשְׂאִינוּ אוֹכֵל מִזֵּן הַתּוֹרָה – חֵיִיב.

הִיךְ הַפּוֹעֵל עוֹשֶׂה בְּלֶבְסִים – לֹא יֵאכֵל בְּכַנּוֹת שְׁבַע. בְּכַנּוֹת שְׁבַע – לֹא יֵאכֵל בְּלֶבְסִים. אָכַל מוֹנֵעַ הוּא אֶת עַצְמוֹ עַד שְׂמוֹנֵיעַ לְמָקוֹם הַיְּפוֹת וְאוֹכֵל.

הַמְחַלֵּף עִם חֵבִירוֹ, זֶה לֹוֹכֵל וְזֶה לֹוֹכֵל, זֶה לְקַצוֹת וְזֶה לְקַצוֹת, זֶה לֹוֹכֵל וְזֶה לְקַצוֹת – חֵיִיב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַמְחַלֵּף לֹוֹכֵל – חֵיִיב. לְקַצוֹת – פְּטוֹר.

גמרא רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מְגַרְגֵר אַחַת וְחוֹלֵף וְאוֹכֵל. אָמַר לִיה רַבִּי תַּיִיא בַר וּוּא: וְכֵן רַבִּי תוֹה עֶבֶיד. תַּנִּי בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי: אַבְטִיחַ שְׁסַפַת בּוּ אֲפִילוּ כָּל שְׁהוּא – קִנְיוֹ.

רַבִּי יוֹנָה בְּעֵי: אַף בְּרִימוֹן בִּין?

לְמָה לִי "עַל מְנַת"? אֲפִילוּ שְׂלֵא עַל מְנַת! רַבִּי אֲבִין בְּשֵׁם רַבִּי שְׂמַיִי: לְכֵן צְרִיכָה, אֲפִילוּ אָמַר לוֹ "עַל מְנַת".

תָּמֹן תַּנְיִנָּן: הֵיחָ עוֹשֶׂה בְּיָדוֹ אֲבָל לֹא בְּרַגְלָיו, בְּרַגְלָיו אֲבָל לֹא בְּיָדוֹ, אֲפִילוּ עַל כְּתִיפּוֹ – תָּרִי זֶה יֹאכֵל. וְתַנִּי בֶּן: בְּיָדוֹ אוֹגֵד, בְּרַגְלָיו מִסְמִיד, אֲפִילוּ עַל כְּתִיפּוֹ טוֹעֵן.

רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי יְהוּדָא אוֹמֵר: עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּיָדוֹ וּבְרַגְלָיו וּבְגוּפוֹ, כְּדִישׁ, מִה דִּישׁ – שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּיָדוֹ וּבְרַגְלָיו וּבְגוּפוֹ, אַף כֹּל דְּכָר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּיָדוֹ וּבְרַגְלָיו וּבְגוּפוֹ.

דִּישׁ, מִה דִּישׁ מִיּוֹחֵד שֶׁהוּא בְּתַלוּשׁ, אַף כֹּל שֶׁהוּא בְּתַלוּשׁ. יֵצֵא הַמְּנַבֵּשׁ בְּשׁוּם וּבִבְצָלִים, וְתַמְסֵמֵן בְּגַפְנִים, וְהַעוֹדֵר תַּחַת הַזֵּיתִים.

דִּישׁ, מִה דִּישׁ מִיּוֹחֵד שְׁגִידוּלָיו מִן הָאָרֶץ, אַף כֹּל דְּכָר שְׁגִידוּלָיו מִן הָאָרֶץ. יֵצֵא הַחֹלֵב וְהַמְּזֵבֵן וְהַמְּחַבֵּץ.

דִּישׁ, מִה דִּישׁ מִיּוֹחֵד דְּכָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ. אַף כֹּל דְּכָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלֹאכְתּוֹ. יֵצֵא הַבּוֹדֵל בְּתַמְרִים, וְהַמְּפָרֵד בְּגִרוּגְרוֹת, וְהַיִּינ מִשְׁיַקְפָּה, וְהַשְּׂמֹן מִשְׁיָרֵד לְעוֹקָה.

דִּישׁ, מִה דִּישׁ מִיּוֹחֵד דְּכָר שֶׁלֹּא בָּא לְזִיקַת הַמַּעֲשָׂרוֹת, אַף כֹּל דְּכָר שֶׁלֹּא בָּא לְזִיקַת הַמַּעֲשָׂרוֹת. יֵצֵא הַקֶּשׁ וְהַמְּקַמָּף וְהַאֹפָה.

כְּתִיב (דברים כג, כו): **כִּי תִבֵּא בְּקִמַת רֵעֶךָ**. יְכוּל בְּשֶׂאֵר כֹּל אָדָם הַכְּתוּב מְדַבֵּר? תִּלְמוּד לֹמֵר: **וְחִרְמֵשׁ לֹא תִנְיֵף עַל קִמַת רֵעֶךָ** – אֵת שֵׁישׁ לוֹ רְשׁוֹת לְתַנִּיף. וְאֵי זֶה זֶה? זֶה הַפּוֹעֵל.

[דף י"א ע"ב]

אִיִּס בֶּן עַקְבִּיא אוֹמֵר: בְּשֶׂאֵר כֹּל אָדָם הַכְּתוּב מְדַבֵּר. מִה תִּלְמוּד לֹמֵר **וְחִרְמֵשׁ לֹא תִנְיֵף**? מִכָּאֵן שֶׁאֵין לוֹ רְשׁוֹת לְאֲכֹל אֶלָּא בְּשַׁעַת הַנֶּפֶת מִגֹּל.

תַּנִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי אוֹמֵר: עַד אֵיכָן דִּיקְדָּקָה הַתּוֹרָה בְּגִזְלֵי, שֶׁצָּרִיכָה לְדוֹן בֵּין אָדָם לְחֵבִירוֹ עַד כְּדֵי הַנֶּפֶת מִגֹּל. בְּתוֹךְ בֶּן, גְּדוּלָה מְלֹאכָה, שֶׁלֹּא תֵּרֵב דוֹר הַמַּבּוּל אֶלָּא (עַד) מִפְּנֵי הַגִּזְלֵ. וּפּוֹעֵל עוֹשֶׂה בְּמִלְאכְתּוֹ וְאוֹכֵל, וּפְטוּר מִן הַגִּזְלֵ.

כְּתִיב (דברים כה, ד): **לֹא תַחֲסֵם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ**. אֵין לִי אֶלָּא שׁוֹר בְּתַלוּשׁ, וְאָדָם בְּמַחוּבֵּר. אָדָם מִהוּ שִׂיאֲכֵל בְּתַלוּשׁ? מִה אִם הַשׁוֹר שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל בְּמַחוּבֵּר – אוֹכֵל בְּתַלוּשׁ, אָדָם שֶׁאוֹכֵל בְּמַחוּבֵּר – אֵינוֹ דִּין שִׂיאֲכֵל בְּתַלוּשׁ! תִּלְמוּד לֹמֵר: **לֹא תַחֲסֵם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ**. שׁוֹר בְּלֹא תַחֲסוּם, וְאֵין אָדָם בְּלֹא תַחֲסוּם.

שׁוֹר מִהוּ שִׂיאֲכֵל בְּמַחוּבֵּר? מִה אָדָם שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל בְּתַלוּשׁ – אוֹכֵל בְּמַחוּבֵּר, שׁוֹר שֶׁאוֹכֵל בְּתַלוּשׁ – אֵינוֹ דִּין שִׂיאֲכֵל בְּמַחוּבֵּר! אוֹ, מִה כָּאֵן בְּלֹא תַחֲסוּם, אַף כָּאֵן בְּלֹא תַחֲסוּם? תִּלְמוּד לֹמֵר: **לֹא תַחֲסוּם שׁוֹר בְּדִישׁוֹ**. כְּדִישׁוֹ אֵין אֵת הוֹסְמוֹ, אֲבָל הוֹסְמוֹ אֵת בְּמַחוּבֵּר לְקַרְקַע.

מִיִּכְּן אָמְרוּ: קוֹצֵץ הוּא אָדָם עַל יְדֵי עֲצָמוֹ, עַל יְדֵי בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים, וְעַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַגְּדוֹלִים, וְעַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ, מִפְּנֵי שֵׁיִשׁ בְּהֵן דַּעַת. אָבֵל אֵינוֹ קוֹצֵץ עַל יְדֵי בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים, וְלֹא עַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַקְּטַנִּים, וְלֹא עַל יְדֵי בְּהֵמָתוֹ, מִפְּנֵי שֶׁאֵין בְּהֵן דַּעַת.

לֹא צְרִיכָה, הָאוֹכֵל מִן הַתּוֹרָה – יְהֵא חַיִּיב! אָמַר רַבִּי יוֹנָה: הַתּוֹרָה פְּטָרָה אוֹתוֹ.

תַּמָּן תַּנְיִנֵּן: הִיָּה עוֹשֶׂה בַּתְּאֲנִים – לֹא יֹאכֵל בְּעֲנָבִים. בְּעֲנָבִים – לֹא יֹאכֵל בַּתְּאֲנִים. וְתַנִּי עֲלֵה: הִיָּה עוֹשֶׂה בְּיַחְוֹר זֶה – לֹא יֹאכֵל בְּיַחְוֹר אַחֵר. וְתַנְיִנֵּן: הִיָּה עוֹשֶׂה בְּפְלוּסִים – לֹא יֹאכֵל בְּבָנוֹת שְׁבַע. בְּבָנוֹת שְׁבַע – לֹא יֹאכֵל בְּפְלוּסִים. לֹא בֶן צְרִיכָה? אֲפִילוֹ שֶׁתִּיהֵן בְּיַחְוֹר אֶחָד.

בְּתִיב (דְּבָרִים כג, כו): **כִּי תָבֵא בְּקִמַת רַעַד**. יְכוּל בְּשֶׁאֵר כָּל אָדָם הַכָּתוּב מְדַבֵּר? תִּלְמוּד לֹמַר (דְּבָרִים כג, כח): **וְאֵל כָּלֵךְ לֹא תִתֵּן**. אָבֵל נֹתֵן אֶת לְכִילּוֹ שֶׁל חֲבִירָה. וְאֵי זֶה זֶה? זֶה הַפּוֹעֵל.

כִּי תָבֵא בְּכָרֵם רַעַד, וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים כְּנִפְשֶׁךָ שְׁבַעֲךָ. וְכִי אֵין אֵינוֹ יוֹדְעִין שֶׁאֵין בְּכָרֵם לֹכֵל אֲלֵא עֲנָבִים? מַה תִּלְמוּד לֹמַר **וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים? אֲלֵא**, מִיִּכְּן שָׂאֵם הִיָּה עוֹשֶׂה בַּתְּאֲנִים – לֹא יֹאכֵל בְּעֲנָבִים, בְּעֲנָבִים – לֹא יֹאכֵל בַּתְּאֲנִים.

כְּנִפְשֶׁךָ, כָּל דְּבָר שֶׁהֵיָצֵר תָּאֵב כְּנִפְשֶׁךָ, כָּל דְּבָר שֶׁהוּא פְטוּר מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת, מַה אֶת – אוֹכֵל וּפְטוּר, אֵף פּוֹעֵל – אוֹכֵל וּפְטוּר. **כְּנִפְשֶׁךָ**, מִיִּכְּן שֶׁלֹּא יֹאכֵל הַפּוֹעֵל יוֹתֵר עַל שְׂכָרוֹ.

מִיִּכְּן הִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר הַקָּמָא אוֹמֵר: לֹא יֹאכֵל הַפּוֹעֵל יוֹתֵר עַל שְׂכָרוֹ. מְנַיִן

[דף י"ב ע"א]

שֶׁנִּפְשׁוֹ קְרוּיָה שְׂכָרוֹ? רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בֶן חֲנִינָא: נֶאֱמַר כָּאֵן נִפְשׁוֹ, וְנֶאֱמַר לְהֵלֵךְ נִפְשׁוֹ, דְּכִתִּיב (דְּבָרִים כד, טו) **וְאֵלָיו הוּא נוֹשֵׂא אֶת נִפְשׁוֹ**. מַה נִּפְשׁוֹ הָאֲמוּרָה לְהֵלֵךְ – שְׂכָרוֹ, אֵף כָּאֵן – שְׂכָרוֹ.

שְׁבַעֲךָ, שֶׁלֹּא יְהֵא אוֹכֵל וּמְקִיא. **שְׁבַעֲךָ**, שֶׁלֹּא יְהֵא מְקַלֵּף בַּתְּאֲנִים וּמְצַמֵּן בְּעֲנָבִים.

רִשָּׁאִים הַפּוֹעֲלִים לְטַבֵּל עֵמוֹ בְּצִיר, בְּשִׁבִיל שִׁיאֲכֵלוּ עֲנָבִים הַרְבֵּה. רִשָּׁאִי בַעַל הַבַּיִת לְהַשְׁקוֹתָן יַיִן, בְּשִׁבִיל שֶׁלֹּא יֹאכְלוּ עֲנָבִים הַרְבֵּה.

רִשָּׁאִי בַעַל הַפָּרָה לְהִרְעִיבָהּ בְּלִילָה, בְּשִׁבִיל שֶׁתֹּאכֵל הַרְבֵּה בְּשַׁעָה שֶׁהִיא דְּשָׁה. רִשָּׁאִי בַעַל הַבַּיִת לְהִאֲכִילָהּ פְּקִיעֵי עֲמִיר, בְּשִׁבִיל שֶׁלֹּא תֹאכֵל הַרְבֵּה בְּשַׁעָה שֶׁהִיא דְּשָׁה.

רַבִּי אֲבָהוּ אָמַר: הַתְּרִיגֵי – לְבַחֲמִינֵן. רַבִּי חֲנַנְיָא מֵיִיבְלִין דְּבִילָה. רַבִּי מְנָא מֵיִבְלִין אִיסְטַפְנִינֵי. תַּנִּי רַבִּי חֵייה: אוֹכֵל פּוֹעֵל אֲשַׁפּוּל רֵאשׁוֹן. תַּנִּי: אֲשַׁפּוּל אַחֲרוֹן.

רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי הִילָא: נִתְּנוּ לֶסֶף – אָסוּר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לֹא בֶן צְרִיכָה, בְּשִׁתְּיָהּ הוּא בּוֹצֵר וְאַחַר מוֹלִיךְ. אָכַל אִם הָיָה הוּא בּוֹצֵר הוּא מוֹלִיךְ, בְּתַחֲלוֹתָהּ אוֹכֵל מִשּׁוּם הַלְכוּת מְדִינָה, וְלִכְסוּף אוֹכֵל מִשּׁוּם פּוֹעֲלִין.

הַפּוֹעֲלִים אוֹכְלִין בְּהַלִּיכְתָּן מֵאוּמָן לְאוּמָן, וּבַחֲזִירְתָּן לְגַת. וּבַחֲמוֹר שֶׁתְּהֵא שׁוֹרְקָת.

תְּנִי: מַעֲרִים אָדָם עַל פּוֹעֲלָיו לְהִיּוֹת אוֹכְלִין תִּשְׁעֵי, וְקוֹצִין אַחַת. אֵיךְ תְּנִי תְּנִי: קוֹצִין תִּשְׁעֵי וְאוֹכְלִין אַחַת. נִיחָא אוֹכְלִין תִּשְׁעֵי וְקוֹצִין אַחַת. קוֹצִין תִּשְׁעֵי וְאוֹכְלִין אַחַת! אָמַר רַבִּי אֲבִין: שְׁלֵא תֵאמַר: יַעֲשֶׂה כְּלֹאֲחַר גְּמוּר מְלֹאכָה וַיְהִי חַיִּיב.

נִיחָא לְאַכּוֹל – חַיִּיב. לְקָצוֹת – חַיִּיב! אָמַר רַבִּי לְעֶזְרָא: דְּרַבִּי מֵאִיר הֵיאָה דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: מְקַח טוֹבֵל בְּפִירוֹת שְׁלֵא נְגַמְרָה מְלֹאכְתָּן.

אָמַר רַבִּי לְעֶזְרָא: רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי לְעֶזְרָא שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דְּכָר אַחַד! כְּמָה דְּרַבִּי לְעֶזְרָא אוֹמֵר: תְּרוּמָה טוֹבֵלָת בְּפִירוֹת שְׁלֵא נְגַמְרָה מְלֹאכְתָּן – בֶּן רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מְקַח טוֹבֵל בְּפִירוֹת שְׁלֵא נְגַמְרָה מְלֹאכְתָּן.

תְּרוּרָה עֲלֵה הֵיךְ עוֹבֵר בְּשׁוּק

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

מִתְּנִי' הַמַּעֲבִיר תְּאָנִים בְּחֶצְרוֹ לְקָצוֹת – בְּנִיּוֹ וּבְנֵי בֵיתוֹ אוֹכְלִין עֲרָאִי וּפְטוּרִין מִתְּמַעֲשֵׂר. וְהַפּוֹעֲלִים שְׁעֵמוֹ,

[דף י"ב ע"ב] בְּזִמְן שְׁאִין לָהֶם עֲלָיו מְזוּנּוֹת. אָכַל אִם יֵשׁ לָהֶם עֲלָיו מְזוּנּוֹת – תְּרִי אֵלָיו לֹא יֵאכְלוּ.

הַמוֹצִיא פּוֹעֲלָיו לְשִׁדְּהָ, בְּזִמְן שְׁאִין לָהֶם עֲלָיו מְזוּנּוֹת – אוֹכְלִין וּפְטוּרִין. אִם יֵשׁ לָהֶם עֲלָיו מְזוּנּוֹת – אוֹכְלִין אַחַת אַחַת, מִן הַתְּאִינָה אָכַל לֹא מִן הַסֶּפֶל, וְלֹא מִן הַקּוֹפּוֹת, וְלֹא מִן הַמוֹקְצָה.

הַשּׁוֹכֵר אֵת הַפּוֹעֵל לְעִשׂוֹת עֲמוֹ בְּיָתֵימִים, אָמַר לוֹ: "עַל מְנַת לֹכֵל זֵיתִים" – אוֹכֵל אַחַת אַחַת וּפְטוּר. וְאִם צִירַף – חַיִּיב.

לְנַבֵּשׁ בְּבִצְלִים, אָמַר לוֹ: "עַל מְנַת לֹכֵל יֶרֶק" – מְקַרְטֵם עֲלָה עֲלָה וְאוֹכֵל. וְאִם צִירַף – חַיִּיב.

גְּמָרָא הַמַּעֲבִיר תְּאָנִים כּוֹי. הוּא עֲצָמוֹ מַהוּ שְׁיֵאכְלֵ? רַב אָמַר: הוּא אָסוּר לֹכֵל. עוֹלָא בִּי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל בְּשֵׁם רַבִּי לְעֶזְרָא: הוּא מוֹתֵר לֹכֵל. רַב – גְּרַבִּי מֵאִיר. רַבִּי לְעֶזְרָא – גְּרַבְּנִין. רַב גְּרַבִּי מֵאִיר? אִין גְּרַבִּי מֵאִיר – אִפִּילוּ בְּנִיּוֹ וּבְנֵי בֵיתוֹ יְהוּ אָסוּרִין!

אֵלָּא רַב – גְּרַבִּי. וְרַבִּי לְעֶזְרָא – גְּרַבְּנִין. דְּאָמַר רַבִּי סִימוּן בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי, רַבִּי יוֹסִי בֶּן שְׂאוּל בְּשֵׁם רַבִּי: אִין אוֹכְלִין עַל הַמוֹקְצָה אֵלָּא עַל מְקוּמוֹ. דְּבָרֵי חֲכָמִים. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי: אוֹכְלִין עַל הַמוֹקְצָה, בֵּין עַל מְקוּמוֹ, בֵּין שְׁלֵא עַל מְקוּמוֹ.

מוֹתֵיב רַבִּי יוֹסִי בֶּן שְׂאוּל לְרַבִּי: וְהִתְנַיֵּנּוּ: הִתְרוּבִין – עַד שְׁלֹא בִינְסֵן לְרֹאשׁ הַגָּג. אָמַר לִיהֵ: לֹא תִתִּיבֵנִי הִרוּבִין, הִרוּבִין – מֵאֲכַל בְּהֶמְהָה הֵן. עַל דַּעְתִּיהָ דְרַב, מַה בֵּין הוּא, מַה בֵּין בְּנִיּוֹ? הוּא, עַל יְדֵי שֶׁהוּא תְלוּי בְּמוֹקְצָה – אָסוּר. בְּנִיּוֹ, עַל יְדֵי שֶׁאֵינֶן תְלוּיִן בְּמוֹקְצָה – מוֹתְרִין.

נִיחָא בְּנִיּוֹ. וּבְנֵי בֵיתוֹ? וְאֵין לָהּ עָלְיוֹ מוֹזוֹנוֹת?

[דף י"ג ע"א]

כְּמֵאן דְאָמַר: אֵין מוֹזוֹנוֹת לְאִשָּׁה דְבַר תּוֹרָה. בְּהֶדָא דְתַנִּי: אֵין בֵּית דִּין פּוֹסְקִין מוֹזוֹנוֹת לְאִשָּׁה מִדְּמֵי שְׂבִיעִית. אָכַל נִיזוֹנָת הִיא אֶצֶל בַּעֲלָה שְׂבִיעִית.

וַיַּעֲשׂוּ אוֹתָהּ כְּפוֹעֵל שְׂאוּנוֹ יִפְהָ שְׂוֹה פְרוּטָה! יִפְהָ שְׂוֹה פְרוּטָה! הֲדָא אָמַרְהּ: שְׁלֹא עָשׂוּ אוֹתָהּ כְּפוֹעֵל שְׂאוּנוֹ יִפְהָ שְׂוֹה פְרוּטָה! אָפִילוֹ כְּמֵאן דְאָמַר: אֵין לָהּ עָלְיוֹ מוֹזוֹנוֹת, אֵין לָהּ עָלְיוֹ בֵּית דִּירָה? בְּהֶדָא דְתַנִּי: אֲנָשִׁים שִׁשִּׁיתְפוּ שְׁלֹא מִדַּעַת הַנָּשִׁים – שִׁשִּׁיתְפוּן שִׁיתוּף. נָשִׁים שִׁשִּׁיתְפוּ שְׁלֹא מִדַּעַת אֲנָשִׁים – אֵין שִׁיתְפוּן שִׁיתוּף.

תַּנִּי: וְכוּלָן שְׁנַכְנְסוּ מוֹשְׁדָה לְעִיר – נִמְבְּלוּ.

מִתְנִיתָא – דְרַבִּי דְתַנִּי: הִכִּיָּא תַאנִּים מִן הַשְּׂדָה לְאוּכְלָן בְּחֶצֶר שְׂאוּנָה מִשְׁתַּמְרַת, וְשָׂכַח וְהַכְנִיסֵן לְתוֹךְ בֵּיתוֹ, אוֹ שֶׁהַכְנִיסוּם הַתִּינוּקוֹת – הָרִי זֶה מִחֻזִּירֵן לְמִקּוּמוֹ, וְאוּכַל. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא שׁוּגְגֵי, הָא מוֹזִיד – אָסוּר. מֵאן תַּנִּיתָה? רַבִּי דְתַנִּי: הִכִּיָּא תַאנִּים מִן הַשְּׂדָה וְהַעֲבִירֵן לְחֻצְרוֹ לְאוּכְלָן בְּרֹאשׁ גָּג – רַבִּי מְחִיב, רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי יְהוּדָה פּוֹטֵר.

[דף י"ג ע"ב]

הוּי, מֵאן דְתַנָּא: הַפּוֹעֵבִיר תַאנִּים בְּחֻצְרוֹ לְקַצוֹת. הָא לֹא לְקַצוֹת – הַיִּיב.

רַבִּי עוּלָא בַר יִשְׁמַעֵאל בְּשֵׁם רַבִּי לְעֶזְרָא: רַבִּי וְרַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי יְהוּדָה הִיוּ מַכְנִיסִין אֶת הַכִּלְפָּלָה לְאַחֲרֵי הַגָּגוֹת. רָאָה אוֹתָן רַבִּי יוּדָה בִּי רַבִּי אֶלְעָאִי, אָמַר לְהֵן: רְאוּ מַה בֵּינֵיכֶם לְרֹאשׁוֹנִים! רַבִּי עֲקִיבָה הָיָה לֹקַח שְׁלִשָּׁה מֵינִין בַּפְרוּטָה בְּשָׂבִיל לְעֵשֶׂר מְכַל מִין וּמִין, וְאַתֶּם מַכְנִיסִין אֶת הַכִּלְפָּלָה לְאַחֲרֵי הַגָּגוֹת.

מַה לִּי לְאַחֲרֵי הַגָּגוֹת? אָפִילוֹ הַכְנִיסֶם בְּחֻצְרוֹ לְאוּכְלָן בְּרֹאשׁ גָּג! וְלֹא רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי יְהוּדָה הִיא? בְּגִין רַבִּי דְהָוָה עִמִּיהָ.

חֲמַתוֹן חַד סְבָא, אָמַר לוֹן: יְהָבוֹן לִי אַתְוֹן? אָמְרוּן לִיהֵ: אֵינִן! אָמַר לוֹן: לְאַבּוּכוֹן דְבִשְׁמִיָּא לֹא יְהַבִּיתוּן, אֶלָּא לִי?

מִסְכַּת טְהוּרוֹת פָּרָק רֵאשׁוֹן

א. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ 'אֲכַל שְׁנֵטְמָא בְּאֵב הַטְּמֵאָה וְשֵׁנֵטְמָא בּוֹלַד הַטְּמֵאָה מִצְטַרְפִּין זֶה עִם זֶה? מִפְּנֵי שְׁאִפְשֵׁר לְשִׁלְיֵי לַעֲשׂוֹת שְׁנֵי, וְאִפְשֵׁר לְשֵׁנֵי לַעֲשׂוֹת רֵאשׁוֹן. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ: הַשְּׂרָץ וְהַנְּבֵלָה וְהַמֵּת - אֵין מִצְטַרְפִּים זֶה עִם זֶה? לְפִי שְׂאֵי אִפְשֵׁר לְשְׂרָץ לַעֲשׂוֹת נְבֵלָה, וְאֵי אִפְשֵׁר לְנְבֵלָה לַעֲשׂוֹת מֵת:

ב. מִקְרָצַת שְׁהִיְתָה שְׁלִישִׁית וְהַשִּׁיף לָהּ אַחֲרוֹת - בְּלֵן שְׁלִישִׁית בְּקִדְשׁ. פְּרֻשָּׁה - הִיא שְׁלִישִׁית וְכֵלֵן רְבִיעִית. וְאִיְהוּ הַנְּשׂוּף? הַתּוֹלֵשׁ מִמֶּנּוּ כָּל שֶׁהוּא. אֲבָל אִם הָיוּ מִמַּעֲכִין זֶה אֶת זֶה, כְּגוֹן הַדְּבֵלָה, וְהַתְּמָרִים, וְהַגְּרוּגָרוֹת, וְהַצְּמוּקִין - הָרִי אֵלּוּ אֵינֶן חֲבוּרִים. וּמִפְּנֵי מָה אָמְרוּ: בְּזִיתִים חֲבוּרִים? שְׁמַתְחֵלָה לֹא נִתְּנָן אֲלָא עַל מְנַת שְׁיִנְקָן זֶה מִזֶּה. אֲבָא שְׂאוּל אֹמֵר: טְבוּל יוֹם תַּחֲלָה לְקִדְשׁ. רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: טְבוּל יוֹם - מִטְּמֵא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד בְּקִדְשׁ, וּפּוֹסֵל בְּתְרוּמָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: כִּשֶׁם שֶׁהוּא פּוֹסֵל מִשְׁקָה תְרוּמָה וְאוֹכְלֵי תְרוּמָה, כִּף פּוֹסֵל מִשְׁקָה קִדְשׁ וְאוֹכְלֵי קִדְשׁ:

ג. אֶחָד טְבוּל יוֹם מִטְּמֵאָה חֲמוּרָה וְאֶחָד טְבוּל יוֹם מִטְּמֵאָה קְלָה, טְבוּל יוֹם מִן הַזָּב וְהַזָּבָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שְׁלוֹ - הָרִי זֶה לֹא יַעֲשֶׂה כְּלוּם, וְאִם עָשָׂה - הָרִי זֶה תְלוּי. אֶחָד טְבוּל יוֹם וְאֶחָד טְהוֹר שִׁדְיוֹ טְמֵאוֹת - מִטְּמֵא מִשְׁקָה חֲלִין, וּפּוֹסֵל אוֹכְלֵי תְרוּמָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: אֵין יָדִים תַּחֲלָה לְטְבוּל יוֹם:

ד. הַשְּׂרָץ מִטְּמֵא שְׁלִשָּׁה, וּפּוֹסֵל אֶחָד בְּקִדְשׁ, וּמִטְּמֵא שְׁנַיִם, וּפּוֹסֵל אֶחָד בְּתְרוּמָה. מִטְּמֵא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד בְּחֲלִין. מִשְׁקִין מִטְּמֵאִין שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אֶחָד בְּקִדְשׁ. מִטְּמֵאִין אֶחָד, וּפּוֹסֵלִין אֶחָד בְּתְרוּמָה, וּפּוֹסֵלִין אֶת הַחֲלִין. הַיָּדִים מִטְּמֵאוֹת אֶחָד וּפּוֹסֵלֹת אֶת הַתְּרוּמָה וְאֵין יָדִים לְחֲלִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן רַבִּי אֶלְעָזָר אֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי מֵאִיר: הַיָּדִים תַּחֲלָה לְחֲלִין

וְשֵׁנִיּוֹת לְתְרוּמָה. בְּאִיְהוּ קִדְשׁ אָמְרוּ? בְּקִדְשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ הַמִּקְדָּשִׁין כְּגוֹן חֲלוֹת תּוֹדָה וּרְקִיקֵי נֹזֵר שֶׁנִּשְׁחַט עֲלֵיהֶם אֶת הַזָּבָח, וְהַמִּנְחוֹת שֶׁקָּדְשׁוּ בְּכָלִי, אֲבָל חֲלוֹת תּוֹדָה וּרְקִיקֵי נֹזֵר שֶׁלֹּא קָדְשׁוּ בְּכָלִי - אֵינֶן לֹא בְּקִדְשׁ וְלֹא בְּחֲלִין, אֲלָא הָרִי הֵן בְּתְרוּמָה. וְהַשְּׂרָץ מִטְּמֵא שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אֶחָד בְּהֶם:

ה. הַחֲלָה וְהַבְּכוּרִים וְתְשֻׁלוּמֵי תְרוּמָה וְחֻמְשֵׁיהָ - הָרִי הֵן בְּתְרוּמָה. הַטְּבֵל, וְהַמְדַמֵּעַ, וְגִדּוּלֵי תְרוּמָה, וּמַעֲשֵׂר שְׁנֵי - הָרִי הֵן בְּחֲלִין. כְּכֹרוֹת הַקִּדְשׁ בְּתוֹךְ גּוּמוֹתֵיהֶם וְהַמֵּים הַמִּקְדָּשִׁין. נְטֵמֵאת אַחַת מֵהֵן בְּשְׂרָץ - בְּלֵן טְמֵאוֹת. בְּתְרוּמָה - מִטְּמֵא שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אֶחָד. בְּחֲלִין - מִטְּמֵא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד. אֵין לָךְ מִשְׁקָה הַנוֹגֵעַ בְּשְׁלִישֵׁי טְמֵא, אֲלָא קִדְשׁ בְּלֵבֵד. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צְדוּק אֹמֵר: הַאוֹכֵל אֲכַל שְׁנֵי - לֹא יַעֲשֶׂה בְּבֵית הַבַּד מִפְּנֵי שֶׁהוּא שְׁנֵי, וְהַשְּׁנֵי שֶׁנִּגְעַע בְּמִשְׁקִין בֵּית הַבַּד - טְמֵאִין:

מִסְכַּת טְהוּרוֹת פָּרָק שְׁנֵי

א. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְרַבִּי אֶלְעָזָר: הֵיכָן מְצִינוּ טְמֵאָה בְּתוֹרָה שֶׁהִיא עוֹשֶׂה טְמֵאָה אַחֲרַת, כִּיּוֹצֵא בֶּה שְׂאֵתָה אֹמֵר: רֵאשׁוֹן עוֹשֶׂה רֵאשׁוֹן. אָמַר לוֹ: אַף אַתָּה אֹמֵר: שְׁנֵי עוֹשֶׂה שְׁנֵי. אָמַר לוֹ: מְצִינוּ שֶׁהַשְּׁנֵי מִטְּמֵא אֶת הַמִּשְׁקִין לַעֲשׂוֹת תַּחֲלָה, וְהַמִּשְׁקִין מִטְּמֵאִין אֶת הָאוֹכְלִין לַעֲשׂוֹת שְׁנֵי, אֲבָל לֹא מְצִינוּ רֵאשׁוֹן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה רֵאשׁוֹן בְּכָל מְקוֹם:

ב. הַשְּׁחֲלִים וְהַגְּרִיסִין, בְּזִמְן שְׁמַגִּים בְּהֵן אֶת הַקִּדְרָה - מִטְּמֵאִין טְמֵאת אוֹכְלִין. נִתְּנָן לְקַעֲרָה וְיִצְאוּ מֵהֵן מִשְׁקִין - מִשְׁקִין הַיּוֹצֵאִין מֵהֵן מִטְּמֵאִין טְמֵאת מִשְׁקִין. כִּיּוֹצֵא אָמְרוּ שְׁמֵן תַּחֲלָה לְעוֹלָם? שְׂאֵם נִמְחָה וְלֹא נִשְׁתִּיר הַיִּמְנוּ אֲלָא כְּפוּל - מִשְׁקִין הַיּוֹצֵאִין הַיִּמְנוּ מִטְּמֵאִים טְמֵאת מִשְׁקִים. נִמְצֵאת אֹמֵר: חֲמֵשׁ מִדּוֹת בְּמִשְׁקִין, הַרְטָב וְהַגְּרִיסִין וְהַחֲלָב, בְּזִמְן שֶׁהַמִּשְׁקָה טוֹפַח עֲלֵיהֶן - הָרִי אֵלּוּ תַּחֲלָה. קָרְשׁוּ - אֵין צְרִיכִין מִחֻשְׁבָּה לְאוֹכְלִין. דְּבַשׁ הַזָּב מִכּוֹרֹת דְּבוּרִים - אֵינוּ

היוצא לרצון, למשקה היוצא שלא לרצון. אמר להם: זה וזה לא נקרא עליהן שם טמאה לעולם:

ב. ענבים המבקעות מן העבט, נפלו לתנור טהור - טמא. זיתים המבקעים מן המעטן, ונפלו לאויר תנור טהור - טהור. וזה וזה אם יש עליהן משקה טופח - תנור טמא. לפסין טמאין שנפלו לאויר התנור, בין שלמות ובין שבורות, בשעת היסקן - טמא, שלא בשעת היסקן - טהור. ושנשתמש בהן בטהרה ונטמאו ונפלו לאויר התנור, בשעת היסקן - טמא, שלא בשעת היסקן - טהור. ושבורות, אפלו בשעת היסקן - טהור, שאין למשקין במה שיטמא:

ג. כל הטמאות כשעת מציאתן ובמקום מציאתן. אבד מחט שיפה ובא ומצאה מלאה חלודה - הרי היא בחזקת שיפה, עד שיאמר: ברי לי שהעלה חלודה. אבד מלאה חלודה, בא ומצאה שיפה - הרי זו טמאה, עד שיאמר: ברי לי שהיתה מלאה חלודה. וכן בשרץ, וכן במטלית. הניח טמאה בזוית זו, ובא ומצאה בזוית אחרת - נטמאת זוית ראשונה, עד שיאמר: ברי לי שנעקרה מכאן. נטמאה הזוית שניה עד שיאמר: ברי לי שלא באת לכאן. אבד כזית מן המת בתוך הבית, בקשו ולא מצאו - הבית טהור, לכשימצא - הבית טמא למפרע. האשה גובכת גבכא בחצר ונמצא שרץ בתוך גבכא - טהורה, על גבי גבכא - טמאה. היתה כוכרת חטין בכברה, ונמצא שרץ בתוך כברה - טהורה, על גבי כברה - טמאה:

ד. תינוק שהיה תופס בידו של אביו, או שהיה רכוב על גבי כתפו של אביו - ספקו טמא, מפני שאביו נשאל עליו. חרש שוטה וקטן - ספקן טהור, מפני שאין בהן דעת לשאל. אמר רבי שמעון: בזו מדת הדין לוקה:

ה. ארבעה ספקות אמרו חכמים בתינוק, הניחתו אמו ובאה ומצאתו כמו שהוא - טהור. אמר רבי יהודה: במה דברים

מטמא לא טמאת אוכלין ולא טמאת משקין. חשב עליו לאוכלין - מטמא טמאת אוכלין. למשקין - מטמא טמאת משקין. השמן - לא אכל ולא משקה, חשב עליו לאוכלין - מטמא טמאת אוכלין. למשקין - בטלה דעתו:

ג. הדם שקרש - אינו לא אכל ולא משקה. חשב עליו לאוכלין - מטמא טמאת אוכלין. ולמשקין - בטלה דעתו. דבש תמרים - אינו לא אכל ולא משקה. חשב עליו לאוכלין - מטמא טמאת אוכלין. ולמשקה - בטלה דעתו. ושאר כל מי פרות - בלן אינן לא אוכלין ולא משקין. חשב עליהן בין לאוכלין ובין למשקין - בטלה דעתו. השלג - לא אכל ולא משקה. חשב עליו לאכילה - בטלה דעתו. למשקה - מטמא טמאת משקה. נטמא מקצתו - לא נטמא כלו. טהר מקצתו - טהר כלו. מים טמאים שהגלידו ואין בהם משקה טופח - טהורים. נמוחו - חזרו לטמאתן הישנה. מקוה שאוב שהגליד - טהור משום מים שאובין. נמוחו - כשר להקוות עליו:

ד. החושב על החלב שבכחל - טהור. ושפקיבה - טמא. העור והשליא - אינן מטמאין טמאת אוכלין. העור ששלקו והשליא שחשב עליה - מטמאין טמאת אוכלין:

מסכת טהרות פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. הגפת והזגין שנעשו בטהרה, והלכו עליהן טמאים ומצו מהן משקין - טהורין. ושנעשו בטמאה, ומצו מהן משקין - טמאים. רבי שמעון מטהר. אמר להם רבי שמעון: מה לי כשנעשו בטמאה ומה לי כשנעשו בטהרה? אמרו לו: כשנעשו בטמאה, משקין קבוצין מתחת הקורה, וכשהוא מגביה את הקורה - חוזרין ונבלעין בגפת. אמר להם: אף כשנעשו בטהרה, בא הזב ודרס עליהן, משקין קבוצין מתחת הזב, וכשהוא מגביה את רגליו חוזרין ונבלעין בגפת. אמרו לו: אינו דומה משקה

מִסְכַּת טְהוּרוֹת פָּרָק רְבִיעִי

א. הִיָּה מִתְעַטֵּף בְּטָלִיתוֹ וְטְהוּרוֹת וְטָמְאוֹת בְּצֵדוֹ, וְטְהוּרוֹת וְטָמְאוֹת לְמַעַלָּה מֵרֵאשׁוֹ, סֶפֶק נִגַע סֶפֶק לֹא נִגַע - סֶפֶקוֹ טְהוֹר. וְאִם אֵי אֶפְשָׁר לוֹ אֲלֵא אִם כֵּן נִגַע - סֶפֶקוֹ טָמֵא. רַבִּי דוֹסָא אוֹמֵר: אוֹמְרִין לוֹ שִׁישְׁנָה. אָמְרוּ לוֹ: אֵין שׁוֹנִין בְּטְהוּרוֹת. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: עֵתִים שֶׁהוּא שׁוֹנֵה, הִיָּה הַשְּׂרָץ תְּלוּי בֵּין הַקּוֹרוֹת, וְאִם אֵי אֶפְשָׁר לוֹ אֲלֵא אִם כֵּן נִגַע - סֶפֶקוֹ טָמֵא. רַבִּי דוֹסָא אוֹמֵר: אוֹמְרִין לוֹ שִׁישְׁנָה. אָמְרוּ לוֹ: אֵין שׁוֹנִין בְּטְהוּרוֹת. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: עֵתִים שֶׁהוּא שׁוֹנֵה, הִיָּה הַשְּׂרָץ תְּלוּי בֵּין הַקּוֹרוֹת, נִדְּף בּוֹ וְנָפַל עַל בְּגָדָיו אוֹ עַל כֶּכֶר תְּרוּמָה וְנִגַע, סֶפֶק חֵי סֶפֶק מֵת - טְהוֹר:

ב. אִם מִצָּאוֹ מֵת לְפָנָיו - טָמֵא. וְאִם רָאָהוּ חֵי בֵּין הַקּוֹרוֹת, אֵף עַל פִּי שְׁמִצָּאוֹ מֵת בְּפָנָיו - טְהוֹר. נָח עַל כֶּתְפוֹ - הָרִי זֶה טָמֵא:

ג. כֶּכֶר תְּרוּמָה שֶׁהוּא נִתּוֹן עַל גְּבִי הַדָּף וּמִדָּף נִתּוֹן תַּחְתּוּי, וְאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְפוֹל אֲלֵא אִם כֵּן נוֹגַע בַּמִּדָּף, וּבָאוּ וּמִצָּאוּ בַּמִּדְרָס אַחֵר - טְהוֹר. שְׁאֵנִי אוֹמֵר: אַחֵר נָטְלוּ וְנִתְּנוּ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם. וְאִם אָמַר: בְּרִי לִי שְׁלֵא בָּא אָדָם לְכֹאן - טָמֵא:

ד. שְׂרָץ בְּפִי הַחֲלָדָה וּמֵהֲלַכְתָּ עַל כְּפָרוֹת שֶׁל תְּרוּמָה, וְנִגַע, סֶפֶק חֵי סֶפֶק מֵת, רַבִּי מַטְמֵא, שְׁחִזְקַת שְׂרָצִים מֵתִים בְּפִי חֲלָדָה. וְחֻכְמִים מְטַהְרִין. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּזִמְן שְׁנִטְלָתוֹ וְהִלְכָה לָהּ. אָבֵל אִם מִצָּאוֹ מֵת בְּפִיָּה - טָמֵא. אִם רָאוּהוּ חֵי בְּפִיָּה, אֵף עַל פִּי שְׁנִמְצָא מֵת בְּפִיָּה - טְהוֹר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֲלֵעָזָר אוֹמֵר: שְׂרָץ בְּפִי נִחַשׁ מֵהֲלָךְ עַל גְּבִי כְּפָרוֹת שֶׁל תְּרוּמָה, סֶפֶק נִגַע סֶפֶק לֹא נִגַע, סֶפֶקוֹ - טְהוֹר, שְׂכֵן דְּרָף נִחַשׁ לֵהִיּוֹת מִגְּבִיָּה אֵת צִנְאוֹרוֹ וּמֵהֲלָךְ. הַשְּׂרָץ בְּפִי הַתְּרַנְגוּל, וְנִכְלָה בְּפִי הַכֶּלֶב עוֹבְרִים בְּחֻצֵּר - אֵין מִטְמְאִים לְמִפְרַע שְׁאֵנִי אוֹמֵר: מִמְּקוֹם אַחֵר הִבִּיאוּם. הֵיוּ מְנַקְרִים בְּהֵן עַל הָאָרֶץ - מִטְמֵא לְמִפְרַע:

אָמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁהִנִּיחְתוּ מְלַכְלֵךְ, אָבֵל הִנִּיחְתוּ נָקִי - טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁהִנְשִׂים מְגַפְפוֹת אוֹתוֹ וּמִנְשִׁקוֹת אוֹתוֹ. אָמַר לוֹ: כְּדַבְּרִיךָ אֶפְלוּ הִנִּיחְתוּ מְלַכְלֵךְ מִפְּנֵי רַגְלֵי אָדָם וּמִפְּנֵי רַגְלֵי בְּהֵמָה. הִתְחִיל יוֹצֵא וְנִכְנַס - בְּגָדָיו טְהוּרִים, וְלֹא נִמְנְעוּ יִשְׂרָאֵל מִהֵן וְאֵין עוֹשִׂין עַל גְּבִיו טְהוּרוֹת. יֵשׁ בּוֹ דַעַת לְשִׂאוֹל, סֶפֶקוֹ, בְּרֵשׁוֹת הִיחִיד טָמֵא, בְּרֵשׁוֹת הָרַבִּים טְהוֹר. הִיָּה יוֹדֵעַ לְשִׁמּוֹר אֵת גּוֹפוֹ - אוֹכְלִין עַל גְּבִי גּוֹפוֹ טְהוּרוֹת. לְשִׁמּוֹר אֵת יָדָיו - אוֹכְלִים עַל גְּבִי יָדָיו טְהוּרוֹת. וְכִיצַד בּוֹדְקִין אוֹתוֹ? מִטְבִּילִים וְנוֹתְנִין לוֹ חֲלִין לְשֵׁם תְּרוּמָה, אִם הִיָּה יוֹדֵעַ לְשִׁמּוֹר אֵת גּוֹפוֹ - אוֹכְלִין עַל גְּבִי גּוֹפוֹ. לְשִׁמּוֹר אֵת יָדָיו - אוֹכְלִין עַל גְּבִי יָדָיו טְהוּרוֹת:

ו. הַסּוּמָא וְהַיֵּשֶׁן וְהַמְהַלֵּךְ בְּלִילָה - סֶפֶקוֹ טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בְּהֵן דַעַת לְשִׂאוֹל. חִמּוֹר שֶׁהִיָּה עוֹמֵד בְּמְקוֹם טְהוֹרָה, וְאֶפְשָׁר לוֹ לְעִבּוֹר בְּמְקוֹם טָמֵאָה - כָּלִים שְׁעַל גְּבִיו טְהוּרִין:

ז. תִּינוּק שְׁנִמְצָא עוֹמֵד בְּצַד כּוֹפֵת שֶׁל בָּצֵק אוֹ בְּצַד חֲבִית שֶׁל מִשְׁקִין, רַבִּי מְאִיר מְטַהֵר, וְחֻכְמִים מְטַמְּאִין, שְׁדַרְךָ תִּינוּק לְטַפַּח. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִם יָכוֹל לְפַשֵּׁט יָדָיו וְלִיגַע - טָמֵא, וְאִם לֹא - טְהוֹר. יִתֵּר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי יוֹסִי: נִמְצָא רְחוּק מִן הָעֶסָה, אֵף עַל פִּי שְׁבָצֵק בִּידוֹ - טְהוֹר, שְׁאֵנִי אוֹמֵר: אַחֵר נָטְלָה וְנָתַן לוֹ. וְאִם אָמַר: בְּרִיא לִי שְׁלֵא בָּא אָדָם לְכֹאן - טָמֵא. רַבִּי אֲלֵעָזָר אָמַר מִשּׁוּם רַבִּי אֲלֵעָזָר בֶּן יוֹסִי: בְּכֶלֶב - הָרִי זֶה טְהוֹר, שֶׁהוּא אוֹמֵר: בְּכֹל שְׁעָה מִשְׁקִין מְצוּיִין, וְאֵין בְּכֹל שְׁעָה אוֹכְלִין מְצוּיִין:

ח. כָּל הַנִּתְלִים וְכָל הַנִּגְרָרִין - סֶפֶקוֹ טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁהֵן כְּמִנְחָיִם. וְכָל הַנִּזְרָקִין - סֶפֶקוֹ טְהוֹר, חוּץ מִכּוֹזִית מִן הַמֵּת, וְכָל הַמַּאֲהִילִין - שֶׁהֵן מִטְמְאִין מִלְּמַעַלָּה כִּלְמַטָּה. וְאִם הִיָּתָה טְהוּרָה נִזְרָקַת עַל גְּבִי כּוֹזִית מִן הַמֵּת - טְהוּרָה:

של עובד כּוֹכְבִים - הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: רַבִּיעִית בְּסֵאתִים - טָמֵא. יִתֵּר מִכֵּן - טְהוֹר. לֹקַחֲזִין וְשׂוֹאֲלִין מִמִּי רִגְלִים מִכָּל מְקוֹם וְאִין חוֹשְׁשִׁין שְׂמַא שֶׁל נְדוּת הֵן, שְׂלֵא נַחֲשָׁדוּ בְּנֹת יִשְׂרָאֵל מִכְּנֻסוֹת מִימֵי רִגְלֵיהֶן בְּשַׁעַה שְׁהֵן נְדוּת:

ג. חֲרָסֵן שֶׁל זָב וְזָבָה, רֵאשׁוֹן וְשֵׁנִי - טָמֵא, שְׁלִישִׁי - טְהוֹר. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שְׁנֵתֵן לְתוֹכָן מִים, אֲכָל לֹא נִתֵן לְתוֹכָן מִים, אֲפִלוּ עֲשִׂירִי - טָמֵא. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסִי אָמַר: שְׁלִישִׁי אֵף עַל פִּי שְׂלֵא נִתֵן לְתוֹכוֹ מִים - טְהוֹר. זָב שֶׁהֵנִיחַ פִּיו עַל הַכּוֹס, וְנִמְלַךְ שְׂלֵא לְשִׁתּוֹתוֹ, הִמְסִיטוֹ - טְהוֹר. שְׁתָּה מִמֶּנּוּ כָּל שֶׁהוּא, הִמְסִיטוֹ - טָמֵא מִפְּנֵי מִשְׁקָה פִּיו. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: רַבּוּ מִשְׁקִין שָׁבוּ עַל הַמִּשְׁקִין שֶׁבְּפִיו. נִשְׁךְ מִן הַפֶּת וּמִן הַבְּצֵל, הִמְסִיטֵן - טְהוֹר. מִן הַקְּשׁוֹת וּמִן הַמִּלְפָּפוֹן, הִמְסִיטֵן - טָמֵא מִפְּנֵי מִשְׁקָה פִּיו. קְלִיפֵי פוֹלִין וְקִלְפֵי תוֹרְמִסִין שֶׁסִּפְסַף הָעוֹבֵד כּוֹכְבִים - טָמֵא. שֶׁבְּשׂוֹקִים - הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: עַל וְדֵאֵי מַגְעֵן בְּרֵשׁוֹת הַיְחִיד - שׁוֹרְפִין:

ד. שְׁנֵי רוֹקִין, אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טְהוֹר, וְנָגַע בְּאֶחָד מֵהֶן, כִּיּוֹן שֶׁנִּתְלָשׁוּ עֲלָיו - נִעֲשֶׂה רֵשׁוֹת הַיְחִיד. אוֹ שֶׁנִּשְׁאַץ עַל גְּבִי הַחֲרָס - אֶחָד רֵשׁוֹת הַיְחִיד וְאֶחָד רֵשׁוֹת הָרַבִּים - תּוֹלִין. הֵיוּ נִגְוָבִים וְהִסִּיטֵן בְּקִיּוֹס, בְּרֵשׁוֹת הַיְחִיד - תּוֹלִים, בְּרֵשׁוֹת הָרַבִּים - טְהוֹר. וְרַבִּי יוֹסִי אָמַר: בְּרֵשׁוֹת הַיְחִיד - שׁוֹרְפִין. סִפְּק נָגַע סִפְּק לֹא נָגַע, סִפְּק הִסִּיט סִפְּק לֹא הִסִּיט, בְּרֵשׁוֹת הַיְחִיד - תּוֹלִין, בְּרֵשׁוֹת הָרַבִּים - טְהוֹר. וְרַבִּי יוֹסִי אָמַר: בְּרֵשׁוֹת הַיְחִיד שׁוֹרְפִין. וְכֵשֶׁם שֶׁטְהָרוּ סִפְּק טָמֵאָה צָפָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם בֵּין כְּכִלִּים וּבֵין בְּקַרְקַע, כִּךְ טְהָרוּ סִפְּק טְהָרָה שֶׁצָּפָה עַל הַמַּיִם בֵּין כְּכִלִּים בֵּין בְּקַרְקַע. כִּיצַד? עֲרָבָה שֶׁהִיא טָמֵאָה טָמֵא מֵת, וְכִפֵּר תְּרוּמָה כְּרוּךְ בְּסִיב אוֹ בְּנִיר נִתֵן לְתוֹכָהּ, וְיִרְדּוּ גִשְׁמִים וְנִתְמַלְאֵית וְנוֹתֵר - הָרִי הוּא צָף עַל פְּנֵי הַמַּיִם, סִפְּק נָגַע בְּצַדֵי עֲרָבָה סִפְּק לֹא נָגַע - סִפְּקוּ טְהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁזֶה סִפְּק טְהָרָה צָפָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: כְּכִלִּים -

ה. הֵלֶךְ בְּמִבּוּי וְעָשָׂה עֶסֶה, וְאַחַר כִּךְ נִמְצָא שֶׁם שְׂרָץ, וְאָמַר: 'אֵלּוּ הֵיָה כָּאֵן הֵיָתִי רוּאָה אוֹתוֹ', רַבֵּן גְּמַלְיָאֵל מְטַהֵר, וְרַבִּי מְטַמֵּא, עַד שִׁיאֵמַר: 'בְּרִי לִי שְׂלֵא הֵיָה כָּאֵן אָדָם'. הָרִי שֶׁטָּבַל וְעָלָה וְאַחַר כִּךְ נִמְצָא עֲלָיו דְּבַר חוּצָץ, אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מִתְעַסֵּק בְּאוֹתוֹ הַמַּיִן אַחַר שֶׁטָּבַל - הָרִי זֶה טָמֵא, עַד שִׁיאֵמַר 'בְּרִי לִי שְׂלֵא הֵיָה עֲלֵי קִדְּם לְכֵן':

ו. קָבַר הַנִּמְצָא בְּרֵשׁוֹת הָרַבִּים - מִטָּמֵא לְמַפְרַע. בָּא אֶחָד וְאָמַר: 'בְּרִי לִי שְׂלֵא הֵיָה כָּאֵן קִדְּם לְעֶשְׂרִים שָׁנָה' - אִין טָמֵא אֲלֵא מִשְׁעַת מְצִיאָהּ וְאֵילָךְ. גְּרַעֲנִיָה שֶׁל גֶּפֶת טָמֵאָה שֶׁנִּמְצָאת בְּתוֹךְ כִּכּוֹר רוֹתַח, אוֹ עַל גְּבִי תְּבַשִּׁיל רוֹתַח, אֵף עַל פִּי שֶׁאִין עֲלֵיהָ מִשְׁקָה טוֹפַח - טָמֵאָה. נִמְצָאת עַל גְּבִי כִכּוֹר צוֹנֵן, אוֹ בְּתוֹךְ תְּבַשִּׁיל צוֹנֵן, אֵף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהָ מִשְׁקָה טוֹפַח - טְהוֹר. זֶה הַכֵּלָל: כָּל שֶׁתִּמְצָא בְּרוֹתַח, אֵף עַל פִּי שֶׁאִין עֲלֵיהָ מִשְׁקָה טוֹפַח - טָמֵא. גְּרַעֲנִיָה שֶׁבְּתוֹךְ הַבַּיִת - הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב. פִּשְׁתָּן שֶׁטְוֹאָתוֹ נִדְּהָ, הִמְסִיטוֹ - טְהוֹר. וְאִם הֵיָה לַח, הִמְסִיטוֹ - טָמֵא מִפְּנֵי מִשְׁקָה פִּיהָ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: אֵף הָרֵטִיבִין בְּמִים - טָמֵא מִפְּנֵי מִשְׁקָה פִּיהָ. אָמְרוּ לוֹ: כִּיּוֹן שֶׁנִּתְנוּהוּ בְּמִים, רַבּוּ עֲלָיו, וְטְהוֹר:

מִסְכַּת טְהוֹרוֹת פָּרָק חֲמִישִׁי

א. דָּם טָמֵא שֶׁנִּתְעַרַב בְּדָם טְהוֹר - אִין דָּם מְבַטֵּל דָּם; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אֲמוּרִים: רוּאִים אוֹתוֹ כְּאֵלוֹ הוּא זֵין בְּמִים, אִם בָּטַל מִרְאִיו - טְהוֹר, וְאִם לֹא - טָמֵא. רַק טָמֵא שֶׁנִּתְעַרַב בְּרוֹק טְהוֹר - אִין רַק מְבַטֵּל רַק; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אֲמוּרִים: רוּאִין אוֹתוֹ כְּאֵלוֹ הוּא זֵין בְּמִים, אִם בָּטַל מִרְאִיו - טְהוֹר, וְאִם לֹא - טָמֵא. נֶפֶל לְמַיִם תְּפוּר - טָמֵא. נִמְחָה, אִם בָּטַל מִרְאִיו - טְהוֹר, וְאִם לֹא - טָמֵא:

ב. מִי רִגְלִים שֶׁנִּתְעַרְבוּ בֵּינָן - רוּאִין אוֹתָן כְּאֵלוֹ הֵן מִים. נִתְעַרְבוּ בְּמִים - רוּאִין אוֹתָן כְּאֵלוֹ הֵן זֵין. נִתְעַרְבוּ בְּמִי רִגְלִים אֲחֵרִים - רוּאִין אוֹתָן כְּאֵלוֹ הֵן זֵין בְּמִים, אִם בָּטַל - מִרְאֵיהֶן טְהוֹרִין, אִם לֹא - טָמֵאִין. מִי רִגְלִים

ספק נגע ספק לא נגע במשקים, המשקה - טמא, והחבית - טהורה:

ז. שתי חביות אחת טמאה ואחת טהורה, ונשתברו וכאו להן לטהרות, ספק טמאה ספק טהורה, אוכלין ומשקין - טמאים, והכלים - טהורים. חבית שיש בה משקין טהורים עד חצייה, ונפלו משקין לאוירה, ספק טמאין ספק טהורין, המשקין - טהורין, שאין מטמאין אלא מחמת החבית. נפלו על גבי המשקין, משקין - טמאין, וחבית טהורה. אפה פת בתנור, ונפלו משקים לאוירו, ספק טמאין ספק טהורים, הפת - טהורה, שאינה מטמאה אלא מחמת התנור. נפלו על גבי הפת, הפת - טמאה, והתנור - טהור:

ח. המרביץ את ביתו במים טמאים, והיו שם טהרות, ספק נתזו ספק לא נתזו - טהורות. ואם אי אפשר לו שלא להתז - ספקו טמא. רבי דוסא אומר: אומרין לו שישנה. אמרו לו אין שונין בטהרות. רבן שמעון בן גמליאל אומר: עתים שהוא שונה. המכבס את כסותו והסוחט את שצרו והרטב את פשתנו, והיו שם טהרות, ספק נתזו ספק לא נתזו - ספקו טהור. ואם אי אפשר לו שלא להתז - ספקו טמא. ורבי דוסא אומר: אומרין לו שישנה. אמרו לו: אין שונין בטהרות. רבן שמעון בן גמליאל אומר: עתים שהוא שונה. זלף משקין טהורין וטמאין בתוך הבית, ואחר כך נמצאו משקין על גבי כפר של תרומה, ונטלה לשאל עליה - הרי זו טמאה, המתזין לה עד שנגבה - הרי זו טהורה:

מסכת טהרות פרק שישי

א. הנבלות ושחוטות בעיר - הולכין אחר הרב. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אפלו נבלה אחת בעיר - כל הבשר הנמצא בעיר הרי הוא של נבלה, מפני שהנבלות מצויות. דמים טהורים וטמאים בתוך הבית - הולכין אחר הרב. מעשה שנמצאו דמים על גבי

טמא, ובקרקע - טהור, חוץ מפזית מן המת וכל המאהילין - שהם מטמאין מלמעלה כלמטה. רבי יהודה אומר: ספק ירידתו - טמא, מפני שהמים עולין ואי אפשר לו שלא ליגע. ספק עלייתו - טהור, מפני שהמים דוחפין אותו לצדדין:

ה. ואיזהו הוא ספק שרצים שטהרו חכמים? זה ספק הנזרקין. רבי דוסתאי ברבי ינאי אומר משום רבי יוסי: הלך במבוי ועשה טהרות. עסה ואחר כך נמצא שם שרץ, זה הוא ספק שרצים. והאוכל תרומה תלויה - טהור. כל שספיקו טהור - ספק תולדתו טהור. כל שספיקו טמא - ספק תולדתו טמא. וכשם שהאוכל אכל ראשון ואכל שני והשותה משקים טמאים, והבא ראשו ורבו במים שאובין, וטהור שנפלו על ראשו ורבו שלשת לוגין מים שאובים, ספקו לטמא אחרים - טהור, כך המשקין הנוגעין בו, ספקן לטמא אחרים - טהור. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: משקין הנוגעין בו - כנוגעין בשרץ. וכשם שהראשון עושה שני, ושני עושה שלישי, כך ספק ראשון עושה ספק שני, וספק שני עושה ספק שלישי. ספק משקין ליטמא - טמא, ולטמא - טהור; דברי רבי מאיר. וכן היה רבי אליעזר אומר כדבריו. ורבי יהודה אומר: לכל טמא. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: ספק משקין, לאוכלים - טמא, ולכלים - טהור:

ו. מקל שהיא מלאה משקים טמאין, וזרקה לבין הכפרות - טהורין. ספק נגע ספק לא נגע - לא זה הוא ספק משקין שנחלקו עליו חכמים. אלא אי זהו ספק משקין שנחלקו עליו חכמים? שתי חביות אחת טמאה ואחת טהורה, ועשה עסה באחת מהן, ספק מהטמאה עשה, ספק מהטהורה עשה - זהו ספק משקין, לאוכלין - טמא, לכלים - טהור. הלך במבוי ועשה עסה ואחר כך נמצא שם שרץ, ספק נגע ספק לא נגע, לאוכלין ומשקין - טמא, לכלים - טהור. מגע טמא מת שפשט ידו לאויר החבית,

כפרות של תרומה, ובא מעשה לפני חכמים, וטהרם, שאינם אלא דם השרצים החיים:

ב. תשעה שרצים וצפרדע אחד ברשות הרבים, ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע - ספקו טהור. ובנמצא - הלך אחר הרב. תשעה צפרדעים ושרץ אחד ברשות היחיד, ונגע באחד מהן ואין יודע באיזה מהן נגע - ספקו טמא. פרש אחד מהן לרשות היחיד - ספקו טמא. לרשות הרבים - ספקו טהור. ובנמצא - הלך אחר הרב. כפר טמא שנתערב בתשע כפרות טהורין, ואכלו חמשה חמשה ראשונים, ואחר כך אכלו חמשה חמשה אחרונים, ונטמא אחד מהן, ואינו יודע איזה מהם, הראשונים - טמאין שאין להן במה יתלו. והאחרונים - טהורין. זה הכלל: אדם באדם, טהרות בטהרות, אדם בטהרות, וטהרות באדם - הרי אלו מוכיחות, נאכלו ראשונות, נטמאו או שאבדו, עד שלא נעשו שניות - טהורות. משנעשו שניות - שניות תלויות:

ג. שני שבילים אחד טמא ואחד טהור, והלך באחד מהן ועשה טהרות - טהורות. בשני ועשה טהרות - ישרפו. בראשון ולא עשה, בשני ועשה - ישרפו. בראשון ועשה ובשני ועשה - אלו ואלו מנחות, ראשונות - טהורות, ושניות - ישרפו:

ד. שני שבילים, אחד טמא ואחד טהור, והלך באחד מהן ועשה טהרות, ובא חברו והלך בשני ועשה טהרות - אלו ואלו מנחות. הרי אלו מוכיחות. נאכלו ראשונות או נטמאו או שאבדו, עד שלא נעשו שניות - טהורות. משנעשו שניות - שניהם תלויות. עשו שניהן טהרה אחת - הרי זו טמאה. עשו שניהן שתי טהרות, זה בא ונשאל בפני עצמו - אומרים לו טהור. נשאלו שניהן כאחד - אומרים להם טמאין; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: אם אמרו: שנים היינו, ובשני שבילים הלכנו, ושתי טהרות עשינו - אומרים להם טמאין, שאפלו טמאה

אחת שנתערכה במאה טהרות - כלן טמאות.

ה. שני שבילים, אחד טמא ואחד טהור, והלך באחד מהם ונכנס למקדש - פטור. בשני ונכנס למקדש - חיב. בראשון ונכנס והזה ושנה וטבל בשני ונכנס - חיב. רבי שמעון פוטר בזה. ורבי שמעון בן יהודה פוטר בכלן משם רבי שמעון. מעשה במסן אחד, שהיו מוליכים אותו מגדפר לחמתא, והיו הכתות מתחלפות עליו, ובאחרונה נמצא מת בידו, ובא מעשה לפני חכמים, ולא טמאו אלא כת אחרונה בלבד:

ו. נגע באחד בלילה ואין ידוע אם חי אם מת, ולשחר בא ומצאו מת, רבי מאיר מטהר, שספק רשות הרבים טהור. וחכמים מטמאים, שכל הטמאות כשעת מציאתן. ומודים חכמים לרבי מאיר שאם ראהו חי מבערב, אף על פי שהוא בא שחרית ומצאו מת - טהור, מפני שזה ספק רשות הרבים ישב על גבי אבן ברשות הרבים, ולשחר עמד ומצא עליה שרץ או רק, רבי מאיר מטהר, מפני שספק רשות הרבים טהור. וחכמים מטמאים, שכל הטמאות כשעת מציאתן. ומודים חכמים לרבי מאיר, שאם ראהו נקיה מבערב, אף על פי שהוא בא שחרית ומצא עליה שרץ או רק - שהוא טהור, מפני שזה ספק רשות הרבים:

ז. שוטה אחת בעיר, כל הרוקין שבעיר - טמאין; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אם היתה רגילה לכנס בתוך מבוי אחד, אותו מבוי - בחזקת טמאה, וכל המבואות - בחזקת טהרה. ורבי שמעון אומר: כל המבואות בחזקת טמאה, חוץ מן חצר המשתמרת. ורבי אלעזר ברבי צדוק אומר: אף חצר המשתמרת בחזקת טמאה, עד שיאמר: 'ברי לי שלא באתה לכאן':

ח. הנדחק ברחים שהעובד כוכבים בתוכה ושהנדה בתוכה - בגדיו טמאין מדרס. ואי זו הוא הרחים? כל שעוקרין אותה ודוחפין אותה ממקומה. רקק ודרס על בגדיו, על

עוֹשִׂין אֶת הַפֶּסַח בְּטִמְאָה בְּזִמְן שָׂרֵב צָבוּר טִמְאִין, וְאִם טִמְאָה וְדֵאִית הַתְּרָה לְצָבוּר, קַל וְחֹמֶר לְסַפֵּק טִמְאָה. וּמִכַּאֲן אָמְרוּ: דְּבַר שֵׁישׁ בּוֹ דַּעַת לְשֵׂאוּל, בְּרִשּׁוֹת הֵיחִיד - סַפְקוּ טִמְא, בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים - סַפְקוּ טְהוּר. דְּבַר שְׂאִין בּוֹ דַּעַת לְשֵׂאוּל, בֵּין בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים בֵּין בְּרִשּׁוֹת הֵיחִיד - סַפְקוּ טְהוּר. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: מִפְּנֵי מָה סַפֵּק רִשּׁוֹת הֵיחִיד טִמְא וְסַפֵּק רִשּׁוֹת הָרַבִּים טְהוּר? מִפְּנֵי שְׂאֵפְשֵׁר לְשֵׂאוּל לְיַחֲד, וְאִי אֵפְשֵׁר לְשֵׂאוּל לְרַבִּים:

מִסְכַּת טְהוּרוֹת פָּרָק שְׁבִיעִי

א. הַמִּסְכָּן הַנִּתְּוֵן בַּחֲנוּת - הַחֲנוּת טִמְא. הוֹצִיאֵהוּ וְהַכְּנִיסֵהוּ לְסֻטְיוֹ - טְהוּר. הוֹצִיאֵהוּ מִסֻּטְיוֹ וְהַחֲזִירוּהוּ לַחֲנוּת שְׁנִיָּה - טִמְא. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהֵר אֶת הָרֵאשׁוֹנָה, שְׁהִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: רִשּׁוֹת הָרַבִּים מִפְּסַקְתָּ לְמַפְרַע, שְׂאִינוּ יָכוֹל לֹאמַר מֵת הִיָּה בְּרִשּׁוֹת הֵיחִיד וְחִיָּה בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים:

ב. יֵשׁ דְּבָרִים בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים וְעִשָּׂאִם כְּרִשּׁוֹת הֵיחִיד. קִפְּהָ בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים גְּבוּהָה עֲשֶׂרָה טַפְחִים וְטִמְאָה בְּתוֹכָהּ, סַפֵּק נִגְעַ סַפֵּק לֹא נִגַע - סַפְקוּ טְהוּר. הַכְּנִיס יָדוֹ לְתוֹכָהּ, סַפֵּק נִגַע סַפֵּק לֹא נִגַע - סַפְקוּ טִמְא. אִם הִיתָה כְּפִישָׂה עַל כְּתָפוֹ וְכָכָר שֶׁל תְּרוּמָה כְּרוּף בְּסִיב אוֹ בְּנִיר וְנִתְּוֵן בְּתוֹכָהּ, סַפֵּק נִגַע סַפֵּק לֹא נִגַע - סַפְקוּ טְהוּר. הַכְּנִיס יָדוֹ לְתוֹכָהּ, סַפֵּק נִגַע סַפֵּק לֹא נִגַע - סַפְקוּ טִמְא. חֲמוּר בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים גְּבוּהָה עֲשֶׂרָה טַפְחִים וְטִמְאָה נִתּוּנָה עַל גְּבִיּוֹ, סַפֵּק נִגַע סַפֵּק לֹא נִגַע - סַפְקוּ טְהוּר. פִּשְׁט יָדוֹ עַל גְּבִיּוֹ, סַפֵּק נִגַע סַפֵּק לֹא נִגַע - סַפְקוּ טִמְא. סֵלַע בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים גְּבוּהָה עֲשֶׂרָה טַפְחִים וְטִמְאָה נִתּוּנָה עַל גְּבִיּוֹ, סַפֵּק נִגַע סַפֵּק לֹא נִגַע - סַפְקוּ טְהוּר. עֲלָה לְרֵאשׁוֹ, סַפֵּק נִגַע סַפֵּק לֹא נִגַע - סַפְקוּ טִמְא:

ג. הִיָּה זֶה רְכוּב עַל חֲמוּרוֹ וְזֶה רְכוּב עַל חֲמוּרוֹ, אֶחָד טִמְא וְאֶחָד טְהוּר, סַפֵּק נִגְעוּ זֶה בְּזֶה, סַפֵּק לֹא נִגְעוּ - רַבִּי עֲקִיבָא מִטִּמְא, וְרַבִּי יוֹסִי מְטַהֵר. בְּנוֹ שֶׁל זֶה מְרַכֵּב עַל כְּתָפוֹ, וְכָנוּ שֶׁל זֶה מְרַכֵּב עַל כְּתָפוֹ, אֶחָד טִמְא וְאֶחָד טְהוּר, סַפֵּק נִגְעוּ זֶה בְּזֶה, סַפֵּק לֹא נִגְעוּ - רַבִּי

רְקוּ - שׁוֹרְפִין עֲלָיו אֶת הַתְּרוּמָה. וְעַל בְּגָדָיו - הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב. מִי שֶׁדִּרְסָה אִשָּׁה עַל בְּגָדָיו - בְּגָדָיו טִמְאִין מִדְּרַס. רַבִּי דוֹסְתַאי בַּר יְהוּדָה אָמַר: אִם רָקְקָה וְשִׁפְּהָ אֶת רוֹקְהָ בְּשַׁעֲהָ שֶׁהִיא רָקְקָה - בְּגָדָיו טִמְאִים מִדְּרַס, שִׁפְן דֶּרֶךְ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל שִׁפּוֹת אֶת רוֹקְן בְּשַׁעֲהָ שֶׁהֵן נִדּוֹת. לֹא שִׁפְּהָ אֶת רוֹקְהָ - בְּגָדָיו טְהוּרִין. שְׁנַיִם אָמְרִים לוֹ: נְטִמְאָתָא, וְהוּא אָמַר: לֹא נְטִמְאָתִי - טְהוּר. וְאִין אָמְרִים לוֹ: עֶסֶק בְּטְהוּרוֹת, אֵלָא יַעֲשֶׂה לְעַצְמוֹ:

ט. מְבִיא אָדָם קָרְבָן עַל יְדֵי בְנוֹ וּבְתוֹ הַגְּדוֹלִים וְעַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַעֲבָרִים. וְאִם הִיָּה מְכַחִישׁוֹ - נֶאֱמַן עַל יְדֵי עֲצֻמוֹ. כִּיצַד? אָמְרוּ לוֹ: נִדְרָתָא, וְהוּא אָמַר: תְּנַאי הִיָּה בְּלַבִּי - שׁוֹמְעִין לוֹ. אָמְרוּ לוֹ: נִדְרָתָא, וְהוּא אָמַר: לֹא נִדְרָתִי, מִשְׁהִגִּיעוּהוּ, אָמַר: תְּנַאי הִיָּה בְּלַבִּי - אִין שׁוֹמְעִין לוֹ. אָמְרוּ לוֹ: אֲשַׁתָּף נִדְרָה, וְהוּא אָמַר: בְּלַבּוֹ הִיָּה לְהַפֵּר - שׁוֹמְעִין לוֹ. אָמְרוּ לוֹ: אֲשַׁתָּף נִדְרָה, וְהוּא אָמַר: לֹא נִדְרָה. מִשְׁהִגִּיעוּהוּ, אָמַר, בְּלַבִּי הִיָּה לְהַפֵּר לָהּ - אִין שׁוֹמְעִין לוֹ. נֶאֱמַן אָדָם לֹאמַר: בְּנִי זֶה בֶּן תִּשְׁעֵי שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. בְּתֵי זֶה בַת שְׁלֹשׁ שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד. לְחִיב עֲלִיהֶן קָרְבָן. אֲבָל לְמַכּוֹת וְלַעֲנָשִׁין - הָרִי זֶה אִינוֹ נֶאֱמַן:

י. הִיוּ חֲמוּרָיו וּפּוֹעֲלָיו טְעוּנִין טְהוּרוֹת וְעוֹבְרִין לְפָנָיו, וְהַפְּלִיגוּ, אֶפְלוּ יוֹתֵר מִמִּיל - הָרִי אֵלּוֹ טְהוּרִין, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּחֻזְקַת הַמְּשַׁתְּמֵר. וְאִם אָמַר לָהֶם: צָאוּ וְאִנִּי אָבֵא אַחֲרֵיכֶם, כִּיּוֹן שֶׁנִּכְסוּ מַעֲיָנָיו - הָרִי אֵלּוֹ טִמְאִים. שְׁנַיִם אָמְרִים נְטִמְא, וְשְׁנַיִם אָמְרִים לֹא נְטִמְא, בְּרִשּׁוֹת הֵיחִיד - סַפְקוּ טִמְא, בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים - סַפְקוּ טְהוּר. שְׂאֵלוֹ אֶת בֶּן זֹמְא: מִפְּנֵי מָה סַפֵּק רִשּׁוֹת הֵיחִיד טִמְא? אָמַר לָהֶם: סוּטָה מָה הִיא לְבַעֲלָהּ, וְדַאי אוֹ סַפֵּק? אָמְרוּ לוֹ: סַפֵּק. אָמַר לָהֶן: מְצִינוּ שֶׁהִיא אֲסוּרָה לְבַעֲלָהּ. מִכַּאֲן אֶתָּה דִּן לְשַׁרְץ, מָה כָּאֵן רִשּׁוֹת הֵיחִיד, אֶף כָּאֵן רִשּׁוֹת הֵיחִיד. וּמָה כָּאֵן יֵשׁ בּוֹ דַּעַת לְשֵׂאוּל, אֶף כָּאֵן יֵשׁ בּוֹ דַּעַת לְשֵׂאוּל. וּמִפְּנֵי מָה סַפֵּק רִשּׁוֹת הָרַבִּים טְהוּר? אָמַר לָהֶם: מְצִינוּ שֶׁהַצָּבוּר

עֲקִיבָא מְטַמָּא, וְרַבִּי יוֹסִי מְטַהֵר. הֵיטְהָרָה חֲבִילָה עַל כְּתוּפוֹ וְהָרוּק מְדַבֵּק בְּכַתְלֵי לְמַעְלָה מִעֲשָׂרָה טַפָּחִים, סָפֵק הִסִּיט, סָפֵק לֹא הִסִּיט - רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמָּא, וְרַבִּי יוֹסִי מְטַהֵר. כָּלִים שְׁטוּחִים בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים לְמַעְלָה מִעֲשָׂרָה טַפָּחִים, וְהִטְמֵא עוֹבֵר, סָפֵק הִסִּיט סָפֵק לֹא הִסִּיט - רַבִּי עֲקִיבָא מְטַמָּא, וְרַבִּי יוֹסִי מְטַהֵר, שֶׁהִיָּה רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כָּל שֶׁהוּא בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים לְמַעְלָה מִעֲשָׂרָה טַפָּחִים - הָרִי הוּא כְּרִשׁוֹת הַיְחִיד. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כָּל שְׁדַרְךָ הַלּוֹכוֹ בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים - טְהוֹר:

שֶׁהִיא פְּתוּחָה - רִשׁוֹת הָרַבִּים, נְעוּלָה - רִשׁוֹת הַיְחִיד. נִמְצְאָתָא אוֹמֵר: בַּיּוֹם - טְהוֹרָה, וּבְלַיְלָה - טַמְאָה. בְּסִילְקֵי שֵׁישׁ לָהּ שְׁנֵי פְתָחִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה, וְכֵן סָטִיו שֶׁהוּא גְדוּר מִכָּאן וּמִכָּאן וְרוּחַ בֵּין הָעַמּוּדִים - רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם עוֹמֵד בְּצַד זֶה וְרוּאָה אֶת הַנִּכְנָסִין וְאֶת הַיּוֹצֵאִין בְּצַד הַלְזוֹ - רִשׁוֹת הַיְחִיד לְשַׁבַּת וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטַמְאָה. וְאִם לָאוּ - רִשׁוֹת הַיְחִיד לְכָאן וּלְכָאן:

ו. בְּסִילְקֵי שֵׁישׁ לָהּ שְׁנֵי פְתָחִים מְכוּנֵין זֶה כְּנֶגֶד זֶה, הָאֲמָצְעֵי שְׁלָהּ - רִשׁוֹת הַיְחִיד לְשַׁבַּת וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטַמְאָה, וְהַצְּדָדִין - רִשׁוֹת הַיְחִיד לְכָאן וּלְכָאן; דְּבַרֵּי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֶחָד הַצְּדָדִין וְאֶחָד הָאֲמָצְעֵי - רִשׁוֹת הַיְחִיד לְשַׁבַּת וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטַמְאָה. וּמוֹדָה רַבִּי מֵאִיר לְחֻכְמִים, בְּכִסְלֵי שֵׁישׁ שְׁנֵי פְתָחֵיהּ מְכוּנֵין זֶה כְּנֶגֶד זֶה, כְּגוֹן חֲצַר בֵּית גְּדִי וְחֻמַּתָּהּ, שְׁאֶחָד הָאֲמָצְעֵי וְאֶחָד הַצְּדָדִין - רִשׁוֹת הַיְחִיד לְשַׁבַּת וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטַמְאָה. וּמוֹדִים חֻכְמִים לְרַבִּי מֵאִיר בְּחֲצַר יְחִידֵי שְׁדַרְךָ הָרַבִּים מִפְּסָקְתָּהּ, כְּגוֹן חֲצַר בֵּית גְּדוּר וְחֻמַּתָּן, שֶׁהָאֲמָצְעֵי - רִשׁוֹת הַיְחִיד לְשַׁבַּת וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטַמְאָה, וְהַצְּדָדִין - רִשׁוֹת הַיְחִיד לְכָאן וּלְכָאן:

ד. נִכְנַס לְבִקְעָה בַּיּוֹת הַגְּשָׁמִים, וְטַמְאָה בְּשָׂדֵה פְּלוּנִית. וְאֵמֵר: הִלְכְּתִי לְמָקוֹם הַלְזוֹ וְאִינִי יוֹדֵעַ אִם נִכְנַסְתִּי לְאוֹתוֹ הַשָּׂדֵה וְאִם לֹא נִכְנַסְתִּי - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְטַהֵר, וְחֻכְמִים מְטַמְאִים. אָמְרוּ לְפָנָי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: הָרִי הִיא שֶׁל יְחִידֵי. פָּרַשׁ רַבִּי מְרִינוֹס מִשְׁמוֹ: כָּל שֵׁישׁ לָהּ שֵׁם בְּפָנָי עֲצֻמָּה. וְאֵלוֹ הֵן יְמוֹת הַחֻמָּה, מִשְׁתַּעֲקֵר תְּבוּאָה מִתּוֹכָהּ. וְאֵלוֹ הֵן יְמוֹת הַגְּשָׁמִים, מִשְׁתַּרְדַּד רַבִּיעָה שְׁנִיָּה. הֵיוּ שֵׁם שְׁדוֹת הָרֶבֶה, אִם עוֹמֵד זֶה בְּצַד זֶה וְרוּאָה אֶת הַנִּכְנָסִים וְהַיּוֹצֵאִין בְּצַד הַלְזוֹ - רִשׁוֹת הַיְחִיד לְשַׁבַּת, וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטַמְאָה. וְאִם לָאוּ - רִשׁוֹת הַיְחִיד לְכָאן וּלְכָאן. הַשְּׁבִילִים הַמְּפֹלְשִׁין לְבוֹרוֹת, לְשִׁיחִין, וְלַמְּעֻרוֹת, וְלַגְּתוֹת, וְלַגְּנָנוֹת - רִשׁוֹת הַיְחִיד לְשַׁבַּת וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטַמְאָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בְּזִמְן שֶׁהֵן מְפֹלְשִׁין - רִשׁוֹת הָרַבִּים לְכָךְ וּלְכָךְ, וְאִם אֵינֵן מְפֹלְשִׁין - רִשׁוֹת הַיְחִיד לְשַׁבַּת, וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטַמְאָה. מְבוֹאוֹת הַיּוֹרְדִין לַיָּם אוֹ לְנֶהַר, אֶף עַל פִּי שְׁגָדוּדֵיו מִכָּאן וּמִכָּאן, וְרַבִּים מְטַפְּסִים וְעוֹלִין בָּהֶן - רִשׁוֹת הַיְחִיד לְשַׁבַּת, וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטַמְאָה:

ה. גְּנוֹת הָעִיר שְׁדַרְךָ הָרַבִּים מֵהִלְכַת עֲלֵיהֶן - רִשׁוֹת הַיְחִיד לְשַׁבַּת, וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטַמְאָה. דְּמוֹסְיָאוֹת וּמְרַחְצָאוֹת - רִשׁוֹת הַיְחִיד לְשַׁבַּת, וְרִשׁוֹת הָרַבִּים לְטַמְאָה. גְּנָה בְּזִמְן שֶׁהִיא מְשַׁתְּמֶרֶת - רִשׁוֹת הַיְחִיד, אִם אֵינָה מְשַׁתְּמֶרֶת - רִשׁוֹת הָרַבִּים. בְּסִילְקֵי שְׁפוֹתְחִין אוֹתָהּ בַּיָּמִים וְנוֹעֲלִין אוֹתָהּ בַּלַּיְלוֹת, בְּזִמְן

כִּי־תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל־אִיבֶיךָ וַנִּתְּנוּ יְיָ אֱרֵי תַפּוֹךְ לְאַגְחָא קַרְבָּא עַל בַּעֲלֵי דְבִבְךָ
אֵלּוּקִיךָ בְיַדְךָ וְשִׁבִיתָ שְׁבִיּוֹ: וַיִּמְסְרֵנוּ יְיָ אֱלֹהֶיךָ בַיַּדְךָ וַתִּשְׁבִי שְׁבִיָּהוּן:

כי תצא למלחמה – במלחמת הרשות הכתוב מדבר; שבמלחמת ארץ ישראל אין לומר ושבית שביו, שקרי כבר נאמר "לא תחזיק כל נשמה". ושבית שביו – לרבות כנענים שבתוכה, ואף על פי שהן משבע אמות.

וְרֵאִיתָ בַשְּׁבִיָּה אִשֶׁת יִפֶּת־תּוֹאֵר וְחִשְׁקַתָּ בָּהּ וְלִקַּחְתָּ לָּךְ לְאִשָּׁה:
וַתִּחַזֵּי בַשְּׁבִיָּא אִתְמָא שְׁפִירַת רֵיו וַתִּתְרַעֵי בַּהּ וַתִּסְבֵּה לָּךְ לְאִתּוּ:

אשת – אפלו אשת איש. ולקחת לך לאשה – לא דברה תורה אלא כנגד נצר הרע, שאם אין הקדוש ברוך הוא מתירה, ישאנה באסור; אבל אם נשאה, סופו להיות שונאה, שנאמר אחריו: "כי תהיין לאיש" וגומר, וסופו להוליד ממנה "בן סורר ומורה". לך נסמכו פרשיות הללו.

וַהֲבֵאתָה אֶל־תּוֹךְ בֵּיתְךָ וּגְלַחְתָּה אֶת־רֵאשִׁיךָ וְעָשִׂיתָה אֶת־צַפְרָנְיָהּ:
וַתַּעֲלֶנָּה לְגוֹ בֵיתְךָ וַתַּגְלַח ית רֵישָׁה וַתְּרַבֵּי ית טוֹפְרָהּ־א:

ועשיתה את צפרניה – תגדלם, כדי שתנוול.

וְהִסִּירָהּ אֶת־שְׁמֹלֶת שְׁבִיָּהּ מֵעַלֶיהָ וַיִּשְׁבֶּה בְּבֵיתְךָ וּבִכְתָּהּ אֶת־אִבֶּיהָ וְאֶת־אִמָּהּ יָרַח יָמִים וְאַחַר כֵּן תָּבוֹא אֵלֶיהָ וּבַעֲלֹתָהּ וְהִיתָה לָּךְ לְאִשָּׁה:
וַתַּעֲדֵי ית פְּסוֹת שְׁבִיָּה מִנָּה וַתִּתִּיב בְּבֵיתְךָ וַתְּבַפֵּי ית אַבּוּהָּא וַיִּת אִמָּהּ יָרַח יוֹמִין וַבְּתַר כֵּן תִּיעוֹל לְיָתָהּ וַתְּבַעֲלֶנָּה וַתְּהִי לָּךְ לְאִתּוּ:

והסירה את שמלת שביה – לפי שהם נאים, שגזים – בנותיהם מתקשטות במלחמה, בשביל להזנות אחרים עמהם. וישבה בביתך – בבית שמשתמש בו: נכנס ונתקל בה, יוצא ונתקל בה; רואה בבכיתה, רואה בנוולה, כדי שתתגנה עליו. ובכיתה את אביה – כל כך למה? כדי שתהא בת ישראל שמחה וזו עצבה; בת ישראל מתקשטת וזו מתנוולת.

וְהָיָה אִם־לֹא חָפַצְתָּ בָּהּ וְשַׁלַּחְתָּהּ לְנַפְשָׁהּ וּמָכַר לָא־תַמְכְּרָנָהּ בַּפֶּסֶף לְאֶת־תַּעֲמָר בָּהּ תַּחַת אֲשֶׁר עֹנִיתָה:
וַיְהִי אִם לֹא תִתְרַעֵי בַּהּ וַתַּפְטְרָנָהּ לְנַפְשָׁהּ וַזָּבְנָא לָא תִזְבַּנָּהּ בַּכֶּסֶף לָא תִתַּגַּר בַּהּ חֶלֶף דְּעֹנִיתָה:

והיה אם לא חפצת בה – הכתוב מבשרך שסופה לשנאתה. לא תתעמר בה – לא תשתמש בה. בלשון פרסי קורין לעבדות ושמוש – עמארא. מיסודו של רבי משה הדרשן למדתי כן.

כִּי־תִהְיֶינָּה לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים הֵאֱחָת אֶהוּבָהּ וְהֵאֱחָת שְׁנוּאָה וַיִּלְדוּ־לָּהּ בָּנִים הָאֶהוּבָהּ וְהַשְּׁנוּאָה וְהָיָה הַבֵּן הַבְּכֹר לְשִׁנְיָאָה:
אֲרֵי יְהוֹנָן לְגַבְרַת תְּרַמִּין נְשִׁין חָדָא רְחוּמָתָא וַחָדָא שְׁנוּאָתָא וַיִּלְדוּן לִיה בְּנִין רְחוּמָתָא וְשְׁנוּאָתָא וַיְהִי בְרָא בּוּכְרָא לְשִׁנְיָאָתָא:

והיה ביום הנחילו את־בניו את אשר־יהנה לו לא יוכל לבכר את־בן־האהובה על־פני בן־השנואה הבכר:
ויהי ביומא דנחסין לבנוהי ית דיהי ליה לית ליה רשו לבכרא ית בר רחומתא על אפי בר שנואתא בוכרא:

כי את־הבכר בן־השנואה נפיר לתת לו פי שננים בכל אשר־ימצא לו כי־הוא ראשית אנו לו משפט הבכרה:
ארי ית בוכרא בר שנואתא פריש למתן ליה תרין חולקין בכל דישתכח ליה ארי הוא ריש תוקפיה ליה תזינא בכירותא:

פי שננים – כנגד שני אחים. בכל אשר ימצא לו – מכאן שאין הבכור נוטל פי שננים בראוי לבא לאחר מימת האב, כבמחזק.

כִּי־יִהְיֶה לְאִישׁ בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֶה אֵינָנוּ שְׁמַע בְּקוֹל אָבִיו וּבְקוֹל אִמּוֹ וַיִּסְרוּ אֹתוֹ וְלֹא יִשְׁמַע אֲלֵיהֶם:
אֲרֵי יְהִי לְגַבְרַת בְּר סָטִי וּמְרוּד לְיִתּוּהִי מְקַבִּיל לְמִימַר אַבּוּהִי וּלְמִימַר אִמִּיהּ וּמְלַפִּין יִתִּיהּ וְלֹא מְקַבִּיל מִנָּהוּן:

סורר – סר מן הדרך. ומורה – מסרב בדברי אביו, לישון "ממרים". ויסרו אותו – מתרין בו בפני שלשה ומלקין אותו. בן סורר ומורה אינו חייב, עד שייגנב ויאכל תרטימר בשר וישתה חצי לג יין, שנאמר: "זולל וסובא", ונאמר: "אל תהי בסוכאי יין בזוללי בשר למו". ובן סורר ומורה נהרג על שם סופו: הגיעה תורה לסוף דעתו, סוף שמכלה ממון אביו, ומבקש למודו ואינו מוצא, ועומד בפרשת דרכים ומלסטם הבריות. אמרה תורה: ימות זכאי ואל ימות חייב.

וּתְפֹשׂוּ בּוֹ אֲבִיו וְאִמּוֹ וְהוֹצִיאוּ אֹתוֹ אֶל-זִקְנֵי עִירוֹ
וְאֶל-שַׁעַר מְקוֹמוֹ:

וְאָמְרוּ אֶל-זִקְנֵי עִירוֹ בְּגִנּוּ זֶה סוֹרֵר וּמֶרֶד אֵינְנוּ
שֹׁמֵעַ בְּקִלְנוּ זֹלָל וְסָבָא:

וְרָגְמָהּוּ כָּל-אֲנָשֵׁי עִירוֹ בְּאֲבָנִים וּמָת וּבַעֲרַת הָרֶעַ
מִקְרָבָהּ וְכָל-יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וַיֵּרְאוּ:

וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וַיֵּרְאוּ – מִכָּאן שְׁצָרִיד הַכְרֵזָה בְּבֵית דִּין: פְּלוֹנִי נִסְקַל עַל שִׁהֲנָה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה.

שְׁנֵי פָרָשַׁת הַלֵּלָה הַתְּלוּי

וְכִי-יִהְיֶה בְּאִישׁ חֲטָא מִשְׁפָּט-מִנֹּת וְהוֹמַת וְתִלֵּית
אֹתוֹ עַל-עֵץ:

וְכִי יִהְיֶה בְּאִישׁ חֲטָא מִשְׁפָּט מִנֹּת – סְמִיכוֹת הַפְּרָשִׁיּוֹת מִגִּיד, שָׂאם חֲסִים עָלָיו אֲבִיו וְאִמּוֹ, סוֹף שֵׁנִיצָא לְתַרְבוֹת רַעָה וַיַּעֲבֵר עֲבָרוֹת, וַיִּתְחַבֵּב מִיָּתֵהּ בְּבֵית דִּין. וְתִלֵּית אֹתוֹ עַל עֵץ – רַבּוּתֵינוּ אָמְרוּ: כָּל הַנִּסְקָלִין וְנִלְוִין, שְׁנִאָמְרוּ: כִּי קָלִילֵת אֲלוֹקִים תְּלוּי, וְהַמְּבָרַךְ אֶת הַשֵּׁם בְּסִקִּילָה.

לֹא-תִלִּין נִבְלָתוֹ עַל-הָעֵץ כִּי-קָבֹר תִּקְבְּרֵנוּ בַּיּוֹם
הַהוּא כִּי-קָלִילֵת אֲלוֹקִים תְּלוּי וְלֹא תִטְמָא אֶת-
אֲדָמָתְךָ אֲשֶׁר יְיָ אֱלוֹקֶיךָ נָתַן לָךְ נִתְּלָה:

כִּי קָלִילֵת אֲלוֹקִים תְּלוּי – זִלְזוּלוֹ שֶׁל מֵלֶךְ הוּא, שְׂאָדָם עֲשׂוּי בְּדַמוֹת דְּיוֹקְנוֹ, וַיִּשְׂרָאֵל הֵם בְּנֵי. מִשָּׁל לְשָׁנֵי אַחִים תְּאוֹמִים, שֶׁהָיוּ דוֹמִים זֶה לַזֶּה: אֶחָד נַעֲשֶׂה מֶלֶךְ, וְאֶחָד נִתְּפַס לְלִסְטִיּוֹת וְנִתְּלָה. כָּל הַרּוֹאֵה אֹתוֹ אוֹמֵר: הַמֶּלֶךְ תְּלוּי. כָּל קָלִילָה שֶׁבַמְּקָרָא – לְשׁוֹן הַקָּל וְזִלְזוּל, כְּמוֹ: "וְהוּא קָלִילִי קָלִילָה נִמְרָצָת".

לֹא-תִרְאֶה אֶת-שׁוֹר אַחֶיךָ אוֹ
אֶת-שִׁירֵי גְדָחִים וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם דָּטְעוּ וְתִכְבוֹשׁ מִנְהוֹן אֶתְבָּא תְּתִיבְנוּן
הַשֵּׁב תְּשִׁיבֵם לְאֶחָיֶךָ: לֹא-תִחַזֵּי יֵת תּוֹרָא דְאַחוּךָ אוֹ יֵת אִמְרֵיךָ
לְאֶחָיֶךָ:

וְהִתְעַלַּמְתָּ – כּוֹבֵשׁ עֵין כְּאִלוֹ אֵינוֹ רוֹאֶה. לֹא תִרְאֶה וְהִתְעַלַּמְתָּ, לֹא תִרְאֶה אֹתוֹ שֶׁתְּתַעַלֵּם מִמֶּנּוּ, זֶהוּ פְּשׁוּטָא. וְרַבּוּתֵינוּ אָמְרוּ: פְּעַמִּים שְׂאֵתָה מִתְעַלֵּם וְכוּלָהּ:

וְאִם-לֹא קָרוֹב אַחֶיךָ אֲלֶיךָ וְלֹא יִדְעָתוּ וְאִם-לֹא יִדְעָתָ לִיָּה וְתִכְנָשְׁנִיה
תּוֹךְ בֵּיתְךָ וְהִנֵּה עִמָּךְ עַד דְּרַשׁ אַחֶיךָ אֹתוֹ וְהִשְׁבַּחְתּוּ
לוֹ:

עַד דְּרַשׁ אַחֶיךָ – וְכִי תַעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ שִׁיתְּנַהּ לּוֹ קָדָם שִׁידְרַשְׁהוּ? אֲלֹא דְרַשְׁהוּ שְׁלֹא יָהּ רַמְאִי. וְהִשְׁבַּחְתּוּ לוֹ – שֶׁתְּהֵא בּוֹ הַשְּׁבָחָה, שְׁלֹא יֵאָכֵל בְּבֵיתְךָ כְּדִי דְמִיּוֹ וְתִתְבַּעֵם מִמֶּנּוּ. מִכָּאן אָמְרוּ: כָּל דְּבַר שֶׁעוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, יַעֲשֶׂה וְיֵאָכֵל; וְשִׂאֵינוֹ עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל, יִמְכֹּר.

וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְחַמְרוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְלָתוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה
לְכָל-אַבְגַּת אַחֶיךָ אֲשֶׁר-תֵּאבְדַּ מִמֶּנּוּ וּמִצְאָתָהּ לֹא
תִּוָּכַל לְהִתְעַלֵּם:

לֹא תִוָּכַל לְהִתְעַלֵּם – לְכַבֵּשׁ עֵינְךָ כְּאִלוֹ אֵינְךָ רוֹאֵה אֹתוֹ.

לֹא-תִרְאֶה אֶת-חַמְרוֹ אַחֶיךָ אוֹ שׁוֹרוֹ נִפְלִים בְּדָרְךָ
וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם תְּקִים עִמּוֹ:

תְּקִים תְּקִים – זוֹ טְעִינָה, לְהַטְעִין מִשְׂאוֹי שְׁנִפְל מִעֲלָיו. עִמּוֹ – עִם בְּעָלָיו; אֲבָל אִם הֵלֶךְ וַיִּשָּׁב לוֹ וְאָמַר לוֹ, הוֹאִיל וְעָלִיךָ מִצְוָה, אִם רָצִיתָ לְטַעַן – טַעַן, פְּטוּר.

לֹא-יִהְיֶה כְּלִי-גִבֹר עַל-אִשָּׁה וְלֹא-יִלְבָּשׁ גִּבֹר שִׁמְלַת
אִשָּׁה כִּי תִוָּעַבְתָּ יְיָ אֱלוֹקֶיךָ כִּלְעֲשֶׂה אֱלֹהִים:

לֹא יִהְיֶה תְּקוּן זֵין דְּגִבֹר עַל אִתָּא וְלֹא יִתְקַן גִּבֹר בְּתִקּוּנֵי
אִתָּא אֲרִי מְרַחֵק קָדָם יְיָ אֱלֹהֶיךָ כָּל עֲבִיד אֲלֵינוּ:

פִּי יִקְרָא קוֹ-צִפּוֹר | לִפְנֵיהֶּ בְּדָרֶךְ בְּכַל-עֵץ | אוֹ עַל-הָאָרֶץ אֲפֹרֹתִים אוֹ בִּיצִים וְהָאֵם רִבְצַת עַל-הָאֲפֹרֹתִים אוֹ עַל-הַבִּיצִים לֹא-תִקַּח הָאֵם עַל-הַבָּיִט:

פִּי יִקְרָא – פֶּרֶט לְמִזְמֵן. לֹא תִקַּח הָאֵם – בַּעֲוֹדָה עַל בְּנֵיהָ.

שִׁלַּח תִּשְׁלַח אֶת-הָאֵם וְאֶת-הַבָּיִט תִּקַּח-לָךְ לְמַעַן יִיטֵב לָךְ וְהֵאֲרַכְתָּ יָמִים: שִׁלַּחַת תִּשְׁלַח יְת אִמָּא וְיְת בְּנֵיָא תִסֵּב לָךְ בְּדִיל דְיִיטֵב לָךְ וְתוֹרִיךָ יוֹמִין:

לְמַעַן יִיטֵב לָךְ וְגוֹמֵר – אִם מִצְוָה קִלְיָה שְׂאִין בְּהַ חֲסוֹרֵן פִּיס אִמְרָה תוֹרָה: לְמַעַן יִיטֵב לָךְ וְהֵאֲרַכְתָּ יָמִים, קַל וְחִמֵּר לְמַתָּן שְׂכָרוֹ שֶׁל מִצְוֹת חֲמוּרוֹת.

שְׁלִישִׁי פְרֻשַׁת מַעֲקָה

כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֹדֶשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקָה לְגַגְיָךְ וְלֹא-תִשְׂוֶיֶם דְמִים בְּבֵיתְךָ כִּי-יִפֹּל הַנֹּפֶל מִמֶּנּוּ: אֲרִי תִבְנֶי בַיִתָּא חֲדָתָא וְתַעֲבִיד תִּיקָא לְאַגְרָךְ וְלֹא תִשְׁוֶי חוֹבַת קַטוּל בְּבֵיתְךָ אֲרִי יִפּוּל דְנִפְּלִל מִנֵּיהָ:

כִּי תִבְנֶה בַיִת חֹדֶשׁ – אִם קִימַתָּ מִצְוֹת שְׁלוֹחַ הַקּוֹן, סוּפָךְ לְבָנוֹת בַּיִת חֹדֶשׁ וְתִקְוִים מִצְוֹת מַעֲקָה, שְׂמִצְוָה גּוֹרְרַת מִצְוָה, וְתִגִּיעַ לְכָרֶם וְשׂוּדָה וְלִבְגָדִים נְאִים. לְכַד נִסְמְכוּ פְרָשִׁיּוֹת הַלְלוֹ. מַעֲקָה – גֵּדֵר סָבִיב לְגַג. וְאוֹנְקְלוֹס תַּרְגָּם "תִּיקָא", כְּגוֹן תִּיקָא, שְׂמִשְׁמֵר מַה שְׁבָתוֹכוֹ. כִּי יִפֹּל הַנֹּפֶל – רָאוּי זֶה לְפַל; וְאִם עַל פִּי כֹן לֹא תִתְגַּלְגַּל מִיְתָתוֹ עַל יָדְךָ, שְׂמִגְלָגְלִין זְכוֹת עַל יְדֵי זַפְאִי, וְחֻבְבָה עַל יְדֵי חֻבְבָה.

לֹא-תִזְרַע פְּרָמֶךָ פְּלִאִים פֶּן-תִּקְדָּשׁ הַמְּלֵאָה הַזֶּרַע אֲשֶׁר תִּזְרַע וְתִבּוֹאֵת הַכְּרָם: לֹא תִזְרַע פְּרָמֶךָ עִירוּבִין דְלִמָּא תִסְתַּאֲב דְמַעַת זְרַעָא דְתִזְרַע וְעַלְלַת פְּרָמָא:

פְּלִאִים – חֲטָה וְשִׁעוּרָה וְחֲרָצוֹן בְּמַפְלַת יָד. פֶּן תִּקְדָּשׁ – כְּתַרְגוּמוֹ: "תִּסְתַּאֲב". כֹּל דְכֵר הַנְּתַעֵב עַל הָאָדָם, בֵּין לְשַׁבַּת, כְּגוֹן הַקְּדָשׁ, בֵּין לְגִנְאִי, כְּגוֹן אֲסוּר, נוֹפֵל בּוֹ לְשׁוֹן קְדוּשָׁה, כְּמוֹ: "אֵל תִּגַּשׁ בִּי כִי קְדָשְׁתִּיךָ". הַמְּלֵאָה – זֶה מְלוּי וְתוֹסַפֵּת שֶׁהַזֶּרַע מוֹסִיף.

לֹא-תִתְרַשׁ בְּשׁוֹר-וּבַחֲמֵר יַחְדָּו: לֹא תִרְדִּי בְתוֹרָא וּבַחֲמֵרָא כַּחְדָּא:

לֹא תִתְרַשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֵר – הוּא הַדִּין לְכָל שְׁנֵי מִינִים שְׂבָעוּלָם; וְהוּא הַדִּין לְהַנְהִיגֵם יַחַד קְשׁוּרִים זֻגִים בְּהוֹלֶכֶת שׁוּם מִשָּׂא.

לֹא תִלְבַּשׁ שְׂעֻטָּנֹךְ אֶמְרָ וּפְשָׁתִים יַחְדָּו: לֹא תִלְבַּשׁ שְׂעֻטָּנִיזָא אֶמְרָ וְכַתָּן מַחוּבֵּר כַּחְדָּא:

שְׂעֻטָּנֹךְ – לְשׁוֹן עֲרוּב. וְרַבּוּתִינוּ פֶּרְשׁוּ, שׁוּע טוּוֹי וְנוּז.

גְּדִילִים תַּעֲשֶׂה-לָךְ עַל-אַרְבַּע פְּנֵפוֹת פְּסוּתָךְ אֲשֶׁר תִּכְסֶּה-בָּהּ: כְּרוּסְפָדִין תַּעֲבִיד לָךְ עַל אַרְבַּע פְּנָפִי פְסוּתָךְ דְתַתְּכַפִּי בָּהּ:

גְּדִילִים תַּעֲשֶׂה לָךְ – אִם מִן הַפְּלִאִים, לְכַד סְמְכוֹ הַכְּתוּב.

כִּי-יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבָא אֵלֶיהָ וּשְׂנֵאָהּ: אֲרִי יִסֵּב גְּבֵר אֶתְתָּא וְיִיעוֹל לְוַתָּה וְיִשְׁנִיבָהּ:

וּבָא אֵלֶיהָ וּשְׂנֵאָהּ – סוּפוֹ וְשֵׁם לָהּ עַלִּילַת דְּבָרִים. עֲבָרָה גּוֹרְרַת עֲבָרָה: עֲבַר עַל "לֹא תִשְׁנֵא", סוּפוֹ לְבֹא לִידֵי לְשׁוֹן הַרְעָה.

וְשֵׁם לָהּ עַלִּילַת דְּבָרִים וְהוּצָא עָלֶיהָ שֵׁם רָע וְאָמַר אֶת-הָאִשָּׁה הַזֹּאת לְקַחְתִּי וְאֶקְרַב אֵלֶיהָ וְלֹא-מִצְאָתִי לָהּ בְּתוֹלָיִם: וְיִשׁוּי לָהּ תִּסְקוּפִי מְלִין וְיִפְיֵק עָלָהּ שׁוּם בִּישׁ וְיִימַר יְת אֶתְתָּא הַזֶּה גְּסִיבִית וְעַלִּית לְוַתָּה וְלֹא אֲשַׁפְחִית לָהּ בְּתוֹלָיִן:

אֶת הָאִשָּׁה הַזֹּאת – מִכָּאֵן שְׂאִין אוֹמֵר דְּכֵר אֵלָא בְּפָנֵי בַעַל דִּין.

וְלָקַח אָבִי הַנְּעִר וְאִמָּהּ וְהוּצִיאוּ אֶת-בְּתוּלֵי הַנְּעִר אֶל-זִקְנֵי הַעִיר הַשְּׂעָרָה: וְיִסֵּב אָבוּהָא דְעוּלִימָתָא וְאִמָּהּ וְיִפְקוּן יְת בְּתוּלֵי עוּלִימָתָא לְקַדָּם סְבִי קַרְתָּא וְלְתַרְע בַּיִת דִּין אַתְרָא:

אָבִי הַנְּעִרָה וְאִמָּהּ – מִי שְׂגַדְלוּ גְדוּלִים הַרְעִים יַתְּבוּזוּ עָלֶיהָ.

וְאָמַר אָבִי הַנְּעִר אֶל-הַזִּקְנִים אֶת-בְּתִי נְתַתִּי לְאִישׁ הַזֶּה לְאִשָּׁה וְיִשְׂנֵאָהּ: וְיִימַר אָבוּהָא דְעוּלִימָתָא לְסַבִּיָא יְת בְּרַתִּי יְהִבִית לְגוּבְרָא הַדִּין לְאִתּוֹ וּשְׂנֵאָהּ:

וְאָמַר אָבִי הַנְּעִרָה – מְלַמֵּד שְׂאִין רְשׁוּת לְאִשָּׁה לְדַבֵּר בְּפָנֵי הָאִישׁ.

וְהָיָה הָאִישׁ שֶׁעָלִילַת דְּבָרִים לְאִמֵּר לֹא-מִצְוָתִי לְבִתְרֵךְ בְּתוּלִים וְאֵלֶּה בְּתוּלֵי בְּתֵי וּפְרָשׁוֹ הַשְּׂמֻלָּה לְפָנַי זְקַנֵי הָעִיר:

וְהָיָה הָאִישׁ שֶׁעָלִילַת דְּבָרִים לְאִמֵּר לֹא-מִצְוָתִי לְבִתְרֵךְ בְּתוּלִים וְאֵלֶּה בְּתוּלֵי בְּתֵי וּפְרָשׁוֹ הַשְּׂמֻלָּה לְפָנַי זְקַנֵי הָעִיר:

וּפְרָשׁוֹ הַשְּׂמֻלָּה – תְּרֵי זֶה מְשַׁל, מִתְסַוְוֵי הַדְּבָרִים כְּשֻׂמֻלָּה.

וַיְדַבְּרוּ סְבֵי קַרְתָּא הֵיא ית גּוּבְרָא וַיִּלְקוּן יְתִיָּה:

וַיִּלְקְחוּ זְקַנֵי הָעִיר-הַהִוא אֶת-הָאִישׁ וַיִּסְרוּ אֹתוֹ:

וַיִּסְרוּ אֹתוֹ – מִלְקוֹת.

וַיִּגְבוּן מִנִּיָּה מֵאָה כֶּסֶף וַנִּתְּנוּ לְאָבִי הַנְּעֻרָה כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְלוֹ-תִּהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא-יִוָּכַל לְשַׁלְּחָהּ כָּל-יָמָיו:

וַיִּגְבוּן מִנִּיָּה מֵאָה כֶּסֶף וַנִּתְּנוּ לְאָבִי הַנְּעֻרָה כִּי הוֹצִיא שֵׁם רָע עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל וְלוֹ-תִּהְיֶה לְאִשָּׁה לֹא-יִוָּכַל לְשַׁלְּחָהּ כָּל-יָמָיו:

וְאִם קוֹשֵׁט אֵינָה פִּתְגָמָא הַדִּין לֹא אֲשַׁתְּכֶחוּ בְּתוּלֵי לְעוֹלִימָתָא:

וְאִם-אֲמַת הִיָּה הַדְּבָר הַזֶּה לֹא-נִמְצְאוּ בְּתוּלִים לְנֻעַר:

וְאִם אֲמַת הִיָּה הַדְּבָר – בְּעֵדִים וְהַתְּרָאָה, שְׂוֵנָתָה לְאִמֵּר אַרוּסִין.

וַיִּפְקוּן ית עוֹלִימָתָא לְתַרְע בֵּית אַבוּהָא וַיִּרְגְּמוּנָה אֲנָשֵׁי קַרְתָּא בְּאַבְנֵיָא וְתַמּוֹת אַרְי עֲבַדַת קַלְנָא בְּיִשְׂרָאֵל לְזַנְאָה בֵּית אַבוּהָא וְתַפְלֵי עֲבִיד דְּבִישׁ מִבִּינְךָ:

וְהוֹצִיאוּ אֶת-הַנְּעֻרָא אֶל-פֶּתַח בֵּית-אָבִיהָ וּסְקָלוּהָּ אֲנָשֵׁי עִירָה בְּאַבְנִים וּמָתָהּ כִּי-עָשְׂתָה נְבִלָה בְּיִשְׂרָאֵל לְזַנוֹת בֵּית אָבִיהָ וּבְעֵרַת הָרַע מִקַּרְבְּךָ:

אֵל פֶּתַח בֵּית אָבִיהָ – רָאוּ גְדוּלִים שֶׁגִּדְלָתָם. אֲנָשֵׁי עִירָה – בְּמַעֲמַד כָּל אֲנָשֵׁי עִירָה. לְזַנוֹת בֵּית אָבִיהָ – כְּמוֹ "בְּבֵית אָבִיהָ".

אַרְי יִשְׁתַּכַּח גְּבַר שְׂכִיב עִם אֶתְתָּא אֶתְתָּא גְּבַר וַיִּתְקַטְלוּן אַף תַּרְוִיחוּן גּוּבְרָא דְשְׂכִיב עִם אֶתְתָּא וְאֶתְתָּא וְתַפְלֵי עֲבִיד דְּבִישׁ מִיִּשְׂרָאֵל:

כִּי-יִמְצָא אִישׁ שֹׁכֵב עִם-אִשָּׁה בְּעֵלְת-פֶּעַל וּמִתּוֹ גַּם-שְׂנִיָּהֶם הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִם-הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה וּבְעֵרַת הָרַע מִיִּשְׂרָאֵל:

וּמִתּוֹ גַּם שְׂנִיָּהֶם – לְהוֹצִיא מַעֲשֵׂה חַדוּדִים, שְׂאִין הָאִשָּׁה נְהִיַת מְהֵם. גַּם – לְרַבּוֹת הַכָּאִים אַחֲרֵיהֶם. דְּבַר אַחֵר: גַּם שְׂנִיָּהֶם, לְרַבּוֹת אֶת הַנִּלְדִ; שְׂאִם הִיָּתָה מִעֲבָרַת, אִין מִמְתִּינִין לָהּ עַד שְׂמֵלַד.

אַרְי תְּהִי עוֹלִימָתָא בְּתוּלָתָא דְמֵאָרְסָא לְגְבַר וַיִּשְׁפַּחְנָה גּוּבְרָא בְּקַרְתָּא וַיִּשְׁכּוּב עִמָּה:

כִּי יִהְיֶה נֻעַר בְּתוּלָה מֵאֲרָשָׁה לְאִישׁ וּמִצְוָה אִישׁ בְּעִיר וְשֹׁכֵב עִמָּה:

וּמִצְוָה אִישׁ בְּעִיר – לְפִיכַךְ שֹׁכֵב עִמָּה; פְּרָצָה קוֹרְאָה לְגַנְב. הָא אַלּוּ יִשְׁכְּבָה בְּבֵיתָהּ, לֹא אֲרַע לָהּ.

וְתַפְקוּן ית תַּרְוִיחוּן לְתַרְע קַרְתָּא הֵיא וְתַרְגְּמוּן יתְהוּן בְּאַבְנֵיָא וַיִּמּוֹתוּן ית עוֹלִימָתָא עַל עֵיסַק דְּלֹא צְוַחַת בְּקַרְתָּא וַיִּת גּוּבְרָא עַל עֵיסַק דְּעַנֵי ית אֶתְתַּת תַּבְּרִיָּה וְתַפְלֵי עֲבִיד דְּבִישׁ מִבִּינְךָ:

וְהוֹצִאתֶם אֶת-שְׂנִיָּהֶם אֶל-שַׁעַר וְהָעִיר הִיא וּסְקַלְתֶּם אֹתָם בְּאַבְנִים וּמִתּוֹ אֶת-הַנְּעֻרָא עַל-דְּבַר אֲשֶׁר לֹא-צִעְקָה בְּעִיר וְאֶת-הָאִישׁ עַל-דְּבַר אֲשֶׁר-עָשָׂה אֶת-אִשְׁתּוֹ רָעָהוּ וּבְעֵרַת הָרַע מִקַּרְבְּךָ:

וְאִם בְּחַקְלָא יִשְׁכַּח גּוּבְרָא ית עוֹלִימָתָא דְמֵאָרְסָא וַיִּתְקִיף בָּהּ גּוּבְרָא וַיִּשְׁכּוּב עִמָּה וַיִּתְקַטְלֵל גּוּבְרָא דְשְׂכִיב עִמָּה בְּלַחְדוּהֵי:

וְאִם-בְּשַׂדָּה יִמְצָא הָאִישׁ אֶת-הַנְּעֻרָא הַמֵּאֲרָשָׁה וַיִּתְקִיף-בָּהּ הָאִישׁ וַיִּשְׁכּוּב עִמָּה וּמִתּוֹ הָאִישׁ אֲשֶׁר-שֹׁכֵב עִמָּה לְבָדוּ:

וְלְעוֹלִימָתָא לֹא תַעֲבִיד מַדְעָם לִית לְעוֹלִימָתָא חוּבַת דִּין דְקַטּוּל אַרְי כְּמָא דִיקוּם גּוּבְרָא עַל תַּבְּרִיָּה וַיִּקְטְלֶנָּה נַפְשָׁא כּוּן פִּתְגָמָא הַדִּין:

וְלְנֻעַר לֹא-תַעֲשֶׂה דְבָר אִין לְנֻעַר חֲטָא מִנֵּת פִּי כְּאֲשֶׁר יָקוּם אִישׁ עַל-רַעְהוּ וּרְצַחוּ נַפְשָׁא כּוּן הַדְּבַר הַזֶּה:

כִּי כְּאֲשֶׁר יָקוּם וְגוֹמֵר – לְפִי כְּשׂוֹטוֹ זֶהוּ מִשְׁמַעוֹ, כִּי אֲנוּסָה הִיא וּבְחִזְקָה עֲמֵד עֲלֶיהָ, כְּאֲדָם הַעוֹמֵד עַל חֲבֵרוֹ לְהַרְגוֹ. וְרַבּוּתֵינוּ דָּרְשׁוּ בוֹ: תְּרֵי זֶה בָּא לְלַמֵּד וּנְמַצָּא לְמַד וְכוּלָּהּ.

כי בשדה מצאה צעקה הנער המארשה ואין מושיע לה: ארי בחקלא אשפחה צוחת עולימתא דמארסא ולית דפריק לה:

כיי-ימצא איש נער בתולה אשר לא-ארשה ותפשה ושכב עמה ונמצאו: ארי ישפח גבר עולימתא בתולתא דלא מארסא ויחדנה וישכוב עמה וישתכחון:

ונתן האיש השכב עמה לאבי הנער חמשים כסף ולו-תהינה לאשה תחת אשר ענה לא-יוכל שלחה פל-ימיו: ויתין גוברא דשכיב עמה לאבוהא דעולימתא חמשין סלעין דכסף וליה תהי לאתו חלף דעונייה לית ליה רשו למפטרה כל יומוהי:

לא-יקח איש את-אשת אביו ולא יגלה לא יסב גבר ית אמת אבוהי ולא יגלי כנפא כנף אביו: דאבוהי:

לא יקח – אין לו בה לקוחיו, ואין קדושין תופסין בה. ולא יגלה כנף אביו – שומרת יכם של אביו הראויה לאביו. ויהי כבר מזנה עליה משום "ערות אחי אביה" ? אלא לעבר על זו בשני לאוין; ולסמך לה "לא יבא ממזר", ללמד שאין ממזר אלא מתיבבי פרות; וקל וחמר מתיבבי מיתות בית דין, שאין בעריות מיתת בית דין שאין בה פרת.

לא-יבא פצוע-דכא וכרות שפכה בקהל יי: לא ידפי דפסיק ודמתבל למיעל בקהל דיי: פצוע דכה – שפצעו או שנדכאו ביצים שלו. וכרות שפכה – שנקרת הגיד, ושוב אינו יורה קלוח זרע אלא שופך ושומת, ואינו מוליד.

לא-יבא ממזר בקהל יי גם דור עשירי לא-יבא לו בקהל יי: לא ידפי ממזירא למיעל בקהל דיי אף דרא עשירא לא ידפי ליה למיעל בקהל דיי: לא יבא ממזר בקהל ה' – לא ישא ישראלית.

לא-יבא עמוני ומואבי בקהל יי גם דור עשירי לא-יבא להם בקהל יי עד-עולם: לא ידפון עמונאי ומואבאי למיעל בקהל דיי אף דרא עשירא לא ידפי להון למיעל בקהל דיי עד עלמא: לא יבא עמוני – לא ישא ישראלית.

על-דבר אשר לא-קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליך את-בלעם בן-בעור מפתור ארם נהרים לקלנך: על דבר – על העצה שיעצו אתכם להחטיאכם. בדרך – כשהייתם בטרופ. ולא-אבה יי אלוקיך לשמע אל-בלעם ויהפך יי אלוקיך לה את-הקללה לברכה פי אהבה יי אלוקיך:

ולא אבא יי אלהה לקבלא מן בלעם ויהפך יי אלהה לה ית לוטיו לברכו ארי ריחמה יי אלהה: לא תתבע שלמם וטבתם פל-ימיה לעולם: לא תדריש שלמם – מכלל שנאמר: "עמה ישב בקרבך", יכול אף זה פו? תלמוד לומר: לא תדריש שלמם.

לא-תתעב אדמי פי אחיך הוא לא-תתעב מצרי פי גר הנית בארצו: לא תרחיק אדומאה ארי אחיך הוא לא תרחיק מצראה ארי דייר הוייתא בארעיה: לא תתעב אדמי – לגמרי, ואף על פי שראוי לה לתעבו, שיצא בחרב לקראתך. לא תתעב מצרי – מפל וכל, אף על פי שזרקו זכוריכם ליאור. מה טעם? שהיו לכם אכסניא בשעת הדחק; לפיכך –

בנים אשר-יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל בנין דיתילדון להון דרא תליתאה ידפי להון למיעל

יִי: בקהלא דיין:

בנים אשר יולדו להם דור שלישי וגומר – ושאר האמות מתרים מיך. הא למדת, שהמחטיא לאדם קשה לו מן ההורגו; שההורגו – הורגו בעולם הזה, והמחטיאו – מוציאו מן העולם הזה ומן העולם הבא. לפיכך אדום, שקדמם בחרב, לא נתעב, וכן מצרים שטבעום; ואלו שהחטיאום, נתעבו.

כִּי־תֵצֵא מִחֲנֵה עַל־אִבְיָהּ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל דָּבָר רָע: ארי תפוק משריתא על בעלי דבבד ותסתמר מפל מדעם ביש:

כי תצא וגומר ונשמרת – שששטן מקטרג בשעת הסכנה.

כִּי־יִהְיֶה בָּךְ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִהְיֶה טְהוֹר מִקְרַה־לְלִילָה וַיֵּצֵא אֶל־מַחֲוֵץ לַמַּחֲנֶה לֹא יבֹא אֶל־תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה: ארי יהי בך גבר דלא יהי דכי מקרי ליליא ויפוק למברא למשריתא לא ייעול לגו משריתא:

מקרה לילה – דבר הכתוב בהנה. ויצא אל מחוץ למחנה – זו מצות עשה. לא יבא אל תוך המחנה – זו מצות לא תעשה. ואסור לפגוע למחנה לזיה, וכל שכן למחנה שכינה.

וַהֲיֶה לַפְּנוֹת־עֶרֶב יִרְחֵץ בַּמַּיִם וּכְבֹּא הַשֶּׁמֶשׁ יָבֹא אֶל־תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה: ויהי למפני רמשא יסחי במיא וכמיעל שמשא ייעול לגו משריתא:

והיה לפנות ערב – סמוך להערב שמשו וטבל; שאינו טהור בלא הערב השמש.

וַיֵּד תִּהְיֶה לָּךְ מַחֲוֵץ לַמַּחֲנֶה וַיֵּצֵאתָ שָׁמָּה חוּץ: ואתר מתוקן יהי לך מברא למשריתא ותפוק תמן לברא:

ויד תהיה לך – פתגומו, כמו "איש על ידו". מחוץ למחנה – חוץ לענו.

וַיִּתֵּד תִּהְיֶה לָּךְ עַל־אֲזָנָיִךָ וְהָיָה בַשְּׂבָתָיִךָ חוּץ וְחִפְרָתָהּ בָּהּ וְשַׁבָּת וְכִסִּיתָ אֶת־צִאֲנָתָהּ: וספתא תהי לך על זינף ויהי במתבד בברא ותחפר בה ותתוב ותכסי ית מפקתה:

על אזנה – לבד משאר כלי תשמישה. אזה – כמו כלי זין. ולא יראה בה – הקדוש ברוך הוא ערות דבר.

כִּי יִי אֱלוֹקֶיךָ מִתְּהַלֵּךְ וּבְקֶרֶב מַחֲנֶיךָ לְהַצִּילֲךָ וְלִתֵּת אִבְיָיִךָ לַפְּנֵיךָ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קְדוֹשׁ וְלֹא־יִרְאֶה בָּךְ עֲרוֹת דָּבָר וְשָׁב מֵאֲחֵרֶיךָ: ארי יי אלהך שכינתיה מהלכא בגו משריתך לשינבותך ולממסר שנאך קדמך ותהי משריתך קדישא ולא יתחזי בך עבירת פתגם ויתוב מימריה מלאיטבא לך:

לֹא־תִסְגִּיר עֶבֶד אֶל־אֲדָנָיו אֲשֶׁר־יִנְצֵל אֵלָיִךְ מֵעַם אֲדָנָיו: לא תמסר עבד עממין לנד רבוניה דישתינב לנתך מן קדם רבוניה:

לא תסגיר עבד – פתגומו. דבר אחר, אפלו עבד פגעני של ישראל שברח מחוצה לארץ לארץ ישראל.

עִמָּךְ יֵשֵׁב בְּקֶרְבְּךָ בַּמְּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר בְּאֶחָד שְׁעָרֶיךָ בְּטוֹב לוֹ לֹא תוֹנְנוּ: עמך יתיב בינך באתרא דיתרעי בחדא מן קרנך בדייטב ליה לא תוניניה:

לֹא־תִהְיֶה קְדוּשָׁה מִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל וְלֹא־יִהְיֶה קְדוֹשׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל: לא תהי אתתא מבנת ישראל לגבר עבד ולא יסב גוברא מבני ישראל אתא אמא:

לא תהיה קדשה – מפקרת, מקדשת ומזמנת לזנות. ולא יהיה קדש – מזמן למשכב זכור. ואונקלוס תרגם: "לא תהי אתתא מבנת ישראל לגבר עבד", שאף זו מפקרת לבעילת זנות היא, מאחר שאין קדושין תופסין לו בה; שקרי הקשו לתמור, שנאמר: "שבו לכם פה עם החמור", עם הדומה לחמור. "ולא יסב גברא מבני ישראל אתתא אמא", שאף הוא נעשה קדש על נדה; שכל בעילותיו בעילות זנות, שאין קדושין תופסין לו בה.

לֹא־תִבְיֹא אֶתְנֹן זוֹנָה וּמִתִּיר פְּלֶבֶת בַּיִת יְיָ אֱלוֹקֶיךָ לְכָל־גֹּדֵר כִּי תוֹעֵבֶת יְיָ אֱלוֹקֶיךָ גַּם־שָׁנִינָהּ: לא תעיל אגר זניתא וחולפן פלבא לבית מקדשא דיין אלהך לכל גדר ארי מרתק קדם יי אלהך אף תרוניהון:

לֹא־תִשְׂיֵךְ לְאֲחִיךָ גִּשְׁף כֶּסֶף גִּשְׁף אֲכָל נֶשֶׁף כָּל־דָּבָר

אֲשֶׁר יִשָּׁךְ:

דְּמַתְּרַבִּי:

לא תשיך – אזהרה ללנה שלא יתן רבית למלנה. ואחר כך אזהרה למלנה, "את פספס לא תתן לו בנשך".

לנכרי תשיך ולאחיה לא תשיך למען יברכה יי אלוקיה בכל משלח ידך על-הארץ אשר-אתה בא-שמה לרשתה:

לבר עממין תרבי ולאחיה לא תרבי דיברכנך יי אלהך בכל אושטות ידך על ארעא דאת עליל לתמן למירתה:

לנכרי תשיך – ולא לאחיה; לאו הבא מכלל עשה, עשה. לעבר עליו בשני לאוין ועשה.

כי-תזר נזר ליי אלוקיה לא תאחר לשלמו כי-דרש יזרשנו יי אלוקיה מעמך והנה בך חטא:

ארי תזר נזר קדם יי אלהך לא תאחר לשלמותיה ארי מתבע יתבעניה יי אלהך מנך ויהי בך חובא:

לא תאחר לשלמו – שלשה רגלים; ולמדוהו רבותינו מן המקרא.

וכי תחזל לנזר לא-יהנה בך חטא:

וארי תתמנע מלמזר לא יהי בך חובא:

מוצא שפתיך תשמר ועשית כאשר נזרת ליי אלוקיה נדבה אשר דברת בפיה:

אפקות שפונתך תטר ומעביד פמא דנזרתא קדם יי אלהך נדבתא דמלילתא בפומך:

מוצא שפתיך תשמר – לתן עשה על לא תעשה.

חמישי

פרשת פועל

כי תבא בכרם רעך ואכלת ענבים פנפשה שבעה ואל-פליה לא תתן:

ארי תתגר בכרמא דחברך ותיכול ענבין פנפשה שבעה ולמנך לא תתן:

כי תבא בקרם רעך וקטפת מלילת ביגך ותרמש לא תניף על קמת רעך:

ארי תתגר בקמתא דחברך ותקטוף דמלנן ביגך ומגלא לא תרים על קמתא דחברך:

כי תבא בקמת רעך – אף זו בפועל הכתוב מדבר.

כי-יקח איש אשה ובעלה והיה לא-לוא תמצא-תן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר פריית ונתן בידה ושלחה מקמתו:

ארי יסב גבר אתתא ויבעלנה ויהי אם לא תשפח רחמין בעינוהי ארי אשפח בה עבירת פתגם ויכתוב לה גט פטורין ויתן בידה ויפטרנה מביתה:

כי מצא בה ערות דבר – מצוה עליו לגרשה, שלא תמצא חן בעיניו.

ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש-אחר:

ותפוק מביתה ותהי לגבר אחרון:

לאיש אחר – אין זה בן זוגו של ראשון; הוא הוציא רשעה מתוך ביתו, וזה הכניסה.

ושנאה האיש האחרון וכתב לה ספר פריית ונתן בידה ושלחה מביתו או כי ימות האיש האחרון אשר-לקחה לו לאשה:

וישגינה גוברא בתרא ויכתוב לה גט פטורין ויתן בידה ויפטרנה מביתה או ארי ימות גוברא בתרא דנסבה ליה לאתו:

ושנאה האיש האחרון – הכתוב מבשרו שסופו לשנאתה. ואם לאו – קוברתו, שנאמר: או כי ימות.

לא-יוכל בעלה הראשון אשר-שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה אחרי אשר הטמאה כי-תועבה הוא לפני יי ולא תחטיא את-הארץ אשר יי אלוקיה נתן לה נחלה:

לית ליה רשו לבעלה קדמאה דפטרנה למתב למסבה למנהי ליה לאתו בטר דאסתאבת ארי מרחקא היא קדם יי ולא תחייב ית ארעך די אלהך יהיב לך אחסנא:

שישי

פרשת אסורי צער

ארי יסב גבר אתתא חדתא לא יפוק בחילא ולא יעבר עלוהי לכל פתגם פני יהי לביתיה שתא חדא ויחדי נת אתתיה דנסיב:

פיינקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא ולא יעבר עליו לכל דבר נלוי יהיה לביתו שנה אחת ושמח את-אשתו אשר-לקח:

אשה חדשה – שהיא חדשה לו, ואפלו אלמנה, פרט למחזיר גרושתו. ולא יעבר עליו – דבר הצבא. לכל דבר – שהוא צרף הצבא, לא לספק מים ומזון ולא לתקן דרכים. אבל החוזרים מעורכי המלחמה על פי פהו, כגון בנה בית ולא תנכו, או ארש אשה ולא לקחה, מספיקין מים ומזון ומתקנין את הדרכים. יהיה לביתו – אף בשביל ביתו, אם בנה בית ונכחו ואם נטע כרם וחללו, אינו זז מביתו בשביל צרכי המלחמה. לביתו – זה ביתו. יהיה – לרבות את פרמו. ושמח – ישמח את אשתו, ותרגומו: "ויחדי נת אתתיה". ותמרגם 'ויחדי עם אתתיה' טועה הוא, שאין זה תרגום של "ושמח" אלא של 'ושמח'.

לא תסב משפונא רחיא ורכביה ארי בהון מתעביד מזון לכל גפיש:

לא יחבל רחים ורכב פייגפיש הוא חבל:

לא יחבל – אם בא למשקנו על חובו בבית דין, לא ומשקנו בדברים שעושים בהן אכל גפיש. רחים – היא המתונה. ורכב – היא העליונה.

ארי ישתכח גבר גניב נפשא מאחיהי מבני ישראל ויתגר ביה וינבנניה ויתקטיל גנבא ההוא ותפלי עביד דביש מבינה:

פיימציא איש גנב גפיש מאחיו מבני ישראל והתעמרבו ומכרו ומת הגנב ההוא ובערת הרע מקרבו:

פי ימציא – בעדים והתראה. וכן כל "ימציא" שבתורה. והתעמר בו – אינו חייב עד שישתמש בו.

אסתמר במכתש סגירו למטר לחדא ולמעבד ככל דילפון יתכון פהניא ליואי כמא דפקידתנון תטרון למעבד:

השמר בנגעה הצרעת לשמר מאד ולעשות ככל אשר-יורו אתכם הפהנים הלויים כאשר צויתם תשמרו לעשות:

השמר בנגע הצרעת – שלא תתלש סימני טמאה, ולא תקיץ את הבהרת. ככל אשר יורו אתכם – אם להסגיר, אם להחליט, אם לטהר.

זכור את אשר עשה יי אלוקיה למרים בצרף ממצרים:

זכור את אשר עשה וגומר למרים – אם באת להזהר שלא תלקה בצרעת, אל תספר לשון הרע. זכור העשוי למרים שדברה באחיה ולקחה בנגעים.

פיימשה ברעה משאת מאומה לא-תבא אל-ביתו לעבט עבטו:

פי משה ברעה – "תחוב בחברך". משאת מאומה – חוב של פלום.

ארי תרשי בחברך רשות מדעם לא תיעול לביתיה למסב משפוניה:

בתוך תעמד והאיש אשר אתה נשה בו יוציא אליך את-העבט החוצה:

ואם איש עני הוא לא תשכב בעבטו:

ואם גבר מספין הוא לא תשכוב במשפוניה:

בברא תקום וגוברא דאת רשי ביה יפיק לך נת משפונא לברא:

לא תשכב בעבטו – לא תשכב בעבטו אצלה.

אתבא תתיב ליה נת משפונא פמיעל שמשא וישכוב בכסותיה ויברכנו ולך תהי זכו קדם יי אלהיך:

השב תשיב לו את-העבט כבוא השמש ושכב בשלמתו וברכך ולך תהנה צדקה לפני יי אלוקיה:

כבוא השמש – אם פסות לילה הוא. ואם פסות יום – התזירהו בבקר, וכבר פתוב ב'ואלה המשפטים': "עד בא השמש תשיבנו לו"; כל היום תשיבנו לו, וכבא השמש תקחנו. וברכך – ואם אינו מברכך, מכל מקום ולך תהנה צדקה.

פרשת ביומו תתן שכרו

שביעי

לא תעשוק שכיר עני ואביון מאחיה או מגרף אשר דבארעה בקרנך:

לא תעשוק שכיר עני ואביון מאחיה או מגרף אשר בארצה בשעריך:

לא תעשק שכיר – והלא כבר כתוב? אלא לעבר על האביון בשני לאויו: 'לא תעשק שכר שכיר שהוא עני ואביון'; ועל העשיר כבר הזהר: "לא תעשק את רעה". אביון – התאב לכל דבר. מגרף – זה גר אדק. בשעריה – זה גר תושב האוכל גבלות. אשר בארצה – לרבות שכר בהמה וכלים.

ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש פי עני הוא ואליו הוא נשא את נפשו ולא יקרא עליה אל-י ויהי בה חטא:
ביומיה תתין אגריה ולא תיעול עלוהי שמשא ארי עניא הוא וליה הוא מסר ית נפשיה ולא יקרי עלה קדם יי ויהי בה חובא:

ואליו הוא נושא את נפשו – אל השכר הזה הוא נושא את נפשו למוות, עלה בכבש ונתלה באילן. והנה בה חטא – מפל מקום, אלא שממחרין לפרע על ידי הקורא.

לא-יומתו אבות על-בנים ובנים לא-יומתו על-אבות איש בחטאו יומתו:
לא ימותון אבהון על פום בנין ובנין לא ימותון על פום אבהון אנש בחוביה ימותון:

לא יומתו אבות על בנים – בעדות בנים. ואם תאמר: בעון בנים? כבר נאמר: איש בחטאו יומתו. אבל מי שאינו איש – מת בעון אביו, והקטנים מתים בעון אבותם בידי שמים.

לא תטה משפט גר יתום ולא תחבל בגד אלמנה:
לא תצלי דין גיור ייתם ולא תסב משפונא פסות ארמלא:

לא תטה משפט גר יתום – ועל העשיר כבר הזהר: "לא תטה משפט"; ושנה בעני, לעבר עליו בשני לאויו. לפי שנקל להטות משפט עני יותר משל עשיר, לכך הזהיר ושנה עליו. ולא תחבל – שלא בשעת הלואה.

וזכרת פי עבד הלית במצרים ויפדך יי אלוקיה משם על-פן אנכי מצוה לעשות את-הדבר הזה:
ותדכר ארי עבדא הוימא במצרים ופרקו יי אלהו מתמן על פן אנא מפקיד לה למעבד ית פתגמא הדיו:

וזכרת – על מנת פן פדיתיה, לשמר חקומי, אפלו יש חסרון פיס בדבר.

פי תקצר קצירה בשדה ושכחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ולא למנה יהנה למען יברכה יי אלוקיה בכל מעשה ידיה:
ארי תחצוד חצדו בתקלה ותתנשי עומרא בתקלא לא תתוב למסביה לגיורא ליתמא ולא רמלתא יהי בדיל דיברכנו יי אלהו בכל עובדי ידו:

ושכחת עמר – ולא גדיש. מפאן אמרו: עמר שיש בו סאתים ושכחו, אינו שכחה. בשדה – לרבות שכחת קמה, ששכח מקצתה מלקצר. לא תשוב לקחתו – מפאן אמרו: שלאחריו שכחה, שלפניו אינו שכחה, שאינו בכל תשוב. למען יברכה – ואף על פי שבאת לידו שלא במתכונן; קל וחמר לעושה במתכונן. אמר מעתה, נפלה סלע סלע מידו ומצאה עני ונתפרנס בה, הרי הוא מתברך עליה.

פי תחבט זיתך לא תפאר אתריה לגר ליתום ולא למנה יהיה:
ארי תחבוט זיתך לא תפלי בתרך לגיורא ליתמא ולא רמלתא יהי:

לא תפאר – לא תטל תפארתו ממנו. מפאן שמניחין פאה לאילן. אתריה – זו שכחה.

פי תבצר פרמך לא תעולל אתריה לגר ליתום ולא למנה יהיה:
ארי תקטוף פרמך לא תעליל בתרך לגיורא ליתמא ולא רמלתא יהי:

לא תעולל – אם מצאת בו עוללות, לא תקחנה. ואיזו היא עוללות? כל שאין לה לא פתח ולא נטף. יש לה אחד מהם, הרי היא לבעל הבית. וראיתי בגמרא וירושלמית, איזו היא פתח? פסיגין זה על גב זה. נטף, אלו התלויות בשדרה ויורדות.

וזכרת פי-עבד הנית בארץ מצרים על-פן אנכי מצוה לעשות את-הדבר הזה:
ותדכר ארי עבדא הוימא בארעא דמצרים על פן אנא מפקיד לה למעבד ית פתגמא הדיו:

פי-יהנה ריב בין אנשים ונגשו אליהמשפט ושפטום והצדיקו את-הצדיק והרשיעו את-הרשע:
ארי יהי דין בין גובריא ויתקרבון ודינא ודינונון ויזכון ית זפאה ויחייבון ית חייבא:

פי יהנה ריב – סופם להיות נגשים אל המשפט. אמר מעתה, אין שלום יוצא מתוך

מריבה; מי גרם ללוט לפרש מן הצדיק? הני אומר, זו מריבה. והרשיעו את הרשע – יכול כל המתחייב בדין לוקיו? תלמוד לומר: והיה אם בן הכות הרשע; פעמים לוקה, ופעמים אינו לוקה. ומי הוא הלוקה? למד מן הענין: "לא תחסום שור בדישו"; לאו שלא נתק לעשה.

והיה אם-בן הכות הרשע והפילו השפט והקהו לפניו פדי רשעתו במספר:
ויהי אם בר חייב לאלקאה חייבא וירמיניה דינא וילקיניה קדמוהי פמסת חובתיה במנין:

והפילו השופט – מלמד שאין מלקין אותו לא עומד ולא יושב, אלא מטה. לפניו פדי רשעתו – ולאחריו פדי שמים; מפאן אמרו: מלקין אותו שתי ידות מלאחריו ושליש מלפניו. במספר – ואינו נקוד 'במספר'; למד שהוא דבוק, לומר: במספר ארבעים ולא ארבעים שלמים, אלא מנין שהוא סוכם ומשלים לארבעים, והם ארבעים חסר אחת.

ארבעים יפנו לא יסיה פן-יסיף להפתו על-אלה מפה רבה ונקלה אחיה לעיניה:
ארבעין ילקיניה לא יוסיף דלמא יוסיף לאלקיותיה על אליו מחא רבא וייקל אחיה לעיניה:

לא יוסיף – מפאן אזהרה למפה את חברו. ונקלה אחיה – כל היום קוראו רשע; ומשלקה, קראו אחיה.

לא-תחסם שור בדישו:
לא תיחוד פום תורא בדישיה:

לא תחסם שור בדישו – דבר הסתוב בהנה, והוא הדין לכל בהמה חיה ועוף העושים במלאכה שהיא בדבר מאכל. אם כן, למה נאמר שור? להוציא את האדם. בדישו – יכול תחסמו מבחוי? תלמוד לומר: לא תחסם שור, מפל מקום. ולמה נאמר 'דישו'? לומר לה: מה דיש מיוחד, דבר שלא נגמרה מלאכתו וגדולו מן הארץ, אף כל פיוצא בו. יצא החולב והמגבן והמחבץ, שאין גדולו מן הארץ; יצא הלש והמקשה, שנגמרה מלאכתו לסלה; יצא הבודל בתמרים ובגרוגרות, שנגמרה מלאכתו למעשר.

פיינשבו אחים יחדו ומת אחד מהם ובן אינ-לו לא-תהנה אשת-המת החוצה לאיש זר ובמה יבא עליה ולקחה לו לאשה ובמה:
ארי יתבון אחין פחדא וימות חד מניהון ובר לית ליה לא תהי אמת מותנא לברא לגבר אחרן ובמה ייעול עליה ויסבה ליה לאתו ויבמנה:

פי ינשבו אחים יחדו – שהיתה להם ישיבה אחת בעולם, פרט לאשת אחיו שלא הנה בעולמו. יחדו – המיוחדים בנחלה; פרט לאחיו מן האם. ובן אינ לו – עין עליו: בן, או בת, או בן הבן, או בת הבן, או בן הבת, או בת הבת.

והנה הבכור אשר תלד יקום על-שם אחיו המת ולא-ימחה שמו מישראל:
ויהי בוכרא דתליד יקום על שמא דאחיה מותנא ולא יתמחי שמיה מישראל:

והנה הבכור – גדול האחים הוא מיבם אותה. אשר תלד – פרט לאילונית שאינה יולדת. יקום על שם אחיו – זה שייבם את אשתו, ושל נחלת המת בנכסי אביו. ולא ימחה שמו – פרט לאשת סריס, ששמו מחוי.

ואם-לא יחפץ האיש לקחת את-יבמתו ועלתה יבמתו השערה אל-הזקנים ואמרה מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי:
ואם לא יצבי גוברא למסב ית יבמתיה ותסק יבמתיה לתרע בית דינא לקדם סביא ותימר לא צבי יבמי לאקמא לאחיהי שמא בישראל לא אבא ליבמותי:

השערה – כתרגומו, "לתרע בית דינא".

וקראו-לו זקני-עירו ודברו אליו ועמד ואמר לא חפצתי לקחתה:
ויקרון ליה סבי קרתיה וימללון עמיה ויקום וימר לא רעינא למסבה:

ועמד – בעמידה. ואמר – בלשון הקדש. ואף היא, דבריה בלשון הקדש.

ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחקלה נעלו מעל רגלו וירקה בפניו וענתה ואמרה פכה נעשה לאיש אשר לא-יבנה את-בית אחיו:
ותקרב יבמתיה לותיה לקדם סביא ותשרי סיניה מעל רגליה ותרוק באנפיה ותייב ותימר פדין יתעביד לגוברא דלא יבני ית ביתא דאחיהי:

וירקה בפניו – על גבי קרקע. אשר לא יבנה – מפאן למי שחלץ, שלא יחזר ויבנם; דלא פתיב 'אשר לא בנה', אלא אשר לא יבנה: פינו שלא בנה, שוב לא יבנה.

ונקרא שמו בישראל בית תלוץ הנעל:
ויתקרי שמיה בישראל בית שרי סינא:

ונקרא שמו וגומר – מצנה על כל העומדים שם לומר תלוץ הנעל.

פִּי-יִנְצוּ אֲנָשִׁים יַחְדָּו אִישׁ וְאֵחִיו וְהִרְבֵּה אִשָּׁת
הָאֵחָד לְהַצִּיל אֶת-אִשְׁתּוֹ מִיַּד מִכָּהוּ וְשִׁלְחָה יָדָהּ
וְהִחְזִיקָהּ בְּמַבְשָׁיו:
אֲרִי יִנְצוּן גּוֹבְרִין כַּחֲדָא גְּבַר נְאֻחֻהי וְתַתְקַרְב אֶתַת חַד
לְשִׁינָבָא יַת בְּעֵלָה מִיַּד מְחֻהי וְתוֹשִׁיט יְדָהּ וְתַתְקִיף
בְּבֵית בְּהִתְתִּיחָה:

כי ינצו אנשים – סופר לבא לידי מכות, כמו שנאמר: מינד מכהו; אין שלום יוצא מתוך ידי מצות.

וְקִצְתָה אֶת-כַּפֶּה לֹא תַחֹס עֵינֶיךָ:
וְתַקוּץ יַת יְדָהּ לֹא תַחֹס עֵינֶיךָ:

וְקִצְתָה אֶת כַּפֶּה – ממון, דמי בשתו, הכל לפי המביש והמתביש. או אינו אלא ידה ממש? נאמר כאן לא תחוס, ונאמר להלן בעדים זוממין "לא תחוס"; מה להלן ממון, אף כאן ממון.

לֹא-יִהְיֶה לָּךְ בְּכִיסֶּךָ אָבֹן וְאָבֹן גְּדוֹלָה וְקִטְטָה:
לֹא יִהְיֶה לָּךְ בְּכִיסֶּךָ מִתְקַל וּמִתְקַל רַב וְזַעִיר:

אבן ואבן – משקלות. גדולה וקטנה – גדולה שמכחשת את הקטנה, שלא יהא נוטל בגדולה ומחזיר בקטנה.

לֹא-יִהְיֶה לָּךְ בְּבֵיתֶךָ אֵיפָה וְאֵיפָה גְּדוֹלָה וְקִטְטָה:
לֹא יִהְיֶה לָּךְ בְּבֵיתֶךָ מְכִילָא וּמְכִילָא רַבְתָּא וְזַעִירָתָא:

לא יהיה לך – אם עשית כן, לא יהיה לך פלוג.

אָבֹן שְׁלֵמָה וְצִדְקָה יִהְיֶה-לָּךְ אֵיפָה שְׁלֵמָה וְצִדְקָה
יִהְיֶה-לָּךְ לְמַעַן יֵאָרִיכוּ יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר-יְיָ
אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָּךְ:
מִתְקַלְיוֹ שְׁלֵמֹן דְקָשׁוּט יְהוּן לָךְ מְכִילֹן שְׁלֵמֹן דְקָשׁוּט
יְהוּן לָךְ בְּדִיל דְיִירְכּוּן יוֹמֶךָ עַל אַרְעָא דִּי אֱלֹהֶיךָ יְהִיב
לָךְ:

אבן שלמה וצדק יהיה לך – אם עשית כן, יהיה לך הרבה.

כִּי תוֹעֲבַת יְיָ אֱלֹהֶיךָ כָּל-עֲשֵׂה אֱלֹהֶיךָ כָּל עֲשֵׂה עוֹל:
אֲרִי מְרַחַק קָדָם יְיָ אֱלֹהֶיךָ כָּל עֲבִיד אֱלֹהִים כָּל עֲבִיד
שָׁקֵר:

זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר-עָשִׂה לָּךְ עֲמֶלְךָ בְּדַרְךָ בְּצִאתְךָ
מִמִּצְרַיִם:
הוּי דְכִיר יַת דְעַבְד לָךְ עֲמֶלְךָ בְּאוֹרְתָא בְּמַפְקִיכּוֹן
מִמִּצְרַיִם:

זכור את אשר עשה לך – אם שקרת במדות ובמשקלות, הוי דואג מגרוי האויב, שנאמר: "מאזני מרמה תועבת ה'", וכתוב בתריה: "בא ידון ויבא קלוו".

אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדַרְךָ וַיִּזְנַב בְּךָ כָּל-הַנְּחָשִׁים אַחֲרֶיךָ
וְאֶתָּה עֵינֶךָ וַיִּגַע וְלֹא יָרָא אֱלֹהִים:
דְּעָרְעָךְ בְּאוֹרְתָא וְקִטְטִיל בְּךָ כָּל דְחֹוּ מִתְאַחֲרִין בְּתַרְךָ
וְאֶת מְשֻׁלְהֵי וְלֹאֵי וְלֹא דְחִיל מִן קָדָם יְיָ:

אשר קרך בדרך – לשון מקרה. דבר אחר: לשון קרי ושמאה, שהיה מטמאן במשכב זכור. דבר אחר: לשון קור נחם; צננה והפשיך מרתיחתך. שהיו כל האמות יראים להלחם בכם, ובא זה והתחיל, והראה מקום לאחריים. משל לאמבטי רותחת, שאין כל בריה יכולה לירד בתוכה, בא בן בליעל אחד, קפיץ וירד לתוכה; אף על פי שנוכחה, הקרה אותה בפני אחריים. ויזנב בך – מפת זנב; חומה מילות וזורק כלפי מעלה. כל הנחשלים אחריה – חסרי כח מחמת חטאם, שהיה הענו פולטן. ואתה עינך ויגע – עינך בצמא, דכתיב: "ויצמא שם העם למים", וכתוב אחרייו: "ויבא עמלק". ויגע – בדרך. ולא ירא. – עמלק אלוקים, מלרע לך.

וְהָיָה בְּהִנֵּית יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְךָ מִכָּל-אֵיבֶיךָ מִסְבִּיב
בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יְיָ-אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָּךְ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ
תִּמְחַה אֶת-זִכְרֵךְ עֲמֶלְךָ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח:
וְיִהְיֶה כִּד יְנִית יְיָ אֱלֹהֶיךָ לָּךְ מִכָּל בְּעָלֵי דְבְבָךְ מִסְחֹר
סְחֹר בְּאַרְעָא דִּי אֱלֹהֶיךָ יְהִיב לָּךְ אַחְסָנָא לְמִירְתָּהּ
תִּמְחִי יַת דְיִכְרַנְיָה דְעֲמֶלְךָ מִתַּחַת וְשִׁמְיָא לֹא תִתְנַשִּׁי:

תמחה את זכר עמלק – מאיש ועד אשה, מעולל ועד יונק, משור ועד שיה, שלא יהא שם עמלק נזכר אפלו על הבהמה לומר: בהמה זו משל עמלק היתה.

יד כִּי יִרְחַם יְהוָה אֶת־יַעֲקֹב וּבַחֵר עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל
וְהַגִּיתֶם עַל־אֲדָמְתָם וְנִלְוָה הַגֹּר עֲלֵיהֶם וְנִסְפְּחוּ עַל־
בֵּית יַעֲקֹב: וְלִקְחוּם עִמִּים וְהִבִּיאוּם אֶל־מְקוֹמָם
וְהִתְנַחֲלוּם בְּיַת־יִשְׂרָאֵל עַל אֲדָמַת יְהוָה לַעֲבָדִים
וְלִשְׁפָחוֹת וְהָיוּ שָׂבִים לְשִׁבְיָהֶם וְרָדוּ בְּנִגְשִׁיהֶם:
וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יְהוָה לֵךְ מֵעֲצָבָה וּמִרְגִזָּה וּמִן־
הָעֲבָדָה הַקָּשָׁה אֲשֶׁר עָבַדְתֶּם: וְנִשְׂאתָ הַמַּשָּׁל הַזֶּה
עַל־מֶלֶךְ בָּבֶל וְאָמַרְתָּ אִיךָ שָׁבַת נִגְשׁ שְׁבַתָּה מִדְּהַבָּה:
שִׁבְרָה יְהוָה מַטְהָר שְׂעִים שֹׁבֵט מִשְׁלִים: מִכָּה עַמִּים
בְּעֲבָרָה מִפֶּת בִּלְתִּי סָרָה רָדָה בְּאֶף גּוֹלִים מִרְצֵף בְּלִי
חֲשׂוֹד: גָּחָה שִׁקְטָה פְּלִי־הָאָרֶץ פָּצְחוּ רִגְוָה: גַּם־
בְּרוּשִׁים שָׁמְחוּ לֵךְ אֲרָצִי לְבָנוֹן מֵאֵז שְׁכַבְתָּ לֹא־יַעֲלֶה
הַפֶּרֶת עֲלֵינוּ: שְׂאוֹל מִתַּחַת רִגְוָה לֵךְ לִקְרֹאת בּוֹאֵף
עוֹרֵר לֵךְ רְפָאִים פְּלִיעֲתוּדֵי אֶרֶץ הַקִּים מִכִּסּוֹאוֹתֶם כֹּל
מַלְכֵי גּוֹיִם: כָּלָם יַעֲזוּ וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיךָ גַּם־אַתָּה חֲלִיתָ
כְּמוֹנוּ אֵלֵינוּ נִמְשַׁלְתָּ: הַהוֹרֵד שְׂאוֹל גְּאוּנָה הַמִּיתָ
נְבִלֶיךָ תַחֲתֶיךָ יַצַּע רַמָּה וּמִכִּסֵּיךָ תוֹלַעָה: אִיךָ נִפְלַתָּ
מִשָּׁמַיִם הַיֵּלֶל בּוֹ־שָׁחַר נִגְדַעְתָּ לְאֶרֶץ חוֹלֶשׁ עַל־
גּוֹיִם: וְאַתָּה אָמַרְתָּ בְּלִבְבְּךָ הַשָּׁמַיִם אֵעֲלֶה מִמַּעַל
לְכוֹכְבֵי־אֵל אֲרִים פִּסְאֵי וְאֲשַׁב בְּהֵר־מוֹעֵד בִּירְכַתִּי
צָפוֹן: אֵעֲלֶה עַל־בְּמַתִּי עַב אֲדַמָּה לְעֵלְיוֹן: אֵף אֶל־
שְׂאוֹל תוֹרֵד אֶל־יִרְכַת־בּוֹר: רֵאִיךָ אֵלֶיךָ יִשְׁגִּיחוּ
אֵלֶיךָ יִתְבּוֹנְנוּ הַזֶּה הָאִישׁ מִרְגִזֵּי הָאָרֶץ מִרְעִישׁ
מִמְּלָכוֹת: שָׁם תִּבָּל כַּמְדָּבָר וְעָרְיוּ הָרִס אֲסִירָיו לֹא־
פָּתַח בְּיָתָה: פְּלִי־מַלְכֵי גּוֹיִם כָּלָם שָׁכְבוּ בְּכַבּוּד אִישׁ
בְּבֵיתוֹ: וְאַתָּה הַשְׁלַכְתָּ מִקְבְּרֶךָ כַּנְּצָר נִתְעַב לְבַשׁ
הַרְגִים מִטְעֵנִי חָרַב יוֹרְדֵי אֶל־אֲבֹנֵי־בּוֹר כַּפֶּגֶר מוֹבָס:
לֹא־תַחַד אַתָּם בַּקְבוּרָה כִּי־אַרְצֶךָ שַׁחַת עִמָּךְ הִרְגַתָּ
לֹא־יִקְרָא לְעוֹלָם זֶרַע מִרְעִים: הַקִּינוּ לְבָנֵינוּ מִטְבַּח
בַּעֲוֹן אֲבוֹתָם בְּלִי־נִקְמוֹ וְנִרְשׁוּ אֶרֶץ וּמְלָאוּ פְנֵי־תִבְלִ
עָרִים: וְקִמַּתִּי עֲלֵיהֶם נֹאם יְהוָה צְבָאוֹת וְהִכְרַתִּי
לְבָבָל שָׁם וּשְׂאָר וְנִין וְנִכַד נֹאם־יְהוָה: וְשַׁמְתִּיךָ
לְמוֹרֶשׁ קִפְדָּ וְאֲגַמִּי־מִים וְטֹאטְאֵתִיָּה בְּמִטְאֵטָא
הַשְׁמֵד נֹאם יְהוָה צְבָאוֹת: גִּשְׁבַּע יְהוָה צְבָאוֹת
לֹא־אִם־לֹא כֹאֲשֶׁר דָּמִיתִי כֵן הָיִתָּה וְכֹאֲשֶׁר יַעֲצַתִּי
הִיא תִקּוּם: לִשְׁבֹּר אֲשׁוּר בְּאַרְצִי וְעַל־הָרֵי אֲבוּסוֹנוּ
וְסָר מֵעֲלֵיהֶם עָלוּ וְסִבְּלוּ מֵעַל שִׁכְמוֹ יָסוּר: תִּצַּאת
הָעֵצָה הַיְעוּצָה עַל־כָּל־הָאָרֶץ וְתִצַּאת הַיָּד הַנְּטוּיָה עַל־
כָּל־הַגּוֹיִם: כִּי־יִהְיֶה צְבָאוֹת יַעֲזֵן וּמִי יִפֹּר וְיָדוּ
הַנְּטוּיָה וּמִי יִשִּׁיבָנָה: בְּשִׁנְת־מוֹת הַמֶּלֶךְ אֲחָז הָיָה
הַמַּשָּׁא הַזֶּה: אֶל־תְּשַׁמְחֵי פִלְשֶׁת פִּלְדָּ כִּי נִשְׁבֹּר

שָׁבַט מִכָּף כִּי־מִשְׁרַשׁ נִחַשׁ יֵצֵא צָפַע וּפְרִיּוֹ שָׁרָף
מֵעוֹפֶף: וְרָעוּ בְּכוֹרֵי דָלִים וְאֲבִיוֹנִים לְבִטַח יִרְבְּצוּ
וְהַמַּתִּי בְּרָעַב שָׁרְשָׁף וּשְׂאֲרֵיתֶךָ יִהְרַג: הַיֵּלִילִי שְׁעָר
זַעֲקֵי־עִיר נִמוּג פִּלְשֶׁת כִּלְדָּ כִּי מִצָּפוֹן עָשׂוּ בָּא וְאִין
בוֹדַד בְּמוֹעֲדָיו: וּמָה־יַעֲנֶה מִלְּאֲכֵי־גּוֹי כִּי יְהוָה יִסַּד
צִיּוֹן וַבַּה יִחְסוּ עַנְיֵי עַמּוֹ:

טו מִשָּׂא מוֹאֵב כִּי בְּלִיל שִׁדָּד עָר מוֹאֵב נִדְמָה כִּי
בְּלִיל שִׁדָּד קִיר־מוֹאֵב נִדְמָה: עֲלֶה הַבַּיִת וְדִיכּוֹן
הַבָּמוֹת לְבָכִי עַל־נְבוֹ וְעַל מִידְבָּא מוֹאֵב יֵלִיל בְּכָל־
רֵאשֵׁי קָרְחָה פְּלִי־זָחוּ גְרוּעָה: בְּחוֹצְתֵינוּ חָגְרוּ שָׁךְ עַל
גְּבוּתֶיךָ וּבְרַחֲבֵתֶיךָ פִּלְהָה יֵלִיל יָרַד בְּבָכִי: וְתִזְעַק
חֲשָׁבוֹן וְאַלְעֶלָה עַד־יִהְיֶה נִשְׁמַע קוֹלָם עַל־כֹּן חֲלָצִי
מוֹאֵב יִרְעוּ נִפְשׁוֹ גְרָעָה לוֹ: לְבַל לְמוֹאֵב יִזְעַק
בְּרִיחָה עַד־צָעַר עָגַלְתָּ שְׁלִישִׁיָּהּ כִּי מַעֲלָה הַלְוִיִּת
בְּכָל יַעֲלֶה־בוֹ כִּי יִרְדֶּךָ חוֹרְנִים זַעֲקַת־שִׁבְרָה יַעֲשׂוּ:
כִּי־מִי נִמְרִים מִשְׁמוֹת יְהוָה כִּי־יִבְשׁ חֲצִיר כִּלְהָ לְשָׂא
יָרַק לֹא תִהְיֶה: עַל־כֵּן יִתְרָה עָשָׂה וּפְקַדְתָּם עַל גַּחַל
הָעֲרָבִים יִשְׂאוּם: כִּי־הִקִּיפָה הַזַּעֲקָה אֶת־גְּבוּל מוֹאֵב
עַד־אֲגָלִים יִלְלָתָהּ וּבְאָר אֵילִים יִלְלָתָהּ: כִּי מִי דִימוֹן
מְלָאוּ דָם כִּי־אֲשִׁית עַל־דִּימוֹן נוֹסְפוֹת לְפִלְיִטַת מוֹאֵב
אֲרִיָּה וְלִשְׂאֲרֵית אֲדָמָה:

טז שְׁלַחוּ־כֹר מִשְׁלֵי־אֶרֶץ מִסְלַע מִדְּבָרָה אֶל־הָר בַּת־
צִיּוֹן: וְהָיָה כְּעוֹף־נוֹדַד קוֹן מִשְׁלַח תְּהִלִּינָה בְּנוֹת
מוֹאֵב מֵעֲפָרַת לְאֲרָנוֹן: הִבִּיאוּ הַבִּיאי עֵצָה עָשׂוּ
פְּלִילָה שִׁיתִי כְּלִיל צִלְדָּ בְּתוֹךְ צְהָרִים סִתְרִי נִדְחִים
נִדַּד אֶל־תַּגְּלִי: יִגְוֹרוּ בְּךָ נִדְחֵי מוֹאֵב הוֹי־סִתֵּר לָמוּ
מִפְּנֵי שׂוֹדַד כִּי־אֶפֶס הַמִּץ פִּלְהָ שִׁדָּ תַמּוּ רַמְס מוֹן־
הָאָרֶץ: וְהוֹכֹן בַּחֲסֵד כִּסָּא וַיִּשָּׁב עָלָיו בְּאַמַּת בְּאֵהֶל
דָּגַד שִׁפְט וְזָרַשׁ מִשְׁפָּט וּמְהָר צָדֵק: שְׁמַעְנוּ גְּאוּן־
מוֹאֵב גֵּא מֵאֵד גְּאוֹתוֹ וּגְאוֹנוֹ וְעִבְרַתוֹ לֹא־כֵן בְּדָיו:
לָכֵן יֵלִיל מוֹאֵב לְמוֹאֵב פִּלְהָ יֵלִיל לְאֲשִׁישֵׁי קִיר־
חֲרָשׁת תִּהְיֶה אֶד־נִכְאִים: כִּי שְׁדָמוֹת חֲשָׁבוֹן אֲמַלְלִ
גִּפְוֹ שְׁבָמָה בְּעֲלֵי גּוֹיִם הִלְמוּ שְׂרוּקֶיךָ עַד־יַעֲזֹר נִגְעוּ
תַעֲוּ מִדְּבָר שְׁלַחוֹתֶיךָ נִשְׁשׁוּ עֲבָרוּ יָם: עַל־כֵּן אֲבָפָה
בְּבָכִי יַעֲזֹר גִּפְוֹ שְׁבָמָה אֲרִינֹךְ דְּמַעֲתִי חֲשָׁבוֹן
וְאַלְעֶלָה כִּי עַל־קִיצָךָ וְעַל־קִצְרֶךָ הֵינְדָ נִפְלָ: וְנִאֶסְף
שְׁמִיחָה וּגִיל מוֹן־הַפְּרָמָל וּבְכַרְמִים לֹא־יִרְגֵן לֹא יִרְעַע
זֵיו בִּיקְבִים לֹא־יִזְרָף הַדְּרָף הֵינְדָ הַשְּׁבַתִּי: עַל־כֵּן
מַעֲי לְמוֹאֵב כַּפְּנוֹר יִהְיֶה וּקְרָבִי לְקִיר חֲרָשׁ: וְהָיָה
כִּי־יִרְאֶה כִּי־נִלְאָה מוֹאֵב עַל־הַבָּמָה וּבָא אֶל־מִקְדָּשׁוֹ

להתפלל ולא יוכל: "זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר דָּבַר יְהוָה אֵלַי מִזֶּמֶר מֵאֵז: "וְעַתָּה דָּבַר יְהוָה לֵאמֹר בְּשֵׁלֶשׁ שָׁנִים כְּשֶׁנִּי שָׂכִיר וְנִקְלָה כְּבוֹד מִזֶּמֶר מִזֶּמֶן הָרֶב וְשָׂאֵר מִזֶּמֶר לֹא כַּבִּיר:

יו "מִשָּׂא דַמְשֶׁק הִגֵּה דַמְשֶׁק מִוֶּסֶר מִעִיר וְהִיתָה מְעִי מִפְּלָה: "עֲזֹבוֹת עָרֵי עֲרַעֲרָה לַעֲדָרִים תִּהְיֶינָה וְרִבְצֹו וְאִין מִתְרִיד: "וְנִשְׁבַּת מִבָּצָר מֵאֲפָרִים וּמִמְלָכָה מִדַּמְשֶׁק וְשָׂאֵר אֲרָם כְּכַבֹּד בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ נֹאֵם יְהוָה צְבָאוֹת: "וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יָדַל כְּבוֹד נַעֲקֹב וּמִשְׁמֹן בְּשָׂרוֹ יִרְזָה: "וְהָיָה כְּאִסְף־קֶצֶיר קִמָּה וְזָרְעֹו שְׂבָלִים יִקְצֹור וְהָיָה כְּמִלְקֹט שְׂבָלִים בְּעֵמֶק רְפָאִים: "וּנְשֹׂאֲרֵי בֹו עֹולֶלֶת כְּנֹקָה זַיִת שָׁנִים שְׁלֹשָׁה גְרָגְרִים בְּרֹאשׁ אֲמִיר אֲרַבְעָה חֲמִשָּׁה בְּסַעֲפִיהָ פְרִיָּה נֹאֵם־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: "בַּיּוֹם הַהוּא יִשְׁעָה הָאָדָם עַל־עֲשָׂהוֹ וְעֵינָיו אֶל־קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תִּרְאֶינָה: "וְלֹא יִשְׁעָה אֶל־הַמְזֻבְחֹת מַעֲשֵׂה יָדָיו וְאֲשֶׁר עָשׂוֹ אֲצַבְעֹתָיו לֹא יִרְאֶה וְהָאֲשֵׁרִים וְהַחֲמָנִים: "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיוּ עָרֵי מְעוֹזֹו כַּעֲזֹובַת הַחֲרָשׁ וְהָאֲמִיר אֲשֶׁר עָזְבוּ מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִיתָה שְׂמֵמָה: "כִּי שְׂכַחְתָּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְצֹור מַעֲזֶךָ לֹא זָכַרְתָּ עַל־פְּנֵי תַטְעִיל נְטַעֵי נַעֲמָנִים וּזְמַרְתָּ זֶר תִּזְרַעְנֹו: "בַּיּוֹם נְטַעְךָ תִּשְׁגָּשְׁגֵי וּבְכֹר זֶרַעְךָ תִּפְרִיחֵי גֵד קֶצֶיר בַּיּוֹם נִחְלָה וּכְאֹב אֲנֹושׁ: "הוֹי הַמֹּן עַמִּים רַבִּים כַּהֲמוֹת נַמִּים יְהַמְיוֹן וְשֹׂאֹן לְאֲמִים כַּשֹּׂאֹן מִים כַּבִּירִים יִשְׂאֹן: "לְאֲמִים כַּשֹּׂאֹן מִים רַבִּים יִשְׂאֹן וְגַעַר בֹּו וְגַם מִמְרַחֵק וְרִדְף כְּמִץ הָרִים לְפָנֵי־רוּחַ וּכְגִלְגֵל לְפָנֵי סוּפָה: "לַעֲתָ עֲרַב וְהָיָה בַלְהֵה בְּטָרָם בְּקָר אֵינְנֹו זֶה חֶלֶק שׁוֹסִינֹו וְגוֹרֵל לְבַזְּיָנֹו:

יח "הוֹי אֲרֶץ צִלְצֹל כְּפָנִים אֲשֶׁר מַעֲבָר לְנַהֲרֵי־כּוּשׁ: "הַשִּׁלַּח בַּיּוֹם צִירִים וּבְכִלֵי־גִמָּא עַל־פְּנֵי־מִים לְכוּ מִלְּאֲקִים קָלִים אֶל־גּוֹי מִמְשָׁךְ וּמִוֶּרֶט אֶל־עַם נֹרָא מִן־הוּא וְהִלָּאָה גּוֹי קוֹ־קוּ וּמִבּוֹסָה אֲשֶׁר־בְּזָאוּ גְהָרִים אֲרָצוֹ: "כִּלֵּי־יִשְׁבֵי תִבַל וְשִׁכְנֵי אֲרֶץ כְּנַשְׂא־גַם הָרִים תִּרְאוּ וְכַתְקַע שׁוֹפָר תִּשְׁמְעוּ: "כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֵלַי אֲשֶׁקוּטָה אֲשֶׁקֻטָה וְאֲבִיטָה בְּמִכּוּנֵי כַתֵּם צַח עַל־יְאֹור כְּעַב טַל בְּתָם קֶצֶיר: "כִּי־לְפָנֵי קֶצֶיר כַתֵּם־פָּרַח וּבְסָר גִּמְלָה יִהְיֶה נֹצֵה וְכַתֵּת הַזּוֹלָזִלִים בְּמִזְמֹרוֹת וְאֶת־הַנְּטִישׁוֹת הַסִּיר הַתּוֹ: "יַעֲזֹבוּ יַחֲדָו לַעֲיֵט הָרִים וְלִבְהֵמַת הָאֲרֶץ וְקִץ עָלִיו הַעֲיֵט וְכֹל־בְּהֵמַת הָאֲרֶץ עָלִיו תִּחַרְףָה: "בְּעַת הַהִיא יִבְלֵ־שִׁי לִיהוָה צְבָאוֹת עַם

מִמְשָׁךְ וּמִוֶּרֶט וּמִעַם נֹרָא מִן־הוּא וְהִלָּאָה גּוֹי קוֹ־קוּ וּמִבּוֹסָה אֲשֶׁר בְּזָאוּ גְהָרִים אֲרָצוֹ אֶל־מְקוֹם שֵׁם־יְהוָה צְבָאוֹת הִרְצִיוֹן:

יט "מִשָּׂא מִצְרַיִם הִנֵּה יְהוָה רֹכֵב עַל־עַב קַל וּבֹא מִצְרַיִם וְנָעֹו אֵלַיִלִי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו וּלְבַב מִצְרַיִם יִמַּסּ בְּקִרְבּוֹ: "וְסִכְסַכְתִּי מִצְרַיִם בְּמִצְרַיִם וְנִלְחַמּוּ אִישׁ־בְּאֻחָיו וְאִישׁ בְּרַעְיוֹ עֵיר בְּעֵיר מִמְלָכָה בְּמִמְלָכָה: "וְנִבְקָה רוּחַ־מִצְרַיִם בְּקִרְבּוֹ וְעֲצָתוֹ אֲבַלַע וְדָרְשׁוּ אֶל־הָאֵלִילִים וְאֶל־הָאֲטִיִּם וְאֶל־הָאֲבוֹת וְאֶל־הַיְדְעָנִים: "וְסִפְרַתִּי אֶת־מִצְרַיִם בְּנֵד אֲדַגֵּם קִשָּׁה וּמִלֶּךָ עֹז יִמְשַׁלְּבֵם נֹאֵם הָאֱדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת: "וְנִשְׁתַּוִּי־מִים מֵהַיָּם וְנָהַר יִתְרַב וְיִבַּשׁ: "וְהָאֲזֹנִיחוּ גְהָרוֹת דָּלְלוּ וְתָרְבוּ יְאֹרֵי מִצְרַיִם קִגָּה וְסוּף קַמְלוֹ: "עָרוֹת עַל־יְאֹור עַל־פְּנֵי יְאֹור וְכֹל מִזְרַע יְאֹור יִיבַשׁ גִּדְף וְאֵינְנֹו: "וְאֲנֹו הַדִּיגָּים וְאֲבָלוֹ פֶל־מִשְׁלִיכֵי בִיְאֹור תִּפְּהָ וּפְרִשֵׁי מִכְמֶרֶת עַל־פְּנֵי־מִים אֲמַלְלוֹ: "וּכְשׁוֹ עֲבָדֵי פְשָׁתִים שָׂרִיקוֹת וְאֲרָגִים חוֹרֵי: "וְהֵיוּ שְׂתֵתִיָּה מִדְּכָאִים פֶּל־עֲשִׂי שֹׁכֵר אֲגַמִּי־נַפְשׁ: "אֶד־אֲוִלִים שָׂרֵי צֵעֹן חֲכַמִּי יַעֲצִי פְרַעְהָ עֲצָה נִבְעַרְהָ אֵיד תִּאֲמָרוּ אֶל־פְרַעְהָ בְּר־חֲכָמִים אֲנִי בְר־מִלְכֵי־קָדָם: "אֵיִם אֲפֹא חֲכַמִּי וְיִגִּידוּ גֵא לָךְ וְיִגְדְעוּ מֵהַיַּעֲזֵץ יְהוָה צְבָאוֹת עַל־מִצְרַיִם: "גּוֹאֲלוֹ שָׂרֵי צֵעֹן נִשְׂאוּ שָׂרֵי גֵף הַתַּעֲוֹ אֶת־מִצְרַיִם פְּנַת שְׂבָטִיָּה: "יְהוָה מְסֹךְ בְּקִרְבָּה רוּחַ עוֹשִׂים וְהַתַּעֲוֹ אֶת־מִצְרַיִם בְּכֹל־מַעֲשָׂהוֹ כַּהַתַּעֲוֹת שְׂכֹור בְּקִיָּאוֹ: "וְלֹא־יִהְיֶה לְמִצְרַיִם מַעֲשָׂה אֲשֶׁר יַעֲשֵׂה רֹאשׁ וְזַנֵּב כַּפָּה וְאֲגַמּוֹן: "בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה מִצְרַיִם כַּנְּשִׂים וְתִרְדַּ וּפְחָד מִפְּנֵי תַנּוּפַת יַד־יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר־הוּא מְנִיף עָלֵיו: "וְהִיתָה אֲדַמַּת יְהוּדָה לְמִצְרַיִם לְחֵגָא פֶל־אֲשֶׁר יִזְכִּיר אֶתְהָ אֵלָיו יִפְחָד מִפְּנֵי עֲצַת יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר־הוּא יוֹעֵץ עָלָיו: "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיוּ חֲמֵשׁ עָרִים בְּאֲרֶץ מִצְרַיִם מִדְּבָרוֹת שְׂפַת כְּנָעַן וְנִשְׁבָּעוֹת לִיהוָה צְבָאוֹת עֵיר הַהֶרֶס יֵאָמַר לְאַחַת: "בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָּה מִזְבֵּחַ לִיהוָה בְּתוֹךְ אֲרֶץ מִצְרַיִם וּמִצְבָּה אֲצִל־גְּבוּלָהָ לִיהוָה: "וְהָיָה לְאוֹת וּלְעֵד לִיהוָה צְבָאוֹת בְּאֲרֶץ מִצְרַיִם כִּי־יַצְעֲקוּ אֶל־יְהוָה מִפְּנֵי לְחָצִים וְיִשְׁלַח לָהֶם מוֹשִׁיעַ וְרַב וְהַצִּילֵם: "וְנִוְדַע יְהוָה לְמִצְרַיִם וְיִדְעוּ מִצְרַיִם אֶת־יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא וְעָבְדוּ זָבַח וּמִנְחָה וְנִדְרוֹ־גִדְרָ לִיהוָה וְשָׁלְמוּ: "וְנִגְּף יְהוָה אֶת־מִצְרַיִם נִגְף וְרִפּוּא וְשָׁבוּ עַד־יְהוָה וְנִעֲתַר לָהֶם וּרְפָאֵם: "בַּיּוֹם הַהוּא תִהְיֶה מְסֻלָּה

ממצרים אשורה ובא-אשור במצרים ומצרים
באשור ועבדו מצרים את-אשור: ביום ההוא יהיה
ישראל שלישיה למצרים ולאשור ברבה בקרב
הארץ: אשר ברכו יהנה צבאות לאמר ברוד עמי
מצרים ומעשה ידי אשור ונחלתי ישראל:

כ בשנת בא תרתן אשדודה בשלח אתו סרגון מלך
אשור וילחם באשדוד וילכדה: בעת ההיא דבר
יהנה בנד ישעיהו בראמוץ לאמר לך ופתחת השק
מעל מתניך ונעלך תחלץ מעל רגלך ויעש פן הלך
ערום ויחף: ויאמר יהנה פאשר הלך עבדי ישעיהו
ערום ויחף שלש שנים אות ומופת על-מצרים ועל-
כוש: כן ינהג מלך-אשור את-שבי מצרים ואת-
גלות כוש נערים וזקנים ערום ויחף וחסופי שתי
ערנות מצרים: וחתו ובשו מפוש מבטם ומן-מצרים
תפארתם: ואמר ישוב האני הזה ביום ההוא הנה-כה
מבטנו אשר-גסנו שם לעזרה להנצל מפני מלך
אשור ואיך נמלט אנחנו:

כא משא מדבר-ים כסופות בנגב לחלף ממדבר בא
מארץ נוראה: חזות קשה הגדלי הבוגד בוגד
והשוךד שולד עלי עילם צורי מזי פלא-אנחתה
השבת: על-פן מלאו מתני חלחלה צירים אחזוני
כצירי יולדה נעויתי משמע נבהלתי מראות: תעה
לבכי פלצות בעתתני את גשף חשקי שם לי לחרדה:
ערך השלתן צפה הצפית אכול שתי קומו השרים
משחו מגן: כי כה אמר אלי אדני לך העמד המצפה
אשר יראה נגיד: וראה רכב צמד פרשים רכב תמור
רכב גמל והקשיב קשב רב-קשב: ויקרא אריה על-
מצפה אדני אנכי עמד תמיד יומם ועל-משמרתי
אנכי נצב פל-הלילות: והנה-נה בא רכב איש צמד
פרשים ויען ויאמר נפלה נפלה בכל וכל-פסילי
אלהיה שבר לארץ: מדשתי ובר-גרני אשר שמעתי
מאת יהנה צבאות אלהי ישראל הגדתי לכם: משא
דומה אלי קרא משעיר שמר מה-מלילה שמר מה-
מליל: אמר שמר אתה בקר וגם-לילה אם-תבעיון
בעיו שבו אתיו: משא בערב בערב תלינו
ארחות דגים: לקראת צמא התיו מים ושבי ארץ
תימא בלחמו קדמו נדד: פי-מפני חרבות נדדו
מפני חרב נטושה ומפני קשת דרוכה ומפני פבד
מלחמה: פי-כה אמר אדני אלי בעוד שנה פשני
שכיר וכלה פל-כבוד קדר: וישאר מספר-קשת

גבורי בני-קדר ימעטו פי יהנה אלהי-ישראל דבר:

כב משא גיא חזיון מה-לך אפוא פי-עלית פלך
לגות: תשאות מלאה עיר הומיה קרנה עלינה
חלליך לא חללי-חרב ולא מתי מלחמה: פל-קציניך
נדדו-יחד מקשתי אסרו פל-נמצאיך אסרו יחדו
מרחוק ברחו: על-כן אמרתי שיעו מגי אמרר בבכי
אל-תאיצו לגחמני על-שד בת-עמי: כי יום מהומה
ומבוטה ומבוכה לאדני יהנה צבאות בגי חזיון
מקרקר קר ושוע אל-הקר: ועילם נשא אשפה
ברכב אדם פרשים וקיר ערה מגן: ויהי מבתר
עמקיך מלאו רכב והפרשים שתי שתי השערה:
ויגל את מסך יהודה ותבט ביום ההוא אל-גושק בית
היער: ואת בקיעי עיר-דנד ראיתם פירבו ותקבצו
את-מי הברכה התחתונה: ואת-בתי ירושלם
ספרתם ותמצו הבתים לבצר החומה: ומקנה
עשיתם בין החממים למי הברכה הישנה ולא
הבטתם אל-עשיה ויצרה מרחוק לא ראיתם:
ויקרא אדני יהנה צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד
ולקרחה ולחגר שק: והנה שישון ושמחה הרג בקר
ושחט צאן אכל בשר ושתות גין אכול ושתו פי מחר
נמות: ונגלה באזני יהנה צבאות אם-יכפר העון
הנה לכם עד-תמתיו אמר אדני יהנה צבאות: פה
אמר אדני יהנה צבאות לך-בא אל-הסכן הזה על-
שבנא אשר על-הבית: מה-לך פה ומי לך פה פי-
תצבת לך פה קבר חצבי מרום קברו חקקי בסלע
משכן לו: הנה יהנה מטלטלך טלטלה גבר ועטף
עטה: צנוף יצנפה צנפה כדור אל-ארץ רחבת ידים
שמה תמות ושמה מרפבות כבוד קלון בית אדניך:
והדפתיה ממצבה וממעמדך יחרסו: והנה ביום
ההוא וקראתי לעבדי לאליקים בן-חלקיהו:
והלכשתיו פתנתו ואבגטו את-זקנו וממשלתה אתו
בידו והנה לאב ליושב ירושלם ולבית יהודה:
ונתתי מפתח בית-דוד על-שכמו ופתח ואין סגר
וסגר ואין פתח: ויתקעתי יחד במקום נאמן והנה
לכסא כבוד לבית אביו: ותלו עליו כל כבוד בית-
אביו הצאצאים והצפעות כל כלי הקטן מפללי
האגנות ועד פל-כלי הנבלים: ביום ההוא נאם יהנה
צבאות תמוש היחד התקועה במקום נאמן ונגדעה
ונפלה ונכרת המשא אשר-עליה פי יהנה דבר:

כג משא צר הילילו אנחות תרשיש פי-שדד מבית

מבוא מארץ פתים נגלה-למו: דמו ישיבי אי סחר צידון עבר ים מלאוה: ובמים רבים זרע שחר קציר יאור תבואתה ותהי סחר גוים: בוישי צידון פיי-אמר לם מעוז הים לאמר לא-תלתי ולא-ילדתי ולא גדלתי בחורים רוממתי בתולות: פאשר-שמע למצרים יחילו פשמע צר: ועברו תרשישה הילילו ישיבי אי: הנזאת לכם עליזה מימי-קדם קדמתה יבלוה רגליה מרחוק לגור: מי יעץ זאת על-צר המעטירה אשר סחריה שרים פנעניה נכבדי-ארץ: יהנה צבאות יעצה לחלל גאון פל-צבי להקל פל-נכבדי-ארץ: עברי ארצה פיאר בת-תרשיש אין מזח עוד: גדו נטה על-הים הרגיו ממלכות יהוה צנה אל-פנען לשמד מענניה: ניאמר לא-תוסיפי עוד לעלוז המעשקה בתולת בת-צידון כתיים פתים קומי עברי גם-שם לא-ינוח לך: יהו ארץ פשדים זה העם לא היה אשר יסדה לציים הקימו בחיננו בחוננו עוררו ארמנותיה שמה למפלה: הילילו אננות תרשיש פי שדד מעזכו: והיה פיום ההוא ונשפחת צר שבעים שנה פימי מלך אחד מלץ שבעים שנה יהנה לצר פשירת הזונה: קחי כנור סבי שיר זונה נשפחה היטיבי נגן הרבי-שיר למען תזכרי: והיה מקץ שבעים שנה יפקד יהוה את-צר ושבה לאתננה ונתתה את-פל-ממלכות הארץ על-פני האדמה: והיה סחרה ואתננה קדש ליהוה לא יאצר ולא יחסן פי לישיבים לפני יהוה יהנה סחרה לאכל לשבעה ולמכסה עתיק:

כד הגה יהנה בוקק הארץ ובולקה וענה פניה והפיץ ישיביה: והיה כעם פכהו פכבל פאדניו פשפחה פגברתה פקונה פמוכר פמלוה פלנה פנשה פאשר נשא בו: הבורק תבורק הארץ והבוז תבוז פי יהנה דבר את-הדבר הזה: אבלה נבלה הארץ אמללה נבלה תבל אמללו מרום עם-הארץ: והארץ תנפה תחת ישיביה פי-עברו תורת תלפו חק הפרו ברית עולם: על-פן אלה אכלה ארץ ויאשמו ישיבי בה על-פן חרו ישיבי ארץ ונשאר אנוש מזער: אבל תירוש אמללה-גפן נאנחו פל-שמחיל-לב: שבת משוש תפים חדל שאון עלינים שבת משוש פנור: בשיר לא ישתו-יין ימר שכר לשתינו: נשברה קרית-תהו סגר פל-פית מבוא: צותה על-היין בחוצות ערבה פל-שמחה גלה משוש הארץ: נשאר בעיר שמה

ושאנה יפת-שער: פי כה יהנה בקרב הארץ בתוך העמים פנקח זית פעוללת אמ-פלה בציר: ההמה ישאו קולם ירנו בגאון יהוה צהלו מים: על-פן בארים פכדו יהנה באני הים שם יהנה אלהי ישראל: מפנה הארץ זמרת שמענו צבי לצדיק ואמר רזי-לי רזי-לי אוי לי בגדים בגדו ובגד פוגדים בגדו: פחד ופחת ופח עליך יושב הארץ: והיה הנס מקול הפחד יפל אלי-הפחת והעולה מתוך הפחת ילכד בפח פי-ארבות מפרום נפתחו וירעשו מוסדי ארץ: רעה התרעעה הארץ פור התפוררה ארץ מוט התמוטטה ארץ: גוע תנוע ארץ פשפור והתנודדה פמלונה וכבד עליה פשעה ונפלה ולא-תסיה קום: והיה פיום ההוא יפקד יהנה על-צבא המרום פמרום ועל-מלכי האדמה על-האדמה: ויאספו אספה אסיר על-בור וסגרו על-מסגר ומרב ימים יפקדו: ונחפרה הלבנה ובושה התמה פי-מלך יהנה צבאות בהר ציון ובירושלם ונגד זקניו פבוד:

כה יהנה אלהי אתה ארוממה אודה שמך פי עשית פלא עצות מרחק אמונה אמן: פי שמת מעיר לגל קרנה בצורה למפלה ארמון זרים מעיר לעולם לא יבנה: על-פן וכבדוה עם-עז קרנת גוים עריצים ייראוה: פי-היית מעוז לדל מעוז לאביון בצר-לו מחסה מזרם צל מתרב פי רוח עריצים פנרם קיר: פתרב בציון שאון זרים תכניע חרב בצל עב זמיר עריצים יענה: ועשה יהנה צבאות לכל-העמים בהר הזה משתה שמנים משתה שמרים שמנים ממחלים שמרים מזקקים: ובלע בהר הזה פני-הלוט הלוט על-פל-העמים והמסכה הגסכה על-פל-הגוים: בלע המנות לנצח ומחה אדני יהנה דמעה מעל פל-פנים וחרפת עמו יסיר מעל פל-הארץ פי יהנה דבר: ואמר פיום ההוא הנה אלהינו זה קנינו לו ויושיענו זה יהנה קנינו לו נגילה ונשמחה בישועתו: פי-תנוח יד-יהנה בהר הזה ונדוש מואב תחיתו פהדוש מתבן במי במו מדמנה: ופרש ידיו בקרבו פאשר יפרש השתה לשחות והשפיל גאנותו עם ארבות ידיו: ומבצר משגב חומתיך השח השפיל הגיע לארץ עד-עפר:

כו פיום ההוא יושר השיר-הנה בארץ יהודה עיר עז-לנו ישועה ישית חומות וחל: פתחו שערים ויבא גוי-צדיק שמר אמנים: יצר סמוך תצר שלום

הרוגיה:

כזו ביום ההוא יפקד יהוה בחרבו הקשה והגדולה
והחזקה על לונתו נחש ברם ועל לונתו נחש עקלתון
והרג את-התנין אשר בים: ביום ההוא כרם חמר
ענו-לה: אני יהוה נצורה לרנעים אנקנה פון יפקד
עליה לילה ויום אצרנה: חמה אין לי מי-יתנני
שמיר שית במלחמה אפשרה בה אציתנה יחד: או
יתוק במעוזי יעשה שלום לי שלום יעשה-לי:
הבאים ישרש יעלב יציץ ופרח ישראל ומלאו פני-
תבל תנובה: הפמפת מפהו הפהו אמ-פקהג הרגיו
הרג: בסאסאה בשלחה תריבנה הגה ברותו הקשה
ביום קדים: לכו בזאת יכפר עון-יעלב וזה פל-פרי
הסר חטאתו בשומו פל-אבני מזבח פאבני-גר
מנפצות לא-יקמו אשרים וחמנים: פי עיר בצורה
פדד נה משלח ונעזב פמדבר שם ירעה עגל ושם
ירבץ וכלה סעפיה: ביבש קצירה תשברנה נשים
באות מאירות אותה פי לא עם-בינות הוא על-פן
לא-ירחמנו עשהו ויצרו לא יחננו: והנה ביום
ההוא יחבט יהוה משפלת הנקר עד-גחל מצרים
ואתם תלקטו לאחד אחד בני ישראל: והנה ביום
ההוא תקע בשופר גדול וזאו האבדים בארץ אשור
והגדחים בארץ מצרים והשתחוו ליהוה בקר הקדש
בירושלם:

שלום פי כה בטוח: בטחו ביהוה עדי-עד פי בנה
יהוה צור עולמים: פי השח ישבי מרם קריה
נשגבה ישפילה עד-ארץ גיענה עד-
עפר: יתרמסנה רגל רגלי עני פעמי דלים: ארח
לצדיק מישרים ישר מעגל צדיק תפלס: אף ארח
משפטיה יהוה קוינוה לשמך ולזכרך תאות-נפש:
נפשי אויתה בלילה אפרוחי בקרבי אשתה פי
כאשר משפטיה לארץ צדק למדו ישבי תבל: יחו
רשע בל-למד צדק בארץ נכחות יעגל ובל-יראה
גאות יהוה: יהנה רמה ידך בל-יחזיון יחזו ויבשו
קנאת-עם אף-אש צריה תאכלם: יהוה תשפת
שלום לנו פי גם כל-מעשינו פעלת לנו: יהוה
אלהינו בעלוננו אדנים זולתה לבד-כה נזכיר שמך:
מתים בל-יחיו רפאים בלי-קמו לכו פקדת
ותשמידם ותאבד פל-זכר למו: יספת לגולי יהוה
יספת לגוי נכבדת רחוקת פל-קצוי-ארץ: יהוה בצר
פקדוה צקון לחש מוסרה למו: פמו הרה תקריב
ללדת תחיל תזעק בתבליה פון הנינו מפניה יהוה:
הרינו חלנו פמו ילדנו רוח ישועת בל-נעשה ארץ
ובל-יפלו ישבי תבל: יחיו מתיה נבלתי יקומיו
הקיצו ורגנו שכני עפר פי טל אורת טלך וארץ
רפאים תפיל: לך עמי בא בחזריה וסגר דלתיך
דלתה בעדה חבי כמעט-רגע עדי-עבור-יעבר-עם:
פי-הנה יהוה יצא ממקומו לפקד עון ישבי-הארץ
עליו וגלתה הארץ את-דמיה ולא-תכסה עוד על-

הַלְבוּת שַׁבַּת פָּרֵק יב

לְכַבּוֹת, אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ-וְהוּא, שִׁיְהִי עוֹשֶׂה עַל דַּעַת אָבִיו; אֲבָל מִדַּעַת עֲצָמוֹ, אֵין בֵּית דִּין מְצוּיִן עָלָיו לְהַפְרִישׁוֹ. וּבְדִלְקָה הִתִּירוּ לומר, כָּל הַמְכַבֶּה אֵינוֹ מִפְסִיד.

יב, ח הַהוֹצָאָה מִרְשׁוֹת לְרְשׁוֹת, מְלֹאכָה מְאֻבּוֹת מְלֹאכּוֹת הִיא. וְאֵף עַל פִּי שְׂדֵבֶר זֶה, עִם כָּל גּוֹפֵי תוֹרָה, מִפִּי מֹשֶׁה, מִסִּינַי נֹאמְרוּ-הָרִי הוּא אוֹמֵר בְּתוֹרָה "אִישׁ וְאִשָּׁה אֶל-יַעֲשׂוּ-עוֹד מְלֹאכָה, לְתַרוּמַת הַקֹּדֶשׁ; וַיִּפְלֵא הָעַם, מִהִבִּיא": הֵא לְמִדַּת שֶׁהִבְאָה, מְלֹאכָה קוֹרָא אוֹתָהּ. וְכֵן לְמַדּוֹ מִפִּי הַשְּׂמוּעָה, שֶׁהַמַּעֲבִיר בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים מִתְחַלֵּת אַרְבַּע לְסוּף אַרְבַּע-הָרִי הוּא כְּמוֹצִיא מִרְשׁוֹת לְרְשׁוֹת, וְחֵיב.

יב, ט אֵין הַמוֹצִיא מִרְשׁוֹת לְרְשׁוֹת חֵיב, עַד שִׁיּוֹצִיא כְּשַׁעוֹר הַמוֹעֵיל, מִרְשׁוֹת הַיְחִיד לְרְשׁוֹת הַרְבִּים, אוֹ מִרְשׁוֹת הַרְבִּים לְרְשׁוֹת הַיְחִיד; וַיַּעֲקֹר מִרְשׁוֹת זֶה, וַיְנַיֵּחַ בְּרְשׁוֹת שְׁנֵיהֶם. אֲבָל אִם עָקֹר וְלֹא הִנִּיחַ, אוֹ הִנִּיחַ וְלֹא עָקֹר, אוֹ שֶׁהוֹצִיא פְחוֹת מִכְּשַׁעוֹר-פְּטוֹר. וְכֵן הַמַּעֲבִיר מִתְחַלֵּת אַרְבַּע לְסוּף אַרְבַּע, בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים-אֵינוֹ חֵיב עַד שִׁיַּעֲקֹר כְּשַׁעוֹר מִצַּד זֶה, וַיְנַיֵּחוּ בְּצַד הָאַחֶרֶת.

יב, י הַזּוֹרֵק מִרְשׁוֹת לְרְשׁוֹת, אוֹ הַמוֹשִׁיט-הָרִי זֶה תּוֹלְדֵת הַמוֹצִיא, וְחֵיב. וְכֵן הַזּוֹרֵק אוֹ הַמוֹשִׁיט, מִתְחַלֵּת אַרְבַּע לְסוּף אַרְבַּע-הָרִי זֶה תּוֹלְדֵת הַמוֹצִיא, וְחֵיב. וְהַזּוֹרֵק כְּלֹאֲחֵר יָד, פְּטוֹר.

יב, יא הַמוֹצִיא מִקְצַת הַחֶפֶץ, מִרְשׁוֹת מִשְׁתֵּי רְשׁוּיּוֹת אֶלּוֹ לְרְשׁוֹת שְׁנֵיהֶם-פְּטוֹר עַד שִׁיּוֹצִיא אֶת כָּל הַחֶפֶץ כְּלוּ, מִרְשׁוֹת זֶה לְרְשׁוֹת זֶה. קֶפֶה שֶׁהִיא מְלֹאָה חֶפְצִים, אֶפְלוֹ מְלֹאָה חֶרְדֵּל, וְהוֹצִיא רֶבֶה מִרְשׁוֹת זֶה לְרְשׁוֹת זֶה-פְּטוֹר, עַד שִׁיּוֹצִיא אֶת כָּל הַקֶּפֶה. וְכֵן כָּל הַדּוּמָה לְזֶה, שֶׁהַכְּלִי מְשִׁים כָּל שֵׁישׁ בּוֹ כְּחֶפֶץ אֶחָד. הַמוֹצִיא בֵּין בֵּימִינוֹ, בֵּין בְּשִׁמְאֵלוֹ, בֵּין בְּתוֹךְ חִיקוֹ, אוֹ שִׁיַּצֵּא בְּמַעוֹת צְרוּרִין לוֹ בְּסִדְיָנוֹ-חֵיב, מִפְּנֵי שֶׁהוֹצִיא כְּדֶרֶךְ הַמוֹצִיאִין. וְכֵן הַמוֹצִיא עַל כְּתָפוֹ-חֵיב, אֵף עַל פִּי שֶׁהַמְּשַׁאֵי לְמַעְלָה מַעֲשֶׂרָה בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים: שֶׁכֵּן הָיָה מִשָּׂא בְּנֵי קֹהֵת בְּמִשְׁכַּן לְמַעְלָה מַעֲשֶׂרָה, שֶׁנֹּאמֵר "בְּכַתֵּף יִשְׂאוּ"; וְכָל הַמְּלֹאכּוֹת, מִמִּשְׁכַּן לְוִמְדִין אוֹתָן.

יב, יב אֲבָל הַמוֹצִיא לְאַחַר יָדוֹ, בְּפִיו, וּבְמַרְפָּקוֹ, בְּאֲזָנוֹ, וּבְשַׁעְרוֹ, וּבְכִיס שֶׁתְּפִיור בְּבִגְדוֹ וּפִי הַכִּיס לְמַטָּה, בֵּין בְּגָד וּבְגָד, בְּפִי בְּגָדוֹ, בְּמַנְעֵלוֹ, וּבְסִנְדָּלוֹ-פְּטוֹר, שֶׁלֹּא הוֹצִיא כְּדֶרֶךְ הַמוֹצִיאִין.

יב, יג הַמוֹצִיא מִשְׁאֵי עַל רֹאשׁוֹ-אִם הָיָה מִשְׁאֵי כְּבֵד, כְּגוֹן שֶׁק מְלֹא אוֹ תְּבָה וּמִגְדָּל וְכִיּוֹצֵא בְּהֵן, שֶׁהוּא מְשִׁים עַל רֹאשׁוֹ, וְתוֹפֵס בְּיָדוֹ-חֵיב, שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ

יב, א הַמַּבְעִיר כָּל שֶׁהוּא, חֵיב: וְהוּא, שִׁיְהֵא צְרִיךְ לְאַפֵּר; אֲבָל אִם הַבְעִיר דֶּרֶךְ הַשְּׁחָתָה-פְּטוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְקַלְקֵל. וְהַמַּבְעִיר גְּדִישׁוֹ שֶׁלְּחֶבְרוֹ, אוֹ הַשּׁוֹרֵף דִּירְתוֹ-חֵיב, אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מְשַׁחֵית: מִפְּנֵי שֶׁכּוֹנְתוֹ לְהִנָּקֵם מִשׁוֹנְאוֹ, וְהָרִי נִתְקַרְרָה דַּעַתוֹ וְשִׁכְכָה חֲמָתוֹ; וְנַעֲשֶׂה כְּקוֹרֵעַ עַל מְתוֹ אוֹ בְּחֲמָתוֹ, שֶׁהוּא חֵיב, וְכַחוּבֵל בְּחֶבְרוֹ, בְּשַׁעַת מְרִיבָה-שֶׁכָּל אֵלוֹ מִתְקַנֵּים הֵן, אֲצֵל יַצְרֵן הָרַע. וְכֵן הַמְדַלֵּיק אֶת הַנֵּר, אוֹ אֶת הָעֵצִים, בֵּין לְהִתְחַמֵּם, בֵּין לְהַאִיר-הָרִי זֶה חֵיב. הַמְחַמֵּם אֶת הַבְּרָזֵל כְּדִי לְצַרְפוֹ בְּמִים-הָרִי זֶה תּוֹלְדֵת מַבְעִיר, וְחֵיב.

יב, ב הַמְכַבֶּה כָּל שֶׁהוּא, חֵיב. אֶחָד הַמְכַבֶּה אֶת הַנֵּר, וְאֶחָד הַמְכַבֶּה אֶת הַגַּחְלֵת שְׁלַעֲץ. אֲבָל הַמְכַבֶּה גַּחְלֵת שְׁלִמְתַּכֵּת, פְּטוֹר: וְאִם נִתְכַּוֵּן לְצַרְף, חֵיב-שֶׁכֵּן לוֹטְשֵׁי הַבְּרָזֵל עוֹשִׂים, מְחַמִּין אֶת הַבְּרָזֵל עַד שִׁיַּעֲשֶׂה גַּחְלֵת, וּמְכַבִּין אוֹתוֹ בְּמִים, כְּדִי לְחַסְמוֹ; וְזֶה הוּא לְצַרְף שֶׁהַעוֹשֶׂה אוֹתוֹ חֵיב, וְהוּא תּוֹלְדֵת הַמְכַבֶּה. וּמִתֵּר לְכַבּוֹת גַּחְלֵת שְׁלִמְתַּכֵּת בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים, כְּדִי שֶׁלֹּא יִזְקוּ בָּהּ רַבִּים. הַנוֹתֵן שְׁמֹן לְתוֹךְ הַנֵּר הַדְּלוּק, חֵיב מִשׁוּם מַבְעִיר; וְהַמְסַתֵּפֵק מִן הַשְּׁמֹן שֶׁבְּנֵר, חֵיב מִשׁוּם מְכַבֶּה.

יב, ג דִּלְקָה שֶׁנִּפְלָה בְּשַׁבַּת-הַמְכַבֶּה אוֹתָהּ מִפְּנֵי אֲבוּד הַמַּמּוֹן, חֵיב: שֶׁאֵין אֲבוּד הַמַּמּוֹן דּוֹחָה שַׁבַּת, אֲלֹא אֲבוּד נִפְשׁוֹת. לְפִיכֵן יֵצְאוּ בְּנֵי אָדָם, כְּדִי שֶׁלֹּא יָמוּתוּ, וַיְנַיֵּחוּ הָאִשׁ תְּלַהֵט, וְאֶפְלוֹ שׁוֹרְפֵת כָּל הַמְדִינָה כְּלָה.

יב, ד וּמִתֵּר לַעֲשׂוֹת מַחְצָה בְּכָל הַכְּלִים, בֵּין מְלֵאִים בֵּין רִיקָנִים, כְּדִי שֶׁלֹּא תַעֲבֹר הַדְּלָקָה. אֶפְלוֹ כְּלֵי חָרֶס חֲדָשִׁים מְלֵאִים מִים-עוֹשִׂין מִהֵן מַחְצָה, אֵף עַל פִּי שׁוֹדָאִי מִתְּבַקְעִין וּמְכַבִּים: שֶׁגֵּרָם כְּבוֹי, מִתֵּר. וְכּוֹפִין קַעֲרָה עַל גְּבִי הַנֵּר, בְּשֶׁבִיל שֶׁלֹּא תֵאָחַז בְּקוֹרָה.

יב, ה תְּבָה שְׂדָה וּמִגְדָּל שֶׁאֲחִז בְּהֵן הָאוֹר-מִבִּיא עוֹר גְּדִי וְכִיּוֹצֵא בּוֹ מְדַבְּרִים שֶׁאֵין הָאוֹר מְלַהֵט אוֹתָן, וּפּוֹרְסוֹ עַל הַקֶּצֶה שֶׁעֲדִין לֹא נִשְׂרַף, כְּדִי שֶׁלֹּא תַעֲבֹר לוֹ הָאִשׁ.

יב, ו טְלִית שֶׁאֲחִז בָּהּ הָאוֹר, פּוֹשְׁטָה וּמִתְכַּפְּסָה בָּהּ; וְאִם כְּבֵתָה, כְּבֵתָה. וְכֵן סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁאֲחִז בּוֹ הָאוֹר, פּוֹשְׁטוֹ וְקוֹרָא בּוֹ; וְאִם כְּבָה, כְּבָה. וְנוֹתֵן מִים, מִן הַצַּד שֶׁעֲדִין לֹא נִתְלִית בּוֹ הָאוֹר; וְאִם כְּבֵתָה, כְּבֵתָה. שֶׁכַּח נֵר דְּלוּק עַל גְּבִי הַטְּבֵלָה, נוֹעֵר אֶת הַטְּבֵלָה וְהוּא נוֹפֵל; וְאִם כְּבָה, כְּבָה: אֲבָל אִם הִנִּיחוּ מִבְּעַרְבֵי-אֵף עַל פִּי שֶׁכְּבָה, אֲסוּר לְטַלְטֵלוֹ.

יב, ז נְכָרֵי שְׂבָא לְכַבּוֹת-אֵין אוֹמְרִים לוֹ כְּבָה וְאֵל תְּכַבֶּה, מִפְּנֵי שֶׁאֵין שְׁבִיתָתוֹ עֲלֵינוּ. אֲבָל קִטּוֹן שְׂבָא

המוציאין, ונמצא כמוציא על כתפו, או בידו. אבל אם לקח חפץ קל, כגון שהניח בגד או סכין או ספר על ראשו, והוציאו, והוא אינו אווזו בידיו-הרי זה פטור, שלא הוציא כדרך המוציאין: שאין דרך רב העולם להוציא החפצין מנחין על ראשיהם. המעביר חפץ מתחלת ארבע לסוף ארבע ברשות הרבים-אף על פי שהעבירו למעלה מראשו, חיב.

יב, יד מתר לאדם לטלטל ברשות הרבים, בתוך ארבע אמות על ארבע אמות שהוא עומד בצדו; ויש לו לטלטל, בכל המרבע הזה. ובאמה שלו, מודדין לו; ואם היה ננס באבריו, נותנין לו ארבע אמות בבינונית שלכל אדם. ומפי הקבלה אמרו, שזה שנאמר בתורה "שבו איש תחתיו" - שלא יטלטל חוץ למרבע זה; אלא במרבע זה, שהוא כמדת ארך האדם כשיפשוט ידיו ורגליו-בו בלבד, יש לו לטלטל.

יב, טו היו שנים, מקצת ארבע אמות שלזה לתוך ארבע אמות שלזה-מביאין ואוכלין באמצע, ובלבד שלא יוציא זה מתוך שלו לתוך שלחברו; ואם היו שלושה, והאמצעי מבלע בנתים-הוא מתר עמהן והן מתרין עמו, ושנים החיצונים אסורים זה עם זה.

הלכות שבת פרק יג

יב, טז לפיכך מתר לאדם לעקר חפץ מרשות הרבים, ולתנו לחברו שעמו בתוך ארבע אמות; וכן חברו לחברו האחר שבצדו, אפלו הן מאה: ואף על פי שהחפץ הולך כמה מילין בשבת-מתר, מפני שכל אחד מהן לא טלטל אלא בתוך ארבע אמות שלו.

יב, יז הואיל ויש לו לאדם לטלטל, בכל המרבע שהוא ארבע אמות על ארבע אמות, נמצא מטלטל בארך אלכסונו שלמרבע זה, חמש אמות ושלושה חמשי אמה. לפיכך אין המעביר או הזורק ברשות הרבים חיב, עד שיעביר חוץ לחמש אמות ושלושה חמשי אמה. וכל מקום שאמרנו מתחלת ארבע לסוף ארבע, או המעביר ארבע אמות חיב-הוא מתחלת האלכסון שלארבע אמות, עד סופו; ואם העביר פחות מזה, פטור.

יב, יח נמצא פאן, שלוש מדות; פיצד: העוקר חפץ מרשות הרבים ממקום זה, והניחו במקום אחר ברשות הרבים-אם היה בין שני המקומות עד ארבע אמות, הרי זה מתר; היה ביניהן יותר מארבע אמות ועדין הן בתוך חמש אמות ושלושה חמשי אמה, פטור; היה ביניהן חמש אמות ושלושה חמשי אמה בשווה-הרי זה חיב, שהרי העביר החפץ חוץ לאלכסונו שלמרבע.

יג, א אין המוציא מרשות לרשות או המעביר ברשות הרבים חוץ לארבע אמות, חיב-עד שיעקר מעל גבי מקום שיש בו ארבעה טפחים על ארבעה טפחים או יתר, ויניח על גבי מקום שיש בו ארבעה על ארבעה.

יג, ב ידו שלאדם, חשובה לו כארבעה על ארבעה; לפיכך אם עקר החפץ מיד אדם העומד ברשות זו, והניחו ביד אדם אחר העומד ברשות שניה-חיב. וכן אם היה עומד באחת משתי רשויות אלו, ופשט ידו לרשות שניה ועקר החפץ ממנה, או מיד אדם העומד בה, והחזיר ידו אליו-חיב: ואף על פי שלא הניח החפץ במקום שהוא עומד בו, הואיל והוא בידו, הרי הוא כמנח בארץ.

יג, ג היה אוכל ויוצא מרשות לרשות, וחשב להוציא האכל שבפיו מרשות לרשות-חיב: מפני שמחשבתו משימה פיו מקום, אף על פי שלא הוציא כדרך המוציאין. וכן מי שהיה עומד באחת משתי רשויות אלו, והשתין מים או רקק ברשות שניה-חיב: שהרי עקר מרשות, והניח ברשות שניה, ומחשבתו עושה אותו, כאלו עקר מעל גבי מקום. היה עומד ברשות זו, ופי אמה ברשות שניה, והשתין בה-פטור.

יג, ד היה עומד באחת משתי רשויות, ופשט ידו לרשות שניה, ונטל משם מים מעל גבי גמה מלאה מים, והוציאן-חיב: שהמים פלו, כאלו הן מנחין על הארץ. אבל אם היה פלי צף על גבי המים, ופרות על גבי הפלי, ופשט ידו ולקח מן הפרות, והוציא-פטור: שהרי לא נחו הפרות על גבי הארץ, ונמצא שלא עקר מעל גבי מקום ארבעה. ואין צריך לומר, אם היו הפרות צפין על פני המים, והוציאם-שהוא פטור. וכן אם היה שמן על גבי המים, וקלט מן השמן, והוציאו-פטור.

יג, ה כבר אמרנו, שאין המוציא מרשות לרשות חיב, עד שיעקר, ויניח; אבל אם עקר ולא הניח, או הניח ולא עקר-פטור. לפיכך מי שהיה עומד באחת משתי רשויות, ופשט ידו לרשות שניה וחפץ בידו, ונטל אחר ממנו; או שנתן אחר לידו חפץ, והחזיר ידו אליו: שניהם פטורים-מפני שזה עקר, וזה הניח.

יג, ו כמה דברים אמורים, בשחיתה ידו למעלה משלושה; אבל אם היתה ידו בתוך שלושה סמוך לארץ-הרי זה כמי שהניח בארץ, וחיב.

יג, ז היה עומד באחת משתי רשויות אלו, ופשט חברו ידו מרשות שניה, ונטל חפץ מיד זה העומד

ברשות זו, והכניסו אצלו; או שהוציא חפץ מאצלו, והניחו בידי זה העומד: זה העומד לא עשה כלום - שהרי חברו נתן בידו, או נטל מידו; וחברו חייב - שהרי עקר, והניח.

יג, ח היה עומד באחת משתי רשויות אלו, ונתן חברו חפץ בידו או על גביו, ויצא באותו החפץ לרשות שניה, ועמד שם - חייב: מפני שעקירת גופו בחפץ שעליו, כעקירת החפץ מאותה רשות; ועמידתו באותו החפץ, כהנחת החפץ בקרקע שעמד בה.

יג, ט לפיכך אם יצא בחפץ שבידו, או על גביו, ולא עמד ברשות שניה, אלא חזר ונכנס והוא בידו - אפלו יצא ונכנס כל היום כלו, עד שיצא היום - פטור: לפי שעקר, ולא הניח. ואפלו עמד לתקן המשאוי עליו, עדין פטור הוא - עד שיעמד לנוח.

יג, י וכן מי שהיתה חבלתו על כתפו - רץ בה אפלו כל היום כלו, ואינו חייב עד שיעמד: והוא, שיהיה רץ בה; אבל אם הלך מעט מעט - הרי זה פעוקר ומניח, ואסור. לפיכך מי שקדש עליו היום, וחבלתו על כתפו - רץ בה עד שיגיע לביתו, וזורקה שם כלאחר יד.

יג, יא עקר חפץ מרשות הרבים, והלך בו פחות מארבע אמות ועמד, וחזר והלך פחות מארבע אמות ועמד - אפלו כל היום פלו - מתר. במה דברים אמורים, בשעמד לנוח; אבל אם עמד לתקן משאו, הרי זה כמהלך, וכשיעמד חוץ לארבע האמות, חייב: והוא שיעמד חוץ לארבע אמות, לנוח; אבל אם יעמד לתקן משאו, עדין הוא כמהלך, ואינו חייב, עד שיעמד לנוח חוץ לארבע האמות.

יג, יב היה קנה או רמח וכיוצא בו מנח על הארץ, והגביה הקצה האחד והיה הקצה השני מנח בארץ והשליכו לפניו, וחזר והגביה הקצה שהיה מנח והשליכו לפניו על דרך זו, עד שהעביר החפץ כמה מילין - פטור: לפי שלא עקר החפץ כלו, מעל גבי הארץ. ואם משך החפץ, וגררו על הארץ מתחלת ארבע לסוף ארבע - חייב: שהמגלגל, עוקר הוא.

יג, יג עקר חפץ מזוית זו להניחו בזוית אחרת, שנמצאת זו העקירה עקירה המתרת, ונמלך בדרך, והוציאו לרשות שניה - פטור: מפני שלא היתה עקירה ראשונה לכך; ונמצאת כאן הנחה, בלא עקירה. וכן העוקר חפץ והניחו על חברו כשהוא מהלך, ובעת שירצה חברו לעמד, נוטלו מעל גבי חברו - הרי זה פטור: שהרי יש כאן עקירה, בלא הנחה.

יג, יד הזרק חפץ מרשות לרשות, או מתחלת ארבע לסוף ארבע ברשות הרבים, וקדם שינוח קלטו אחר

בידו, או קלטו בלב, או נשרף - פטור: מפני שאין זו הנחה שנתפנו לה. לפיכך אם נתפנו בשעת זריקה לכך, חייב.

יג, טו הזרק חפץ מרשות לרשות, והיה קשור בחבל ואגודו בידו - אם יכול למשך החפץ אצלו, פטור: שהרי אין כאן הנחה גמורה, ונמצא כמי שעקר ולא הניח.

יג, טז הזרק, ונחה בתוך ידו של חברו - אם עמד חברו במקומו, וקבלה - הזרק חייב, שהרי עקר והניח; ואם נעקר חברו ממקומו, וקבלה - פטור. זרק, ורץ הזרק עצמו אחר החפץ, וקבלו בידו ברשות אחרת, או חוץ לארבע אמות - פטור: כאלו נעקר אחר, וקבלו - שאין ההנחה הגמורה, אלא שינוח החפץ, במקום שהיה לו לנוח, בשעת עקירה.

יג, יז הזרק מרשות היחיד לרשות היחיד, ורשות הרבים באמצע - אף על פי שעבר החפץ באויר רשות הרבים, פטור: והוא, שיעבר למעלה משלושה; אבל אם עבר בפחות משלושה סמוך לארץ, ונח על גבי משהו - אף על פי שנעקר או נתגלגל, ויצא החפץ לרשות היחיד האחרת - הרי הוא כמי שנשארו עומד ברשות הרבים, ולפיכך חייב.

יג, יח וכן הזרק מרשות הרבים לרשות הרבים, ורשות היחיד באמצע - פטור; ואם עבר החפץ בפחות משלושה סמוך לארץ, ונח על גבי משהו - אף על פי שחזר ונתגלגל, ויצא לרשות הרבים השניה - הרי הוא כמי שנשארו עומד ברשות היחיד, ולפיכך חייב.

יג, יט המעביר ארבע אמות, ברשות הרבים זו עם רשות הרבים השניה - חייב: מפני שארבע אמות בשתי רשויות הרבים מצטרפים, מפני שלא נח החפץ ברשות שביניהן.

יג, כ המושט מרשות היחיד לרשות היחיד, ורשות הרבים באמצע - חייב, ואפלו הושיט למעלה מאויר רשות הרבים: שכן היתה עבודת הלויים במשכן, מושיטין את הקרשים מעגלה לעגלה - ורשות הרבים בין שתי העגלות, וכל עגלה ועגלה רשות היחיד היא.

יג, כא במה דברים אמורים, בשהיו שתי רשויות היחיד בארץ רשות הרבים, כמו שהעגלות מהלכות ברשות הרבים, זו אחר זו; אבל אם היו שתי הרשויות בשני צדי רשות הרבים - אף המושט מרשות היחיד זו לרשות היחיד שפגגדה, פטור.

יג, כב שכח ופשט ידו והיא מלאה פרות, והוציאה מחצר זו להכניסה לחצר שבצדה, ונזכר קדם שיכניס, והרי ידו תלויה באויר רשות הרבים - מתר

להחזירה אליו, לחצרו; אבל להכניסה לאותה חצר שניה, אסור, כדי שלא יעשה מחשבתו, שחשב בשעת שגגה. ואם הוציא ידו במזיד, הרי זה אסור להחזירה אצלו; אלא קנסו אותו, שתהא ידו תלויה עד שתחשך.

יג, כג המתכונן לזרק שמונה אמות ברשות הרבים, ונח החפץ בסוף ארבע-חיב: שהרי נעשה שיעור המלאכה, ונעשת מחשבתו- שהדבר ידוע שאין זה החפץ מגיע לסוף שמונה, עד שיעבר על כל מקום ומקום מכל השמונה. אבל אם נתפון לזרק ארבע,

הלכות שבת פרק יד

הגשמים: כל אלו, פרמלית הן.

יד, ה אויר הפרמלית, הרי הוא כפרמלית עד עשרה טפחים; ולמעלה מעשרה באויר הפרמלית, הרי הוא מקום פטור. לפיכך מעל פני המים שבימים ושבתהרות, עד עשרה טפחים באויר פרמלית; ולמעלה מעשרה, מקום פטור. אבל כל העמק המלא מים, הרי הוא פקרקע עבה. בור שבפרמלית- הרי הוא כפרמלית, אפלו עמוק מאה אמה ורחב מאה אמה.

ידו, רשות הרבים שהיתה עליה תקרה, או שאין ברחבה שש עשרה אמה- הרי היא כפרמלית. אצטבה שבין העמודים העומדים ברשות הרבים, הרי היא כפרמלית; וצדי רשות הרבים, כפרמלית. אבל בין העמודים- הואיל ורבים דורסין ביניהן, הרי הן רשות הרבים.

יד, איזה הוא מקום פטור- מקום שיש בו פחות מארבעה על ארבעה, וגבהו שלושה עד לרקיע: שכל פחות משלושה, הרי הוא פארץ. אפלו קוצים וברקנים, או גללים ברשות הרבים, גבהן שלושה, ואין בהן ארבעה על ארבעה- הרי הן מקום פטור. וכן חריץ שאין בו ארבעה על ארבעה, ועמקו משלושה עד התהום, וכן מקום המקף שאין בו ארבעה על ארבעה, אפלו היה ארכו אלף מיל, ורחבו ארבעה פחות שעורה, וגבהו משלושה ומעלה- הרי זה מקום פטור. וכן אויר רשות הרבים או אויר פרמלית, למעלה מעשרה- הרי הוא מקום פטור.

יד, ח מקום שיש בגבהו תשעה טפחים מצמצמות, לא פחות ולא יתר, ברשות הרבים- הרי הוא כרשות הרבים: ואין משגיחין על מדת ארכו ומדת רחבו, בין רחב בין קצר- מפני שרבים מכתפין עליו. אבל אם היה יתר על תשעה, או פחות- אם היה בו ארבעה על ארבעה או יתר, הרי הוא פרמלית; ואם אין בו ארבעה על ארבעה, הרי הוא מקום פטור. גג הסמוך לרשות הרבים, בתוך עשרה טפחים- הואיל ורבים מכתפין עליו, אסור לטלטל בגג, עד שיעשה

יד, א איזו היא רשות הרבים- מדברות ויערים ושבדות, ודרכים המפלשין להן: ובלבד שיהיה רחב הדרך שש עשרה אמה, ולא תהיה עליו תקרה. ואי זו היא רשות היחיד- תל שגבוה עשרה טפחים, ורחב ארבעה טפחים על ארבעה טפחים או יתר על כן; וכן חריץ שהוא עמוק עשרה, ורחב ארבעה על ארבעה או יתר על כן; וכן מקום שהוא מקף ארבע מחצות, גבהן עשרה וביניהן ארבעה על ארבעה או יתר על כן, אפלו יש בה כמה מילין, אם הקף לדירה כגון מדינה המקפת חומה שדלתותיה ננעלות בלילה; ומבואות שיש להן שלושה כותלים, ולחי ברוח רביעית; וכן חצר ודיר וסהר, שהקפו לדירה: כולן, רשות היחיד גמורה הן.

יד, ב אפלו כלים, כגון ספינה או מגדל שלעץ וכורת וכיוצא בהן- אם יש בהן ארבעה על ארבעה בגבה עשרה, או יתר על זה- הרי הן רשות היחיד גמורה.

יד, ג עבי הכותלים שלרשות היחיד, כרשות היחיד- לאחרים עושה מחצה, לעצמו לא כל שכן. אויר רשות היחיד, כרשות היחיד; ורשות היחיד, אוירה כרשות היחיד עד לרקיע. אבל אויר רשות הרבים- אינו כרשות הרבים, אלא עד עשרה טפחים; ולמעלה מעשרה באויר רשות הרבים, מקום פטור הוא.

יד, ד ארבע רשויות לשבת- רשות היחיד, ורשות הרבים, וכפרמלית, ומקום פטור. איזו היא פרמלית- תל שיש בו ארבעה על ארבעה או יתר על כן, וגבהו משלושה ועד עשרה, שהפרמלית אינה תופסת אלא עד עשרה, ואין רחבה פחות מארבעה על ארבעה; וכן חריץ שיש בו ארבעה על ארבעה או יתר על כן, ועמוק משלושה עד עשרה; וכן מקום שהקף בארבע מחצות, גבהן משלושה ועד עשרה וביניהן ארבעה על ארבעה או יתר על כן; וכן קרון זוית הסמוכה לרשות הרבים, והוא המקום שמקף שלוש מחצות, והרוח הרביעית רשות הרבים, כגון מבוי שאין לו לחי או קורה ברוח רביעית; וכן הימים והבקעה, בין בימות החמה בין בימות

לו סלם קבוע להתירו.

יד, ט עמוד ברשות הרבים, גבוה עשרה ורחב ארבעה-הרי זה רשות היחיד. נעץ בגבהו יתד כל שהוא, אפלו אינה גבוהה שלושה-הואיל וראוי לתלות ביתד ולהשתמש בו, הרי זה ממעטו ונעשה פרמלית, ואין מודדין לו, אלא מן היתד ולמעלה: ואפלו מלאהו פלו יתדות, הרי זה נתמעט גבהו, שהרי תולין באותן היתדות, ומשתמשים בהן.

יד, י חורי רשות היחיד, הרי הן פרשות היחיד; אבל חורי רשות הרבים-אינם פרשות הרבים, אלא הרי הן כפי מדתן. כיצד: חור בצד רשות הרבים-אם יש בו ארבעה על ארבעה וגבוה עשרה, הרי זה רשות היחיד; ואם אין גבוה עשרה, הרי זה פרמלית. ואם אין בו ארבעה על ארבעה, הרי זה מקום פטור: והוא, שגבוה שלושה-שכל פחות משלושה, הרי הוא פארא.

יד, יא רשות היחיד ומקום פטור, מתר לטלטל בכלן-אפלו היה ארז כל אחת משתיהן כמה מילין, מטלטל בכלה. אבל רשות הרבים והפרמלית-אין מטלטלין בהן, אלא בארבע אמות: ואם העביר, או הושיט, או זרק חוץ לארבע אמות-ברשות הרבים, חיב. ובכרמלית, פטור-שאסור הפרמלית מדברייהם מפני שהיא דומה לרשות הרבים, שמא תתחלף ברשות הרבים. לפיכך אם לא היה צריך לגוף ההוצאה, כגון שהעביר קוץ בכרמלית כדי שלא יזקו בו רבים-הרי זה מתר, ואפלו העבירו כמה אמות; וכן כל פיוצא בזה.

יד, יב פשם שמתר לטלטל בכל מקום פטור-כך מתר להכניס ממנו לרשות היחיד, או לרשות הרבים, ואין צריך לומר לכרמלית; ומוציאין לו מרשות היחיד, ומרשות הרבים, ואין צריך לומר מן הפרמלית.

יד, יג פשם שאסור לטלטל בכל הפרמלית-כך אסור להוציא ממנה לרשות היחיד, או לרשות הרבים, או להכניס לכרמלית מרשות היחיד, או מרשות הרבים; ואם הוציא או הכניס, פטור.

יד, יד המוציא מרשות היחיד לרשות היחיד, או מרשות הרבים לרשות הרבים, וכרמלית באמצע-פטור; וכן המושיט או הזרק מזו לזו, וכרמלית באמצע-פטור. המוציא חפץ מרשות הרבים לכרמלית והניחו שם, וחזר ועקרו מפרמלית והכניסו לרשות היחיד, או שהוציאו מרשות היחיד לכרמלית והניחו שם, וחזר ועקרו מפרמלית והוציאו לרשות הרבים-הרי זה פטור.

יד, טו המוציא מרשות היחיד לרשות הרבים, ועבר על מקום פטור ביניהן בהליכתו-חיב, שהמהלך

אינו פעומד; ואין צריך לומר, בזרק שעבר החפץ במקום פטור-שאינו חשוב כמי שנח שם. היה עומד במקום פטור, ונטל חפץ מרשות היחיד, או מאדם העומד שם, והניחו ברשות הרבים, או ביד אדם העומד שם-פטור; וכן אם הכניס מרשות הרבים לרשות היחיד, ועמד במקום פטור-פטור.

יד, טז עמוד ברשות הרבים גבוה עשרה ורחב ארבעה, ואין בעיקרו ארבעה, ואין בגבה הקצר שלו שלושה-הרי הוא רשות היחיד; ואם זרק מרשות הרבים, ונח על גביו-חיב. תל המתלקט גבה עשרה טפחים מתוך ארז ארבע אמות, הרי הוא רשות היחיד; ואם זרק מרשות הרבים, ונח על גביו-חיב.

יד, יז נעץ קנה ברשות היחיד, אפלו גבוה מאה אמה, וזרק מרשות הרבים, ונח על גביו-חיב: שרשות היחיד, עולה עד לרקיע. אילן שהוא עומד ברשות היחיד, ונפו נוטה לרשות הרבים, וזרק ונח על נופו-פטור: שאין הנוף, הולך אחר העיקר.

יד, יח נעץ קנה ברשות הרבים, ובראשו טרסקל, וזרק ונח על גביו-פטור: שאין רשות הרבים, אלא עד עשרה. הזרק ארבע אמות ברשות הרבים, ונח החפץ בכותל, כגון שזרק חלב או בצק, ונדבק בכותל-אם נדבק למעלה מעשרה טפחים-כזרק באויר, שלמעלה מעשרה ברשות הרבים מקום פטור הוא; נדבק למטה מעשרה טפחים-כזרק בארץ, וחיב. זרק למעלה מעשרה, ונח בחור כל שהוא-פטור.

יד, יט זרק קנה או רמח מרשות היחיד, ונתקע ברשות הרבים פשהוא עומד-פטור, שהרי מקצתו במקום פטור. זרק פלי מרשות היחיד לרשות הרבים, והיה אותו פלי גדול, ויש בו ארבעה על ארבעה בגבה עשרה-פטור: מפני שפלי זה רשות היחיד גמורה, ונמצא פמוציא מרשות היחיד לרשות היחיד.

יד, כ בור תשעה ברשות הרבים, ועקר חליה מקרקעיתו והשלימו לעשרה-אף על פי שעקירת החפץ ועשית המחצה באין כאחת, פטור: מפני שלא היתה המחצה עשרה, בתחלה. היה הבור עשרה, והשליך לו חליה, ומעטו מעשרה-פטור, שהרי הנחת החפץ וסלוק המחצה באין כאחת.

יד, כא הזרק דף, ונח על גבי יתדות ברשות הרבים, ונעשה רשות היחיד, אפלו היה פלי על גבי הדף-פטור, שהרי עשית המחצה עם נחת הפלי באין כאחת.

יד, כב בור שהוא עמוק עשרה ורחב שמונה ברשות הרבים, וזרק מחצלת מרשות הרבים, וחלקה הבור ברחבו לשנים-פטור: שהרי עם הנחת הפלי בטלו

המחצות, ונעשה כל מקום מהן פחות מארבעה על ארבעה.

יד, כג בור ברשות הרבים עמוק עשרה ורחב ארבעה, מלא מים, וזרק לתוכו חפץ, ונח על גבי המים-חיב, שאין המים מבטלין המחצות; היה מלא פרות, וזרק לתוכו-פטור, שהרי מעטו הפרות את שעורו.

יד, כד רקק מים שהוא עובר ברשות הרבים, ורבים

הלכות שבת פרק טו

מהלכין בו-אם אין בעמקו עשרה טפחים, הרי הוא כרשות הרבים, בין שהיה רחב אפלו ארבע אמות, בין שלא היה ברחבו ארבעה טפחים: שהרי רב העם מדלגין עליו, ואין מהלכין בתוכו, הואיל ואין בעמקו עשרה, הרי הוא רשות הרבים. ואם יש בעמקו עשרה או יתר, הרי הוא פרמלית כשאר הימים-והוא שיש ברחבו ארבעה טפחים או יתר על כן, שאין פרמלית פחותה מארבעה.

בפני עצמו, והיזו שתחתיו רשות אחרת; ואסרו זה על זה, שאין שתי רשויות משתמשות ברשות אחת.

טו, אין בעליון ארבעה, ואין בתחתון ארבעה-משתמש בשניהן; וכן בכל הכותל, עד עשרה טפחים התחתונים. היה בתחתון ארבעה, והעליון אין בו ארבעה-אינו משתמש בעליון, אלא כנגד חלונו בלבד; אבל בשאר היזו שבשני צדדי החלון, אסור להשתמש, מפני זה שתחתיו, שחלק רשות לעצמו.

טז, כל זיז היוצא על אויר רשות הרבים שמתר להשתמש עליו-כשהוא משתמש בו, אין נותנין עליו ואין נוטלין ממנו אלא כלי חרס וזכוכית וכיוצא בהן, שאם יפלו לרשות הרבים, ישברו; אבל שאר כלים ואכלין, אסור-שמא יפלו לרשות הרבים, ויביאם.

טז, ח שני בתים בשני צדי רשות הרבים, זורק מזו לזו למעלה מעשרה-והוא שיהיו שניהם שלו, או שיהיה ביניהם ערוב; ואפלו בגדים וכלי מתכות, מתר לזרק. ואם היו זה למעלה מזה, ולא היו בשווה-אסור לזרק בגד וכיוצא בו, שמא יפל ויביאנו; אבל כלי חרס וכיוצא בהן, זורק.

טז, ט בור ברשות הרבים, וחלון על גביו-הבור וחליתו מצטרפים לעשרה, וממלאין ממנו בשבת. במה דברים אמורים, בשעה סמוך לכותל בתוך ארבעה טפחים, שאין אדם יכול לעבר שם. אבל אם היה מפלג-אין ממלאין ממנו, אלא אם כן היתה חליתו גבוהה עשרה: שנמצא הדלי-כשיצא מן החליה, יצא למקום פטור.

טז, טז אשפה ברשות הרבים גבוהה עשרה, וחלון על גבה-שופכין לה מים בשבת. במה דברים אמורים, באשפה שלרבים, שאין דרפה להתפנות; אבל שליחיד, אין שופכין עליה-שמא תתפנה, ונמצאו שופכין כדרך ברשות הרבים.

טז, טז אמת המים שהיא עוברת בחצר-אם יש בגבהה עשרה טפחים, וברחבה ארבעה או יתר על כן עד עשר אמות-אין ממלאין ממנה בשבת, אלא

טז, א עומד אדם ברשות הרבים, ומטלטל ברשות היחיד כלה. ועומד ברשות היחיד, ומטלטל ברשות הרבים: ובלבד שלא יוציא חוץ לארבע אמות; ואם הוציא-פטור, מפני שהוא ברשות אחרת. וכן עומד אדם ברשות היחיד, ופותח ברשות הרבים; ברשות הרבים, ופותח ברשות היחיד. בהמה שהיתה בחוץ, וראשה בפנים-אובסין אותה; ובגמל-עד שיהא ראשו ורבו בפנים, הואיל וצוארו ארוך.

טז, ב לא יעמד אדם ברשות היחיד, וישתה ברשות הרבים; ברשות הרבים, וישתה ברשות היחיד: אלא אם כן הכניס ראשו ורבו, למקום שהוא שותה. במה דברים אמורים, בשעה שותה בכלים נאים שהוא צריך להן-גזרה, שמא יוציאם; אבל אם היו כלים שאינן נאים, שאינו צריך להן, או שהיה הבור בכרמלית, אף על פי שהכלים נאים-מכניס ראשו בלבד ושותה במקומו, ואף על פי שלא הכניס ראשו ורבו.

טז, ג עומד אדם ברשות הרבים, וקולט מן האויר מן המים המקלחין מן הצנור או מן הכותל, ושותה: ובלבד שלא יגע בצנור או בכותל, ויקלט מעל גבן. ואם נגע-אם היה מקום שנגע בו למעלה מעשרה, בפחות משלושה סמוך לגג-הרי זה אסור, שנמצא כעוקר מעל הגג שהוא רשות היחיד; וכן אם היה בצנור ארבעה על ארבעה, בין שהיה הצנור בתוך עשרה בין שהיה למעלה מעשרה, וקלט ממנו מים-הרי זה אסור. ולמה אינו חיב-מפני שלא נחו המים, אלא הרי הן נזחלין והולכין.

טז, ד זיז שלפני החלון יוצא באויר שעל רשות הרבים-אם היה למעלה מעשרה טפחים-מתר להשתמש עליו, שאין רשות הרבים תופסת אלא עד עשרה טפחים; לפיכך מתר להשתמש בכל הכותל, עד עשרה טפחים התחתונים.

טז, ה במה דברים אמורים, בשעה זיז אחד יוצא באויר; אבל אם היו יוצאים בכותל שני זיזין, זה למטה מזה-אף על פי ששניהם למעלה מעשרה-אם יש ביזו העליון שלפני החלון רחב ארבעה על ארבעה, אסור להשתמש עליו: מפני שהוא רשות

אם כן עשו לה מחצה, גבוהה עשרה טפחים, בפניסה וביציאה; ואם אין בגבהה עשרה, או שאין ברחבה ארבעה-ממלאין ממנה, בלא מחצה.

טו, יב היה ברחבה יתר מעשר אמות, אף על פי שאין בגבהה עשרה-אין ממלאין ממנה, עד שיעשה לה מחצה: שכל יתר על עשר פרצה היא, ומפסדת המחצות. ומה הוא לטלטל בכל החצר: אם נשאר מצד הפרצה פס מכאן ופס מכאן בכל שהוא, או פס רחב ארבעה טפחים מרוח אחת-מתר לטלטל בכל החצר, ואין אסור אלא למלאות מן האמה בלבד. אבל אם לא נשאר פס כלל-אסור לטלטל בכל החצר, שהרי נפרצה חצר לים שהוא פרמלית.

טו, יג והיאך מעמידין את המחצה במים: אם היתה למעלה מן המים, צריך שיהיה טפח מן המחצה יורד בתוך המים, ואם היתה המחצה כלה בתוך המים, צריך שיהיה טפח ממנה יוצא למעלה מן המים-כדי שיהיו המים שפחצר מבידליו; ואף על פי שאין המחצה מגעת עד הקרקע, הואיל ויש בה עשרה טפחים, הרי זו מתרת. ולא התירו מחצה תלויה, אלא במים בלבד: מפני שאסור הטלטול במים מדבריהם, הקילו במחצתו, שאינה אלא כדי לעשות הפר.

טו, יד אמת המים העוברת בין החצרות, והחלונות פתוחות אליה-אם אין בה פשעור, משלשלין דלי מן החלונות וממלאים ממנה בשבת. במה דברים אמורים, בשאינה מפלגת מן הכותל שלושה; אבל אם היתה מפלגת שלושה, אין ממלאים ממנה, אלא אם כן היו פסין יוצאין מן הכותלים מכאן ומכאן, שנמצאת האמה כאלו היא עוברת בתוך החצר.

טו, טו כצוצטרה שהיא למעלה מן הים, וחלון בתוכה על גבי המים-אין ממלאים ממנה בשבת, אלא אם כן עשו מחצה עשרה טפחים גבוהה על גבי המים פנגד החלון שבפצוצטרה, או תהיה המחצה יורדת מן הפצוצטרה פנגד המים, ורואין אותה כאלו ירדה ונגעה עד המים. וכשם שממלאין מאז שעשו לה מחצה, כך שופכין ממנה על הים-שהרי על הפרמלית הן שופכין.

טו, טז חצר שהיא פחותה מארבע אמות על ארבע אמות-אין שופכין בתוכה מים בשבת, מפני שהן יוצאין לרשות הרבים במהרה. לפיכך צריך לעשות גמה מחזקת סאתים בתוך החצר, או ברשות הרבים בצד החצר, כדי שיהיו המים נקבצים לתוכה; וצריך לבנות עליה פיפה מבחוץ, כדי שלא תראה העוקה הזאת מרשות הרבים. והחצר והאכסדרה, מצטרפין לארבע אמות; וכמה הוא

המקום שמחזיק סאתים, חצי אמה על חצי אמה ברום שלושה חמשי אמה.

טו, יז היתה העוקה פחותה מסאתים, שופכין לה מלואה; היתה סאתים, שופכין לה אפלו ששים סאה שלמים, ואף על פי שהמים יתגברו, ויפוצו מעל הגמה לחוץ. במה דברים אמורים, בימות הגשמים, שהחצרות מתקלקלות וסתם צנורות מקלחין, ולא יבואו הרואים לומר שזה משתמש והמים יוצאים מכוחו לרשות הרבים. אבל בימות החמה-אם היתה מחזקת סאתים, אין שופכין לה אלא סאתים; היתה פחותה מסאתים, אין שופכין לה כל עיקר.

טו, יח ביב ששופכין לו מים, והן נזחלין והולכין תחת הקרקע ויוצאין לרשות הרבים, וכן צנור ששופכין על פיו מים, והן נזחלין על הכותל ויורדין לרשות הרבים-אפלו היה ארץ הכותל או ארץ הדרך שתחת הארץ מאה אמה, אסור לשפך על פי הביב או על פי הצנור, מפני שהמים יוצאין מכוחו לרשות הרבים; אלא שופך חוץ לביב, והן יורדין לביב.

טו, יט במה דברים אמורים, בימות החמה; אבל בימות הגשמים, שופך ושונה ואינו נמנע, שסתם צנורות מקלחין הן, ואדם רוצה שיבלעו המים במקומן. היה שופך על פי הביב, והמים יוצאין לכרמלית-הרי זה מתר, ואפלו בימות החמה: שלא גזרו על כוחו בכרמלית. לפיכך מתר לשפך על כותל הספינה, והם יורדין לים.

טו, כ לא ימלא מן הספינה, אלא אם כן עשה מקום ארבעה על ארבעה יוצא מן הספינה על הים. במה דברים אמורים, בשיהיה בתוך עשרה; אבל אם היה למעלה מעשרה מן הים, מוציא יז כל שהוא וממלא, שהרי דרך מקום פטור ממלא, ואינו צריך לזיז זה אלא משום הפר.

טו, כא הקורא בספר בכרמלית, ונתגלגל מקצת הספר לרשות הרבים ומקצתו בידו-אם נתגלגל חוץ לארבע אמות, הופכו על הפתב ומניחו: גזרה-שמא ישמט כלו מידו, ויעבירנו ארבע אמות. נתגלגל לתוך ארבע אמות, גוללו אצלו; וכן אם נתגלגל לרשות היחיד, גוללו אצלו. היה קורא ברשות היחיד, ונתגלגל לרשות הרבים-אם נח בה, הופכו על הפתב; ואם לא נח אלא היה תלוי באויר רשות הרבים ולא הגיע לארץ, גוללו אצלו.

טו, כב המעביר קוץ כדי שלא יזקו בו רבים-אם היה ברשות הרבים, מוליכו פחות פחות מארבע אמות; ואם היה בכרמלית, מוליכו כדרך אפלו מאה אמה. וכן מת שהסריח ונתבזה יתר מדי, ולא יכלו שכנים לעמד עמו-מוציאין אותו מרשות

הַלְכוֹת שַׁבַּת פֶּרֶק טז

טז, א מְקוֹם שֶׁלֹא הֶקֶף לְדִירָה אֶלָּא שִׁיְהִיָּה תִשְׁמִישׁוֹ
לְאוֹיֵר-בָּגוֹן גְּנוֹת וּפְרָדִים, וּכְגוֹן הַמְּקִיף מְקוֹם מִן
הָאָרֶץ לְשִׁמְרוֹ, וְכִיּוֹצֵא בָהֶן-אִם יֵשׁ בְּגִבְהַת הַמְּחֻצוֹת
עֲשָׂרָה טַפְחִים אוֹ יֵתֵר, הֵרִי הוּא כְּרִשׁוֹת הַיְחִיד
לְחִיב הַמוֹצֵיא וְהַזּוֹרֵק וְהַמוֹשֵׁיט מִמֶּנּוּ לְרִשׁוֹת
הַרְבִּים, אוֹ מְרִשׁוֹת הַרְבִּים לְתוֹכוֹ. וְאִין מְטַלְטֵלִין
בְּכֻלּוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ בּוֹ בֵּית סְאֵתִים אוֹ פְּחוֹת; אֲבָל
אִם הִיָּה בּוֹ יֵתֵר עַל בֵּית סְאֵתִים, אֲסוּר לְטַלְטֵל בּוֹ
אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת כְּכַרְמְלִית.

טז, ז מְקוֹם שֶׁהֶקֶף שֶׁלֹא לְשֵׁם דִּירָה שֵׁישׁ בּוֹ בֵּית
שְׁלוֹשׁ סְאִין, וְקָרוּ בּוֹ בֵּית סְאָה-קְרוּיוֹ מִתִּירוֹ, שֶׁפִּי
תִּקְרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם.

טז, ח נִפְרָץ בְּמִלּוּאוֹ לְחֻצֵר, וְנִפְרָצָה חֻצֵר כְּנֻגְדוֹ-חֻצֵר
מִתְּרַת כִּשְׁהִיתָה; וְהַקְּרָפִי אֲסוּר כִּשְׁהִיָּה, שֶׁאִין
אוֹיֵר הַחֻצֵר מִתִּירוֹ.

טז, ט הִיָּה יֵתֵר מִבֵּית סְאֵתִים, וְבָא לְמַעֲטוֹ
בְּאֵילָנוֹת-אֵינּוּ מַעוּט. בְּנָה בּוֹ עַמּוּד בְּצַד הַכּוֹתֵל גְּבוּהָ
עֲשָׂרָה, וְרַחֵב שְׁלוֹשָׁה אוֹ יֵתֵר-הֵרִי זֶה מַעוּט; פְּחוֹת
מִשְׁלוֹשָׁה-אֵינּוּ מַעוּט, שֶׁכָּל פְּחוֹת מִשְׁלוֹשָׁה כְּלָבוֹד
הוּא. וְכֵן אִם הִרְחִיק מִן הַכּוֹתֵל שְׁלוֹשָׁה, וְעָשָׂה
מְחָצָה-מַעֲט; פְּחוֹת מִשְׁלוֹשָׁה, לֹא עָשָׂה כְּלוּם.

טז, י טַח אֶת הַכּוֹתֵל בְּטִיט-אָף עַל פִּי שְׁאֵינּוּ יָכוֹל
לְעַמֵּד בְּפָנָיו עֲצָמוֹ, הֵרִי זֶה מַעוּט. הִרְחִיק מִן הַתֵּל
שְׁלוֹשָׁה, וְעָשָׂה מְחָצָה-הוֹעִיל; עָשָׂה מְחָצָה עַל שַׁבַּת
הַתֵּל, אֵינּוּ מוֹעִיל, שֶׁהַעוֹשֶׂה מְחָצָה עַל גְּבִי מְחָצָה,
אֵינּוּ מוֹעִיל. נִבְלָעָה מְחָצָה הַתְּחַתּוֹנָה, וְהֵרִי הַעֲלִיּוֹנָה
קִיַּמְתָּ-הוּאִיל וְנַעֲשֶׂת הַעֲלִיּוֹנָה לְשֵׁם דִּירָה, וְהֵרִי אִין
שֵׁם נִרְאָה אֶלָּא הִיא-הֵרִי זֶה הוֹעִיל, וּמִתֵּר לְטַלְטֵל
בְּכֻלָּה.

טז, יא רְחֵבָה שְׁאֲחוּרֵי בְּתִים, יֵתֵרָה עַל בֵּית
סְאֵתִים-אִין מְטַלְטֵלִין בָּהּ אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת,
וְאִפְלוּ הִיָּה פֶּתַח הַבַּיִת פְּתוּחַ לְתוֹכָהּ; וְאִם פֶּתַח
הַפֶּתַח לְשֵׁם, וְאַחַר כֵּן הַקִּיפָה-הֵרִי זֶה פְּמַקְפֵת
לְדִירָה, וּמִתֵּר לְטַלְטֵל בְּכֻלָּה.

טז, יב רְחֵבָה הַפְּתוּחָה לְמַדִּינָה מִצַּד אֶחָד, וּמִצַּד אֶחָד
פְּתוּחָה לְשִׁבִיל הַמַּגִּיעַ לְנֶהֱר-עוֹשֶׂה לָּהּ לְחֵי מִצַּד
הַמַּדִּינָה, וְיִהְיֶה מִתֵּר לְטַלְטֵל בְּכֻלָּה, וּמִתּוֹכָהּ
לְמַדִּינָה, וּמִן הַמַּדִּינָה לְתוֹכָהּ.

טז, יג יְחִיד שֶׁשַּׁבַּת בְּבִקְעָה, וְעָשָׂה מְחָצָה סָבִיב לוֹ-
אִם יֵשׁ בָּהּ עַד בֵּית סְאֵתִים, מִתֵּר לְטַלְטֵל בְּכֻלָּה;
וְאִם הִיָּתֵה יֵתֵר עַל בֵּית סְאֵתִים, אֵינּוּ מְטַלְטֵל בָּהּ
אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת. וְכֵן, אִם הִיוּ שְׁנַיִם. אֲבָל שְׁלוֹשָׁה
יִשְׂרָאֵלִיִּים אוֹ יֵתֵר עֲלֵיהֶן שֶׁשַּׁבְּתוּ בְּבִקְעָה-הֵרִי הֵן
שִׁירָה, וּמִתֵּר לָהֶם לְטַלְטֵל בְּכָל צָרְפָן, אִפְלוּ כְּמָה
מִלִּין; וְהוּא שֶׁלֹא יִשְׁאָר מִן הַמְּחָצָה שֶׁהִקִּיפוּ, בֵּית
סְאֵתִים פְּנוּי בְּלֹא כְּלַיִם; אֲבָל אִם נִשְׁאָר בֵּית

טז, ב וְכֵן עַמּוּד שְׁגִבוּהָ עֲשָׂרָה וְרַחֵב בֵּית סְאֵתִים,
מְטַלְטֵלִין עַל כֻּלּוֹ; הִיָּה רַחֵב עַל בֵּית סְאֵתִים, אִין
מְטַלְטֵלִין בּוֹ אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת. סֵלַע שְׁבִיַם-הִיָּה
גְּבוּהָ פְּחוֹת מַעֲשָׂרָה-מְטַלְטֵלִין מִתּוֹכוֹ לֵיָם, וּמִן הֵיָם
לְתוֹכוֹ: שֶׁהַכָּל כְּרַמְלִית. הִיָּה גְּבוּהָ עֲשָׂרָה-אִם רַחֲבוֹ
מְאַרְבָּעָה טַפְחִים עַד בֵּית סְאֵתִים, הוּאִיל וּמִתֵּר
לְטַלְטֵל בְּכֻלּוֹ, אִין מְטַלְטֵלִין לֹא מִתּוֹכוֹ לֵיָם, וְלֹא מִן
הֵיָם לְתוֹכוֹ. הִיָּה יֵתֵר מִבֵּית סְאֵתִים-אָף עַל פִּי
שֶׁהוּא רִשׁוֹת הַיְחִיד, הוּאִיל וְאֲסוּר לְטַלְטֵל בּוֹ אֶלָּא
בְּאַרְבַּע אַמּוֹת כְּכַרְמְלִית, הֵרִי זֶה מִתֵּר לְטַלְטֵל
מִתּוֹכוֹ לֵיָם, וּמִן הֵיָם לְתוֹכוֹ: שֶׁזֶה דָּבָר שְׁאֵינּוּ מִצּוּי
הוּא, וְלֹא גָזְרוּ בּוֹ.

טז, ג כְּמָה הִיא בֵּית סְאָה, חֲמִשִּׁים אַמָּה עַל חֲמִשִּׁים
אַמָּה; נִמְצָא בֵּית סְאֵתִים, מְקוֹם שֵׁישׁ בְּשִׁבּוּרוֹ
חֲמִשָּׁת אֲלָפִים אַמָּה. וְכָל מְקוֹם שֵׁישׁ בּוֹ כְּמַדָּה
הַזֹּאת-בֵּין שֶׁהִיָּה מְרַבַּע שֶׁהוּא שְׁבַעִים וּשְׁיָרִים עַל
שְׁבַעִים וּשְׁיָרִים, בֵּין שֶׁהִיָּה עֵגוּל, בֵּין שְׁאָר הַצּוּרוֹת-
הֵרִי זֶה נִקְרָא בֵּית סְאֵתִים.

טז, ד מְקוֹם שֶׁלֹא הֶקֶף לְדִירָה שֵׁישׁ בּוֹ בֵּית סְאֵתִים-
אִם הִיָּה אֲרָכּוֹ כְּשָׁנַיִם בְּרַחֲבוֹ כְּדִי שִׁיְהִיָּה מְאָה עַל
חֲמִשִּׁים כְּחֻצֵר הַמְּשֻׁכָּן, מִתֵּר לְטַלְטֵל בְּכֻלּוֹ; אֲבָל אִם
הִיָּה אֲרָכּוֹ יֵתֵר עַל שְׁנַיִם בְּרַחֲבוֹ אִפְלוּ אַמָּה אַחַת,
אִין מְטַלְטֵלִין בּוֹ אֶלָּא בְּאַרְבַּע אַמּוֹת: שֶׁלֹא עָשׂוּ בֵּית
סְאֵתִים שֶׁתִּשְׁמִישׁוֹ לְאוֹיֵר כִּשְׁאָר הַחֻצְרוֹת, אֶלָּא
מְחָצֵר הַמְּשֻׁכָּן.

טז, ה מְקוֹם שֶׁהֶקֶף שֶׁלֹא לְשֵׁם דִּירָה-אִם פָּרַץ בּוֹ
פְּרָצָה יֵתֵר עַל עֲשָׂר אַמּוֹת בְּגִבְהַת עֲשָׂרָה טַפְחִים,
וּגְדָרָה לְשֵׁם דִּירָה-מִתֵּר לְטַלְטֵל בְּכֻלּוֹ; וְאִפְלוּ פָּרַץ
אַמָּה וּגְדָרָה לְשֵׁם דִּירָה, וּפָרַץ אַמָּה וּגְדָרָה לְשֵׁם
דִּירָה, עַד שֶׁהַשְּׁלִימָה לִיתֵּר מַעֲשָׂר-מִתֵּר לְטַלְטֵל
בְּכֻלּוֹ, אָף עַל פִּי שֵׁישׁ בּוֹ כְּמָה מִלִּין.

טז, ו מְקוֹם יֵתֵר מִבֵּית סְאֵתִים שֶׁהֶקֶף לְדִירָה-אִם
נִזְרַע רְבוֹ-הֵרִי הוּא כְּגִנָּה, וְאֲסוּר לְטַלְטֵל בְּכֻלּוֹ. נִזְרַע
מַעוּטוֹ-אִם נִזְרַע מִמֶּנּוּ בֵּית סְאֵתִים, מִתֵּר לְטַלְטֵל

טז, ז מְקוֹם יֵתֵר מִבֵּית סְאֵתִים שֶׁהֶקֶף לְדִירָה-אִם
נִזְרַע רְבוֹ-הֵרִי הוּא כְּגִנָּה, וְאֲסוּר לְטַלְטֵל בְּכֻלּוֹ. נִזְרַע
מַעוּטוֹ-אִם נִזְרַע מִמֶּנּוּ בֵּית סְאֵתִים, מִתֵּר לְטַלְטֵל

סאתים פנוי בלא פלים, ולא היו צריכים לו-
אסורים לטלטל בכל המחצה, אלא בארבע אמות.
ואין הקטן משלים לשירה.

טז, יד שלושה שהקיפו כדי צרפן וקנו שביתה,
ואחר כך מת אחד מהן-הרי הם מתרין לטלטל
בכלה; קנו שנים שביתה ביתר מבית סאתים,
ואחר כך בא להם שלישי-אסורין לטלטל אלא
בארבע אמות, כשהיו קדם שיבוא זה: שהשביתה
היא הגורמת, לא הדיורין.

טז, טו שלושה מקומות המקפין שלא לשם דירה
זה בצד זה ופתוחים זה לזה, שנים החיצונים
רחבים והאמצעי קצר, שנמצאו לשנים החיצונים
פסין מכאן ומכאן, והיה יחיד בזה ויחיד בזה ויחיד
בזה-נעשו כשירה, ונותנין להם כל צרפן. היה
האמצעי רחב ושנים החיצונים קצרים, שנמצא
האמצעי בפסין משני רוחותיו-הרי הוא מבדל
משנים החיצונים; לפיכך אם שבת יחיד בזה ויחיד
בזה ויחיד בזה, אין נותנין להן כל צרפן, אלא כל
אחד ואחד, יש לו בית סאתים במקומו. היה יחיד
בזה ויחיד בזה ושנים באמצעי, או שנים בזה
ושנים בזה ואחד באמצעי-נותנין להן כל צרפן.

טז, טז כל מחצה שאינה יכולה לעמד ברוח מצויה,
אינה מחצה; וכל מחצה שאינה עשויה לנחת, אינה
מחצה; וכל מחצה שאינה עשויה אלא לצניעות
בלבד, אינה מחצה. וכל מחצה שאין בגבהה עשרה
טפחים או יתר, אינה מחצה גמורה; גדור חמשה
ומחצה חמשה, מצטרפין.

טז, יז כל מחצה שיש בה פרוץ מרבה על העומד,
אינה מחצה. אבל אם היה פרוץ פעומד, הרי זו
מתרת-ובלבד שלא יהיה באותן הפרצות, פרצה
שהיא יתר על עשר אמות. אבל עשר אמות, הרי
היא כפתח; ואם היה לפרצה זו צורת פתח, אף על
פי שיש בה יותר מעשר, אינה מפסדת המחצה-
והוא, שלא יהא הפרוץ מרבה.

טז, יח במה דברים אמורים, בזמן שהפרצות
משלושה טפחים ומעלה; אבל אם היו הפרצות, כל
פרצה מהן פחותה משלושה-הרי זו מתרת, ואף על
פי שהפרוץ מרבה על העומד: שכל פחות משלושה,
הרי הוא פלבד.

טז, יט כיצד: הרי שהקיף בקנים, ואין בין קנה
לחברו שלושה טפחים, או שהקיף בחבלים, ואין

בין חבל לחברו שלושה טפחים-הרי זו מחצה
גמורה, אף על פי שהיא שתי בלא ערב, או ערב בלא
שתי. וצריך שיהיה גבה הקנה עשרה, או שיהיה
מו הארץ עד סוף עבי החבל העליון עשרה אם הקיף
בחבלים- שאין מחצה פחותה מעשרה. וכל
השעורין האלו, הלכה למשה מסיני הן.

טז, כ צורת הפתח האמורה בכל מקום-היא אפלו
קנה וכיוצא בו מכאן, וקנה מכאן, וקנה על גביהן:
גבה שני הלחיים, עשרה טפחים או יתר; והקנה
וכיוצא בו שעל גביהן, אף על פי שאינו נוגע בשני
הלחיים אלא יש ביניהן כמה אמות, הואיל וגבה
הלחיים עשרה, הרי זו צורת הפתח. וצורת הפתח
שאמרו-צריכה שתהא בריאה לקבל דלת, אפלו
דלת שלקש.

טז, כא פתח שצורתו כיפה-אם יש בארץ רגלי
הכיפה עשרה טפחים, הרי זה צורת פתח; וצורת
פתח שעשה אותה מן הצד-אינה פלוס, שאין דרך
הפתחים להיות בקרן זוית אלא באמצע.

טז, כב בכל עושין מחצה-בין בכלים, בין באכלים,
בין באדם; אפלו בבהמה, ושאר מיני חיה ועוף-
והוא שיהיו כפותים, כדי שלא ינודו.

טז, כג מחצה העומדת מאליה, הרי זו כשירה.
ומחצה הנעשית בשבת, הרי זו מחצה; ואם נעשת
בשגגה, מתר לטלטל בה באותה שבת-והוא,
שתעשה שלא לדעת המטלטל. אבל אם נתפון אדם
לזו המחצה שתעשה בשבת כדי לטלטל בה, אף על
פי שעשה אותה העושה בשגגה, וכן אם נעשת
במזיד, אף על פי שלא נתפון זה לטלטל בה-הרי
זה, אסור לטלטל בה.

טז, כד מתר לעשות מחצה שלבני אדם בשבת,
שיעמד זה בצד זה, ובלבד שלא ידעו אלו העומדין,
שבשביל לעשותן מחצה העמדו; ולא יעמיד אותן
אדם שהוא רוצה להשתמש במחצה זו, אלא יעמיד
אותן אחר שלא לדעתו.

טז, כה אילן שהוא מסד על הארץ-אם אין נופו גבוה
מן הארץ שלושה טפחים-ממלא בין בדיו ועליו תבן
וקש וכיוצא בהן, וקושרן בארץ, עד שיעמד ברוח
מצויה ולא יתנדנד, ומטלטל תחת פלו: והוא
שיהיה תחתיו, עד בית סאתים; אבל אם היה יתר
מבית סאתים, אין מטלטלין תחתיו אלא בארבע
אמות, מפני שתחתיו, מקום שלא הקף לדירה הוא.

הלכות שבת פרק יז

יז, א מבוי שיש לו שלושה פותלים, הוא הנקרא
מבוי סתום; ומבוי שיש לו שני פותלים בלבד זה
כנגד זה, והעם נכנסין ברוח זו ויוצאין בשפנגדה-
הוא הנקרא מבוי מפלש.

יז, א מבוי שיש לו שלושה פותלים, הוא הנקרא
מבוי סתום; ומבוי שיש לו שני פותלים בלבד זה
כנגד זה, והעם נכנסין ברוח זו ויוצאין בשפנגדה-
הוא הנקרא מבוי מפלש.

בכלו: שדין תורה, בשלוש מחצות בלבד מתר לטלטל, ומדברי סופרים היא, הרוח הרביעית; ולפיכך די לה בלחי, או קורה.

ז, ג והיאך מתירין מבוי מפלש-עושה לו צורת פתח מפאן, ולחי או קורה מפאן. ומבוי עקום, תורתו כמפלש.

ז, ד מבוי שהוא שווה מתוכו ומדרון לרשות הרבים, או שווה לרשות הרבים ומדרון לתוכו-אינו צריך לא לחי ולא קורה, שהרי הוא מבדל מרשות הרבים.

ז, ה מבוי שצדו אחד פלה לים, וצדו אחד פלה לאשפה שלרבים-אינו צריך כלום: שאשפה שלרבים אינה עשויה להתפנות, ואין חוששין שמא יעלה הים שרטון.

ז, ו מבוי מפלש שהיה פלה לאמצע רחבה שלרבים-אם לא היה מכון פנגד פתח הרחבה-הרי זה פסתום, ואין צריך מצד הרחבה כלום. אבל אם היה פלה לצדדי הרחבה, אסור; ואם היתה שליחיד, אף לאמצעה אסור-פעמים בונה מצד אחד, ונמצא פלה לצדה שלרחבה.

ז, ז אין המבוי נתר בלחי או קורה, עד שיהיו בתים וחצרות פתוחות לתוכו, ויהיה ארפו מארבע אמות ומעלה, ויהיה ארפו יתר על רחבו; אבל מבוי שארפו כרחבו, הרי הוא כחצר, ואינו נתר אלא בשני לחיים משני רוחותיו כל לחי במשהו, או בפס רחב ארבעה מרוח אחת.

ז, ח חצר שארפה יתר על רחבה-הרי היא כמבוי, ונתרת בלחי או קורה. ומבוי שאין בתים וחצרות פתוחות לתוכו, כגון שלא היה בו אלא בית אחד או חצר אחת, וכן מבוי שאין בארפו ארבע אמות-אינו נתר אלא בשני לחיים, או בפס ארבעה.

ז, ט מבוי שאין ברחבו שלושה טפחים-אינו צריך לא לחי ולא קורה, ומתר לטלטל בכלו: שכל פחות משלושה, הרי הוא כלבוד. מבוי שהכשירו בקורה-אף על פי שמתר לטלטל בכלו פרשות היחיד, האזרק מתוכו לרשות הרבים, או מרשות הרבים לתוכו-פטור, שהקורה משום הפר היא עשויה. אבל אם הכשירו בלחי-האזרק מתוכו לרשות הרבים, או מרשות הרבים לתוכו-חיב, שהלחי הרי הוא כמחצה ברוח רביעית.

ז, י שני פותלים ברשות הרבים, והעם עוברים ביניהם-פיצד מכשיר ביניהם: עושה דלתות מפאן ודלתות מפאן, ואחר כך יעשה ביניהם רשות היחיד. ואינו צריך לנעל הדלתות, אבל צריך שיהיו ראויות להנעל; היו משקעות בעפר, מפנה אותן ומתקנו להנעל. אבל צורת פתח, או לחי וקורה-אינן

מועילין בהכשר רשות הרבים.

ז, יא מתר לטלטל במבוי תחת הקורה, או בין הלחיים. במה דברים אמורים, בשעה סמוך לרשות הרבים; אבל אם היה סמוך לכרמלית-אסור לטלטל תחת הקורה, או בין הלחיים, עד שיעשה לחי אחר להתיר תוך הפתח: שהרי מצא מין את מינו, ונעור.

ז, יב בכל עושין לחיים-אפלו בדבר שיש בו רוח חיים, ואפלו באסורי הניה: עבודה זרה עצמה או אשרה, שעשה אותה לחי-כשר, שהלחי עביו כל שהוא. גבה הלחי, אין פחות מעשרה טפחים; ורחבו ועביו, כל שהוא.

ז, יג בכל עושין קורה; אבל לא באשרה, לפי שיש לרחב הקורה שיעור, וכל השעורין, אסורים מן האשרה. וכן רחב הקורה, אין פחות מטפח; ועביה, כל שהוא-והוא שתהיה בריאה לקבל אריח, שהוא חצי לבנה שלשלושה טפחים על שלושה טפחים. ומעמידי קורה, צריכין שיהיו בריאין כדי לקבל קורה וחצי לבנה.

ז, יד כמה יהיה פתח המבוי, ויהיה די להכשירו בלחי או קורה-גבהו, אין פחות מעשרה טפחים ולא יתר על עשרים אמה; ורחבו, עד עשר אמות. במה דברים אמורים, שלא היה לו צורת פתח; אבל אם היה לו צורת פתח-אפלו היה גבוה מאה אמה, או פחות מעשרה, או רחב מאה אמה-הרי זה מתר.

ז, טו וכן אם היה בקורה שלמבוי פיור וציור, עד שיהיו הכל מסתכלין בה-אף על פי שהיא למעלה מעשרים אמה, כשרה: שהקורה משום הפר עשויה, ואם היתה למעלה מעשרים, אינה נפרת; ואם יש בה ציור וכיור-מסתכלים בה, ונמצא שם הפר.

ז, טז מבוי שהיה גבהו מן הארץ עד קרקעית קורה עשרים אמה, ועבי הקורה למעלה מעשרים-כשר; היה גבהו יתר מעשרים, ובא למעטו בקורה שפניח אותה למטה-צריך להיות ברחבה טפח. היה גבהו פחות מעשרה-חוקק בו משך ארבע אמות על ארבע אמות, ומעמיק כדי להשלימו לעשרה.

ז, יז נפרץ בו פרצה מצדו כלפי ראשו-אם נשאר עומד בראשו פס רחב ארבעה טפחים, מתר; והוא שלא תהיה הפרצה, יתר על עשר. ואם לא נשאר פס ארבעה-אסור, אלא אם כן היתה הפרצה פחות משלושה: שכל פחות משלושה כלבוד הוא.

ז, יח נפרץ המבוי במלואו לחצר, ונפרצה חצר כנגדו לרשות הרבים-הרי זה אסור, מפני שהוא מבוי מפלש; והחצר, מתרת-שהחצר שרבים בוקעין בה ונכנסין בזו ויוצאין בזו, הרי היא רשות

ז, יט מבוי שהיו לו שבילים מצד זה ושבילים מצד האחר, שנמצאו מפלשין לרשות הרבים-אף על פי שאינן מכוננין זה כנגד זה, הרי כל אחד מהן מבוי מפלש. וכיצד מכשירן: עושה צורת פתח לכל אחד ואחד מן השבילים שבצד האחד, וכן לפתח הגדול; ועושה לכל השבילים שבצדו השני לחי, או קורה.

ז, כ מבוי שצדו אחד ארוך וצדו השני קצר, מניח את הקורה כנגד הקצר. העמיד לחי בחצי המבוי-מחצי המבוי הפנימי שהוא לפניו מן הלחי, מתר לטלטל בו; והחצי החיצון שהוא חוץ מן הלחי, אסור.

ז, כא מבוי שהוא רחב עשרים אמה-עושה פס גבוה עשרה טפחים במשך ארבע אמות, שהוא שעור משך המבוי, ומעמידו באמצע; ונמצא כשני מבואות, שיש בפתח כל אחד מהן עשר אמות. או מרחיק שתי אמות מכאן, ומעמיד פס שלוש אמות, ומרחיק שתי אמות מכאן, ומעמיד פס שלוש אמות; ונמצא פתח המבוי עשר אמות, והצדדין הרי הן כסתומין, שהרי עומד מרבה על הפרוץ.

ז, כב לחי הבולט מדפנו שלמבוי, כשר; ולחי העומד מאליו-אם סמכו עליו מקדם השבת, כשר. ולחי שהוא נראה מבפנים לחי, ומבחוץ אינו נראה לחי, או שהיה נראה מבחוץ לחי, ומבפנים נראה שהוא שווה וכאלו אין שם לחי-הרי זה נדון משום לחי. לחי שהגביהו מן הקרקע שלושה טפחים, או שהפליגו מן הכותל שלושה-לא עשה פלוס; אבל פחות משלושה טפחים-כשר, שכל פחות משלושה בלבד. לחי שהוא רחב הרבה-בין שהיה רחבו פחות מחצי רחב המבוי, בין שהיה רחבו פחצי רחב המבוי-כשר, ונדון משום לחי; אבל אם היה יתר על חצי רחב המבוי, נדון משום עומד מרבה על הפרוץ.

ז, כג קורה שפרס עליה מחצלת-הרי בטלה, שהרי אינה נפרת; לפיכך אם היתה המחצלת מסלקת מן הארץ שלושה טפחים או יתר, אינה מחצה. נעץ שתי יתדות בשני כותלי מבוי מבחוץ, והניח עליהן הקורה-לא עשה פלוס: שצריך להיות הקורה על גבי המבוי, לא סמוך לו.

ז, כד קורה היוצאה מכותל זה, ואינה נוגעת בכותל השני, וכן שתי קורות אחת יוצאה מכותל זה ואחת יוצאה מכותל זה, ואין מגיעות זו לזו-פחות משלושה, אין צריך להביא קורה אחרת; היה ביניהן שלושה, צריך להביא קורה אחרת.

ז, כה וכן שתי קורות המתאימות, לא בזו לקבל אריח ולא בזו לקבל אריח-אם יש בשתיהן כדי

לקבל אריח, אינו צריך להביא קורה אחרת. היו אחת למטה ואחת למעלה-רואין את העליונה כאלו היא למטה, ואת התחתונה כאלו היא למעלה: ובלבד שלא תהיה עליונה למעלה מעשרים, ולא תחתונה למטה מעשרה; ולא יהיה ביניהן שלושה טפחים, כשרואין אותן שירדה זו ועלתה זו בכונה, עד שיעשו זו בצד זו.

ז, כו היתה הקורה עקומה, רואין אותה כאלו היא פשוטה; עגולה, רואין אותה כאלו היא מרבעת-אם היה בהקפה שלושה טפחים, יש בה רחב טפח. היתה הקורה בתוך המבוי, ועקומה חוץ למבוי, או שהיה עקומה למעלה מעשרים, או למטה מעשרה-רואין: כל שאלו ינטל העקום, וישארו שני ראשיה, אין בין זה לזה שלושה, אינו צריך להביא קורה אחרת; ואם לאו, צריך להביא קורה אחרת.

ז, כז באר שעשה לה שמונה פסין מארבע זויות, שני פסין דבוקין בכל זוית-הרי אלו כמחצה; ואף על פי שהפרוץ מרבה על העומד בכל רוח ורוח, הואיל וארבע הזויות עומדות, הרי זה מתר למלאות מן הבור, ולהשקות לבהמה. וכמה יהיה גבה כל פס מהן, עשרה טפחים; ורחבו, ששה טפחים; ובין כל פס ופס, כמלוא שתי רבקות שלארבעה ארבעה בקר, אחת נכנסת ואחת יוצאה-שעור רחב זה, אין יתר על שלוש עשרה אמה ושליש.

ז, כח היה במקום אחד מן הזויות, או בכל זוית מארבעתן, אבן גדולה, או אילן, או תל המתלקט עשרה מתוך ארבע אמות, או חבלה שלקנים-רואין: כל שאלו יחלק יש בו אמה לכאן ואמה לכאן בגבה עשרה, נדון משום זוית שיש בה שני פסין. חמשה קנים, ואין בין זה לזה שלושה, ויש בהן ששה טפחים לכאן וששה טפחים לכאן-נדוניים משום זוית שיש בה שני פסין.

ז, כט מתר להקריב ארבע הזויות האלו לבאר-והוא, שתהיה פרה ראשה ורבה בפנים מן הפסין ושותה: אף על פי שלא יאחז ראש הבהמה עם הפלי שבו המים, הואיל וראשה ורבה בפנים, מתר, ואפלו לגמל. היו קרובים יותר מזה-אסור להשקות מהן, אפלו לגדי שהוא פלו נכנס לפנים. ומתר להרחיק כל שהוא, ובלבד שירבה בפסים פשוטים שמניחין אותן בכל רוח ורוח, כדי שלא יהא בין פס לחברו, יתר על שלוש עשרה אמה ושליש.

ז, ל לא התירו הפסים האלו, אלא בארץ ישראל, ולבהמת עולי רגלים בלבד-והוא, שיהיה באר מים חיים שלרבים. אבל אדם ירד לבאר, וישתה; או יעשה לו מחצה מקפת לבאר גבוהה עשרה טפחים, ויעמד בתוכה וידלה וישתה. ואם היה הבאר רחב

הרבה, שאין אדם יכול לירד בו-הרי זה ידלה וישתה בין הפסין.

ז, לא וכן בור הרבים ובאר היחיד, אפלו בארץ ישראל-אין ממלאין מהו, אלא אם כן עשו להן מחצה גבוהה עשרה טפחים.

ז, לב הממלא לבהמתו בין הפסים, ממלא ונותן בכלי לפניה; ואם היה אבוס ראשו נכנס לבין הפסים-היה גבוה עשרה, ורחב ארבעה-לא ימלא ויתן לפניה, שמה יתקלקל האבוס, ויוציא הדלי לאבוס, ומן האבוס לקרקע רשות הרבים: אלא ממלא ושופך, והיא שותה מאליה.

ז, לג הזורק מרשות הרבים לבין הפסין, חיב: הואיל ויש בכל זוית וזוית מחצה גמורה, שיש בה גבה עשרה ויותר מארבעה על ארבעה, והרי הרבוע, נפר ונראה-נעשה כל שביניהם, רשות היחיד; ואפלו היה בבקעה, ואין שם ביניהם באר-שהרי בכל רוח ורוח פס מכאן ופס מכאן. ואפלו היו רבים בוקעין ועוברין בין הפסין-לא בטלו המחצות, והרי הן כחצר שהרבים בוקעין בה; והזורק לתוכן, חיב. ומתן להשקות הבהמה ביניהן, אם היה שם ביניהן באר.

ז, לד חצר שראשה אחד נכנס לבין הפסין-מתן לטלטל מתוכה לבין הפסין, ומבין הפסין לתוכה; היו שתי חצרות, אסורין עד שיערבו. יבשו המים בשבת, אסור לטלטל בין הפסין, שלא נחשבו

הלכות שבת פרק יח

יח, א המוציא דבר מרשות היחיד לרשות הרבים, או מרשות הרבים לרשות היחיד-אינו חיב, עד שיוציא ממנו שעור שמועיל פלוס; ואלו הן, שעורי ההוצאה. המוציא אכלי אדם-כגרגרת, ומצטרפין זה עם זה: והוא שיהיה כגרגרת מן האכל עצמו, חוץ מן הקלפים והגרענין והעקצין והסבין והמרסן.

יח, ב יין, כדי רבע רביעית; ואם היה קרוש, כזית. חלב בהמה טהורה, כדי גמיאה; וחלב טמאה, כדי לכחל עין אחת. חלב אשה ולבן ביצה, כדי לתן במשיפה. שמן-כדי לסוך אבר קטן, שהוא אצבע קטנה שלרגל קטן בן יומו. טל, כדי לשוף את הקלורית; וקלור, כדי לשוף במים. ומים, כדי לרחץ פני מדוכה. דבש, כדי לתן על פל ראש הפתית. דם, ושאר כל המשקין, וכל השופכין-כדי רביעית.

יח, ג תבן תבואה, כמלוא פי פרה. תבן קטניות, כמלוא פי גמל. ואם הוציא תבן קטניות להאכילו לפרה, כמלוא פי פרה-חיב: שאכילה על ידי הדחק, שמה אכילה. עמיר, כמלוא פי טלה.

מחצה לטלטל בתוכן, אלא משום המים; באו לו מים בשבת, מתן לטלטל ביניהן, שכל מחצה שנעשת בשבת, שמה מחצה. מבוי שנטלה קורתו או לחיו בשבת-אסור לטלטל בו, אף על פי שנפרץ לכרמלית.

ז, לה אכסדרה בבקעה-מתן לטלטל בכלה, ואף על פי שהיא שלוש מחצות ותקרה: שאנו רואין פאלו פי תקרה ירד וסתם רוח רביעית. והזורק מרשות הרבים לתוכה-פטור, כזורק למבוי סתום שיש לו קורה. בית או חצר שנפרץ קרן זוית שלה בעשר אמות, הרי זה אסור לטלטל בכלו-אף על פי שכל פרצה שהיא עד עשר אמות כפתח, אין עושין פתח בקרן זוית; ואם היתה שם קורה מלמעלה על ארך הפרצה-רואין אותה שירדה וסתמה, ומתן לטלטל בכלו.

ז, לו האצבע שמשערין בה בכל מקום, היא רחב הגדל שליד; והטפח, ארבע אצבעות. וכל אמה האמורה בכל מקום, בין בשבת בין בספה וכלאים-היא אמה בת ששה טפחים. ופעמים משערין באמה בת ששה טפחים דחוקות זו לזו, ופעמים משערין באמה בת ששה טפחים שוחקות ורווחות; וזה וזה, להחמיר. כיצד: משך מבוי, בארבע אמות שוחקות; וגבהו, עשרים אמה עצבות; רחב הפרצה, עשר אמות עצבות. וכיוצא בזה, לענין ספה וכלאים.

עשבים, כמלוא פי גדי. עלי שום ועלי בצלים-אם היו לחים, כגרגרת מפני שהן אכלי אדם; ויבשים, כמלוא פי גדי. ואין מצטרפין זה עם זה לחמר שבהן, אבל מצטרפין לקל שבהן. כיצד: הוציא תבן תבואה וקטנית-אם יש בשניהם כמלוא פי פרה, פטור; כמלוא פי גמל, חיב. וכן כל כיוצא בזה, לענין השבת.

יח, ד המוציא עצים-כדי לבשל כגרגרת מביצת התרנגולים, טרופה בשמן ונתונה באלפס. המוציא קנה, כדי לעשות קלמוס המגיע לראשי אצבעותיו; ואם היה עבה או מרסס, שעורו כעצים.

יח, ה המוציא תבלין, כדי לתבל ביצה; ומצטרפין זה עם זה. פלפלת, כל שהוא. עטרן, כל שהוא. ריח טוב, כל שהוא. ריח רע, כל שהוא. מיני בשמים, כל שהן. ארגמן טוב, כל שהוא. בתולת הורד, אחת. מיני מתכות הקשים כגון נחשת וברזל, כל שהן. מעפר המזבח, ומאבני המזבח, וממקק ספרים, וממקק מטפחותיהן-כל שהן, מפני שמצניעין אותם לגניזה. גחלת, כל שהוא; והמוציא שלהבת, פטור.

כְּדֵי לְקַבֵּל בּוֹ רְבִיעִית.

יח, יב המוציא חבל, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אֶזֶן לְקֶפֶה. גְּמִי,
כְּדֵי לַעֲשׂוֹת תְּלוּי לִנְפֵה וּלְכַבְרָה. הוֹצִינָה, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת
אֶזֶן לְכַפִּיפָה מְצָרִית. סִיב, כְּדֵי לַתֵּן עַל פִּי מִשְׁפָּךְ
קָטָן שְׁלֵיִין. מוֹכִין, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת כְּדוּר כְּאֶגוּז. עֶצֶם,
כְּדֵי לַעֲשׂוֹת תְּרוּד. זְכוּכִית-כְּדֵי לַגְרֹד בָּהּ רֹאשׁ
הַכְּדָכָד, עַד שֶׁיִּפְצַע שְׁתֵּי נִימוֹת כְּאֶחָת.

יח, יג המוציא שְׁתֵּי נִימִין מִזַּנֵּב הַסּוּס וּמִזַּנֵּב הַפָּרָה,
חֵיב. הוֹצִיא אֶחָת מִן הַקֶּשֶׁה שְׁבַחזִיר, חֵיב. נֶצְרִי
דָקָל, וְהֵן חוּטֵי הָעֶץ-שְׁתֵּים; חוּרֵי דָקָל, וְהֵן קְלָפֵי
הַחֲרִיטִים-אֶחָת. מְצַמֵּר גֶּפֶן, וּמְצַמֵּר כֶּלֶךְ, וְצַמֵּר
גְּמִלִים וְאַרְנָבִים וְחֵיהַ שְׁבִים, וְשָׂאֵר כָּל הַנְּטוּיִן-כְּדֵי
לְטוֹוֹת חוּט אַרְזָא אַרְבָּעָה טְפָחִים. הַמוֹצִיא מִן הַבְּגָד,
אוּ מִן הַשֶּׁק, אוּ מִן הָעוֹר-כְּשֶׁעוֹרָן לְטַמְאָה, כְּדֵי
שְׁעוֹרָן לְהוֹצֵאָה: הַבְּגָד, שְׁלוּשָׁה עַל שְׁלוּשָׁה; הַשֶּׁק,
אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה; הָעוֹר, חֲמִשָּׁה עַל חֲמִשָּׁה.

יח, יד המוציא עוֹר שֶׁלֹּא נִתְעַבַּד כָּלָל, אֲלֵא עֲדִין הוּא
רָךְ-שְׁעוֹרוֹ, כְּדֵי לְצוֹר מִשְׁקֶלֶת קֶטְנָה שְׁמִשְׁקָלָהּ
שֶׁקֶל. הִיָּה מְלוּחַ, וְעֲדִין לֹא נַעֲשָׂה בְּקִמַח וְלֹא
בְּעַפְצָא-שְׁעוֹרוֹ, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת קְמִיעַ. הִיָּה עֲשׂוּי
בְּקִמַח, וְעֲדִין לֹא נִתְעַבַּד בְּעַפְצָא-שְׁעוֹרוֹ, כְּדֵי לְכַתֵּב
עָלָיו אֶת הַגֵּט. נִגְמַר עֲבוּדוֹ-שְׁעוֹרוֹ, חֲמִשָּׁה עַל
חֲמִשָּׁה.

יח, טו המוציא קֶלֶף מְעַבַּד, כְּדֵי לְכַתֵּב עָלָיו פֶּרֶשֶׁת
שְׁמַע עַד וּבִשְׁעָרֶיךָ. דּוּכְסוּסְטוּס, כְּדֵי לְכַתֵּב עָלָיו
מִזוּזָה. נִיר-כְּדֵי לְכַתֵּב עָלָיו שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת שְׁלֶקֶשׁר
הַמוֹכְסִין, שֶׁהֵן גְּדוּלוֹת מְאוֹתִיּוֹת שְׁלֹנּוּ. הַמוֹצִיא
קֶשֶׁר מוֹכְסִין-חֵיב, אֵף עַל פִּי שְׁכַבֵּר הַרְאָהוּ לְמוֹכֵס
וְנִפְטָר בּוֹ: שֶׁהֵרִי רֵאִיָּה הוּא לְעוֹלָם. הַמוֹצִיא שֶׁטַר
פְּרוּעַ, וְנִיר מַחוּק-כְּדֵי לְכַרֵּךְ עַל פִּי צְלוּחִית קֶטְנָה
שְׁלֶפְלִיטוֹן; וְאִם יֵשׁ בְּלֶבֶן שְׁלוֹ כְּדֵי לְכַתֵּב שְׁתֵּי
אוֹתִיּוֹת שְׁלֶקֶשׁר מוֹכְסִין, חֵיב.

יח, טז המוציא בְּהֵמָה חֵיהַ וְעוֹף-אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן
חֵיִים, חֵיב. אֲבָל אָדָם חֵי, אֵינוֹ מִשְׁאוּי; וְאִם הִיָּה
כְּפוֹת אוּ חוּלָה, הַמוֹצִיא אוֹתוֹ חֵיב. וְהֵאשָׁה מְדַדָּה
אֶת בְּנָהּ, בְּזַמַּן שֶׁנוּטֵל אֶחָת וּמֵנִיחַ אֶחָת.

יח, יז המוציא תֵּינוֹק חֵי, וְכִיס תְּלוּי בְּצוּאָרוֹ-חֵיב
מִשׁוּם הַכִּיס, שֶׁאֵין הַכִּיס טְפֵלָה לְתֵינוֹק; אֲבָל אִם
הוֹצִיא אֶת הַגְּדוּל, אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מְלַבֵּשׁ בְּכָלָיו
וְטַבְּעוֹתָיו בִּידוֹ-פְּטוּר, שֶׁהֵפֵל טְפֵלָה לוֹ. הֵיוּ כָּלָיו
מִקְפָּלִין עַל כְּתָפוֹ-הַנוֹשֵׂא אוֹתוֹ, חֵיב.

יח, יח המוציא חֲגֵב חֵי, כָּל שֶׁהוּא; וּמֵת, כְּגִרְגָרֶת.
צְפָרֶת כְּרָמִים, בֵּין חֵיהַ בֵּין מֵתָה-כָּל שֶׁהוּא, מִפְּנֵי
שֶׁמְצַנִּיעִין אוֹתָהּ לְרִפּוּאָה; וְכֵן כָּל כְּיוֹצֵא בָּהּ. הַמֵּת,
וְהַנְּבֵלָה, וְהַשְּׂרָץ-כְּשֶׁעוֹר טַמְאָתוֹ, כְּדֵי שְׁעוֹר
הוֹצֵאתוֹ: מֵת וְנֵבֵלָה, בְּכֹזִית; וְשָׂרָץ, כְּעַדְשָׁה.

יח, יח המוציא זְרַעוֹנֵי גֶנֶה שֶׁאֵינָן נֶאֱכָלִין לְאָדָם,
שְׁעוֹרָן פְּחוֹת מְכַרְגָּרֶת-מְזַרַע קְשׁוּאִין, שְׁנַיִם;
וּמְזַרַע הַדְּלוּעִין, שְׁנַיִם; מְזַרַע פּוֹל הַמְצָרִי, שְׁנַיִם.
הַמוֹצִיא סָבִין, כְּדֵי לַתֵּן עַל פִּי כּוּר שְׁלֶצוּרְפֵי זֶהָב.
הַמוֹצִיא מְרָסֶן-אֵם לְאֲכִילָהּ, שְׁעוֹרוֹ כְּגִרְגָרֶת;
לְבַהֲמָה, שְׁעוֹרוֹ כְּמִלּוּא פִּי גְדִי; לְצַבִּיעָה, כְּדֵי לְצַבֵּעַ
בְּגַד קָטָן. לוּלִבֵּי זְרָדִין וְהַחֲרוּבִין-עַד שֶׁלֹּא יִמְתִּיקוּ,
כְּגִרְגָרֶת; וּמְשִׁימְתִּיקוּ, כְּמִלּוּא פִּי גְדִי. אֲבָל הַלוּף
וְהַחֲרָדֵל וְהַתְּרַמּוּסִין וְשָׂאֵר כָּל הַנֶּחֱבָשִׁין-בֵּין
שְׁיִמְתִּיקוּ בֵּין שֶׁלֹּא יִמְתִּיקוּ, כְּגִרְגָרֶת.

יח, יח המוציא גִּרְעִין-אֵם לְאֲכִילָהּ, חֲמִשָּׁה; וְאִם
לְהַסְקָה, הֵרִי הֵן פְּעָצִים; וְאִם לְחִשְׁבוֹן, שְׁתֵּים; וְאִם
לְזַרְעָהּ, שְׁתֵּים. הַמוֹצִיא אֶזוּב לְאֲכִילָהּ, כְּגִרְגָרֶת;
לְבַהֲמָה, כְּמִלּוּא פִּי גְדִי; לְעָצִים, כְּשֶׁעוֹר הָעָצִים;
לְהֵזָהּ, כְּשֶׁעוֹר הֵזָהּ.

יח, יח המוציא קְלָפֵי אֶגּוּזִין, וְקְלָפֵי רְמוֹנִים, אֶסְטִיס,
וּפּוּאָה, וְשָׂאֵר הַצּוּבְעִין-כְּדֵי לְצַבֵּעַ בָּהֵן בְּגַד קָטָן,
כְּסִבְכָה שְׁמֵנִיחִין הַבְּנוֹת עַל רֵאשֵׁיהֶן. וְכֵן הַמוֹצִיא
מִי רִגְלִים בֵּין אַרְבָּעִים יוֹם, אוּ נֵתֵר אֶלְכֶסְנֵדְרִיהַ, אוּ
בוּרִית, קִימוּנִיא, וְאַשְׁלֵג, וְשָׂאֵר כָּל הַמְּנַקִּין-כְּדֵי
לְכַבֵּס בָּהֵן בְּגַד קָטָן, כְּסִבְכָה. הוֹצִיא סְמָמִין
שְׂרוּיִין, כְּדֵי לְצַבֵּעַ בָּהֵן דְּגָמָה לְאוּרָג.

יח, ט המוציא דִּיּוֹ עַל הַקְּלָמוֹס, שְׁעוֹרוֹ כְּדֵי לְכַתֵּב
מִמֶּנּוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת; אֲבָל אִם הוֹצִיא הַדִּיּוֹ בְּפִנֵּי
עֶצְמוֹ, אוּ בְּקֶסֶת-צְרִיךְ שִׁיָּהִי בּוֹ יִתֵּר עַל זֶה, כְּדֵי
שְׁיַעֲלָה מִמֶּנּוּ עַל הַקְּלָמוֹס כְּדֵי לְכַתֵּב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת.
הִיָּה בְּקֶסֶת כְּדֵי אוֹת אֶחָת, וּבְקְלָמוֹס כְּדֵי אוֹת אֶחָת,
אוּ בְּדִיּוֹ לְבַדּוֹ כְּדֵי אוֹת אֶחָת, וּבְקְלָמוֹס כְּדֵי אוֹת
אֶחָת-הֵרִי זֶה סֶפֶק. הוֹצִיא שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת וְכַתְּבוּן
כְּשֶׁהוּא מֵהַלֶּךְ, חֵיב-כְּתִיבְתָן, זוֹ הִיא הַנְּחִתָּן. הוֹצִיא
אוֹת אֶחָת וְכַתְּבָהּ, וְחָזַר וְהוֹצִיא אוֹת שְׁנֵיָהּ וְכַתְּבָהּ-
פְּטוּר, שְׁכַבֵּר חֲסֵרָה הָאוֹת הַרְאִשׁוֹנָה.

יח, יח המוציא כַּחַל בֵּין לְרִפּוּאָה בֵּין לְתַכְשִׁיט, כְּדֵי
לְכַחַל עֵין אֶחָת; וּבִמְקוֹם שֶׁאֵין דְּרָכָן לְהַתְקַשֵּׁט אֲלֵא
בְּכַחֲלֵת שְׁתֵּי עֵינַיִם, וְהוֹצִיא לְהַתְקַשֵּׁט-עַד
שְׁיוֹצִיא כְּדֵי לְכַחַל שְׁתֵּי עֵינַיִם. זָפֵת וּגְפָרִית, כְּדֵי
לַעֲשׂוֹת נֶקֶב. שְׁעוּהָ, כְּדֵי לַתֵּן עַל פִּי נֶקֶב קָטָן. דְּבִק,
כְּדֵי לַתֵּן בְּרֹאשׁ הַשְּׁבִשְׁבֶת. רֶבֶב, כְּדֵי לְמַשַּׁח תַּחַת
רְקִיק כְּסָלַע.

יח, יח המוציא אֲדָמָה, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת חוֹתֶם הָאֲגָרֶת.
טִיט, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פִּי כּוּר. זָבֵל אוּ חוּל דָּק, כְּדֵי לְזַבֵּל
כְּרֶשֶׁה. חוּל גָּס, כְּדֵי לְעָרֵב עִם מִלּוּא כָּף שְׁלִסְיָדִין
סִיד. חֲרָסִית, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פִּי כּוּר שְׁלֶצוּרְפֵי זֶהָב.
שְׂעָר, כְּדֵי לְגַבֵּל טִיט לַעֲשׂוֹת פִּי כּוּר שְׁלֶצוּרְפֵי זֶהָב.
סִיד, כְּדֵי לְסוּד אֲצַבֵּעַ קֶטְנָה שְׁבַבְנוֹת. עֶפֶר וְאַפֵּר,
כְּדֵי לְכַסּוֹת דָּם צְפוּר קֶטְנָה. צְרוּר אָבֹן, כְּדֵי לְזַרֵק
בְּבַהֲמָה וְתַרְגִּישׁ-וְהוּא, מִשְׁקַל עֶשְׂרֵה זוּזִים. חֲרָס,

יח, יט הִיָּה שֶׁם פְּזִית מְצַמָּצֵם, וְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ פְּחָצִי זִית-חֵיב, שֶׁהָרִי הוֹעִיל בְּמַעֲשָׂיו: שְׁנַת־מַעַט הַשְּׁעוֹר מְלַטְמָא. אֲבָל אִם הוֹצִיא פְּחָצִי זִית מִפְּזִית וּמְחָצָה, פְּטוֹר. וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזֶה, בְּשָׂאֵר הַטְּמָאוֹת.

יח, כ בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים שְׂאִינוּ חֵיב אֵלָא עַל הוֹצֵאת פְּשְׁעוֹר, בְּשֶׁהוֹצִיא סֵתֵם; אֲבָל הַמוֹצִיא לְזָרַע, אוֹ לְרִפּוּאָה, אוֹ לְהִרְאוֹת מִמֶּנּוּ דְגָמָה, וְלִכְּל פִּיּוּצָא בְּזֶה-חֵיב בְּכָל שְׂהוּא.

יח, כא הַמְצַנִּיעַ דְּבָר לְזָרִיעָה, אוֹ לְרִפּוּאָה, אוֹ לְדָגְמָה, וְשִׁכַח לְמָה הַצְנִיעוּ, וְהוֹצִיאוּ סֵתֵם-חֵיב עָלָיו בְּכָל שְׂהוּא, שֶׁעַל דַּעַת מַחְשְׁבָה רֵאשׁוּנָה הוֹצִיא; וּשְׂאֵר הָאֲדָם, אֵין חֵיבִין עָלָיו אֵלָא בְּשְׁעוֹרוֹ. זָרַק זֶה שְׂהוֹצִיא כְּבָר לְתוֹךְ הָאוּצָר-אָף עַל פִּי שְׂמֻקוֹמוֹ נִכְרַ, כְּבָר בְּטָלָה מִחֻשְׁבָּתוֹ הָרֵאשׁוּנָה; לְפִיכָךְ אִם חִזַּר וְהִכְנִיסוּ, אֵינוּ חֵיב עַד שְׂיִכְנִיס בְּשְׁעוֹר.

יח, כב דְּבָר שְׂאִין דָּרָךְ בְּנִי אָדָם לְהַצְנִיעוֹ וְאֵינוּ רְאוּי לְהַצְנִיעַ, כְּגוֹן דָּם הַנְּדָה-אִם הַצְנִיעוּ אַחַד וְהוֹצִיאוּ, חֵיב; וּשְׂאֵר הָאֲדָם, פְּטוּרִין עָלָיו, שְׂאִין חֵיבִין אֵלָא עַל הוֹצֵאת דְּבָר הַפְּשָׁר לְהַצְנִיעַ, וּמְצַנִּיעִין כְּמוֹהוּ.

יח, כג הַמוֹצִיא חָצִי שְׁעוֹר, פְּטוֹר; וְכֵן כָּל הָעוֹשֶׂה מִמְּלָאכָה מִן הַמְּלָאכּוֹת חָצִי שְׁעוֹר, פְּטוֹר. הוֹצִיא חָצִי שְׁעוֹר וְהִנִּיחוֹ, וְחִזַּר וְהוֹצִיא הַחָצִי הָאַחֵר-חֵיב; וְאִם קָדָם וְהִגְבִּיָּה הַחָצִי הָרֵאשׁוֹן, קָדָם הַנְּחַת הַחָצִי הַשְּׂנִי-נַעֲשֶׂה כְּמִי שֶׁנִּשְׂרַף, וּפְטוֹר. הוֹצִיא חָצִי שְׁעוֹר וְהִנִּיחוֹ, וְחִזַּר וְהוֹצִיא חָצִי אַחֵר וְהַעֲבִירוֹ עַל הָרֵאשׁוֹן בְּתוֹךְ שְׁלוֹשָׁה-חֵיב, שֶׁהַמַּעֲבִיר כְּמִי שֶׁנַּח עַל גְּבִי מִשְׁהוּ; אֲבָל אִם זָרְקוּ-אֵינוּ חֵיב, עַד שְׂיִנּוּחַ שֶׁם עַל גְּבִי מִשְׁהוּ.

יח, כד הוֹצִיא חָצִי שְׁעוֹר, וְחִזַּר וְהוֹצִיא חָצִי שְׁעוֹר

בְּהַעֲלֵם אַחַד-לְרִשׁוֹת אַחַת, חֵיב. לְשִׁתֵּי רִשׁוּיּוֹת, אִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶן רִשׁוֹת שְׂחֵיבִין עָלֶיהָ-פְּטוֹר; הִיתָה בֵּינֵיהֶן פְּרִמְלִית-הָרִי הֵן פְּרִשׁוֹת אַחַת, וְחֵיב חֲטָאת.

יח, כה הַמוֹצִיא פְּחוֹת מִכְּשְׁעוֹר, וְקָדָם שְׂיִנִּיחוֹ נִתְּפַח וְחִזַּר פְּשְׁעוֹר, וְכֵן הַמוֹצִיא פְּשְׁעוֹר, וְקָדָם שְׂהִנִּיחַ צְמִק וְחִזַּר פְּחוֹת מִכְּשְׁעוֹר-פְּטוֹר.

יח, כו הַמוֹצִיא כְּגִרְגָרַת לְאֲכִילָה, וְצִמְקָה קָדָם הַנְּחָה, וְחָשַׁב עָלֶיהָ לְזָרִיעָה אוֹ לְרִפּוּאָה, שְׂאִינוּ צָרִיךְ שְׁעוֹר-הָרִי זֶה חֵיב, כְּמַחְשְׁבָתוֹ שְׁלַעַת הַנְּחָה. הוֹצִיא פְּחוֹת מִכְּגִרְגָרַת לְזָרִיעָה, וְקָדָם הַנְּחָה חִזַּר וְחָשַׁב לְאֲכִילָה-פְּטוֹר; וְאִם תְּפָחָה קָדָם הַנְּחָה וְנַעֲשֶׂת כְּגִרְגָרַת קָדָם שְׂיִמְלִךְ עָלֶיהָ לְאֲכִילָה, חֵיב, שְׂאִפְלוּ לֹא חָשַׁב, הִיָּה מִתְּחִיב עַל מַחְשְׁבַת הַהוֹצָאָה.

יח, כז הוֹצִיא כְּגִרְגָרַת לְאֲכִילָה, וְצִמְקָה וְחִזַּרָה וְתְּפָחָה קָדָם הַנְּחָה-הָרִי זֶה סָפַק אִם נִדְּחָה, אוֹ לֹא נִדְּחָה. זָרַק פְּזִית אֲכָלִין לְבֵית טְמָא, וְהַשְּׁלִים פְּזִית זֶה לְאֲכָלִים שֶׁהָיוּ שֶׁם וְנַעֲשֶׂה הַכָּל כְּפִיצָה-הָרִי זֶה סָפַק אִם נִתְּחִיב עַל פְּזִית, מִפְּנֵי שֶׁהַשְּׁלִים הַשְּׁעוֹר לַעֲנִין טְמָאָה, אוֹ לֹא נִתְּחִיב.

יח, כח הַמוֹצִיא פְּחוֹת מִכְּשְׁעוֹר-אָף עַל פִּי שְׂהוֹצִיאוֹ בְּכָלִי, פְּטוֹר: שֶׁהַכָּלִי טָפְלָה לוֹ, וְאֵין כְּוִנָּתוֹ לְהוֹצֵאת הַכָּלִי, אֵלָא לְהוֹצֵאת מֶה שְׁבִתוֹכוֹ, וְהָרִי אֵין בּוֹ פְּשְׁעוֹר. לְפִיכָךְ אִם הוֹצִיא אָדָם חִי שְׂאִינוּ כְּפוֹת בְּמִטָּה-פְּטוֹר אָף עַל הַמִּטָּה, שֶׁהַמִּטָּה טָפְלָה לוֹ. וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזֶה. הַמוֹצִיא קֶפֶת הָרוֹכְלִים-אָף עַל פִּי שְׂיֵשׁ בָּהּ מִינִין הָרַבָּה, וְאִפְלוּ הוֹצִיאוּ בְּתוֹךְ כְּפוּ-אֵינוּ חֵיב אֵלָא אַחַת: שֶׁם הוֹצֵאָה אַחַד הוּא.

דער הייליגער רבי האט צוגעזאגט (חי מוהר"ן סימן רכ"ח) און ער האט באשטימט דערזויף צוויי עדות, אז ווער עס וועט קומען צו זיין קבר און געבן א פרושה פאר צדקה לעילוי נשמתו און זאגן די צען קאפיטלעך תהלים פון "תיקון הכללי", וואס דאס זענען די קאפיטלעך ט"ז, ל"ב, מ"א, מ"ב, נ"ט, ע"ז, צ', ק"ה, קל"ז, ק"נ, וועט ער זיך לייגן אויף די לענג און אויף די ברייט צו העלפן דעם מענטש, און דער רבי האט געזאגט: "ביי די פאות וועל איך אים ארויסשלעפן פון גיהנום, אפילו דער מענטש זאל אויסקוקן סיי ווי אזוי ער קוקט אויס, אפילו ער האט שוין עובר געווען אויף די ערגסטע עבירות, אויב וועט ער זיך פארנעמען פון יעצט מער נישט צו טוהן קיין עבירות, וועל איך אים ארויסשלעפן פון גיהנום און אים העלפן!"

ווי האט מען נאך געהערט פון א צדיק, זייט די וועלט שמיים, וואס זאל צוזאגן אזא שטארקע הבטחה? און דערפאר ווער עס האט שוין זוכה געווען צו זיין איינמאל ביים רבינ'ס ציין דארף ער זיך זייער פרייען אז ער האט געהאט די געוואלדיגע זכ'ן, און דער רבי וועט אים זיכער העלפן מיט אלעם.

די בעסטע זאך איז ווען א מענטש האט די זכ'ן און פארט צום רבינ'ס ציין אויף ראש השנה, ווייל דער רבי האט געזאגט (חי מוהר"ן סימן ת"ח): "אפילו די מענטשן וועמען איך קען א גאנץ יאר נישט העלפן, קען איך זיי אבער העלפן ראש השנה". אבער אפילו ווער עס איז נישט זוכה צו פארן אויף ראש השנה, זאל כאטש זען צו פארן אינמיטן יאר, צו זוכה זיין צו די גרויסע תקונים.

ווען א מענטש קומט צום רבינ'ס ציין, ער זאגט דארט די צען קאפיטלעך תהלים, "די תיקון הכללי", און ער רעדט זיך אויס דאס הארץ צום אייבערשטן. קען ער ממש שפירן ווי דער רבי וואשט אויס זיין נשמה, און געבט אים צוריק א ריינע נשמה.

איינמאל וואס מען האט שוין געשפירט דעם טעם, מען איז שוין געווען ביים רבינ'ס ציין, באקומט מען א שטארקע בענקעניש און תשוקה נאכאמאל צוריק צו גיין אהין. דאס ווארט "ציין" איז די זעלבע לשון פון "ציען", דער ציין פון רבי'ן האט געוואלדיגע כח המושך, עס ציט דעם מענטש און ברענגט אים צוריק צום אייבערשטן.

<p>20</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ג 3</p>	<p>עלות השחר 4:58 נץ החמה 6:11 סו"ז קר"ש - מג"א 8:58 סו"ז קר"ש - גר"א 9:34 סו"ז תפלה - מג"א 10:18 סו"ז תפלה - גר"א 10:42 שקיעה 7:46 צה"כ לשיטת ר"ת 8:59 בבלי: קידושין ז • ירושלמי: מעשרות ו • תוספתא: טהרות א נ"ך: ישעיה יד-טו • רמב"ם: שבת ב</p>
<p>21</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ד 4</p>	<p>עלות השחר 4:59 נץ החמה 6:12 סו"ז קר"ש - מג"א 8:59 סו"ז קר"ש - גר"א 9:35 סו"ז תפלה - מג"א 10:19 סו"ז תפלה - גר"א 10:43 שקיעה 7:45 צה"כ לשיטת ר"ת 8:58 בבלי: קידושין ח • ירושלמי: מעשרות ז • תוספתא: טהרות ב נ"ך: ישעיה טז-יז • רמב"ם: שבת יג</p>
<p>22</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ה 5</p>	<p>עלות השחר 5:00 נץ החמה 6:13 סו"ז קר"ש - מג"א 8:59 סו"ז קר"ש - גר"א 9:35 סו"ז תפלה - מג"א 10:19 סו"ז תפלה - גר"א 10:43 שקיעה 7:43 צה"כ לשיטת ר"ת 8:56 בבלי: קידושין ט • ירושלמי: מעשרות ח • תוספתא: טהרות ג נ"ך: ישעיה יח-יט • רמב"ם: שבת יד</p>
<p>23</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>ו 6</p>	<p>עלות השחר 5:01 נץ החמה 6:14 סו"ז קר"ש - מג"א 9:00 סו"ז קר"ש - גר"א 9:36 סו"ז תפלה - מג"א 10:19 סו"ז תפלה - גר"א 10:43 שקיעה 7:42 צה"כ לשיטת ר"ת 8:55 בבלי: קידושין י • ירושלמי: מעשרות ט • תוספתא: טהרות ד נ"ך: ישעיה כ-כא • רמב"ם: שבת טו</p>
<p>24</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>ז 7</p>	<p>עלות השחר 5:02 נץ החמה 6:15 סו"ז קר"ש - מג"א 9:00 סו"ז קר"ש - גר"א 9:36 סו"ז תפלה - מג"א 10:19 סו"ז תפלה - גר"א 10:43 שקיעה 7:40 צה"כ לשיטת ר"ת 8:53 בבלי: קידושין יא • ירושלמי: מעשרות י • תוספתא: טהרות ה נ"ך: ישעיה כב-כג • רמב"ם: שבת טז</p>
<p>25</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>ח 8</p>	<p>עלות השחר 5:03 נץ החמה 6:16 סו"ז קר"ש - מג"א 9:00 סו"ז קר"ש - גר"א 9:36 סו"ז תפלה - מג"א 10:19 סו"ז תפלה - גר"א 10:43 שקיעה 7:39 צה"כ לשיטת ר"ת 8:52 בבלי: קידושין יב • ירושלמי: מעשרות יא • תוספתא: טהרות ו נ"ך: ישעיה כד-כה • רמב"ם: שבת יז</p>
<p>26</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ט 9</p>	<p>כי תצא, פרק ב עלות השחר 5:04 נץ החמה 6:17 סו"ז קר"ש - מג"א 9:01 סו"ז קר"ש - גר"א 9:37 סו"ז תפלה - מג"א 10:19 סו"ז תפלה - גר"א 10:43 שקיעה 7:37 צה"כ לשיטת ר"ת 8:50 בבלי: קידושין יג • ירושלמי: מעשרות יב • תוספתא: טהרות ז נ"ך: ישעיה כז-כח • רמב"ם: שבת יח</p>

Candle Lighting 7:21 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 8:50 זמן מוצש"ק

ווען אַ מענטש איז מתפלל ביי קברי צדיקים, העלפט אים דער אייבערשטער
 אפילו ווען עס קומט זיך אים נישט.
 (ספר המדות אות צדיק סימן קע"ג)